Ayọ̀bámi Adébáyọ̀

RĂMÂI CU MINE

musai

Cuprins

AYỌ̀BÁMI ADÉBÁYỌ̀

RĂMÂI CU MINE

Traducere din limba engleză de Iulia Gorzo
Titlul original: *Stay with Me,* 2017

EDITURA ART, 2020

Versiune ebook: v1.0, octombrie 2020

Ayọ̀bámi Adébáyọ̀ (n. 1988) este o scriitoare nigeriană de origine yoruba. A studiat literatura la Universitatea Obafemi Awolowo din Ife și scriere creativă la University of East Anglia. Lucrează ca redactor la revista *Saraba.* A beneficiat de diverse burse și rezidențe care i-au permis să se ocupe de scris. În 2017 a câștigat The Future Awards Africa Prize for Arts and Culture. Povestirile sale au apărut într-o serie de reviste și antologii. *Rămâi cu mine* e primul ei roman.

Pentru mama, dr. Olusola Famurewa, datorită căreia casa noastră e mereu o țară a minunilor, cu toate camerele ticsite de cărți, iubire și recunoștință.

Și în amintirea tatălui meu, domnul Adébáyọ̀ Famurewa, care a lăsat în urmă o bibliotecă și o moștenire spirituală. Mi-e dor de tine mereu.

PARTEA ÎNTÂI

1
JOS, DECEMBRIE 2008

Azi trebuie să plec din oraș ca să vin la tine. Mi-am făcut bagajele, iar camerele goale îmi aduc aminte c-ar fi trebuit să plec acum o săptămână. Încă de vinerea trecută, Musa, șoferul meu, a început să doarmă nopțile în ghereta paznicului, așteptând să-l trezesc în zori ca să plecăm la timp. Dar bagajele mele sunt în continuare în living, adună praf.

Am dat cadou cam tot ce-am acumulat aici – mobilă, aparatură electronică, chiar și accesorii de prin casă – coafezelor angajate la salonul meu. Așa că de-o săptămână, mă zvârcolesc noapte de noapte în acest pat, fără un televizor care să-mi scurteze orele de insomnie.

Mă așteaptă o casă în Ife, chiar lângă universitatea unde te-am cunoscut. O văd cu ochii minții, o casă care seamănă cu asta, cu camere multe, în care să încapă o familie mare: soț, soție și mulți copii. Ar fi trebuit să plec a doua zi după ce am demontat uscătoarele de păr. Îmi rezervasem o săptămână ca să-mi aranjez noul salon și să mobilez casa. Voiam să-mi organizez noua viață înainte să te revăd.

Problema nu e că m-aș fi atașat de locul ăsta. N-o să-mi fie dor de puținii prieteni pe care mi i-am făcut, de cei care n-o cunosc pe femeia care am fost înainte de a veni aici, de bărbații care s-au crezut îndrăgostiți de mine de-a lungul anilor. După plecare, probabil că-l voi uita până și pe cel care m-a cerut de soție. Aici nimeni nu știe că sunt încă măritată cu tine. Le spun doar o parte din poveste: n-am putut face copii și soțul meu s-a însurat cu alta. Nimeni n-a sondat mai mult de-atât, așa că nu le-am povestit niciodată despre copiii mei.

Am tot vrut să plec încă de când cei trei recruți ai serviciului militar pentru tineret au fost uciși. Am hotărât să închid salonul și magazinul de bijuterii chiar dacă nu știam încă ce urmează, și iată că a

sosit invitația la înmormântarea tatălui tău, ca o hartă care să-mi arate drumul. Am reținut numele celor trei tineri și știu ce facultate a făcut fiecare. Olamide a mea ar fi fost de vârsta lor; și ea s-ar fi pregătit acum de absolvirea facultății. Când citesc despre ei, mă gândesc la ea.

Akin, mă întreb deseori dacă și tu te gândești la ea.

Deși somnul mă ocolește, în fiecare noapte închid ochii și-mi revin fragmente din viața pe care am lăsat-o în urmă. Văd fețele de pernă din batic de la noi din dormitor, văd vecinii și familia ta despre care am crezut o vreme, prostește, că e și a mea. Te văd pe tine. În noaptea asta văd veioza pe care mi-ai dăruit-o la câteva săptămâni după ce ne-am căsătorit. Eu nu puteam dormi pe întuneric, iar tu aveai coșmaruri dacă lăsam neoanele aprinse. Veioza a fost soluția ta. Ai cumpărat-o fără să-mi spui că vei găsi un compromis, fără să mă întrebi dacă vreau o veioză. Și, în timp ce-i mângâiam piciorul din bronz și admiram plăcile de sticlă colorată din care era făcut abajurul ei, tu m-ai întrebat ce aș salva din casă dacă ar fi să ia foc. Fără să mă gândesc, am spus *pe copilul nostru,* chiar dacă încă nu aveam copii. *Ce,* ai spus tu, nu *pe cine.* Dar ai părut puțin lezat că, deși crezusem că te referi la o persoană, nu mă gândisem să te salvez pe tine.

Mă scol din pat cu chiu, cu vai și mă schimb de cămașa de noapte. Nu vreau să mai pierd niciun minut. Întrebările la care trebuie să răspunzi, cele care m-au sufocat mai bine de zece ani, mă mână din spate când îmi iau poșeta și mă duc în living.

Sunt șaptesprezece saci aici, gata de dus la mașină. Mă uit lung la ei, amintindu-mi ce conține fiecare. Oare ce-aș salva dacă ar fi să ia foc casa asta? Trebuie să mă gândesc o vreme, pentru că primul răspuns care-mi vine e *nimic.* Aleg geanta cu schimburi pentru o zi pe care mă gândisem s-o iau la înmormântare și un săculeț din piele plin cu bijuterii de aur. Musa poate să-mi aducă restul bagajelor altă dată.

Deci asta a fost – am petrecut cincisprezece ani aici și, deși nu-mi arde casa, iau cu mine doar o pungă cu aur și un schimb de haine. Lucrurile care contează sunt înăuntrul meu, zăvorâte în sân ca într-un mormânt, un loc veșnic, un cufăr cu comori ca un coșciug.

Ies din casă. Aerul e înghețat și cerul negru se învinețește la orizont acolo unde răsare soarele. Musa stă sprijinit de mașină, curățându-și dinții cu un bețigaș. Când mă apropii, scuipă într-un pahar și pune bețigașul pentru dinți în buzunarul de la piept. Deschide portiera, ne salutăm, iar eu mă urc în spate.

Musa dă drumul radioului și caută posturi. Alege unul care-și începe programul zilei cu o înregistrare a imnului național. Portarul ne face cu mâna în semn de rămas-bun când ieșim din complex. Șoseaua se întinde în fața noastră, învăluită într-un întuneric care lasă loc zorilor, ducându-mă înapoi la tine.

2
ILESA, ÎNCEPÂND DIN 1985

Mi-am dat seama încă de-atunci că veniseră pregătiți pentru război. Îi vedeam prin geamurile ușii. Îi auzeam trăncănind. Ei nu păreau să fi observat că stăteam de cealaltă parte a ușii de aproape un minut încheiat. I-aș fi lăsat acolo, afară, și m-aș fi întors sus, să mă culc. Poate dacă stăteau îndeajuns de mult în soare, aveau să se topească și să se prefacă în niște bălți de noroi maroniu. Iya Martha avea niște fese atât de mari, încât, dacă s-ar fi topit, ar fi inundat cu totul treptele de beton care duceau la ușa noastră.

Iya Martha era una dintre cele patru mame ale mele; era prima dintre soțiile tatei. Bărbatul care o însoțea era Baba Lola, unchiul lui Akin. Stăteau amândoi cocârjați în soare, cu niște expresii hotărâte, încruntate, care-i sluțeau. Dar imediat ce-am deschis ușa, s-au oprit din vorbit și au zâmbit. Aș fi putut ghici primele cuvinte pe care avea să le rostească femeia. Știam că urmează o paradă exagerată a unei apropieri care nu existase niciodată între noi.

— Yejide, fiica mea dragă!

Iya Martha zâmbea, ciupindu-mi obrajii cu mâini jilave și cărnoase.

I-am zâmbit și eu și am îngenuncheat în semn de salut.

— Bine ați venit, bine ați venit. Cred că Dumnezeu s-a trezit-ă azi cu gândul la mine. De-aia v-a trimis aici, am zis, îngenunchind iar pe jumătate după ce i-am văzut intrați și instalați în salon.

Au râs.

— Unde-i soțul tău? Îl găsim acasă? a întrebat Baba Lola, uitându-se prin cameră de parcă l-aș fi ascuns pe Akin sub un scaun.

— Da, nene, e sus. Mă duc să-l chem după ce vă aduc ceva de băut. Ce să vă fac de mâncare? Piure de igname?

Bărbatul s-a uitat la maică-mea vitregă cu o privire care sugera că, deși repetase pentru drama în desfășurare, nu citise acea parte din scenariu.

Iya Martha a clătinat capul dintr-o parte în alta.

— Nu putem mânca. Cheamă-l pe soțul tău. Avem lucruri importante de discutat cu voi amândoi.

Am zâmbit și-am ieșit din salon, îndreptându-mă spre scară. Eram sigură că știu care erau „lucrurile importante” pe care veniseră să le discute. Mai primisem și alte vizite acasă din partea neamurilor soțului, cu aceeași problemă. Discuția însemna că ei vorbeau, iar eu stăteam în genunchi și ascultam. Dățile trecute, Akin se prefăcuse că-i ascultă și că-și ia notițe, dar de fapt își nota programul pentru a doua zi. Din tot acel șir de delegați, nimeni nu știa să scrie sau să citească și cu toții erau pătrunși de admirație față de cei care știau. Erau impresionați că Akin nota ce spuneau. Iar uneori, dacă se oprea din scris, persoana care vorbea în acel moment se plângea că Akin dă dovadă de lipsă de respect că nu mai notează. De multe ori, soțul meu își planifica programul pe toată săptămâna în timpul unor astfel de vizite, în timp ce eu mă alegeam cu niște junghiuri groaznice în picioare.

Vizitele îl iritau pe Akin; el ar fi vrut să le spună rudelor lui să-și vadă de treburile lor, dar eu nu-l lăsam. Discuțiile lungi îmi provocau dureri de picioare, dar măcar îmi dădeau sentimentul că fac parte din familia lui. Până-n acea după-amiază, nimeni din familia mea nu-mi făcuse astfel de vizite după căsătorie.

În timp ce urcam la etaj, îmi dădeam seama că prezența lui Iya Martha semnala o nouă problemă de discutat. N-aveam nevoie de sfaturile lor. Mi-era bine acasă fără lucrurile importante pe care le aveau ei de spus. Nu voiam să aud glasul răgușit al lui Baba Lola răzbătând chinuit printre accese de tuse sau să văd iar lucirea dinților lui Iya Martha.

Consideram că oricum le auzisem deja pe toate și eram convinsă că și soțul meu avea să fie de aceeași părere. M-am mirat că l-am găsit pe Akin treaz.

Muncea șase zile pe săptămână, iar duminicile și le petrecea în general dormind. Dar când am intrat în camera noastră, el se plimba de colo până colo.

— Știai că trebuie să vină azi?

Am căutat pe chipul lui obișnuitul amestec de groază și iritare care apărea de fiecare dată când primeam vizita vreunei delegații speciale.

— Au ajuns?

S-a oprit în loc și și-a încleștat mâinile la ceafă. Nici urmă de groază, nici urmă de iritare. Am simțit brusc că încăperea devenise sufocantă.

— Știai că vin? Și nu mi-ai spus?

— Hai să mergem jos și gata.

A ieșit din cameră.

— Akin, ce e? Ce se întâmplă? am strigat după el.

M-am așezat pe pat, mi-am luat capul în mâini și am încercat să respir. Am rămas așa până când am auzit vocea lui Akin strigându-mă. Am coborât după el în salon. Aveam un zâmbet pe față; nu un zâmbet larg, cu dinții la vedere, ci o mică înălțare a colțurilor gurii. Genul de zâmbet care spunea *Chiar dacă voi, bătrânii, nu știți nimic despre căsnicia mea, voi asculta cu încântare, ba chiar în extaz, toate lucrurile importante pe care țineți să mi le împărtășiți despre asta. La urma urmei, sunt o soție bună.*

La început n-am observat-o, chiar dacă stătea pe marginea scaunului lui Iya Martha. Avea pielea deschisă la culoare, de un galben pal ca miezul unui mango necopt. Buzele ei subțiri erau date cu un ruj roșu sângeriu.

M-am aplecat spre soțul meu. Stătea țeapăn și nu m-a luat în brațe, să mă tragă lângă el. Am încercat să-mi dau seama de unde apăruse femeia galbenă, întrebându-mă preț de o clipă de rătăcire dacă nu cumva o ținuse Iya Martha ascunsă sub rochie când intrase pe ușă.

— Soția noastră, la noi se zice că bărbatul nu se supără când capătă două avuturi în loc de unul, așa-i? a zis Baba Lola.

Eu am încuviințat din cap și am zâmbit.

— Ei, soția noastră, ea e noua ta soție. Un copil cheamă pe altul pe lume. Cine știe, poate că soția asta o să-l înduplece pe împăratul ceresc să-ți asculte rugăciunile. Când o rămâne ea gravidă și o avea un copil, sigur faci și tu unul, a zis Baba Lola.

Iya Martha a dat din cap în semn de aprobare.

— Yejide, fata mea, ne-am tot gândit și am tot întors problema pe toate fețele, eu cu neamurile lui bărbată-tu. Și cu celelalte mame.

Am închis ochii. Urma să mă trezesc din transă. Când am deschis ochii, femeia galbenă ca un mango era în continuare acolo, chiar dacă o vedeam puțin încețoșat. Eram năucă.

Mă așteptasem să vorbească despre neputința mea de a face copii. Mă înarmasem cu milioane de zâmbete. Zâmbete de scuze, zâmbete care cereau milă, zâmbete cu frica lui Dumnezeu – gândiți-vă la toate zâmbetele false de care ai nevoie ca să reziști unei după-amiezi cu un grup de persoane care pretind că-ți vor binele, dar în același timp îți scormonesc rana deschisă cu un băț –, pe toate le aveam pregătite. Eram gata să-i ascult când îmi spuneau că trebuie să fac ceva în legătură cu situația mea. Mă așteptam s-aud despre alt pastor la care aș putea merge; despre alt munte unde-aș putea să mă rog; sau despre un vraci bătrân dintr-un sat sau oraș îndepărtat, care m-ar putea sfătui. Mă înarmasem cu zâmbete pentru buze, scăpărări de lacrimi numai bune pentru ochi și smiorcăieli pentru nas. Eram gata să pun lacăt salonului meu de coafură toată săptămâna următoare și să plec în căutarea unui miracol, cu maică-mea vitregă după mine. Dar nu mă așteptam să găsesc în cameră altă femeie zâmbitoare, o femeie galbenă, cu buze roșii sângerii, care rânjea ca o proaspătă mireasă.

Mi-aș fi dorit să fie de față soacra mea. Ea era singura femeie căreia îi spusesem vreodată *Moomi.* O vizitam mai des decât fiul ei. Sub ochii ei, un preot – adept al teoriei cum că mama mă blestemase înainte de a muri, adică imediat după ce mă născuse – îmi distrusese proaspătul permanent scufundându-

mă în apele unui râu. Moomi îmi fusese alături în cele trei zile cât stătusem pe un covoraș de rugăciune, incantând la nesfârșit vorbe pe care nu le înțelegeam, până când în a treia zi leșinasem, punând capăt celor șapte zile de post și veghe pe care ar fi trebuit să le țin.

Cât am fost internată la spitalul Wesley Guild, să-mi revin, ea m-a ținut de mână și m-a îmboldit să mă rog pentru tărie. Viața de mamă bună e grea, a zis ea, o femeie poate fi o soție rea, dar nu trebuie să fie o mamă rea. Moomi a mai zis că, înainte de a-l ruga pe Dumnezeu să-mi dăruiască un copil, trebuie să mă rog pentru binecuvântarea de a suferi pentru acel copil. A zis că nu simt încă pregătită să fiu mamă dacă leșin după trei zile de post.

Mi-am dat seama că ea nu leșinase în a treia zi, că probabil mai ținuse asemenea post la viața ei pentru ca Dumnezeu să-i cruțe copiii. În acel moment, ridurile întipărite în jurul ochilor și gurii lui Moomi au început să mi se pară sinistre, nu le mai luam drept simple semne ale vârstei înaintate. Eram sfâșiată pe dinăuntru. Voiam să fiu ceea ce mie îmi lipsise. Voiam să fiu mamă, iar ochii mei să strălucească de bucurie și înțelepciune tainică, la fel ca ai lui Moomi. Și totuși, felul cum vorbea despre suferință mă înspăimânta.

— Nici măcar nu sunteți apropiate ca vârstă, a spus Iya Martha, aplecându-se în față în scaunul ei. Neamurile lui bărbată-tu te prețuiesc, Yejide, îți cunosc valoarea. Mi-au spus mie că te știu de soție bună în casa soțului tău.

Baba Lola și-a dres glasul.

— Yejide, țin personal să te laud. Te apreciez pentru eforturile pe care le faci pentru ca fiul nostru să lase în urmă un copil după moartea lui. Iată de ce suntem siguri că n-o vei privi pe noua soție ca pe o rivală. O cheamă Funmilayo și suntem convinși, tragem nădejde c-o s-o accepți ca pe o soră mai mică.

— Ca pe o prietenă, a zis Iya Martha.

— Ca pe o fiică, a zis Baba Lola.

Iya Martha a bătut-o pe spate pe Funmi.

— *Oya,* du-te s-o saluți pe *iyale.*

M-am cutremurat auzind-o pe Iya Martha că mă numește *iyale* a lui Funmi. Cuvântul îmi pârâia în urechi: *iyale – prima* soție. Era un verdict care mă înfiera că nu simt suficient de femeie pentru soțul meu.

Funmi s-a așezat lângă mine pe canapea.

Baba Lola a clătinat din cap.

— Îngenunchează, Funmi. Chiar și douăzeci de ani de-ar merge trenul, pământul tot înainte i se așterne. Yejide e înaintea ta în toate privințele în casa asta.

Funmi a îngenuncheat, și-a pus mâinile pe genunchii mei și a zâmbit. Mă mâncau palmele și tare i-aș fi șters zâmbetul de pe față.

M-am întors să-l privesc în ochi pe Akin, în speranța că totuși el nu era părtaș la ambuscadă. Mi-a susținut privirea într-o rugăminte mută. Zâmbetul meu deja chinuit s-a destrămat. Furia mi-a strâns inima în căușul palmelor ei dogoritoare. Îmi bubuia ceva în cap, fix între ochi.

— Akin, tu știai de asta?

I-am vorbit în engleză, ca să nu mă înțeleagă cei doi vârstnici, care vorbeau doar yoruba.

Akin n-a răspuns; și-a scărpinat puntea nasului cu degetul arătător.

M-am uitat prin cameră, căutând un punct pe care să-l fixez. Perdelele albe din dantelă tivite cu albastru, canapeaua gri, covorul în același ton, cu o pată de cafea pe care mă străduiam s-o scot de mai bine de un an. Pata era prea departe de mijloc ca să fie acoperită de masă și prea departe de margine ca să fie mascată de fotolii. Funmi purta o rochie bej, în aceeași nuanță ca pata de cafea, în aceeași nuanță ca bluza mea. Mâinile ei erau chiar sub genunchii mei, îmi cuprindeau picioarele goale. Nu puteam să privesc mai departe de mâinile ei, mai departe de mânecile lungi și înfoiate ale rochiei ei. Nu-i puteam privi chipul.

— Yejide, ia-o în brațe.

Nu-mi dădeam seama cine vorbise. Capul îmi ardea, se încinsese, mai să dea în clocot. Oricine ar fi putut rosti acele cuvinte – Iya Martha, Baba Lola, Dumnezeu. Nu-mi păsa.

M-am întors din nou spre soțul meu.

— Akin, tu știai de asta? Știai și n-ai putut să-mi spui. Știai? Nenorocitul dracului. După toate prin care am trecut! Fiu de curvă mizerabil!

Akin m-a prins de mână înainte să-l lovesc peste obraz. Ceea ce m-a redus la tăcere n-a fost țipătul revoltat al lui Iya Martha. Ci felul tandru în care Akin mi-a mângâiat palma cu degetul mare. Mi-am ferit privirea de ochii lui.

— Ce zice? i-a cerut Baba Lola noii soții să traducă.

— Te rog, Yejide.

Akin m-a strâns de mână.

— Zice că e un fiu de curvă, a tradus Funmi în șoaptă, de parcă vorbele ar fi fost prea fierbinți și grele pentru gura ei.

Iya Martha a țipat și și-a acoperit fața cu mâinile. Nu m-a păcălit cu teatrul ei. Știam că pe dinăuntru jubilează. Eram sigură c-o să tot repete ce văzuse în fața celorlalte soții ale tatei săptămâni de-a rândul.

— N-ai voie să-ți insulți bărbatul, copilă. Oricum ți s-ar părea lucrurile, el rămâne bărbatul tău. Ce pretenții să mai ai de la el? Doar pentru tine i-a găsit un apartament lui Funmi, deși are aici ditamai duplexul!

Iya Martha a cuprins cu privirea salonul, desfăcând palmele ca să arate cât de mare era duplexul, în caz că-mi scăpase referirea la casa pentru care plăteam și eu lunar jumătate din chirie.

— Măi asta, Yejide. Trebuie să-i fii recunoscătoare soțului tău.

Iya Martha tăcuse, dar rămăsese cu gura deschisă. Dacă te apropiai, simțeai că gura îi emană o duhoare insuportabilă, de urină stătută. Baba Lola se instalase la o distanță sigură de ea.

Știam c-ar fi trebuit să mă așez în genunchi, să las capul în jos ca o școlăriță pedepsită și să spun că-mi

pare rău că-i insultasem dintr-o suflare și pe soțul meu, și pe mama lui. Mi-ar fi acceptat scuzele – aș fi putut da vina pe diavol, pe vreme sau pe noile mele codițe împletite prea strâns, care-mi dădeau dureri de cap și mă siliseră să-mi jignesc bărbatul în fața lor. Tot corpul îmi era crispat ca o mână artritică și pur și simplu nu-l puteam obliga să ia forme pe care nu voia să le ia. Așa că, pentru prima oară în viața mea, am ignorat nemulțumirea unei rude a soțului meu și m-am ridicat în picioare când ar fi trebuit să stau în genunchi. Îndreptându-mă de spate, m-am simțit mai înaltă.

— O să pregătesc de mâncare, am zis, refuzând să-i mai întreb o dată ce vor să mănânce.

După ce o prezentaseră pe Funmi, Baba Lola și Iya Martha puteau accepta să mănânce. Nu eram dispusă să gătesc separat pentru fiecare persoană în parte, așa că le-am dat ce-am vrut eu. Le-am dat tocană cu fasole. Am amestecat fasolea veche de trei zile, pe care aveam de gând s-o arunc, cu tocana proaspătă. Chiar dacă eram sigură că aveau să observe gustul cam neplăcut al combinației, am contat pe vinovăția pe care Baba Lola și-o masca prefăcându-se scandalizat de purtarea mea și pe satisfacția pe care Iya Martha și-o ascundea după parada de consternare, fiind sigură c-o să mănânce. Pentru ca mâncarea să alunece mai bine, am îngenuncheat ca să-mi cer iertare de la amândoi. Iya Martha a zâmbit și a spus c-ar fi refuzat să mănânce dacă m-aș fi comportat în continuare ca un copil de pe stradă. Mi-am cerut din nou iertare și am mai și îmbrățișat-o pe femeia galbenă, ca să fiu sigură; mirosea a vanilie și a ulei de cocos. Mă uitam la ei cum mănâncă și sorbeam dintr-o sticlă cu sirop de malț. Am fost dezamăgită că Akin n-a vrut să mănânce nimic.

Când s-au plâns c-ar fi preferat piure de igname cu tocană de legume și pește uscat, am ignorat privirea lui Akin. În orice altă zi m-aș fi întors la bucătărie, să zdrobesc igname. În acea după-amiază îmi venea să le spun să facă bine să-și zdrobească

singuri ignamele, dacă voiau neapărat piure de igname. Am înghițit cuvintele care-mi ardeau gâtul cu sorbituri de sirop de malț și le-am spus că nu pot face piure pentru că-mi luxasem mâna cu o zi în urmă.

— Dar nu ne-ai zis asta când am ajuns la voi, a comentat Iya Martha, scărpinându-se în bărbie. Tu singură te-ai oferit să ne dai piure de igname.

— O fi uitat de luxație. Ieri a durut-o rău. Chiar m-am gândit s-o duc la spital, a zis Akin, întărind ceea ce în mod evident era o minciună.

Au înfulecat fasolea ca niște copii lihniți, sfătuindu-mă să mă duc la spital pentru mână. Funmi a fost singura care, după ce a înghițit prima gură de fasole, m-a privit bănuitoare. Ochii ni s-au întâlnit și ea a tras un zâmbet larg, roșu pe margini.

După ce am strâns farfuriile goale, Baba Lola a explicat că nu putuse estima cât avea să dureze vizita, așa că nu se obosise să se înțeleagă cu taximetristul care-i adusese să se și întoarcă după ei. Presupusese, așa cum fac adesea rudele, că Akin avea să-și asume răspunderea de a-i duce acasă.

În scurt timp, Akin a trebuit să-i ducă pe toți acasă. În timp ce-i conduceam la mașină, Akin și-a zornăit cheile în buzunarul pantalonilor și i-a întrebat pe toți dacă sunt de acord cu traseul pe care-l plănuise. Voia să-l lase pe Baba Lola pe strada Ilaje, apoi s-o ducă pe Iya Martha până-n Ife. Am observat că n-a zis nimic de adresa lui Funmi. După ce Iya Martha a răspuns că traseul propus de soțul meu era cea mai bună variantă, Akin a descuiat mașina și s-a urcat la volan.

Mi-am înăbușit impulsul de a-i smulge lui Funmi cârlionții *jheri* văzând-o cum se strecoară în față, lângă soțul meu, și dă la o parte pernuța pe care o țineam mereu acolo. Mi-am încleștat pumnii în timp ce Akin pornea mașina, lăsându-mă singură în norul de praf iscat.

* * *

— Ce le-ai dat să mănânce? a strigat Akin.

— Bine-ai revenit, ginerică, am răspuns.

Abia mă ridicasem de la cină. Am strâns farfuriile și m-am dus la bucătărie.

— Știi că au făcut cu toții diaree? A trebuit să parchez lângă un tufiș, să se cace. Un tufiș! a zis el, urmându-mă în bucătărie.

— Ce-o fi așa de nemaipomenit la asta? Rudele tale au cumva veceul în casă? Nu se cacă în tufișuri și pe mormane de bălegar? am urlat, trântind vasele în chiuveta metalică.

După zgomotul de porțelan spart s-a lăsat liniște. Una dintre farfurii se spărsese în mijloc. Am atins cu degetul suprafața crăpată. Am simțit cum mă taie. Firicele de sânge au pătat conturul zimțat.

— Yejide, încearcă să înțelegi. Știi că n-o să-ți fac niciun rău, a zis el.

— Tu ce limbă vorbești? Hausa sau chineza? Eu nu te înțeleg. Vorbește și tu o limbă pe care s-o pricep, domnule Ginerică.

— Nu-mi mai spune așa.

— Îți spun cum am chef. Ai rămas soțul meu, măcar atâta lucru. Ah, dar poate că nu mai ești soțul meu. Să-mi fi scăpat și noutatea asta? Să dau drumul la radio sau se dă la televizor? Sau la ziar?

Am aruncat farfuria spartă în coșul de gunoi din plastic de lângă chiuvetă. M-am întors cu fața spre el.

Fruntea îi lucea de broboane de sudoare care i se prelingeau pe obraji și i se adunau pe bărbie. Dădea din picior după o cadență furioasă care-i răsuna în cap. Mușchii feței i se mișcau după aceeași cadență, în timp ce-și încleșta și descleșta maxilarul.

— M-ai făcut fiu de curvă în fața unchiului meu. M-ai jignit.

Furia din tonul lui m-a zgâlțâit, m-a indignat. Luasem vibrațiile corpului lui drept un semn că era agitat – cum se întâmpla de obicei. Sperasem să fie un semn că-i pare rău, că se simte vinovat.

— Tu vii cu o soție nouă în casă și tot tu ești supărat? Când te-ai însurat cu ea? Anul trecut? Luna

trecută? Când aveai de gând să-mi spui? Ei? Ești un…

— Taci, femeie, să nu spui cuvântul ăla. Îți trebuie lacăt la gură.

— Ei, uite că n-am lacăt, așa că spun, nenorocit de…

Mi-a acoperit gura cu mâna.

— Bine, iartă-mă. Am fost într-o poziție dificilă. Știi că nu te înșel, Yejide. Știi că nu pot, n-am cum să fac asta. Pe cuvânt.

A râs. Un sunet spart, jalnic.

I-am dat mâna la o parte de pe fața mea. M-a prins de mână, frecându-și palma de a mea. Mi-a venit să plâng.

— Ți-ai luat altă soție, ai plătit pentru ea și te-ai ploconit în fața familiei ei. Cred că mă înșeli deja.

Mi-a luat palma și și-o dus-o la inimă; bătea repede.

— Ea nu te înșală; n-am altă soție. Crede-mă, e mai bine așa. Maică-mea n-o să te mai preseze să faci copii, a șoptit el.

— Prostii și aiureli.

Mi-am tras mâna și am ieșit din bucătărie.

— Dacă te consolează, Funmi n-a mai apucat s-ajungă în tufiș. Și-a murdărit rochia.

Nu m-am simțit consolată. N-aveam să găsesc consolare multă vreme. Deja mă dezintegram ca o eșarfă legată în grabă, care se desface și cade la pământ înainte ca posesoarea ei să bage de seamă.

3

Yejide a fost concepută într-o sâmbătă. Când Dumnezeu a avut timp berechet s-o coloreze într-un negru de abanos perfect. N-am niciun dubiu. Rezultatul final stă mărturie vie.

Prima oară când am văzut-o, mi-a venit să-i ating genunchiul îmbrăcat în blugi și să-i declar pe loc: „Mă cheamă Akin Ajayi. O să te iau de nevastă."

Era elegantă fără să facă vreun efort. Era singura fată de pe rând care nu stătea într-o rână. Își ținea bărbia sus, nu se tolănise sprijinindu-se de rezemătoarele portocalii. Stătea dreaptă, cu umerii la același nivel și mâinile împreunate în față, în dreptul abdomenului dezgolit. Nu-mi venea să cred că n-o remarcasem jos, la coada de la bilete.

Cu câteva minute înainte să se stingă lumina, ea a privit spre stânga; ochii ni s-au întâlnit. Nu și-a ferit privirea, așa cum mă așteptam, iar eu mi-am îndreptat ținuta sub ochii ei. M-a cântărit de sus și până jos. Era prea puțin că-mi zâmbise înainte să-și întoarcă fața spre ecranul mare al cinematografului. Voiam mai mult.

Ea nu părea să-și dea seama de efectul ei. Nu părea să fi observat că mă holbam la ea, vrăjit, căutând deja cuvintele care s-o convingă să iasă cu mine în oraș.

Din păcate, n-am putut vorbi cu ea atunci. Lumina s-a stins chiar când găsisem cuvintele după care scormonisem. Iar fata cu care mă întâlneam pe atunci stătea între mine și Yejide.

M-am despărțit de fată chiar în seara aceea, după film. Am făcut asta în timp ce stăteam amândoi în holul sălii Oduduwa din Ife, iar mulțimea venită să vadă filmul se revărsa pe lângă noi.

— Te rog să te întorci singură la cămin. Ne vedem mâine, i-am zis.

Mi-am împreunat mâinile spăsit, deși nu-mi părea rău. Niciodată n-avea să-mi pară rău. Am lăsat-o acolo, cu gura întredeschisă.

Mi-am făcut loc prin mulțime. Căutam o frumusețe în blugi, cu sandale cu platformă și un tricou alb, care lăsa să i se vadă buricul. Am găsit-o. Până la sfârșitul anului, eram căsătorit cu Yejide.

Am iubit-o pe Yejide din prima clipă. Fără îndoială. Dar există lucruri pe care nici măcar iubirea nu le poate face. Înainte să mă-nsor, credeam că iubirea poate face orice. În scurt timp am aflat că nu poate suporta povara a patru ani fără copii. Dacă e o povară prea grea și prea îndelungată, până și iubirea se încovoaie, crapă, ajunge pe punctul de a se rupe, și uneori chiar se rupe. Dar chiar și când e pe jos, bucăți, asta nu înseamnă că nu mai e iubire.

După patru ani, nimănui altcuiva nu-i mai păsa de iubire. Mamei nu-i mai păsa. Îmi vorbea despre responsabilitatea pe care o aveam față de ea ca primul ei născut. Îmi amintea de cele nouă luni în care nu cunoscusem altă lume decât cea dinăuntrul ei. Insista pe chinul din ultimele trei luni. Când nu putuse sta comod în pat și trebuise să-și petreacă nopțile într-un fotoliu capitonat.

În curând, Moomi a început să vorbească despre Juwon, fratele meu vitreg, fiul cel mare al celei de-a doua soții a tatălui meu. Moomi nu mi-l mai dăduse exemplu de ani întregi. Când eram mult mai mic, mi-l pomenea tot timpul. *Juwon nu vine niciodată acasă cu uniforma murdară; de ce ți-ai murdărit cămașa? Juwon nu și-a pierdut niciodată sandalele de școală; asta-i a treia pereche pe care o pierzi trimestrul ăsta. Juwon nu vine niciodată acasă mai târziu de ora trei; tu unde umbli după școală? Juwon de ce poate să vină acasă cu premii și tu nu? Tu ești fiul cel mare în familia asta, știi ce înseamnă asta? Ai idee ce înseamnă asta? Vrei să-ți ia el locul?*

După liceu nu l-a mai pomenit pe Juwon, pentru că băiatul hotărâse să învețe o meserie, din moment ce maică-sa nu-și permitea să-i achite taxele de facultate. Probabil Moomi considera că un ucenic de tâmplar nu va putea rivaliza niciodată cu odraslele ei educate la universitate. N-a mai vorbit despre Juwon

cu anii și părea să-și fi pierdut interesul pentru viața lui, până când a hotărât că-mi trebuie altă soție. Atunci mi-a spus, de parcă eu n-aș fi știut, că Juwon avea deja patru copii, toți băieți. De data asta nu s-a oprit la Juwon, ci mi-a amintit că toți frații mei vitregi aveau copii.

După doi ani de căsnicie cu Yejide, mama s-a obișnuit să mă viziteze la birou în prima zi de luni din fiecare lună. Nu venea singură. De fiecare dată o însoțea altă femeie, o posibilă nouă soție. Niciodată n-a ratat vreo zi de luni. Nici măcar când s-a îmbolnăvit. Aveam o înțelegere. Dacă o lăsam să-mi aducă femeile la birou, n-avea s-o pună pe soția mea într-o situație penibilă făcându-și apariția la noi acasă cu vreo candidată; n-avea să-i sufle o vorbă lui Yejide despre eforturile pe care le depunea.

Când mama m-a amenințat c-o să-i aducă săptămânal soției mele câte o femeie nouă dacă nu mă hotărâm într-o săptămână, a trebuit să iau o decizie. Știam că mama nu e genul de femeie care să vină cu amenințări deșarte. Mai știam și că Yejide n-ar fi suportat asemenea presiuni. Ar fi distrus-o. Din tot șirul de fete cu care mama a defilat prin biroul meu în fiecare lună, Funmi a fost singura care n-a insistat să se mute cu Yejide și cu mine. Funmi a fost alegerea evidentă pentru că nu mi-a cerut prea multe. Cel puțin la început.

Ea a fost o soluție de compromis ușoară. A acceptat un apartament separat, la mulți kilometri de mine și Yejide. Nu-mi cerea decât un weekend pe lună și o sumă de bani rezonabilă. A fost de acord să nu mă însoțească niciodată la petreceri sau obligații publice.

După ce ne-am înțeles s-o iau de nevastă, n-am văzut-o pe Funmi cu lunile. I-am spus că sunt ocupat la serviciu și nu voi putea s-o văd o vreme. Probabil că cineva îi vânduse pontul cu soția răbdătoare care până la urmă cucerește inima soțului. N-a obiectat; a așteptat pur și simplu să mă împac cu gândul că din acel moment făcea parte din viața mea.

Cu Yejide, lucrurile se întâmplaseră mai rapid. În primele două luni după ce am cunoscut-o, am făcut zilnic un drum de două ore cu mașina ca să fiu cu ea. Plecam de la birou la cinci și conduceam cam treizeci de minute până la Ife. Mai făceam încă cincisprezece minute prin oraș până ajungeam la poarta universității. De obicei, intram în căminul Moremi, camera F101, cam la o oră după ce plecam din Ilesa.

Am făcut asta zi de zi până când, într-o seară, Yejide a ieșit pe coridor și, în loc să mă lase să intru, mi-a închis ușa în nas. Mi-a spus să nu mai vin niciodată acolo. A zis că nu mai vrea să mă vadă. Dar eu nu m-am lăsat. M-am prezentat la F101 în fiecare zi, timp de unsprezece zile, zâmbindu-le colegelor ei de cameră, încercând să le conving să mă lase să intru.

În a douăsprezecea zi, ea a deschis ușa. A ieșit la mine, pe coridor. Cum stăteam unul lângă altul, am implorat-o să-mi spună cu ce greșisem. Un amestec de mirosuri plutea spre noi dinspre chicinetă și toalete.

Am aflat că fata cu care mă întâlneam înainte s-o cunosc pe Yejide fusese la ea în cameră, s-o amenințe. Fata pretinsese că eram căsătoriți tradițional.

— Eu nu servesc poligamie, a zis Yejide în seara când mi-a explicat în sfârșit situația.

Altă fată mi-ar fi spus pe căi mai ocolite că vrea să fie soție unică. Dar Yejide era directă, cu cărțile pe masă.

— Nici eu, am răspuns.

— Ascultă, Akin. Hai s-o lăsăm baltă. Chestia asta – noi. *Chestia* asta.

— Nu sunt însurat. Uită-te la mine. Haide, uită-te la mine. Dacă vrei, ne ducem chiar acum în camera tipei și-i cer socoteală, o pun să-mi arate poze de la nuntă.

— O cheamă Bisade.

— Puțin îmi pasă.

Yejide a rămas tăcută o vreme. S-a sprijinit de ușă, uitându-se la lumea care se perinda pe coridor.

I-am atins umărul; nu s-a ferit.

— Deci eu m-am purtat prostește, a zis ea.

— Îmi datorezi scuze, am răspuns.

Dar nu vorbeam serios. Relația noastră era încă în punctul în care nu conta cine are dreptate și cine greșește. Nu ajunseserăm încă la stadiul în care să hotărâm cine trebuia să-și ceară scuze era în sine motiv de ceartă.

— Iartă-mă, dar știi că oamenii au tot felul de… iartă-mă.

S-a aplecat spre mine.

— Bine.

Am zâmbit în timp ce ea desena cercuri invizibile cu degetul mare pe brațul meu.

— Așa, Akin. Acum poți să-mi mărturisești toate secretele tale, murdare sau curate. Poate ai undeva o femeie care-ți crește copiii…

Aș fi putut să-i spun unele lucruri. Ar fi trebuit să i le spun. Am zâmbit.

— Am niște șosete și niște chiloți murdari. Dar tu? Ai chiloței murdari?

Ea a clătinat din cap.

Într-un final, am rostit cuvintele care-mi dansaseră pe limbă de la bun început – sau o variantă a lor. I-am zis:

— Yejide Makinde, o să te iau de soție.

4

O vreme n-am acceptat că devenisem *o primă* soție, o *iyale.* Iya Martha era prima soție a tatălui meu. În copilărie, mi se părea că ea era cea mai nefericită soție din familie. Nu mi-am schimbat părerea nici când am mai crescut. La înmormântarea tatei, se postase lângă groapa proaspăt săpată, cu ochii ei înguști îngustați și mai tare, și le împroșcase cu blesteme pe toate femeile cu care se însurase tata după ea. Începuse, ca de obicei, cu mama mea de mult răposată, pentru că ea fusese cea de-a doua femeie cu care se însurase tata și din cauza ei devenise Iya Martha prima dintre cele care nu prea erau egale.

Eu refuzam să mă consider o primă soție.

Era ușor să mă prefac că Funmi nici măcar nu exista. Mă trezeam în continuare lângă soțul meu, care dormea pe spate, cu picioarele larg desfăcute și o pernă pe față, ca să nu-l deranjeze lumina veiozei de pe noptiera mea. Îl ciupeam de gât până se trezea și se ducea la baie, răspunzându-mi la salut cu o înclinare a capului sau o fluturare a mâinii. Dimineața era incoerent, trebuia să bea o cafea sau să facă un duș rece ca să poată lega două vorbe.

La vreo două, trei săptămâni după ce Funmi ne călcase pragul pentru prima oară, telefonul a sunat cu puțin înainte de miezul nopții. Până să mă ridic eu din pat, Akin era deja la jumătatea camerei. Am tras de două ori de firul veiozei de pe noptieră și toate cele patru becuri s-au aprins, inundând camera cu lumină. Akin ridicase receptorul și asculta încruntat persoana de la capătul firului.

După ce a pus telefonul în furcă, s-a așezat lângă mine pe pat.

— Era Aliyu, administratorul principalei noastre reprezentanțe din Lagos. Voia să-mi spună să nu deschidem mâine banca pentru public. A oftat. A fost lovitură de stat.

— Dumnezeule, am zis.

Am rămas tăcuți o vreme. Mă întrebam dacă fusese cineva omorât, dacă ar fi putut urma câteva luni de haos și violențe. Deși eram prea tânără ca să-mi aduc aminte de incidente, știam că loviturile de stat din 1966 împinseseră în cele din urmă țara spre război civil. M-am consolat cu gândul că tensiunile iscate de cea mai recentă lovitură de stat, în urma căreia generalul Buhari preluase puterea cu doar douăzeci de luni în urmă, se risipiseră în doar câteva zile. Țara hotărâse atunci că e sătulă de guvernul civil corupt pe care-l răsturnaseră Buhari și colegii lui.

— Dar e sigur că lovitura de stat a reușit?

— Așa se pare. Aliyu zice că deja l-au arestat pe Buhari.

— Să sperăm că ăștia n-or să omoare pe nimeni.

Am tras o dată de firul veiozei, stingând trei becuri.

— Țara asta! Akin s-a ridicat în picioare, oftând. Mă duc jos, să mai verific o dată ușa.

— Deci acum cine e la putere?

M-am întins la loc în pat, deși cu siguranță n-aveam să mai adorm.

— N-a zis nimic despre asta. Sigur vom afla dimineață.

N-am aflat dimineață. La ora 6, un cadru al armatei a dat un comunicat în care condamna fostul guvern, fără să pomenească de cel nou. După transmisie, Akin a plecat la birou ca să ajungă la serviciu înainte să izbucnească eventuale proteste. Eu am rămas acasă, convinsă că ucenicele mele coafeze ascultaseră știrile dimineții și n-aveau să vină la salon. Am lăsat radioul pornit și am încercat să-mi sun toți cunoscuții din Lagos, să mă asigur că sunt teferi, dar liniile telefonice erau deja întrerupte și n-am reușit să-i prind. După ce am ascultat știrile de la prânz, probabil că m-a furat somnul. Când m-am trezit, Akin ajunsese acasă. El m-a informat că noul șef al statului era Ibrahim Babangida.

Cel mai neobișnuit lucru din următoarele săptămâni a fost că Babangida se considera, și

ajunsese să fie considerat, nu doar șeful statului, ci și președinte, ca și cum lovitura de stat ar fi avut valoare de alegeri. În ansamblu, lucrurile păreau să-și urmeze cursul nestingherite, iar eu și soțul meu ne-am reluat viața obișnuită, ca și restul țării.

În general, în timpul săptămânii, Akin și cu mine luam micul dejun împreună. De obicei, ouă fierte, pâine prăjită și multă cafea. Aveam aceleași gusturi la cafea, o beam în căni roșii asortate la floricelele de pe suporturile de farfurii, fără lapte și cu două cuburi de zahăr fiecare. La micul dejun discutam planurile pentru ziua respectivă. Ne aminteam că trebuie să chemăm pe cineva să repare tavanul din baie, pe unde se infiltra apă, vorbeam despre miniștrii numiți de Babangida în Consiliul Național, ne gândeam să-i facem felul câinelui vecinilor, care schelălăia întruna toată noaptea, și ne dădeam cu părerea dacă noua margarină pe care o cumpăraserăm de probă era sau nu prea grasă. Nu vorbeam despre Funmi; nu-i pomeneam numele nici măcar din greșeală. După masă, duceam amândoi farfuriile în bucătărie și le lăsam în chiuvetă, să fie spălate mai târziu. Apoi ne spălam pe mâini, ne sărutam și reveneam în salon. Apoi Akin își lua sacoul, și-l arunca pe umăr și pleca la serviciu. Eu mă duceam sus să fac duș, apoi plecam la salon, și tot așa, zi după zi, săptămână după săptămână, lună după lună, ca și cum am fi avut o căsnicie doar în doi.

Până când într-o zi, după ce Akin a plecat la serviciu, eu m-am dus sus să fac baie și am descoperit că o bucată de acoperiș se prăbușise. În acea dimineață plouase și probabil că presiunea apei de ploaie adunate pătrunsese în cele din urmă prin azbestul deja îmbibat și făcuse o gaură drept în mijloc, prin care apa se scurgea în cadă. Am încercat să mă descurc totuși cu cada, pentru că nu folosisem niciodată celelalte băi din casă de când eram căsătoriți. Dar ploua întruna, iar ruptura din azbest era astfel plasată încât nu reușeam să mă strecor

nicicum în cadă fără să mă expun ploii sau bucăților de lemn și de metal care cădeau odată cu apa.

După ce l-am sunat pe Akin la birou și i-am lăsat secretarei lui un mesaj despre acoperiș, a trebuit să folosesc pentru prima oară baia pentru oaspeți de la capătul holului. Și acolo, în acel spațiu nefamiliar, m-am gândit că nu era exclus să fiu nevoită să fac multe dușuri în acea cabină minusculă dacă Funmi hotăra să vină la noi și insista să-și petreacă nopțile în dormitorul principal. M-am clătit de clăbucii de săpun, apoi m-am întors în dormitorul principal – dormitorul meu – să mă pregătesc pentru serviciu. Înainte să cobor, m-am dus să văd ce se mai întâmplase în baie, dar paguba nu se extinsese și apa se scurgea în continuare direct în cadă.

Am deschis umbrela și am alergat la mașină, dar de-acum ploua torențial; vântul bătea cu putere, încercând să-mi smulgă umbrela. Am ajuns la mașină cu pantofii uzi. M-am descălțat și mi-am pus papucii cu talpă plată pe care-i foloseam la condus. Când am învârtit cheia în contact, s-a auzit doar un clic zadarnic. Am încercat iar și iar, fără succes.

Niciodată nu avusesem probleme cu credincioasa mea Broscuță albastră de când o primisem de la Akin, după nuntă. El o ducea regulat la mecanic și-i verifica săptămânal uleiul și tot restul. Afară ploua în continuare cu găleata și n-avea sens să plec spre salon pe jos, chiar dacă nu era atât de departe de casă. Vântul rupsese deja câteva crengi în curtea vecinului nostru și mi-ar fi distrus umbrela în câteva minute. Așa că am rămas în mașină, uitându-mă la alte crengi care se luptau cu vântul, apoi se rupeau și cădeau la pământ, încă verzi și bogate.

În astfel de momente care ieșeau din rutina mea, Funmi îmi pătrundea în gânduri. Și în minte mi se înfiripa ideea că devenisem și eu una dintre acele femei care în scurt timp aveau să fie declarate prea bătrâne ca să-și însoțească bărbații la petreceri. Și totuși reușeam să țin în frâu acele gânduri, ferecându-le într-un colț al minții unde nu-și puteau întinde aripile și pune stăpânire pe viața mea.

În acea dimineață am scos un carnețel din geantă și m-am apucat să notez o listă de articole de care aveam nevoie la salon. Am întocmit un buget pentru viitoarele saloane cu care plănuiam să mă extind. N-avea niciun sens să mă gândesc la Funmi; Akin mă asigurase că nu ne va face probleme, și până atunci chiar așa fusese. Dar nu le-am spus prietenelor mele despre Funmi. Când vorbeam la telefon cu Sophia sau Chimdi, subiectele erau afacerea mea, copiii lor și postul mai bun obținut de Akin. Chimdi era mamă necăsătorită, iar Sophia, soția numărul trei. Nu mi se părea că sunt în măsură să-mi dea sfaturi utile pentru situația mea.

Un acoperiș prăbușit și o mașină care nu voia să pornească – dacă ziua ei ar fi început așa, Iya Martha s-ar fi întors în cameră și ar fi stat toată ziua cu ușile și ferestrele zăvorâte, pentru că universul încerca să-i spună ceva. Universul avea mereu ceva să-i spună acelei femei. Eu nu eram Iya Martha, așa că atunci când ploaia s-a mai rărit, am mai răsucit o dată cheia în contact și am ieșit afară din mașină în papuci. Cu poșeta atârnată pe umăr, umbrela într-o mână și pantofii uzi în cealaltă mână, m-am dus pe jos la serviciu.

* * *

Salonul meu era încălzit de multe prezențe feminine. Femei care stăteau în scaunele capitonate și se lăsau în voia științei și priceperii pieptănului de lemn și uscătorului cu cască, pe mâinile mele și ale ucenicelor mele. Femei care citeau în liniște cărți, femei care mi se adresau cu „sora mea dragă”, femei care făceau glume vulgare la care râdeam și după câteva zile. Îmi plăcea mult locul – pieptenii, bigudiurile și oglinzile care acopereau toți pereții.

Am început să câștig bani din coafat ca studentă în primul an la Universitatea din Ife. La fel ca majoritatea boboacelor, stăteam la Mozambique Hall. În prima săptămână de cămin, m-am perindat seară de seară de la o cameră la alta, spunându-le

fetelor că pot să le împletesc părul la jumătate de preț față de coafezele obișnuite. Aveam doar un mic pieptăn de lemn și, cât timp am stat în campus, singura mea investiție în plus a fost un scaun de plastic pe care se așezau clientele. Scaunul a fost primul lucru pe care l-am luat cu mine în anul doi, când m-am mutat în Moremi Hall. Câștigam prea puțin ca să cumpăr un uscător, dar în anul trei ajunsesem deja să mă întrețin. Așa că atunci când Iya Martha își băga în buzunar suma lunară pe care i-o dădea tata pentru mine, nu răbdam de foame.

După nuntă, m-am mutat la Ilesa și, deși în timpul săptămânii mergeam cu mașina la Ife, la cursuri, nu mi-am putut vedea de coafat ca înainte. O vreme n-am mai câștigat niciun ban. Nu c-aș fi avut nevoie – în afară de banii pentru gospodărie, Akin îmi dădea o sumă frumușică de buzunar. Dar mi-era dor de coafat și nu-mi convenea să știu că, dacă dintr-un motiv sau altul n-aveam să mai primesc bani de la Akin, n-aveam să-mi mai permit nici măcar un pachet de gumă de mestecat.

În primele luni de căsnicie, sora lui Akin, Arinola, a fost singura femeie căreia i-am împletit părul. De multe ori, ea se oferea să plătească, dar o refuzam. Nu-i plăceau coafurile elaborate și-mi cerea întotdeauna să-i împletesc părul într-un *suku* clasic. I-am făcut o vreme codițe în linii drepte, care se opreau în mijlocul capului, până m-am plictisit. Așa că am convins-o să mă lase să stau zece ore și să-i împletesc o mie de codițe mititele. Într-o săptămână, colegele Arinolei de la Colegiul Pedagogic se rugau de ea să le-o prezinte pe coafeza ei.

Într-o primă fază, m-am ocupat de șirul tot mai lung de femei sub un arbore de caju din curtea noastră. Dar în scurt timp, Akin mi-a spus că găsise spațiul perfect pentru un salon. Eu ezitam să deschid un salon adevărat, știind că nu voi putea lucra decât în weekenduri până-mi luam diploma. Akin m-a convins să văd locul găsit de el și, imediat ce am intrat în încăpere, mi-am dat seama că era, într-adevăr, perfect. Am încercat să-mi domolesc

entuziasmul spunându-i că nu e înțelept să cheltuim bani pe un loc care avea să stea închis cinci zile pe săptămână. Dar el mi-a citit gândurile și după câteva ore ne aflam în livingul proprietarului, ținându-ne de mână în timp ce negociam chiria.

Salonul era tot acolo când el s-a însurat cu Funmi. Iar în acea dimineață, deși am ajuns mai târziu ca de obicei din cauza ploii și a problemelor cu mașina, tot am fost prima la salon. Când am descuiat ușa, niciuna dintre ucenicele mele nu era prin preajmă. De obicei, ele veneau mai devreme, să pregătească salonul pentru ziua respectivă, dar imediat ce am aprins lumina, răpăitul ploii s-a întețit atât de tare, încât aveai senzația că o sută de copite tropăie pe acoperiș. Era puțin probabil ca fetele să reușească să străbată orașul înainte ca ploaia să se domolească iar.

Am aprins radioul primit cadou de la tata când am plecat la facultate. Se ciobise în mai multe locuri, dar îl lipisem la loc cu scotch. Am tot învârtit de buton până am găsit un post care difuza o muzică necunoscută mie. Apoi m-am apucat să aranjez șampoane și pomezi, geluri și ondulatoare, flacoane cu cremă de întins părul și spray-uri fixative.

Nu m-am sinchisit să mă uit dacă mersul prin ploaie îmi stricase codițele, chiar dacă avusesem umbrelă. Dacă mă uitam în oglindă, trebuia să-mi examinez forma feței, ochii mici, nasul mare; toate posibilele defecte ale gropiței din bărbie sau ale buzelor, toate felurile diferite în care un bărbat, mai precis Akin, ar fi putut s-o considere pe Funmi mai atrăgătoare. N-aveam timp să-mi plâng de milă, așa că mi-am văzut de treabă, pentru că ustensilele mă ajutau să mă concentrez la păr.

După ce a stat ploaia, au apărut și fetele, una după alta. Ultima a sosit chiar înainte de prima clientă. Am luat un pieptăn de lemn, i-am făcut femeii cărare pe mijloc, am înmuiat două degete în pomada cleioasă și mi-am început ziua. Femeia avea păr aspru și bogat, iar codițele pârâiau ușor în timp ce le împleteam în șiruri minuscule, care se adunau la

ceafă. Când am terminat cu ea, aveam patru persoane la rând. Am trecut de la un cap la altul, făcând cărări, împletind șuvițele în diferite feluri, tăind vârfurile tocite și împărțind sfaturi ucenicelor. Fericire deplină; timpul a zburat și în curând trecuse binișor de ora prânzului. Când mi-am luat pauza de prânz, mă dureau încheieturile mâinilor – în acea dimineață, aproape toată lumea ceruse codițe și nu ne așteptau prea multe spălaturi-și-coafaturi ușoare.

În acea după-amiază mi-am luat orez fiert în frunze de eran, cu tocană preparată în ulei de palmier. Aveam acolo pe stradă o femeie care gătea atât de bine, încât, după ce savuram peștele afumat și pielea de vită din tocană, întotdeauna trebuia să lupt cu impulsul de a linge frunzele, lăsându-le lună. Era genul de mâncare care cerea un moment de răgaz după ce goleam farfuria, producându-mi o asemenea mulțumire, încât rămâneam privind în gol în timp ce salonul zumzăia în jurul meu. Afară, cerul avea aceeași nuanță amenințătoare de indigo, chiar dacă ploaia încetase în sfârșit. Valuri de aer rece năvăleau înăuntru, întrecându-se cu uscătoarele de păr ca să impună temperatura camerei.

Când a intrat, am luat-o drept o clientă. A rămas o clipă în prag, cu cerul înnorat în spatele ei ca o prevestire neagră. S-a uitat în jur cu o expresie încruntată până când m-a văzut. Atunci a zâmbit, a venit la mine și s-a așezat în genunchi. Era atât de frumoasă. Avea genul de față căreia îi stă bine cu orice pieptănătură, o față care atrăgea privirile jinduitoare ale altor femei la piață, o față care avea să le facă pe unele dintre ele s-o întrebe cine o coafa.

— Bună dimineața, mama noastră, a zis Funmi.

Cuvintele ei m-au sfredelit. Nu eram mama ei. Nu eram mama nimănui. Lumea tot Yejide îmi spunea. Nu eram Iya Cutare sau Iya Cutărică. Continuam să fiu Yejide și atât. Gândul mi-a înnodat limba și mi-a dat imboldul să i-o smulg pe a ei din gură. Cu câțiva ani în urmă, aș fi făcut-o să-și înghită dinții cu un pumn și nimic nu m-ar fi putut opri. Când învățam

la liceul de fete din Ife, mi se zicea Yejide Teroarea. Mă băteam o dată la două zile. Pe atunci, așteptam să se termine orele ca să ne batem. Ne îndepărtam de clădirea școlii și căutam un drum pe unde să nu treacă niciunul dintre profesori în drum spre casă. Și eu câștigam întotdeauna – n-am pierdut niciodată, nici măcar o dată. Mi-am pierdut câțiva nasturi, mi-am rupt un dinte și mi-a dat sângele pe nas de multe ori, dar n-am pierdut niciodată. Nu mi-a intrat nici măcar un fir de nisip în gură.

De fiecare dată când veneam târziu acasă, plină de sânge pentru că mă încăierasem iar, mamele mele vitrege săreau cu gura pe mine și promiteau să mă pedepsească pentru purtarea mea rușinoasă. Noaptea, cu sânii ofiliți înfășurați în șaluri decolorate, șușoteau, își sfătuiau copiii în șoaptă să nu fie ca mine. La urma urmei, copiii lor aveau mame, femei vii care înjurau și găteau, erau ocupate și aveau subsuori păroase. Doar copiii fără mamă, copiii ca mine, se puteau purta în halul ăla. Și nu numai că n-aveam mamă, dar cea pe care o avusesem, cea care murise la câteva secunde după ce mă azvârlise în lume, era o femeie fără familie! Și cine să lase gravidă o femeie fără familie? Numai un bărbat nătâng, care întâmplător era, mă rog, soțul ei. Dar nu asta conta; conta că atunci când descendența unui copil nu putea fi identificată, atunci acel copil putea descinde din orice – chiar și din câini, vrăjitoare sau triburi ciudate, cu sânge stricat. Copiii celei de-a treia soții aveau în mod evident sângele stricat pentru că în familia ei erau multe cazuri de nebunie. Dar măcar acela era sânge stricat cunoscut – eu aveam (poate) un sânge stricat de origine necunoscută, ceea ce era și mai rău, așa cum o dovedea felul în care-mi făceam tatăl de rușine încăierându-mă ca un câine vagabond.

Discuțiile șoptite din camerele unde stăteau soțiile, fiecare cu copiii ei, îmi erau relatate în cele din urmă în detaliu de către frații și surorile mele vitrege. Cuvintele nu mă deranjau; era un joc pe care-l jucau soțiile, fiecare încercând să arate că

odraslele ei sunt cele mai breze. Ce mă deranja erau amenințările niciodată puse în practică, nici măcar atunci când ajunsesem să mă bat zilnic. Biciurile nefolosite, corvezile suplimentare neîncredințate, mesele de seară nerefuzate, care-mi aminteau că nimănui nu-i păsa cu adevărat.

— Mamă? a zis Funmi.

Era în continuare în genunchi.

Mi-am înghițit amintirile ca pe o pastilă amară, mult prea mare. Funmi își pusese mâinile în poala mea; avea o manichiură perfectă. Unghiile erau date cu ojă de un roșu hibiscus, nuanța cănilor pereche în care îmi băusem cafeaua cu Akin în acea dimineață.

— Mamă?

Eu nu-mi mai făceam unghiile cu ojă. Mi le făcusem în studenție. Oare asta îl atrăgea la ea, unghiile? Oare ce simțea când ea îi zgâria pieptul cu unghiile alea frumoase? I se întăreau sfârcurile? Gemea? Voiam… nu… simțeam nevoia să aflu pe loc, cu lux de amănunte. Ce parte din el care fusese doar a mea era acum a ei? Ce anume ar fi putut avea ea ce eu nu avusesem niciodată? Copilul lui?

— Mamă?

— Unde-o vezi pe maică-ta? Ridică-te imediat, am zis.

Lângă mine era un scaun gol, dar ea a preferat să se așeze pe brațul scaunului meu.

— Ce cauți aici? Cine ți-a arătat locul ăsta? am întrebat-o în șoaptă, pentru că zumzetul conversațiilor dintre cliente și coafeze din fundal încetase.

Cineva oprise radioul, iar salonul se cufundase în tăcere.

— M-am gândit eu așa să vin să te salut.

— Așa, ziua-n amiaza mare? Ești șomeră?

Era o insultă, dar ea a luat-o ca pe o întrebare.

— O, nu. Nu lucrez pentru că soțul nostru e foarte atent cu mine.

Rostise „soțul nostru” mai tare și era evident că toată lumea din încăpere o auzise. Clientele se foiau

pe scaune, făcându-le să scârțâie, și se lăsau cât mai mult pe spate, încercând să audă ce vorbeam.

— Cum?

— Soțul nostru e un bărbat foarte atent. A fost foarte atent cu mine. Îi mulțumim lui Dumnezeu că are destui bani pentru noi toate.

A zâmbit peste capul meu.

M-am încruntat la imaginea ei reflectată în oglinda din fața noastră.

— Destui bani pentru ce?

— Pentru noi, mamă. De-aia muncește bărbatul, *abi*[1]? Pentru soție și copii.

— Unele dintre noi avem serviciu, am zis, încleștându-mi tare pumnii pe lângă corp. Ar trebui să pleci, ca să-mi pot vedea de el.

Ea a zâmbit în oglindă.

— O să te vizitez mâine după-amiază, *Ma.* Poate atunci o să ai mai puțină treabă.

S-o fi așteptat să-i zâmbesc și eu?

— Funmi, să nu te prind că mai calci pe-aici cu bețele tale de picioare!

— O, mamă, de ce mă iei așa? Trebuie să fim prietene. Măcar de dragul viitorilor noștri copii. S-a lăsat iar în genunchi. Știu că lumea zice că ești stearpă, dar nimic nu-i imposibil pentru Dumnezeu. Sunt sigură că după ce-oi naște eu, o să se deschidă și pântecul tău. Dacă tu nu vrei să vin aici, nu vin, dar să știi că și acreala asta poa' să te facă stearpă. La revedere, *Ma.*

S-a ridicat în picioare și s-a întors să plece, cu zâmbetul pe buze.

M-am ridicat și eu și am prins-o de rochie.

— Tu! Nenorocito… *egbere*[2] rea ce ești! Pe cine faci tu stearpă?

Nu eram pregătită pentru confruntare. Nici măcar insulta n-am nimerit-o. Funmi nu semăna cu mitica *egbere.* Nu era scundă; nu avea cu ea un covoraș și nu plângea întruna. Ba chiar zâmbea când s-a întors spre mine. Clientele și coafezele m-au înconjurat înainte să apuc s-o pălmuiesc peste obraz.

— Las-o în pace, au zis femeile. Dă-i drumul.

Au desprins rochia lui Funmi din mâinile mele și m-au împins la loc pe scaun.

— Calmează-te, soră dragă. Ia-o ușurel.

5

Am cumpărat alte căni.

— Știi de ce nu-mi plac cănile albe? a zis Akin la micul dejun.

— Te rog să mă luminezi, am răspuns.

— Întotdeauna sar în ochi petele de cafea.

— Zău?

S-a tras de cravată, încruntat.

— Pari supărată. S-a întâmplat ceva?

Mi-am mai întins niște margarină pe pâinea prăjită, am amestecat în cafea și mi-am încleștat maxilarul. Eram hotărâtă să nu spun de ce sunt supărată decât după ce Akin mă întreba de cel puțin cinci ori. Dar el nici măcar nu mi-a dat ocazia să stau îmbufnată.

— Nu-mi plac cănile astea albe.

A ridicat un deget și s-a oprit să bea niște apă.

— Unde sunt cele vechi?

— Le-am spart.

Gura lui a conturat un *oh,* fără să-l pronunțe, apoi a mușcat iar din felia de pâine. În mod evident, presupunea că pur și simplu trântisem cănile pe jos din greșeală sau le scăpasem când le puneam bine. N-ar fi avut de ce să-i treacă prin cap că aruncasem cu ambele căni roșii hibiscus în peretele bucătăriei pe când ceasul cu cuc din salon bătea miezul nopții. N-avea cum să-și închipuie că strânsesem cioburile într-un făraș, le pusesem într-un mic mojar și le pisasem până nădușisem prin toți porii, întrebându-mă dacă nu cumva îmi pierdusem mințile.

— Știi, ieri au fost la birou inspectorii de la sediul central, am avut multă treabă cu ei. Am uitat să trimit pe cineva să se uite la acoperiș. Azi o să…

— Soția ta a venit ieri la mine la salon.

— Funmi?

— Dar cine altcineva? M-am aplecat în față în scaun. Sau mai ai cumva o soție și nu știu eu?

Era o idee care mă tot obseda din ziua precedentă, de când Funmi plecase din salonul meu;

posibilitatea să mai existe și alte soții pe undeva – în Ilesa sau în alt oraș –, alte femei pe care el le-ar fi putut iubi, alte femei care-l făceau să fie mai puțin al meu.

Akin și-a acoperit jumătate de față cu mâna.

— Yejide, ți-am explicat înțelegerea mea cu Funmi. N-ar trebui să te frămânți din cauza ei.

— A zis că ești foarte atent cu ea.

Cuvintele mele nu aveau forța pe care mi-aș fi dorit-o, pentru că nu găseam nici urmă din furia și disprețul pe care le îndreptasem asupra lui Funmi cu o zi în urmă. Voiam să fiu supărată pe el, așa că vorbeam în continuare; încercam ca prin cuvintele mele să trec peste ceea ce simțeam și s-ajung la furia pe care ar fi trebuit s-o simt.

— Ce înseamnă asta? Explică-mi și mie ce înseamnă „foarte atent".

— Scumpo…

— Stai așa. Ia stai tu așa. Te rog să nu mă mai iei cu „scumpo" în dimineața asta.

Dar de fapt voiam să-mi spună „scumpo", numai mie, nimănui altcuiva. Voiam să se întindă peste masă, să mă ia de mână și să-mi spună c-o să ne fie bine. Pe atunci aveam încă încredere că el va ști ce să facă și ce să spună pentru simplul fapt că era Akin.

— Yejide…

— Unde-ai fost azi-noapte? Te-am așteptat să vii acasă până mult după miezul nopții. Unde-ai fost?

— La clubul sportiv.

— Ce vorbești? La clubul sportiv? Probabil mă crezi bătută-n cap. La cât se închide clubul sportiv? Ia spune-mi, la cât?

El a oftat și s-a uitat la ceas.

— Vrei să faci poliție cu mine?

— Ai zis că între tine și fata aia n-o să se întâmple nimic.

Și-a luat haina și s-a ridicat în picioare.

— Trebuie să plec la serviciu.

— Mă amăgești, *abi?*

M-am ținut după el până la ușă, bâjbâind după cuvinte prin care să-i spun că de fapt nu vreau să mă cert cu el, să-i explic că mă temeam să nu mă părăsească și să rămân iar singură pe lume.

— Akin, o să te amăgească și pe tine Dumnezeu, îți jur. Dumnezeu o să te amăgească așa cum mă amăgești tu pe mine.

A închis ușa și m-am uitat în urma lui pe geam. Era întors pe dos. În loc să-și ducă servieta în mână, o ținea sub braț cu mâna stângă, astfel încât corpul i se înclina puțin într-o parte și aveai impresia că o să cadă. Nu-și aruncase haina pe umăr, ci o ținea strâns în mâna dreaptă; o mânecă îi atârna pe jos, o târa pe treptele verandei și pe iarbă în timp ce se îndrepta spre Peugeotul lui negru.

Când a băgat mașina în marșarier, m-am întors cu spatele. Cana lui de cafea era în continuare plină, nivelul nu scăzuse nici măcar cu o picătură. M-am așezat pe scaunul lui, mi-am terminat felia de pâine și i-am băut cafeaua. Apoi am făcut curat pe masa din sufragerie și am dus vasele murdare la bucătărie. Le-am spălat și am avut grijă să nu rămână nicio pată de cafea pe căni.

N-aveam chef să merg la serviciu, pentru că nu eram pregătită pentru o nouă confruntare cu Funmi. Mi-era limpede că n-avea să înceteze cu vizitele la salon doar de gura mea. Știam că femeile ca Funmi, genul de femei care alegeau să fie soțiile numărul doi, trei sau șapte, nu dădeau niciodată înapoi prea ușor. Le văzusem sosind și desfășurându-se în casa tatălui meu, toate acele mame care nu erau ale mele și care veneau întotdeauna cu o strategie ascunsă sub șal, niciodată nu erau atât de proaste sau de docile cum păreau la început. Iar cea luată pe nepregătite era întotdeauna Iya Martha; ea n-avea nici strategie și nici vreun plan personal.

Devenea evident că fusese stupid din partea mea să-mi închipui vreo clipă că Akin o controla pe Funmi. Așa că am hotărât să-mi iau liber ca să analizez situația. Am trecut pe la salon câteva minute, ca să-i las instrucțiuni lui Debby, cea mai

avansată dintre ucenice. Apoi am luat un taxi până la Odo-Iro, ca să-l chem pe Silas, mecanicul care-mi repara de obicei Broscuța.

Silas s-a mirat că venisem singură la atelierul lui și a întrebat de Akin. Tot drumul până la mine acasă mi-a tot spus în diferite feluri că ar prefera să discute despre reparații cu Akin înainte să se apuce de treabă.

În timp ce el meșterea la Broscuță, eu am gătit, iar când a terminat, l-am invitat la masă. S-a spălat pe mâini afară și a mâncat repede tocana de igname. Eu am stat pe scaun și m-am uitat la el cum mănâncă. Vorbeam cu el, iar el se holba la mine, mormăind din când în când, dar mai mult se holba cu o expresie nedumerită, de parcă n-ar fi știut cum să răspundă flecărelii mele neîncetate. Când s-a ridicat să plece, am numărat banii pe care mi-i ceruse și i-am întins bancnotele, apoi l-am condus până la mașina lui, vorbind întruna până când a demarat.

M-am așezat pe verandă, salutând vecinii care treceau, până când a venit Debby să-mi spună câți bani încasaseră la salon. Am invitat-o în casă și i-am oferit mâncare, dar m-a refuzat, spunând că nu-i e foame. Așa că am insistat să accepte o sticlă de Maltina. După ce a plecat acasă, nu mi-a mai rămas nimic de făcut. Mașina fusese reparată, vasele spălate și cina pregătită, chiar dacă mi-era deja limpede că Akin n-avea s-ajungă acasă până la miezul nopții. Nu mai puteam amâna să mă gândesc la Funmi.

Am analizat mai multe posibilități, de la o bătaie soră cu moartea următoarea dată când avea să mai calce pe la salon la invitația de a locui cu noi, ca s-o am prin preajmă și să pot sta mereu cu ochii pe ea. Am înțeles în scurt timp că cea mai bună soluție nu prea avea legătură cu ea. Trebuia pur și simplu să rămân însărcinată cât mai curând, înaintea lui Funmi. Era singurul mod de a mă asigura că voi rămâne în viața lui Akin.

* * *

Mă consideram nora preferată a lui Moomi. În copilărie, s-ar fi cuvenit să mă adresez tuturor mamelor mele vitrege cu „Moomi”, chiar și tata mă încuraja să le spun așa, dar refuzam. Continuam să le spun „mama”. Iar când tata lipsea, unele dintre acele femei mă pălmuiau doar pentru că le refuzam onoarea de a le numi „mama mea”. Nu refuzam din încăpățânare sau pentru c-aș fi vrut să le sfidez, cum deduseseră unele dintre ele. Mama ajunsese pentru mine o obsesie, o religie, și simplul gând de a mă adresa altei femei astfel mi se părea un sacrilegiu, o trădare față de femeia care-și sacrificase viața pentru ca eu să trăiesc.

Într-un an, biserica anglicană pe care o frecventa familia mea a sărbătorit Duminica Mamei cu o slujbă specială. După predică, preotul ne-a scos în față, în biserică, pe toți cei care aveam sub optsprezece ani ca să cântăm un cântec în cinstea mamelor noastre. Eu trebuie să fi avut cam doisprezece ani pe-atunci, dar nu m-am ridicat până nu m-a îmboldit un ușier de la spate. Am cântat un cântec cunoscut de toată lumea, inspirat de o zicală cunoscută. Am reușit să rostesc primul vers, *Iya ni wura, iya ni wura iyebiye ti a ko le f'owo ra*, după care mi-am mușcat limba ca să-mi înăbuș lacrimile. Cuvintele *Mama e aur, mama e aur prețios care nu poate fi cumpărat cu bani* stârneau în mine un ecou mai puternic decât orice omilie pe care o ascultasem vreodată. Înțelesesem deja că mama nu poate fi înlocuită de bani, nici de o mamă vitregă sau de altcineva, și eram convinsă că niciodată nu mă voi adresa unei femei cu „Moomi”.

Și totuși, de fiecare dată când mama lui Akin mă strângea în îmbrățișarea ei planturoasă, inima îmi cânta *Moomi,* iar cu ea, titlul venerat nu mi se oprea în gât, refuzând să mai iasă, așa cum mi se întâmpla când mă pălmuiau mamele vitrege ca să-l scot din mine. Iar ea își merita numele, luându-mi partea dacă afla că am vreo problemă cu Akin, asigurându-mă că era doar o chestiune de timp până când aveam

să rămân însărcinată pentru fiul ei, insistând că miracolul mă aștepta după colțul potrivit.

Când doamna Adeolu, o clientă gravidă, mi-a povestit despre Muntele Minunilor Nemaipomenite, m-am dus în aceeași zi la Moomi, să-i cer părerea. Voiam să-mi confirme informația; Moomi era o enciclopedie de aur în astfel de chestiuni. Chiar dacă ea nu știa nimic despre o casă a minunilor, de obicei știa pe cine să întrebe și, dacă poveștile se confirmau, era întotdeauna gata să mă însoțească până la capătul pământului în căutarea unei noi soluții.

Pe vremuri aș fi ignorat povestea doamnei Adeolu, pe vremuri nu credeam în profeți care trăiesc în munți sau în preoți care venerează râuri. Dar asta înainte să fac analize peste analize la spital și toate să arate că nimic nu mă împiedica să rămân însărcinată. La un moment dat am sperat ca doctorii să găsească o problemă, ceva care să explice de ce continua să-mi vină ciclul lună de lună, la ani buni după căsătorie. Aș fi vrut să găsească ceva de tratat sau de scos. N-au găsit nimic. S-a dus și Akin la analize și s-a întors spunând că medicii nu constataseră nimic în neregulă la el. După care n-am mai fost surdă la sugestiile soacră-mii, n-am mai considerat că femeile ca ea sunt necivilizate și cam într-o ureche. Am devenit mai deschisă la alte variante. Dacă nu primeam ceea ce-mi doream dintr-un loc, de ce să nu caut în altă parte?

Socrii mei locuiau în Ayeso, un cartier vechi al orașului, unde încă puteai vedea câteva case din chirpici. Casa lor era o construcție din cărămidă, cu o curte în față, împrejmuită parțial de un gard jos de ciment. Când am ajuns în fața casei, Moomi stătea în curte, pe un scăunel, și curăța arahide într-o tavă ruginită pe care o ținea în poală. Când m-am apropiat, a ridicat privirea, apoi a lăsat-o iar în jos. Am înghițit în sec și am încetinit pasul. Ceva nu era în regulă.

Moomi mă saluta întotdeauna strigând: *Yejide, soția mea.* Cuvintele erau la fel de calde ca

îmbrățișarea care le însoțea de obicei.

— Bună seara, Moomi.

Genunchii au început să-mi tremure întâlnind cimentul de pe jos.

— Ai rămas în sfârșit gravidă?

Mi-a vorbit fără să-și desprindă privirea de tava cu arahide.

M-am scărpinat în cap.

— Ești și surdă, nu numai stearpă? Te-am întrebat dacă ești gravidă. Răspunsul e ori da, sunt gravidă, ori nu, n-am fost în viața mea gravidă, nici măcar o zi.

— Nu știu.

M-am ridicat și m-am îndepărtat până când Moomi a ieșit din raza pumnului meu încleștat.

— De ce nu-l lași pe fiul meu să aibă copii?

A trântit tava cu arahide pe jos și s-a ridicat.

— Nu fac eu copii. Ci Dumnezeu.

S-a apropiat de mine, iar când degetele ei de la picioare au atins vârfurile pantofilor mei, a zis:

— L-ai văzut tu vreodată pe Dumnezeu într-o sală de nașteri, să nască un copil? Ia spune, Yejide, l-ai văzut vreodată pe Dumnezeu la maternitate? Femeile fac copii, iar dacă nu poți, înseamnă că ești bărbat. Nimeni n-ar trebui să te considere femeie. M-a apucat de încheieturi și a continuat în șoaptă: Nu e nimic complicat la viața asta, Yejide. Dacă nu poți avea copii, lasă-l pe fiul meu să-i aibă cu Funmi. Vezi, nu-ți cerem să renunți la locul tău în viața lui, ci doar să te dai puțin la o parte, să se mai așeze și altcineva.

— Dar nu-l țin eu, Moomi, am răspuns. Eu am acceptat-o. Ba chiar de la o vreme stă și ea la noi acasă în weekenduri.

Ea a râs, ținându-se cu mâinile de mijlocul gros.

— Și eu sunt femeie. Tu crezi că m-am născut ieri? Ia spune-mi, de ce Akin nici nu s-a atins de Funmi? E căsătorit cu ea de peste două luni. Spune-mi de ce n-a dezbrăcat-o nici măcar o dată. Spune-mi, Yejide.

Mi-am înăbușit un zâmbet.

— Nu e treaba mea ce face Akin cu soția lui.

Moomi mi-a ridicat bluza și a pus o palmă zbârcită pe stomacul meu.

— Plată ca peretele, a zis ea. Încă două luni cu fiu-meu între picioare și burta tot plată ți-e. Nu-l mai primi între picioare, te implor. Știm cu toții ce simte pentru tine. Dacă nu-l alungi, n-o să se atingă de Funmi. Dacă nu faci asta, o să moară fără copii. Te implor, nu-i distruge viața. E primul meu născut, Yejide. Te implor, pentru numele lui Dumnezeu.

Am închis ochii, dar lacrimile mi s-au strecurat forțat printre pleoape.

Moomi a oftat.

— Eu m-am purtat frumos cu tine, te implor în numele lui Dumnezeu. Fie-ți milă de mine, Yejide. Fie-ți milă de mine.

Apoi m-a luat în brațe, m-a tras la piept și mi-a murmurat cuvinte mângâietoare. Nu era pic de căldură în îmbrățișarea ei. Îi simțeam cuvintele în stomac, reci și tari, acolo unde ar fi trebuit să fie copilul.

6

Am urcat pe Muntele Minunilor Nemaipomenite cu frica strâns încolăcită în jurul gleznelor. Bărbatul cu barbă stufoasă care venea în urma mea nu mă liniștea deloc. Era însoțitorul meu, trimis din vârful muntelui, unde ceilalți credincioși incantau vorbe pe care vântul le aducea până la noi, pentru a le lua apoi iar cu el. Vedeam cam o sută de oameni, îmbrăcați în robe vezi, cu niște tichii de bucătar de aceeași culoare pe cap.

— Nu ne oprim, a zis însoțitorul meu.

Trebuie să fi observat că încetinisem pasul. Muntele abrupt era golaș, fără copaci care să ne ferească vremelnic de soare. Mi-era sete, aveam gâtul uscat și saliva îmi secase aproape de tot. Nu-mi era îngăduit niciun moment de răgaz. Mi se spusese să țin post înainte de a veni. Fără mâncare, fără apă și, după cum mă informase însoțitorul când ne întâlniserăm la poalele dealului, dacă mă opream să mă odihnesc în timpul urcușului, aveam să fiu trimisă acasă fără rugăciuni și fără să-l întâlnesc pe înaltul Preot.

Doamna Adeolu mă asigurase că profetul Iosia, liderul acelui grup, era într-adevăr un făcător de minuni. Pântecul ei umflat era o dovadă convingătoare. Eu aveam nevoie urgent de o minune. Singura cale de a scăpa de poligamie era să rămân însărcinată înaintea lui Funmi; atunci poate că Akin avea să renunțe la ea. Dar în timp ce urcam pe munte trăgând o capră micuță după mine, singura minune pe care mi-o doream cu adevărat era ca apa să țâșnească dintr-o stâncă, să-mi astâmpăr setea. Mi se părea alarmant felul în care însoțitorul meu se holba la pieptul meu. Tremuram nu doar de epuizare, ci și de presimțiri negre. De fiecare dată când privirea mea întâlnea privirea lui îngrozitor de lunecoasă, îmi venea s-o iau la fugă în jos pe deal până la mașină; dar m-am ținut tare și am continuat să urc spre vârf. Funmi locuia încă în apartamentul

ei din oraș, dar n-aveam nevoie de un profet ca să-mi spună că imediat ce avea să rămână însărcinată, urma să se mute în casa mea.

— Mă poți ajuta cu capra? l-am întrebat pe însoțitor, dorindu-mi ca profetul să fi trimis o femeie după mine.

— Nu, a răspuns el și mi-a atins fața cu palma.

Mă pregăteam să-i dau peste mână, dar el a strâns palma căuș și mi-a șters broboanele de sudoare de pe obraz.

M-a luat de mijloc, chipurile ca să mă sprijine. Am încercat să-mi iuțesc pașii șovăielnici, dar capra se oprise. Am tot tras de sfoară până când mi-a jupuit mâinile. Aș fi luat-o târâș, dar primisem instrucțiuni să aduc o capră albă fără vreo rană, cusur sau pată de altă culoare.

— Nu eu m-am oprit să mă odihnesc, ci capra. Mă temeam să nu mă trimită înapoi.

— Văd.

După un timp, capra s-a urnit. Am ajuns în curând în vârful muntelui. Credincioșii stăteau într-un cerc larg, cu ochii închiși.

— Intră în cerc, a zis însoțitorul meu.

Apoi s-a așezat lângă ceilalți și a închis ochii.

În mijlocul cercului stătea un bărbat. Barba îi era chiar și mai lungă decât a însoțitorului meu, îi acoperea aproape toată fața. Purta o tichie de bucătar mai înaltă decât ale celorlalți, dar care nu-i atârna pe spate, ci avea ceva îndesat pe dinăuntru ca să stea dreaptă.

— Faceți-i loc surorii noastre, a zis el.

Cei doi credincioși din fața mea s-au ridicat și s-au mutat spre interiorul cercului, fără să deschidă ochii. Am tras capra după mine în cerc și m-am dus lângă bărbatul cu tichie înaltă. M-am uitat la toate chipurile din jur și mi-am dat seama că toate erau bărboase, toți erau bărbați. Mi-am amintit de ocheadele libidinoase ale însoțitorului meu și m-a luat cu leșin. Ca la un semnal, bărbații au început să geamă și să tremure ca stârniți de ceva nevăzut. M-

am gândit la Akin, la ce copii frumoși am fi putut avea.

— Vei avea un copil, a strigat bărbatul de lângă mine, iar gemetele au încetat.

Bărbatul a deschis ochii.

— Privește-ți copilul, a zis el, arătând spre capră.

M-am uitat de la capră la ochii săltăreți ai bărbatului. Îmi venea să fug departe de nebun, dar îi și vedeam luându-se cu toții după mine, smintiți și băloși ca niște câini turbați, cu robele verzi fluturând în vânt. Mă și vedeam rostogolindu-mă pe panta abruptă și murind.

— Mă crezi nebun? Profetul Iosia e nebun?

M-a înșfăcat de ceafă și a început să râdă cu chicoteli scurte.

— Nu poți fugi de noi până nu terminăm. Dar atunci vei fi deja grea.

Am dat din cap până m-a eliberat.

Gemetele au reînceput. Bărbatul s-a aplecat deasupra caprei și i-a scos funia de la gât. Apoi a înfășurat-o într-o pânză verde, lăsându-i doar fața la vedere. Mi-a întins-o.

— Copilul tău.

Am luat ghemotocul.

— Ține-o la piept și dansează, mi-a poruncit el.

Gemetele au încetat, iar bărbații au început să cânte. Am dansat târșâindu-mi picioarele, cu legătura la piept, îndoită de povară. Cântecul s-a transformat într-o incantație rapidă, accelerându-mi pașii. Cântam și eu cu ei.

Am dansat până când gâtul mi s-a uscat atât de rău, că abia mai puteam înghiți. Și de fiecare dată când clipeam, vedeam străfulgerări de lumină și culoare, ca niște cioburi dintr-un curcubeu sfărâmat. Am dansat până când am simțit că mă apropii de un fel de experiență divină. Apoi, sub soarele strălucitor, capra a început să semene cu un nou-născut, și i-am crezut. Am cântat și am dansat până când au început să mă doară picioarele și aș fi dat orice să mă las în genunchi. Probabil că trecuseră câteva ore când profetul Iosia a vorbit iar.

— Hrănește pruncul, a zis el.

Vocea lui era ca o telecomandă care comuta între activitățile bărbaților din jur. De această dată, la auzul vocii lui, cântecele au amuțit. M-am uitat la mâna lui, așteptându-mă să-mi dea niște iarbă.

El m-a tras de pieptul bluzei.

— Dă pruncului să sugă.

După ce mi-a șoptit acele cuvinte, mi s-a părut firesc să duc mâna la spate și să desfac sutienul din dantelă ivorie pe care-l purtam. Să-mi ridic bluza și să îndepărtez cupele sutienului. Să mă așez pe jos, cu picioarele întinse, să-mi apăs sânii și să împing sfârcul în gura deschisă din brațele mele.

Nu m-am gândit la Akin, care ar fi zis că înnebunisem. Nu m-am gândit la Moomi, care mi-ar fi amintit că, fără copil, îmi cam fugea pământul de sub picioare în casa fiului ei. Nu m-am gândit nici măcar la Funmi, care poate că era deja însărcinată. M-am uitat la ghemotocul din brațele mele și am văzut fețișoara copilului meu, am simțit mirosul proaspăt de pudră pentru bebeluși și am crezut.

Când profetul Iosia mi-a luat ghemotocul din brațe, le-am simțit golite.

— Du-te, a zis el. O să rămâi gravidă luna asta chiar și dacă n-o să ai de-a face cu niciun bărbat.

Am legănat la piept cuvintele lui. Ele mi-au umplut brațele și m-au alinat. Am coborât singură muntele, zâmbind. Îmi simțeam sânul încă ud și o credință disperată îmi bubuia în inimă.

7

Într-o duminică, Yejide mi-a spus că a rămas gravidă. M-a trezit pe la 7 dimineața să-mi spună că în ziua precedentă se întâmplase o minune. Pe un munte, nici mai mult, nici mai puțin. O minune pe un munte.

Am rugat-o frumos să stingă veioza de pe noptiera ei. Dimineața mă dureau ochii de la lumină.

Pe atunci, ea încă nu-și pierduse simțul umorului. Nu se sfia să-mi joace câte o farsă din când în când. Mă așteptam să urmeze ceva comic. Poate că-mi făceam iluzii crezând că putea glumi când venea vorba de sarcină.

Când a stins veioza, m-am ridicat în capul oaselor. Așteptam poanta, ca să mă pot băga la loc în așternut. Dar ea stătea în picioare, lângă pat, și zâmbea. Nu mi se părea amuzant. Îmi încălca regimul duminical. Țineam cu strictețe la ziua de odihnă și niciodată nu deschideam ochii de bunăvoie mai devreme de amiază. Iar ea știa asta.

— Îți aduc o cană de cafea.

A tras puțin draperiile, să intre câteva raze de soare.

Când a ieșit din cameră, m-am sculat. M-am dus la baie, am dat drumul la apă rece și am stat câteva minute cu capul sub duș. M-am întors în cameră fără prosop. Am lăsat apa să-mi curgă pe piept și spate. Să-mi ude puțin elasticul șortului.

Când am intrat eu, ea se întorsese deja în cameră. Stătea pe pat, cu picioarele încrucișate la nivelul gleznelor. Am observat că nu purta cămașa de noapte. Avea pe ea niște pantaloni scurți și un tricou albastru. Părea să se fi trezit de mai mult timp.

Lângă ea era o tavă. Pe tavă, farfurii cu igname prăjite, un castron cu tocană de pește și două căni de cafea. Femeia care se plângea cu săptămânile dacă mâncam un sandvici în pat adusese în cameră un castron cu tocană. Ar fi trebuit să-mi dau seama că ceva e în neregulă.

M-am așezat pe pat, am luat o gură de cafea.

— Când te-ai trezit?

— Akin, cred că va fi fată.

Nimic nu mă pregătise pentru o Yejide convinsă că rămăsese gravidă pe un munte. Nu știam ce să-i spun. Mi-am mâncat micul dejun și am privit-o cu atenție. Am ascultat-o. Până când am dat gata ignamele prăjite, m-am lămurit că pentru ea nu era doar o bănuială că rămăsese gravidă pe muntele ăla nenorocit. Era o certitudine.

Am lăsat tava pe noptieră și am tras-o pe Yejide lângă mine.

— Ascultă, am zis. Trebuie să te odihnești, să mai dormi puțin.

— Nu mă crezi.

— N-am spus asta.

S-a smuls din brațele mele.

— Dar n-ai spus nici că mă crezi, până acum n-ai făcut decât să mănânci. Nu ești nici măcar entuziasmat sau bucuros. Încă nu m-ai felicitat, deși ți-ai băut cafeaua, deci nu e asta problema.

Voia s-o felicit. Pentru că rămăsese gravidă pe un munte.

— Akin? a zis prinzându-mă de mână, înfigându-mi unghiile în palmă. Mă crezi? Spune, mă crezi?

— Nu se întâmplă lucruri din astea. Nu te mai duce în locuri din astea cu Moomi. Ți-am mai zis. Ăia sunt toți niște mincinoși, niște șarlatani grupa mare.

Mi-a dat drumul la mână.

— Maică-ta n-a venit cu mine.

— Cum? Mai nou te duci singură la escroci din ăștia?

— Trebuie să crezi. S-a încruntat și a clătinat din cap. Uneori mi-e milă de tine.

— Poftim?

— Tu nu crezi nimic.

— Ce înseamnă asta? Pentru că nu cred că un bărbat într-o robă verde și-a fluturat bagheta și te-a lăsat gravidă?

A oftat.

— N-a folosit o baghetă, am adus cu mine o… Lasă, o să ți se pară ciudat.

— Deja mi se pare ciudat. Ce-ai adus cu tine? Doamne, nu-mi vine să cred că avem discuția asta.

— Nu contează.

A zâmbit, punându-și o mână pe burtă.

— Știi ce? O să mă duc în curând la spital, să mă examineze, și atunci o să te convingi și tu că s-a întâmplat ceva extraordinar pe muntele ăla. Chiar cred că s-ar putea să fiu gravidă.

— Doamne! Aveam impresia că vorbesc cu o străină. Yejide, hai să clarificăm un lucru. N-ai rămas gravidă pe muntele ăla. Dacă nu erai gravidă când ai urcat, atunci nici când ai coborât nu erai. I-am pus o mână pe genunchi. Mă înțelegi?

— Akin. Peste nouă luni o să înțelegi că nu sunt escroci. M-a prins de bărbie și m-a pupat pe nas. O să vezi. Acum hai să schimbăm subiectul.

Pupicul pe nas m-a convins. M-a făcut să înțeleg că trebuia să fac ceva până nu-și pierdea mințile. La un moment dat, în acea dimineață de duminică, am hotărât că era momentul să rămână însărcinată. Ca să terminăm definitiv cu vizitele smintite la preoți și profeți. Dar pentru asta trebuia să aștept să fie pregătită.

— Poate că weekendul următor o să plec în Lagos, am zis.

— Ce să faci în Lagos?

— Să vorbesc cu Dotun de niște investiții.

— Dotun și investițiile? Ai grijă cu frate-tu – uneori mi se pare că belele se țin scai de el.

În privința sarcinii se înșela, dar în privința lui Dotun avea dreptate.

8

În săptămâna de după vizita pe munte ar fi trebuit să-mi vină ciclul. Nu mi-a venit. Până la sfârșitul lunii aveam sânii așa de sensibili, că era de-ajuns să-mi pun sutienul ca să mă excit. Vomitam în fiecare zi la 7 dimineața, cu precizie de ceasornic.

Eram sigură că rămăsesem gravidă și credeam că testele aveau să confirme în curând semnalele pe care mi le dădea corpul. Știam că abia după teste mă voi putea bucura cu adevărat, dar mă încânta gândul că totul avea să fie minunat imediat ce medicii confirmau sarcina. Nu vorbeam cu Akin despre transformările petrecute în corpul meu pentru că nu voiam să-mi dezumfle speranțele. Nu prea vorbeam între noi. El își petrecea aproape toate serile în apartamentul închiriat pentru Funmi. Eu îmi petreceam unele seri examinându-mi stomacul din mai multe unghiuri în oglinda din baie.

— Ce faci? m-a întrebat Akin după câteva săptămâni de sarcină.

Nu-l văzusem intrând în baie.

— Ce face soția ta? am zis, trăgându-mă de bluză.

A venit lângă mine și mi-a ridicat bluza.

— Ce-ai pățit?

Mi-am tras în jos bluza.

— De ce trebuie să fi pățit ceva?

— Sunt doar îngrijorat. De ce stăteai…

— Ți-am spus. Sunt gravidă.

Akin s-a tras înapoi de parcă l-aș fi pocnit în plină figură. Mă fixa ca și cum mi-ar fi crescut un corn pe puntea nasului. Apoi a râs. Un sunet scurt, care avea să-mi bântuie somnul.

— Ai făcut sex… Râsul i s-a stins în gâtlej, cu un soi de gâlgâit… cu alt bărbat?

— Nu înțeleg ce spui.

Mărul lui Adam i se zbătea furibund, amenințând să-i străpungă pielea și să împroaște cu sânge toate plăcile albe de pe podeaua băii.

— Știm amândoi că nu poți fi gravidă. Nici nu te-am atins de luni de zile. Dacă nu cumva ai… ai…

Stătea cu gura deschisă, dar nu-i ieșea niciun cuvânt.

Am ieșit din baie, m-am repezit pe scări în jos, apoi afară, înainte ca el să mă poată urma. Aveam nevoie de aerul curat al nopții ca să-mi limpezească gândurile și de luna de pe cer ca să-mi învie credința.

A doua zi dimineață, Akin nu mi-a răspuns la salut. Își amesteca zahărul în cafea cu o mână tremurândă.

— Azi încep cursurile prenatale, am zis.

El rămăsese cu cana de cafea suspendată în aer, în drum spre gură. A scăpat-o pe masă, iar fața de masă albă s-a îmbibat de lichidul maroniu.

— Cum m-ai putut înșela, Yejide?

— Nu înțeleg ce spui, am zis și am mușcat dintr-o felie de pâine prăjită.

El a râs.

— Aha, atunci e imaculata concepție? Și cum să botezăm copilul? Pruncul Satana? Când o să-mi apară un demon în vis, să-mi dea vestea?

Am aruncat pâinea pe o farfurie.

— Deci acum știi să vorbești? Ți-ai dat drumul la gură? Cine și-a luat altă soție? Spune-mi tu, cine din casa asta și-a luat altă soție? Să-mi spui în momentul ăsta! Cine-i afurisitul de trădător?

El și-a plimbat degetul mare pe conturul petei maronii de cafea.

— Am vorbit despre asta, am rezolvat-o.

Eram atât de furioasă, că abia mai respiram.

M-am ridicat și m-am aplecat peste masă, ca să-mi vâr mutra sub nasul lui.

— Bine atunci. Am mai rezolvat o chestie. Eu vreau un copil și, din moment ce tu ești prea ocupat în casa noii tale soții ca să încerci să mă lași gravidă, pot să fac un copil cu ce bărbat am chef.

El s-a ridicat și m-a prins de brațe chiar deasupra coatelor. Avea venele de pe frunte umflate.

— Nu poți, a zis.

Am râs.

— Pot să fac ce vreau.

Și-a înfipt unghiile în brațele mele prin mânecile bluzei.

— Yejide, nu poți.

Am dat puternic din cap.

— Ba pot. Pot. Pot.

M-a zgâlțâit până când a început să mi se legene capul și să-mi clănțănească dinții. Apoi mi-a dat drumul brusc. M-am prăbușit pe un scaun, sprijinindu-mă de masă.

El a luat o farfurioară de pe masă și a ținut-o în aer. Preț de-o clipă înfricoșătoare, l-am și văzut spărgându-mi porțelanul delicat în cap. A aruncat cu farfuria prin cameră, apoi a tras fața de masă de pe masa din sufragerie. Farfurii, căni, farfurioare și termosuri s-au făcut țăndări pe podea. Soțul meu nu era un tip violent, iar omul care a ridicat un scaun și a dat cu el de masă până s-a rupt era un străin pentru mine.

* * *

Spitalul Wesley Guild puțea a antiseptic. Duhoarea de curățenie indusă chimic m-a făcut să ies de două ori val-vârtej de la cursul prenatal, ca să vomit. Nu mi-aș fi imaginat niciodată că vomitatul mă va face atât de fericită. Și totuși zâmbeam la mizeria pe care o lăsasem în rigolă și-mi venea să le-o arăt și trecătorilor. Intoleranța la mâncare, sensibilitatea exagerată la atingere și disconfortul general erau ritualuri de trecere în ale maternității, însemnau accesul la un statut după care tânjisem din totdeauna. Eram, în sfârșit, femeie.

O asistentă ne-a explicat ce se întâmpla în corpurile noastre. Ne-a învățat un cântec despre alăptat și ne-a vorbit despre regimul alimentar și mișcare.

După curs, asistenta a venit la mine.

— Felicitări, doamnă! Cum te simți fizic?

— Mulțumesc, *Ma.* Știi cum e în stadiul ăsta, am răspuns chicotind. Vomit tot ce mănânc și nu prea intră mâncarea. De săptămâna trecută, mănânc doar ananas și fasole, zi și dumneata ce combinație, soră. Ananas cu fasole în ulei de palmier! Am tot încercat să mănânc și altceva, dar nu, nu țin nimic altceva în mine.

— Asta e, *abi.* Drept să-ți spun, cu copilul meu cel mic n-am putut mânca decât *eba,* dar fără tocană sau legume, doar *eba* și apă. Ca să vezi. Dacă încercam și altceva, îmi ieșea direct pe nas.

Am râs amândouă.

— Iar de dormit, nu pot dormi decât pe-o parte, am zis. Mă trezesc de fiecare dată când trebuie să mă întorc.

Asistenta mi-a cântărit din ochi burta.

— N-ai încă burta așa mare. S-a încruntat. N-ar trebui să ai probleme cu somnul încă. Sper că n-ai nimic…

— N-am nicio problemă – totul decurge normal.

— Ah, dar de când te simți așa? De când ai disconfortul ăsta?

— Tușă asistentă, de ce te frământi? Am zis că n-am nimic; probabil că e închipuirea mea.

— Aha-aha. Văd că-mi spui „tușă asistentă”. Nu mă recunoști? Îmi fac părul la salonul dumitale o dată la două săptămâni.

— Oh. Da, da, am răspuns, încercând în zadar să-mi aduc aminte fața ei.

— Acum ți-ai amintit? a întrebat ea.

Am zâmbit și am încuviințat din cap.

— Sigur, am zis, deși tot nu reușeam s-o identific.

— Felicitări, surioară. Bărbații nu înțeleg, dar slavă Domnului că ți-ai pus dușmanii cu botul pe labe. Ei dau mereu vina pe femeie, deși uneori problema e în propriile lor corpuri.

M-a îmbrățișat strâns, ca și cum am fi fost colege de echipă într-un meci tainic, iar eu tocmai aș fi marcat golul câștigător împotriva adversarilor.

* * *

Când m-am întors de la spital, Funmi aștepta în fața salonului meu. După vizita de data trecută le dădusem ucenicelor mele instrucțiuni ferme să n-o mai primească înăuntru. Dar în acea după-amiază m-am bucurat când am văzut-o. În acea zi m-aș fi bucurat chiar și să-mi văd toate mamele vitrege înșirate în fața salonului. Cursul prenatal îmi insuflase o iubire necondiționată pentru toate ființele vii.

— Intră, draga mea, am zis.

Când am servit-o cu o sticlă de Cola, n-a băut din ea decât după ce am luat eu o gură, ca să-i arăt că nu e otrăvită.

— Am venit să mă rog de tine, a zis ea.

Dar îmi dădeam seama după maxilarul ei încleștat că venise să se lupte, nu să se roage.

— Soțul nostru s-a certat cu mine azi-dimineață din cauza ta. A zis că nu mai vine să mă vadă din cauza ta. O, te rog eu, lasă-l să vină, că eu m-am străduit pentru tine. M-am străduit să stau afară, deși locul meu e înăuntru. O, te rog eu.

A spus toate astea cu o voce suficient de scăzută încât să lase impresia că nu vrea să fie auzită, și totuși suficient de tare ca s-o audă ucenicele și clientele, care erau neobișnuit de tăcute. Atunci mi-am dat seama că acea Funmi era o femeie periculoasă, genul care e în stare să te facă vrăjitoare doar ca s-o omori în bătaie și să-nfunzi pușcăria.

Eram într-o dispoziție generoasă. Aș fi dat de pomană tot ce aveam în salon în acea după-amiază. În sfârșit, eram însărcinată. Fusesem la un curs prenatal și personalul de acolo fusese atent cu mine: am fost sfătuită să mănânc fructe, să mă odihnesc și să fac mișcare. Nimic altceva nu conta. Dumnezeu fusese mărinimos cu mine și n-aveam niciun motiv să-l țin pe soțul meu doar pentru mine. Oricum, ce însemna un soț pe lângă un copil care avea să fie doar al meu? Un bărbat poate avea multe soții sau concubine; un copil poate avea doar o mamă.

— O să vorbesc cu el. O să-l vezi până la sfârșitul săptămânii, am zis.

Funmi a rămas cu gura căscată, probabil sub efectul surprizei. Venise să se lupte, să aibă parte de o poveste pe care s-o repete iar și iar, dovedind cât eram eu de malefică, și iată că pleca fără asemenea muniție. Mascându-și dezamăgirea, s-a ridicat și și-a luat la revedere. Când să iasă din salon, i-am spus:

— Dragă, vreau să fii printre primii care află, azi am început cursurile prenatale. E mâna lui Dumnezeu.

S-a răsucit și m-a țintuit cu privirea. I-am citit în ochi conștientizarea faptului că eu devenisem în acel moment o amenințare pentru ea, și nu invers. Și-a luat fruntea în mâini. A plecat, incapabilă să se prefacă bucuroasă.

Ucenicele mele s-au dezlănțuit; m-au luat în brațe, au râs și au cântat cântece de laudă. Li s-au alăturat chiar și clientele. Eram o minune, răzbunam toate femeile de ispravă care erau în aceeași situație. Eu am rămas pe scaun; eram sigură că mă înălțasem și că, dacă m-aș fi ridicat, aș fi ieșit cu capul prin tavan.

Vestea despre sarcina mea s-a răspândit rapid, așa cum îmi dorisem. În aceeași seară, Funmi m-a vizitat acasă, împreună cu soacra mea. Se vedea limpede că era dornică să intre în rolul soției mai tinere și ascultătoare de când îmi întărisem poziția în viața lui Akin. Când am ajuns acasă, ele mă așteptau pe veranda din față.

Am zâmbit, m-am lăsat îmbrățișată de Moomi și am încuviințat din cap la întrebarea ei repetată: „E adevărat? E adevărat?"

Funmi surâdea atât de larg, încât mă dureau pe mine fălcile doar privind-o.

— Trebuie să ne faci gemeni. Doi băieți grăsuni, băiețel grăsunei. Așa o să faci, a zis Moomi când am intrat în casă, instalându-se pe un scaun tapițat.

— La cum mă simt, sunt gata să vă fac șase băieți deodată, am răspuns.

— Hai s-o luăm cătinel – mai întâi doi băieți, dă-mi-i mai întâi pe ăștia doi. După care te las să faci ce vrăji vrei tu.

— Ce vreți să mâncați? am întrebat.

Moomi a clătinat din cap.

— Azi nu. Vestea asta e prea de-ajuns ca să-mi țină de foame câteva zile. În plus, nu vreau să te fâțâi inutil. Ai grijă să te relaxezi foarte bine, să nu te apleci ca să mături sau să cari greutăți. Și chiar și cu mâncarea – vezi să nu pisezi igname. Poate n-ar strica să-ți iei o fată din aia care ajută-n casă, să te ajute de data asta.

— N-am nevoie de cine știe ce ajutor în casă, am zis. Cred că mă descurc…

— Pot să vin eu să ajut, a sărit Funmi.

— Ce? am zis.

— Nu trebuie să plătești să te ajute cineva. Ce-ar fi să mă mut eu aici, să ajut în casă? Funmi a zâmbit. Tu trebuie să fii foarte relaxată în perioada asta.

— Asta așa e, a zis Moomi. Sinceră să fiu, cred că așa ar trebui să faceți.

— Doar dacă ești și tu de acord, *Ma.*

Funmi s-a aplecat spre mine.

— Te deranjează?

Iar mă lăsasem păcălită. Dintr-un motiv sau altul, eram în continuare îndeajuns de fraieră ca să-mi închipui că ele două intraseră în livingul meu fără un plan dinainte stabilit. Da, sarcina mă făcuse îndeajuns de mărinimoasă încât s-o primesc pe Funmi la salon, dar nu eram dispusă s-o las să se mute în casa mea. Aveam destulă minte să înțeleg că, dacă se muta la noi sub pretextul că mă ajută, n-avea să mai plece niciodată.

Nu știam cum s-o refuz pe Funmi. În orice caz, nu în așa fel încât Moomi să nu vadă în asta o jignire. Orice s-ar fi întâmplat, îmi doream ca familia lui Akin să mă iubească. Nu voiam un copil care să trăiască sub stindardul resentimentului față de mamă, ca mine. În cazul în care aș fi murit, voiam ca cei pe care-i lăsam în urmă să se simtă obligați,

prin iubirea pe care mi-o purtaseră, să aibă grijă de copilul meu. Urma să devin mamă. Era o miză mai importantă, trebuia să fiu calmă și amabilă, sau măcar să las această impresie. Era în joc soarta copilului meu nenăscut.

Așa că, deși clocoteam pe dinăuntru, am zâmbit și am spus că o să-l întreb pe Akin. Moomi a zâmbit mulțumită, iar Funmi a zâmbit anticipând victoria. Îmi simțeam zâmbetul crispat și de-abia așteptam să plece, ca să mi-l șterg de pe buze. Eram bune de pus în ramă toate trei, cu zâmbetele noastre perfecte.

9

La început au fost ecografiile. Aparatele arătau că n-am niciun copil în burtă.

Doctorița Uche a fost primul medic care mi-a făcut ecografie. Avea niște ochi mici, scăldați în lacrimi stătute, care refuzau să curgă. Mi-a dat vestea cu o lucire în ochi.

— Doamnă Ajayi, nu există niciun copil.

— V-am auzit și prima, și a doua oară, am spus. Mă fixa cu ochii ei scânteietori, ca și cum ar fi așteptat să fac ceva. Să plâng? Să țip? Să sar pe masa ei și să m-apuc să țopăi?

S-a aplecat în față în scaun.

— De când sunteți însărcinată?

— Parcă ziceați că nu există niciun copil.

Doctorița Uche a schițat un zâmbet prudent. Mai văzusem acel zâmbet pe chipul tatălui meu. Era un zâmbet firav, gura lui părând gata să izbucnească în orice clipă într-un strigăt de ajutor. Era un zâmbet destinat anume celei de-a treia soții, cea care la un moment dat se dusese la piață despuiată. Cea care vorbea mereu cu oameni pe care nu-i vedea nimeni altcineva.

— Îmi dați și mie rezultatele? am zis.

— Aș vrea să discutăm despre această sarcină, a răspuns ea.

În mod evident, credea că o luasem razna.

— Ați auzit de Perfect Finish? am întrebat-o.

Ea a încuviințat din cap.

— Știți de Capital Bank?

— Da, am un cont acolo.

— Perfect Finish e al meu, iar soțul meu conduce Capital Bank. Sunt absolventă de Ife. Nu sunt o nebună oarecare de pe stradă. De ce discutați cu mine despre sarcină dacă ziceți că nu există niciun copil?

Doctorița Uche și-a sprijinit fruntea în palmă.

— Doamnă, îmi cer scuze dacă vi s-a părut că vă iau de sus. Numai că mă îngrijorează sănătatea

dumneavoastră, sănătatea dumneavoastră psihică.

A rostit *sănătate psihică* atât de încet, de parcă i-ar fi fost teamă de propriile-i cuvinte. M-am întrebat cum stă ea cu psihicul.

— Doamnă doctor, sunt bine mersi. Numai dați-mi rezultatul. Vă așteaptă o grămadă de pacienți.

Mi-a întins rezultatul.

— Mai apare tipul ăsta de… sarcină. La persoanele care nu pot avea… care n-au copii. Se mai întâmplă – simptomele sarcinii sunt prezente, dar copilul nu există. Suntem de acord că nu sunteți însărcinată, da? Poate mai mergeți o dată la ginecolog pentru problema asta. Văd în fișa dumneavoastră că ați făcut mai multe teste, dar poate că am putea face și altele.

— O să mă gândesc.

Am ieșit pe coridor cu o mână pe burta puțin umflată, fără să mă descurajeze îndoielile lui Akin sau ale doctoriței. Mă simțeam ca un balon, plină de speranță și de un copil-minune. Aș fi fost în stare să plutesc peste pavilioanele spitalului Wesley Guild.

* * *

Akin a râs când i-am spus că Funmi voia să stea la noi pe perioada sarcinii mele. Ne pregăteam de culcare; eu eram deja în cămașa mea de noapte albă. El abia se dezbrăca de hainele de birou.

— Fata aia? Și oricum, care sarcină? Ți-au confirmat-o la spital?

Și-a smuls brutal cureaua, care a plesnit patul ca un bici.

— Doctorița la care am fost e o nepricepută. Ar trebui să-și pună ochelari, crede-mă, cică nu vede copilul *-ha?* Copilul care a început să dea din picioare.

— Să dea din picioare?

— Da, chiar acum. Scuturi din cap la mine? Scutură-l bine, scutură-l până-ți cade, da o să vezi tu.

M-am băgat în pat.

— Când o să-mi țin copilul în brațe, o să vă fac de râs pe toți ăștia care credeți că nu pot să fac copii. Până și tuta de doctoriță o să se facă de râs.

— Știi că vorbești ca o nebună, nu?

— Ce vrei să spui?

Mi-am luat pântecul în palme și am așteptat să-mi răspundă.

Rămas doar în boxeri, s-a întins lângă mine.

— Yejide, slăbește și tu lumina veiozei, te rog.

— Ce-ai vrut să spui adineauri?

S-a întins pe burtă, întorcându-mi spatele.

— Akinyele? Eu vorbesc ca o nebună, eu?

— Nu ești gravidă și Funmi nu se mută aici. Acum pot să dorm?

Și-a tras așternutul peste cap.

Cuvintele lui s-au strecurat alunecoase prin cameră, năpădindu-mi corpul pe nesimțite ca niște furnici-soldat. Apoi, în primele ore ale dimineții, când m-am trezit să fac pipi probabil a zecea oară în acea noapte, m-au pișcat din senin. În timp ce stăteam în pat și beam apă din sticla aproape goală pe care o țineam de la o vreme pe noptieră, cuvintele lui îmi răsunau în cap, declanșând întrebări.

Eram însărcinată în aproape patru luni, burta îmi creștea de la o zi la alta și totuși soțul meu prefera să creadă o doctoriță incompetentă. Îmi tot spunea că vorbesc ca o nebună. Era cumva orb? Nu-mi vedea burta? Nu-mi vedea fața umflată? Până și străinii remarcau. Oriunde mă duceam, oamenii mă felicitau: *L'ojo ikurile agbohun Iya a gbohum omo o – Să naști cu bine, s-auzim vocea mamei și vocea copilului.* Străinii îmi urau de bine, se rugau pentru viața mea și a copilului meu. Oamenii ieșeau din taxiuri pline, să intru eu în locul lor; la bancă nu mai stăteam la coadă, lumea mă invita în față. Ce-și închipuia Akin, că opresc oamenii pe stradă, ca o țicnită, să le spun că sunt gravidă? De când eram căsătoriți, nu-i mai spusesem niciodată că sunt gravidă, de ce i-o fi fost atât de greu să mă creadă?

M-am întins pe spate în pat, cu mâinile pe burtă. Simțeam tensiunea din cap, începutul unei migrene.

Akin se foia lângă mine; s-a întins în somn. I-am privit bărbia rasă și a trebuit să-mi încleștez pumnul ca să nu-l mângâi. Când a deschis ochii, îl priveam încă.

S-a frecat la ochi cu dosul palmelor.

— Tu n-ai dormit?

— De ce mă urăști așa de mult?

S-a scărpinat la ceafa.

— Iar începi. Dormi și tu un pic, Yejide.

— Dacă fac un test care arată că sunt gravidă, o să mă crezi?

Am încercat să-i deslușesc expresia în lumina voalată a dimineții. N-am putut.

— Yejide, trebuie să dormi mai mult. E prea devreme pentru asta.

* * *

Am amenajat o cameră de joacă în încăperea goală de lângă bucătărie. Am aranjat un loc special de stat cu copilul, un spațiu doar pentru noi doi. Camera de joacă n-a fost ceva premeditat; am amenajat-o pentru că Akin n-a mai vorbit cu mine. Nu s-a mai dus serile în vizită la Funmi. S-a obișnuit însă să se posteze în living ca să se uite la știrile serii sau să citească ziarele, dar în general fără să mi se adreseze, chiar dacă stăteam lângă el. Răspundea întrebărilor cu mormăieli, insultelor cu tăcere.

Am abandonat ideea de a-l mai provoca pe Akin sau de a-l convinge să stăm de vorbă și m-am mutat din living în camera goală. Am aranjat jucăriile pe care le cumpărasem pentru copil pe podeaua camerei. Am adus un scaun capitonat și mi-am cumpărat și eu ziare, ca să am ce citi în timp ce așteptam să sune cronometrul de bucătărie. Acolo, înconjurată de ursuleți de pluș și jucării zornăitoare viu colorate, am citit despre ofițerii acuzați că puseseră la cale o lovitură de stat. M-au atras profilele a doi dintre ei. Unul era locotenent-colonelul Christian Oche, fost doctorand la Universitatea Georgetown din Statele Unite înainte

de a fi convocat înapoi la Comandamentul Suprem. M-am tot întrebat cum ar fi decurs viața lui dacă n-ar fi fost rechemat și i s-ar fi permis să-și termine doctoratul. Poate c-ar fi citit despre evenimente în colțul din dreapta jos al unui ziar american oarecare. M-am mai întrebat și dacă, urcându-se în avionul care-l ducea înapoi în Lagos, se simțise cuprins de o tristețe moleșitoare pe care o ignorase până când fusese înlocuită de entuziasmul întoarcerii acasă.

Mai era și omul a cărui soartă fascinase o țară întreagă, generalul-maior Mamman Vatsa, ministru activ, poet premiat și prieten bun cu șeful statului. Vatsa și Babangida erau prieteni din copilărie, fuseseră colegi de gimnaziu. Fuseseră recrutați în armată în aceeași zi și comandaseră batalioane vecine în războiul civil. Babangida fusese chiar cavaler de onoare la nunta lui Vatsa.

Deja stăteam mai mult în camera de joacă decât în orice altă parte a casei, dar în ziua când am citit că Vatsa și Oche, împreună cu alte unsprezece persoane, fuseseră condamnați la moarte, m-am așezat lângă Akin în living și am încercat să comentez cu el evenimentele. Numai că el aducea mereu vorba despre burta mea umflată, așa că m-am retras în camera de joacă și nu m-am mai sinchisit să-l întreb dacă, după părerea lui, întâlnirea lui Babangida cu Wole Soyinka, Chinua Achebe și J.P. Clarke avea să ajute la ceva. Mie apelul scriitorilor la clemență mi se părea de bun-simț; la urma urmei, nu fusese propriu-zis o tentativă de lovitură de stat – cei în cauză fuseseră judecați pentru *intențiile* lor. În ziua următoare, am plâns când am aflat că zece ofițeri, printre care Vatsa și Oche, fuseseră executați. Vatsa și-a susținut nevinovăția până la sfârșit, dar aveau să treacă ani buni până să se găsească alți ofițeri ai armatei care să pună la îndoială dovezile care-l condamnaseră. Pe atunci, Nigeria era încă în faza lunii de miere în relația ei cu Babangida și, ca orice proaspătă mireasă, încă nu începuse cu întrebările scormonitoare.

Nu m-am dus în living când ministrul apărării a anunțat execuțiile, dar am auzit televizorul din camera de joacă, pentru că Akin dăduse sonorul mai tare. Îmi venea să mă duc la el, nu neapărat ca să vorbim, doar ca să stau lângă el și să simt cum mă strânge de braț. Dar mă temeam c-o să se uite lung la pântecul meu cu o mutră de parcă s-ar fi uitat la vomă.

Până la urmă, tăcerea glacială a lui Akin s-a topit în cuvinte calde, rostite în șoaptă. Ba chiar a intrat în camera de joacă de câteva ori. Cuvintele lui înghițeau prea mult din spațiul camerei și mi-era greu să respir. De când îi spusesem că sunt însărcinată, nu suflase o vorbă despre copil, dar când venea să mă vadă în camera de joacă, era singurul lucru despre care voia să vorbim. Intenția lui era să-mi bage mințile în cap, doar că-și formula predicile sub forma unor întrebări la care în scurt timp am refuzat să mai răspund. M-a întrebat de câteva ori dacă, după părerea mea, copilul meu va mântui lumea. M-a întrebat dacă am viziuni cu copilul. M-a pus să-i descriu îngerii pe care-i văzusem, chiar dacă-i spusesem că nu văzusem niciun înger în viața mea. Într-o noapte m-a întrebat dacă, după părerea mea, copilul meu va avea super-puteri și atunci mi-am zis gata, până aici. A doua zi dimineața m-am dus la salon și le-am anunțat pe fetele mele că lipsesc până-n ziua următoare. Apoi am plecat cu mașina la spitalul universitar din Ife.

Când am ajuns acolo, spitalul rămăsese fără curent electric. După ce m-a programat, asistenta m-a informat că generatorul avea să fie pus în funcțiune abia după ora 2 după-amiaza și, cum așteptau și alții la rând, probabil că medicul n-avea să mă poată primi înainte de ora 3. Era abia ora 11. Am hotărât să mă duc la piață, să cumpăr niște lucruri pentru salonul meu. Am luat loțiunile fixative și șampoanele pe care le foloseam de obicei la coafor, apoi am intrat într-un magazin de cadouri, să cumpăr o vază de lemn care să arate drăguț în camera de joacă.

Tocmai plecam din piață, când am simțit o mână prinzându-mă de încheietură. M-am întors și m-am pomenit nas în nas cu Iya Tunde, cea de-a patra soție a tatălui meu. N-o mai văzusem de la înmormântarea lui.

— Yejide, deci chiar tu ești? Te-am văzut, dar mi-am zis că nu, n-are cum să fie Yejide. Yejide n-ar veni aici, în piață, fără să treacă pe la taraba mea. Chiar așa a ajuns lumea asta? Să ai tu, copil, drum la piață și să nu dai pe la taraba mamei? a zis Iya Tunde.

— Ziua bună, Iya Tunde.

Nu m-am putut abține să-i amintesc că era Iya Tunde, și nu mama.

— Cum merge piața?

— Ne rugăm la Dumnezeu să ne dea o zi cu vânzare bună. Da' de flămânzit nu flămânzim, mulțumim lui Dumnezeu.

După ce s-a măritat cu tata, timp de câteva luni, Iya Tunde a vândut fructe într-o mică gheretă din spatele casei noastre. Când a rămas însărcinată, tata a mutat-o la taraba pe care o construise în piață pentru Iya Martha și le-a zis s-o folosească amândouă, pentru că o femeie gravidă are nevoie de umbră și loc destul ca să-și vadă de treburi. I-a promis lui Iya Martha c-o să-i facă o tarabă nouă în altă parte a pieței. Nu știu cum s-a învârtit, dar până la sfârșitul anului, Iya Tunde a ajuns stăpână peste tarabă, iar Iya Martha a rămas să-și vândă marfa în gheretа din lemn din spatele casei noastre. Tata n-a mai construit niciodată o tarabă nouă pentru Iya Martha.

— Salută-i pe cei de-acasă din partea mea, am zis. Trebuie să plec.

— Stai, stai, dă-mi voie să mă bucur și eu pentru tine, văd că sunteți doi de-acuma! Ești gravidă!

— Slavă Domnului.

— Maică-ta nu doarme colo-n raiu, se roagă pentru tine. N-o fi fost ea de neam, sau cel puțin nu știam noi nimica de neamul ei, da-i limpede acum că-i mamă bună.

Nu putea să mă lase să plec fără să mă-mpungă și ea. După spusele tatei, mama făcea parte dintr-un grup nomad de fulani, dar rămăsese însărcinată cu el și refuzase să-și continue drumul alături de ai ei. Cu toate astea, mamele mele vitrege n-aveau s-o scoată câte zile le era dat să trăiască din „femeie de neam necunoscut".

— Chiar trebuie să plec.

— Nu uita să mai treci pe la noi din când în când, să te mai vedem și noi la față. Doar e tot casa lui taică-tu, până la urmă.

De fiecare dată când își lua o soție nouă, tata le spunea copiilor că familia înseamnă să ai oameni care să-ți poarte de grijă în caz te răpește cineva. Adăuga apoi că el face tot posibilul să adune o armată, în eventualitatea că unul dintre noi chiar ar fi răpit. Era o glumă proastă, iar eu eram singura care a râs vreodată la ea. Eu râdeam la toate glumele lui. Probabil că el credea în mitul ăsta al familiei numeroase și armonioase. Probabil că-și închipuia că o să-mi vizitez în continuare mamele vitrege după moartea lui.

— La revedere, Iya Tunde.

— La revedere. Salutări lui bărbată-tu din partea mea.

Sacoșele de plastic pe care le duceam mi s-au părut brusc mai grele. M-am simțit recunoscătoare când am urcat în autobuz și taxatorul mi le-a luat din mână. Lăsasem mașina la spital, ca să nu-i forțez inutil motorul bătrân. Am alungat gândurile despre copilăria mea însingurată, mi-am mângâiat burta prin haine și m-am simțit mai bine. N-avea de ce să-mi fie teamă. Chiar dacă Funmi reușea în cele din urmă să mi-l ia pe Akin, în curând urma să am o ființă numai a mea, o familie a mea.

Am ajuns la doctor chiar la ora programată.

După ecografie, doctorul Junaid și-a dres glasul.

— De când sunteți însărcinată?

— De vreo șase luni.

— Când ați făcut ultima ecografie?

Și-a notat ceva în dosarul deschis pe care-l avea în față.

— La trei luni, adică acum trei luni. Am nimerit peste o doctoriță din asta tânără, poate de-aia o fi greșit – n-are experiență.

Doctorul s-a oprit din scris și s-a uitat la mine.

— Hmm, credeți că a greșit?

— De-aia am venit aici, să-mi confirmați. Ea a zis că nu e niciun copil aici.

M-am bătut peste burta umflată.

— Dar vedeți și dumneavoastră, sunt sigură că nu-i de la malnutriție.

Am râs. Nu și doctorul Junaid.

— Ați fost la vreun specialist în fertilitate? Ați fost la vreunul înainte să rămâneți, ăă, înainte să ajungeți la concluzia că sunteți însărcinată? Ați făcut ceva analize?

— Da, sigur. Am fost la cineva din Ilesa, am făcut toate analizele. Mi s-a zis că e în regulă.

— Dar soțul dumneavoastră a fost la vreun specialist?

— Da, a fost.

Odată ne duseserăm împreună la spital. Akin răspunsese la majoritatea întrebărilor medicului. Când medicul se interesase de viața noastră sexuală, înainte de a răspunde, Akin îmi luase mâna și, mângâindu-mi degetul mare, spusese: *Avem o viață sexuală normală, perfect normală.*

Doctorul Junaid a închis dosarul în care scria și s-a aplecat în față.

— Deci soțul dumneavoastră și-a făcut analizele? I-au făcut niște analize și…

— Da, i-au făcut analize, am răspuns. Auziți, domnule doctor, îmi spuneți ce-i cu copilul?

— Doamnă, a răspuns el, bătând cu degetele în birou, nu e niciun copil.

Am bătut din palme de trei ori și am râs.

— Domnule doctor, sunteți orb? Nu vreau să vă jignesc, dar nu vedeți?

— Vă rog, dați-mi voie să vă explic. Sunt lucruri care se mai întâmplă. Femeile își închipuie că sunt

însărcinate, dar nu sunt.

— Realizați ce-ați spus? Eu nu-mi închipui că sunt însărcinată. *Știu* sigur că sunt. Nu mi-a mai venit ciclul de șase luni. Uitați-vă la burta mea. Am și simțit copilul cum dă din picioare. Nu-mi *închipui* că sunt însărcinată, domnule doctor. *Sunt* însărcinată. Nu vedeți? Sunt însărcinată.

— Vă rog să vă calmați, doamnă.

— Am plecat. Nici nu-mi dau seama unde-i buba, la aparatele astea cu care lucrați sau în creierele voastre.

Am plecat trântind ușa.

* * *

Când mă apropriam de luna a unsprezecea de sarcină, am hotărât să mă duc iar pe Muntele Minunilor Nemaipomenite. M-am dus într-o zi când Akin era plecat la o întâlnire în Lagos împreună cu colegii, cu mașina de serviciu a băncii. M-am dus cu mașina lui până la platoul întins de la poalele muntelui. Când am ajuns, am văzut acolo o singură mașină, un Volvo parcat la umbra unui migdal. Am recunoscut numărul doamnei Adeolu.

În timp ce urcam pe munte, era liniște și nu se mișca nimic pe nicăieri. Mi-a luat peste două ore să ajung în vârf pentru că mă opream din când în când să mă așez pe pietre și să beau din sticla de apă pe care o aveam la mine. Soarele era neîndurător. Sudoarea îmi curgea șiroaie de pe spinare în crăpătura dintre fese. Îmi tot trăgeam de gulerul rochiei, să-mi las pielea să respire.

Când am ajuns în vârf, nu se zărea picior de făptură vie. M-am învârtit de colo până colo până când am găsit o tăbliță de lemn pe care cineva scrijelise: *Profetul Iosia plecat. Pen tru mir acul viniț luna vitoare.* Îmi pare rău pentru profetul Iosia, mi-am zis în sinea mea, pipăind teancul de naire[3] din buzunar – voiam să-i dau niște bani. Prima oară când fusesem acolo nu-mi ceruse niciun ban și m-am gândit că nu strica să-i fac un dar. Îmi

terminasem apa, mă uscam de sete și mă simțeam sleită. Temându-mă să nu cad din picioare la coborârea de pe munte, am luat-o înainte pe creastă, sperând să dau peste o sticlă de apă uitată, rugându-mă să nu iau holeră dacă găseam ceva. Atunci am văzut coliba – era făcută din patru stâlpi de lemn, dispuși aproximativ în formă dreptunghiulară, cu un acoperiș din frunze de palmier.

În colibă, profetul Iosia făcea sex cu doamna Adeolu. Vedeam fața ei. Ținea ochii închiși, poate în extaz. Inconfundabila tichie de bucătar a profetului stătea să cadă; roba îi era suflecată până la brâu, lăsând la iveală zvâcnirile feselor. Picioarele lui dezgolite erau tare subțiri.

* * *

Am plecat înainte să mă observe vreunul dintre ei și mi-am petrecut următoarele două luni acasă, așteptând nașterea copilului. Nu m-am mai dus la salon și l-am lăsat pe Akin s-o primească pe șefa coafezelor care venea serile să dea raportul. Nu găteam și nici nu făceam menajul. Akin cumpăra de mâncare din oraș, de la *buka*-uri[4], și stătea cu mine în camera de joacă, să se asigure că mănânc ceva. Mai cumpăra și ziare, pe care eu nu le citeam. Într-o dimineață i-am spus că-mi conserv energia ca să am forță să împing când copilul o să fie pregătit. El nu mi-a răspuns că nu există niciun copil și nici nu m-a întrebat de ce nu făcusem asta când eram în luna a noua. S-a mulțumit să mă sărute pe bărbie și să plece la serviciu, dar seara, când s-a întors acasă, mi-a explicat că trebuia să fiu activă dacă voiam să am forță pentru copil. N-a pomenit de psihiatri și nici nu părea să glumească sau că-i cântă în strună unei nebune. Mi-a vorbit așa cum mi-aș fi dorit să-mi vorbească de la bun început, ca un viitor tată. I-am ascultat sfatul și m-am întors la serviciu a doua zi.

* * *

Într-o după-amiază de sâmbătă, am deschis ușa casei și în fața mea stătea Funmi, înconjurată de cutii și valize. Taxiul cu care venise a demarat, lăsând în urmă un nor de praf.

— Dă-te la o parte și lasă-mă să trec, a zis ea.

Am rămas la ușă ca un paznic, iar ea a năvălit înăuntru. M-am uitat cum își aduce târâș în casă bagajele, unul câte unul, împrăștiindu-le în salon. Purta un *boubou* bleumarin, cu o eșarfă asortată pe care și-o legase peste părul împletit, ca o bandană. Pielea ei luminoasă strălucea în lumina soarelui care intra pe ușa deschisă.

— Unde-i camera mea? a întrebat ea după ce a terminat de cărat bagajele.

— În casa asta? Visezi cumva?

— Măi femeie, prea ți-am cântat io în strună. Nu-ncerca să mă mai îmbrobodești. Casa asta e și a soțului meu. De ce să mă ții tu afară din casă? Și-a scos eșarfa și și-a legat-o la brâu. De ce? Femeie rea ce ești, te-am rugat să-mi faci și mie loc, să stăm amândouă. Dacă nu ești atentă, te dau la o parte de tot.

— Ascultă, nu eu te-am luat de nevastă. Așa-zisul tău soț nu-i acasă. Când vine, n-ai decât să-i pui întrebările tale idioate. I-am arătat ușa. Acum ieși afară din casa mea.

— Știi ce? Te văd că dai din gură, dar n-aud nicio vorbă. Fii atentă la mine, un singur lucru mă poate scoate din casa asta, unul singur!

— Ieși afară, când îți spun! am zis, pocnindu-mă peste coapsă la fiecare cuvânt.

— Te las în pace doar dacă-ți ridici bluza, să-ți văd burta. Sarcina asta a ta are deja peste un an. Ia să văd ce-ai acolo, că tot orașul vuiește că umbli cu o tigvă pe sub haine – da, te-au ghicit. A râs. Dar le poți dovedi că n-au dreptate, că-s oameni răi și n-au dreptate. Arată-mi mie burta, s-o văd cu ochii mei, și te las în pace. Jur pe Dumnezeu.

Mi-am rezemat bărbia cu o mână și mi-am cuprins cu cealaltă burta proeminentă.

— Nu zici nimic?

Ce-aș fi putut spune? Că eram cu adevărat însărcinată? Tot nu-mi venise ciclul, iar dacă mi-aș fi ridicat bluza și aș fi dat la o parte șalul, nicio tigvă nu s-ar fi rostogolit pe pământ; n-ar fi căzut nicio pernă la picioarele mele. Ea mi-ar fi văzut burta umflată, tare, și vergeturile care-mi brăzdau pielea. Aș fi putut spune că nu eram însărcinată cu adevărat, că ecografiile repetate arătaseră că n-aveam nimic acolo, deși copilul dădea din picioare și mă trezea în fiecare noapte. Că unele dintre ucenicele mele mă credeau nebună, iar ultimul doctor la care fusesem mă trimisese la psihiatru.

Nu puteam spune nimic din toate astea; rămăsese un singur lucru de spus. Cel la care ea nu se așteptase. Am închis ușa și m-am întors spre ea.

— Hai cu mine. Hai să-ți arăt camera ta.

Am dus-o în camera de joacă.

Nu eram proastă. Mi-am dat seama că era doar o chestiune de timp până când avea să-și facă apariția Moomi, ca să se asigure că Funmi se mutase la noi. Dacă mă certam cu Funmi, nu făceam decât să torn gaz pe foc. Moomi mi-ar fi putut cere să plec; și chiar dacă Akin îmi tot spunea cât de mult mă iubește, nu-l mai credeam. Dar voiam să-l cred. N-aveam tată, n-aveam mamă, n-aveam frați. Akin era singura persoană din lume care ar fi observat cu adevărat dacă dispăream.

Îmi spun acum că ăsta a fost motivul pentru care am înghițit umilințe peste umilințe, ca să aibă cine să mă caute dacă dispăream.

PARTEA A DOUA

10
ILESA, DECEMBRIE 2008

Sap mormântul tatei. Muncesc mai mult decât ar trebui, pentru că soțul soră-mii și-a supraestimat capacitățile când a promis că se ocupă el de asta. Cum sunt fiul cel mare al tatei, ar trebui să scot primele și ultimele lopeți de pământ din groapă, pământul care se pune la păstrare. Ginerele tatei ar trebui să facă restul sau să plătească pe cineva pentru asta. Am crezut că Henry va angaja niște muncitori, pentru că în ultima vreme așa face mai toată lumea.

Yejide, îți amintești cu siguranță că acum mulți ani ți-am spus că tradiția asta se va stinge curând. Abia murise tatăl tău. În timp ce familia ta organiza înmormântarea, tu le-ai spus că ar trebui să particip și eu la săpatul gropii, chiar dacă încă nu eram căsătoriți. Bineînțeles că mamele tale vitrege n-au fost de acord. Iar tu ai plâns până când ți s-a înroșit albul ochilor. Am încercat să te alin, ți-am spus că oricum n-avea mare importanță, pentru că peste câțiva ani toată lumea avea să tocmească muncitori care să sape mormintele. Nu sunt sigur dacă m-ai auzit sau dacă-ți păsa. În noaptea aceea ai plâns pân-ai adormit.

Atunci n-am putut să-ți spun, dar pentru mine a fost o ușurare că n-a trebuit să sap mormântul tatălui tău. Pe atunci credeam în fantome, cimitirele mă îngrozeau. Dar dacă mamele tale vitrege m-ar fi lăsat să sap, aș fi făcut-o de dragul tău. Indiferent ce crezi acum despre mine, să știi că aș face aproape orice ca să fii fericită. Acum sunt convins că nu există fantome, pentru că dac-ar exista, m-ar fi bântuit deja. Iată-mă deci într-o groapă de jumătate de metru, ajutându-l pe Henry ca să terminăm treaba până plecăm la priveghi.

Henry face asta ca să le demonstreze ceva părinților mei. Timp de trei ani, părinții mei au ținut-o una și bună că ei nu i-o dau de soție pe unica lor

fiică pentru că Henry nu e yoruba. S-au ținut de cuvânt până când sora mea a tranșat problema rămânând însărcinată cu Henry. Apoi, oamenii care juraseră că numai peste cadavrul lor va putea Henry să se însoare cu fiica lor l-au invitat să aleagă o dată a nunții, ca lucrurile să se rezolve înainte ca sarcina să devină vizibilă. Henry vorbește acum fluent yoruba și știe mai multe decât mine despre tradițiile noastre. Și iată-ne acum trudind în tăcere sub soarele dogoritor, doar pentru că Henry se străduiește încă să le demonstreze părinților mei că e suficient de bun pentru fiica lor. După cât de greu răsuflă, e deja limpede că a tras de adevăr până a plesnit atunci când a pretins că poate face treaba „așa cum se cade”.

Soarele arde atât de rău, încât îl simt pe spate ca un cuptor. Mă dor brațele de fiecare dată când ridic lopata, dar nu mă opresc. În timp ce sap, mă gândesc la Dotun, mi-e dor de el pentru prima oară în atâția ani. Dac-ar fi aici, ar rupe tăcerea, ar inventa el ceva ca să ne facă să râdem, pe mine și pe Henry. M-a sunat azi-dimineață pe la 7. Nu s-a prezentat, n-a fost nevoie. Când a zis „Bună dimineața, frate Akin”, i-am recunoscut vocea. A zis că sună de la hotelul din aeroport, că a primit scrisoarea de la mine în care-i dădeam detalii despre înmormântare și că avea să plece din Lagos pe la prânz, ca să ajungă la Ilesa la timp pentru priveghi. Prima noastră conversație de mai bine de zece ani a durat mai puțin de un minut. Când am închis telefonul, n-am simțit nici urmă de furie, așa cum mă așteptasem, ci o dorință bruscă de a-mi petrece toată ziua în pat, dormind. Telefonul lui Dotun m-a făcut să mă întreb dacă-mi vei accepta invitația. Mă întreb dac-ai să vii la priveghi, dac-ai să accepți să stai lângă mine și să cânți imnuri.

Pământul e tot mai tare pe măsură ce săpăm mai adânc. Nu arată ca un mormânt, ci ca o groapă lunguiață în pământ. Îmi dreg glasul.

— Cred c-ar trebui să chemăm pe cineva să termine aici.

Henry zâmbește și se reazemă epuizat de peretele gropii. Arată ca și cum ar fi așteptat toată ziua să-i spun asta. Se încruntă.

— Arinola…

Aștept să-și încheie propoziția, dar el nu spune nimic. Mă uit la fruntea lui brăzdată; încerc să pătrund înțelesul tăcerii lui.

— Nu vrei să-i spun c-am lăsat-o baltă?

— A fost foarte impresionată că o să sap eu mormântul.

— Bine, o să-i spunem c-ai săpat tu mormântul.

E adevărat – puțin forțat, dar nu mai puțin adevărat. În plus, ce s-ar alege din dragoste dacă n-am forța la maximum adevărul, fără aceste versiuni îmbunătățite ale noastre pe care le afișăm ca fiind singurele existente?

* * *

Timi îmi spune că Moomi nu vrea să coboare la priveghi. Mă întreb de ce și-mi trece prin cap că nu-i exclus să sufere pentru moartea tatei. Mai că mă pufnește râsul. Urc câte două scări deodată, convins că alta trebuie să fie explicația. Nu cred că ei doi s-au iubit vreodată. Dar s-au tolerat reciproc până când noi, copiii, am plecat de acasă. După care Moomi nu s-a mai obosit cu toleranța și și-a dezlănțuit furia și resentimentele îndelung reprimate. Tata n-a ripostat, bietului om nu-i rămânea prea multă energie după ce se ocupa de cele patru soții mai tinere. Acum, că el e mort, bănuiesc că Moomi simte o oarecare tristețe, dar în combinație cu o doză de triumf – ea i-a supraviețuit. O iau la stânga pe palier și intru în salonul lui Moomi. Ușa dormitorului ei e larg deschisă. Ea stă pe pat, îmbrăcată în alb ca și celelalte văduve, cu brațele încrucișate pe piept.

— Moomi, Timi zice că nu vrei să cobori. De ce?

Ea oftează.

— Akinyele.

Întotdeauna când îmi spune pe numele întreg, e de rău. Traversez încăperea, mă așez pe un fotoliu capitonat, aștept să continue.

— O minciună poate circula douăzeci de ani, chiar și o sută de ani, dar e suficientă o singură zi… Ridică mâna dreaptă și arată cu indexul spre tavan. O singură zi, pentru ca adevărul să prindă din urmă minciuna. Astăzi, adevărul te-a prins din urmă, Akin. Astăzi, știu că m-ai mințit în legătură cu Dotun – n-ai zis tu că te-a sunat de dimineață? Ai zis că trebuia să fi ajuns până acum. Unde e? Akinyele, unde-i fiul meu?

M-am căutat în buzunarul pantalonilor, am scos telefonul, am apelat numărul de pe care mă sunase Dotun de dimineață, mi-am apropiat telefonul de ureche.

Numărul apelat nu poate fi contactat în acest moment. Vă rugăm să reveniți.

— Uite, acum am încercat să-l sun, *Ma.* Nu poate fi contactat.

— Nu mă mai poți păcăli. Crezi c-o să mă dărâme adevărul? Și chiar dacă adevărul mă omoară, sunt cumva prea tânără ca să mor?

— Trebuie să mă crezi.

Am obosit tot încercând s-o conving că n-am mințit-o, nu vreau decât ca Dotun să-și facă apariția azi ca s-o scape de spaime.

— Dar aș muri să știu că tu și frate-tu nu v-ați împăcat niciodată după cearta aia și că Dotun s-a dus pe lumea cealaltă fără să te fi iertat. Moomi a oftat. Aș fi putut să vă bag mințile-n cap, dar nu, voi doi nu mi-ați spus de ce vă-ncăierați.

— Repet, am lămurit lucrurile cu mult înainte de plecarea lui.

Eu trebuie să-l iert pe Dotun, nu invers. Dar sunt sigur că el consideră în continuare că cel care trebuie să-și ceară iertare sunt eu. Yejide, mi-am dat seama că am nevoie de iertarea ta. Dar nu mai contează cine trebuie să ierte și cine trebuie să implore iertarea când Moomi varsă primele lacrimi de când și-a pierdut soțul. Sunt lacrimi care n-au

nicio legătură cu tatăl meu – sunt toate pentru Dotun, fiul ei preferat.

— Cum poți să-mi spui că fiul meu trăiește când n-a venit acasă să-și vadă propriul tată înmormântat, propriul lui tată? Akin, tu mă minți, acum mi-e clar că m-ai mințit de la-nceput.

Moomi vorbește cu un tremur în glas, dar nu hohotește, doar îi curg lacrimile.

— Te rog, șterge-ți lacrimile, Moomi. Uite, hai să coborâm, ca să poată începe priveghiul. E aproape 4, toată lumea s-a așezat. Sunt sigur c-o să ajungă și el în timpul slujbei.

— Dacă nu-l aduci pe Dotun în camera asta, nu vin la priveghi.

Moomi își scoate baticul, îl împăturește într-o formă pătrată și-l pune pe noptieră.

— Moomi, te necăjești degeaba. O să vezi că vine curând.

Se întinde în pat, se întoarce cu fața la perete.

După această întârziere, deduc că Dotun e același om ca atunci când a plecat din țară fără să spună nimănui din familie; genul care sosește la sfârșitul priveghiului, nu-și cere scuze, face o glumă și se așteaptă ca toată lumea să râdă.

— Moomi, te rog să nu mai plângi, Dotun n-a murit.

Mă uit la ceas. E patru fără vreo cinci minute.

— Moomi, sper că mă auzi. Dacă Dotun nu ajunge până la cinci, începem priveghiul.

— Fără mine?

— O să-l rog pe preot să mai amâne o oră. Mai mult de-atât nu pot să cer, *Ma.*

— Preotul n-o să înceapă fără mine.

— O s-o rog pe Timi să vină să te cheme la cinci fără câteva minute. Te rog să te liniștești, Moomi.

Cobor iar în curtea din față, unde au fost instalate umbrarele. Trec prin adunarea gălăgioasă spre primul rând, aplecându-mă să salut lumea; și mă uit mereu după chipul tău.

Ajuns în față, vorbesc cu preotul, apoi le spun în șoaptă mamelor mele vitrege că priveghiul a fost

amânat până la cinci. Mă duc în capătul umbrarului, fără să le răspund când mă întreabă de ce n-a coborât Moomi. Trebuie să scap de zgomot, să-l sun pe gropar, să verific dacă mormântul tatei e gata.

Ies de sub umbrar chiar în momentul în care un taxi galben cu negru cu număr de Lagos oprește în spate. Îl văd pe Dotun pe bancheta din spate; e singur. Iese din mașină, ridică ochii și privirile ni se întâlnesc. Și el chelește și e mai buhăit la față decât mi-l aminteam.

Stau cu mâinile în buzunarele pantalonilor și mă uit la el. El rămâne câteva clipe lângă taxi, apoi înaintează spre mine. Și, pentru prima oară de peste zece ani, sunt față în față cu fratele meu.

Încerc să găsesc ceva de făcut, de spus. Dar el e mai rapid, se prosternează pe nisipul roșu. Ridicându-se, rostește două cuvinte:

— Frate *mi.*

Nu știu cine face primul gest, dar nu contează; ne strângem în brațe, râdem. Cred că unul din noi are lacrimi în ochi.

Yejide, sper să fie așa și cu tine când vii. Dacă vii.

11
ILESA, ÎNCEPÂND DIN 1987

Într-o zi, întorcându-mă dintr-o deplasare în Lagos, am găsit-o pe Funmi la masa din sufragerie, mâncând orez prăjit cu furculița. Când am intrat, ea s-a oprit din mâncat, s-a apropiat zâmbind de mine, mi-a sărit de gât și m-a sărutat pe bărbie. Îi mirosea gura a usturoi.

— Bine ai venit, bărbatu-meu. Mi-a luat servieta. Cum ai călătorit?

— Foarte bine, am zis.

Nu m-am gândit că am motive de îngrijorare. Credeam că venise doar în vizită.

— Yejide e sus? am întrebat-o pe Funmi, care-mi turna un pahar cu apă rece.

Funmi s-a strâmbat, a oftat și m-a tras în living.

— Probabil că în Lagos e același trafic groaznic ca de obicei, nu, *abi?*

— A fost acceptabil.

Mi-am băut apa în tăcere.

Funmi încerca deseori să lege o conversație cu mine, dar aveam o problemă. N-aveam nimic în comun în afară de faptul că eram căsătoriți. De obicei, nu prea vorbeam când eram cu ea.

— Să-ți aduc ceva de mâncare? a întrebat Funmi.

— Nu, mulțumesc.

— Am făcut orez prăjit, dar dacă vrei altceva, îți fac. Vrei piure de igname?

Probabil că cineva îi băgase-n cap că, dacă mă hrănește ori de câte ori are ocazia, o să-mi schimb sentimentele față de ea. Tot timpul îmi oferea mâncare sau băutură.

— Am mâncat de prânz acasă la Dotun înainte să plec din Lagos. Încă nu mi-e foame.

— Aha, bine. Mai târziu, *abi?*

Am dat din cap, am lăsat cana goală pe un scăunel și am dat să mă ridic. Funmi mi-a pus o mână pe genunchi.

— Vreau să te rog ceva, a zis ea.

— Ce anume?

— Scumpule, vreau să-ți petreci noaptea cu mine.

Cuvântul *scumpule* suna întotdeauna ciudat în gura ei. Era un cuvânt pe care ea nu-l rostea din inimă, iar eu nu-l credeam. Dar continua să-l spună, ca și cum prin repetiție ar fi putut deveni adevărat. Mă gândisem de mai multe ori să-i cer să nu-mi mai spună așa, dar ar fi fost o cruzime.

— Funmi, știi că nu pot să vin la tine acasă decât în weekend.

— Nu, scumpul meu. Acum locuiesc aici.

— Ce-ai zis?

— M-am mutat acum două zile. Tușica Yejide mi-a arătat camera mea. Nici vorbă să se supere; ba chiar m-a primit cu brațele deschise.

Primul meu impuls a fost să-i spun să-și facă imediat bagajele și să plece. Știam că n-am cum s-o scot la capăt cu Yejide și Funmi sub același acoperiș, ar fi fost prea multă presiune – sigur ar fi ieșit prost. Dar mi-am înăbușit acel impuls pentru că realizam că Funmi intrase deja la bănuieli – dacă-i spuneam să plece, le-ar fi strigat în gura mare. Trebuia să aștept momentul potrivit s-o dau afară din casă.

— Scumpul meu, a zis Funmi, luându-mi bărbia în mână. Ești supărat pe mine pentru că nu ți-am cerut voie înainte să mă mut? S-a lăsat în genunchi. Nu fi supărat pe mine.

— Cum să fiu? Nu-i nimic. Te rog să te ridici. Nu-i nevoie de așa ceva.

A zâmbit, culcându-și capul pe genunchii mei. Atunci am hotărât să găsesc momentul potrivit ca s-o dau afară. Nu doar din casă, ci și din viața mea. Căsătoria cu ea fusese un calcul total greșit. În timp ce mă descălța, am realizat că trebuia să corectez ecuația cât mai urgent.

Eram convins că avea să se ivească momentul perfect ca să divorțez de Funmi, la fel cum în ’81 se ivise momentul perfect ca să mă căsătoresc cu Yejide. În acel an fusese omorâtă Bukola Arogundade, studentă la Universitatea din Ife. Asta se întâmpla cu câțiva ani înainte ca în universități să

apară și protestele obligatorii, organizate de așa-ziși sindicaliști care-i scoteau cu forța pe boboci din camere. Protestul din ’81, prin care se cerea dreptate pentru Bukola Arogundade, a fost pur, alimentat de o furie colectivă care ne clocotea în sânge, de o încredere nemărturisită că era suficient să ajungem la palat și să țipăm tare ca să fim băgați în seamă.

Pe atunci îi făceam curte lui Yejide și în fiecare zi, după serviciu, conduceam până la Ife doar ca să-i simt parfumul. M-am molipsit de furia febrilă a cuvintelor ei vrăjite. N-o mai văzusem niciodată purtându-se ca în ziua aceea, mă fascinau venele umflate de pe gâtul ei în timp ce vorbea. Eram de acord cu tot ce-i ieșea pe gură; parcă mi-ar fi ghicit gândurile. Era ceva nou, ciudat, captivant: felul în care mă recunoșteam în ea în acele momente, recunoșteam pasiunea și idealul unei țări mai bune. Mi-am întărit convingerea că-mi găsisem sufletul pereche. Mi-am luat o zi liberă de la serviciu și m-am alăturat protestului prin care se cerea anchetarea riguroasă și transparentă a crimei.

Mergeam alături de Yejide, cântând și scandând. Norii care se adunau la orizont nu ne-au domolit elanul. Am mărșăluit împreună cu ceilalți până la poarta școlii și nici măcar nu simțeam oboseala, nu rămăsesem fără suflu. Când am ieșit pe poartă, îndreptându-ne spre oraș, scandările au crescut în intensitate. Văzând că începe ploaia, mi-am zis că e o binecuvântare de sus, un semn de aprobare. Ud până la piele, eram convins că protestul avea să dea rezultate care să ducă la progresul națiunii în ansamblu. Clipind în ploaie, vedeam revolta – mai întâi în universități, studenți și lectori adunați în stradă, cerând schimbare, să se pună capăt corupției, electrificare consistentă, drumuri mai bune. Vedeam totul atât de limpede. Chiar dacă protestul se îndrepta în direcția opusă, mi-l imaginam năvălind în Ibadan, luându-i pe localnici pe sus ca un potop și ducându-i cu noi în Lagos, până la sediul guvernului. Mi se părea o posibilitate la fel de reală

ca picăturile de ploaie pe care le simțeam pe buze și în gură în timp ce cântam:

SOOOO-lida-RITATE MEEE-REU
SOOOO-lida-RITATE MEEE-REU
SOOOO-lida-RITATE MEEE-REU
VOM LUPTA, DREPTURILE LE VOM APĂRA
SOLI SOLI SOLI
SOOOO-lida-RITATE MEEE-REU!

Polițiștii așteptau la Mayfair. Au răsunat împușcături. În jurul meu, oamenii au luat-o la fugă care încotro, țipând în timp ce se repezeau spre tufișuri, deschizând cărări spre destinații necunoscute. La început am fost derutat. Am luat-o la fugă înainte, fără țintă, ca un pui de găină decapitat, care se zbate în ghearele morții. Apoi am alergat și eu spre tufișuri. Parc-aș fi plonjat în iad. În jurul meu, oamenii țipau, se rugau, înjurau, alunecau, cădeau. Câțiva s-au ridicat iar în picioare și au luat-o la fugă. O fată coafată afro și îmbrăcată în blugi strâmți a căzut în fața mea și a rămas nemișcată. Am sărit peste ea ca peste o rigolă și am continuat să alerg. Parc-aș fi alergat de ani întregi, tufișurile păreau nesfârșite, pline de crengi care-mi intrau în ochi și gură.

Apoi am ajuns iar pe șosea. Imediat ce-am simțit asfaltul sub picioare, mi-a venit să fug înapoi în tufișuri. Șoseaua părea atât de expusă, n-aveai unde să te ascunzi. Dar prea multă lume se revărsa din tufișuri pe drum. Dacă nu mă mișcăm, m-ar fi doborât. Am continuat să fug. Abia după un timp mi-am dat seama că mă întorsesem în campus. Am alergat până în parcarea de la Moremi, unde-mi lăsasem mașina, sub un migdal.

Abia când am ajuns în mașină mi-am adus aminte de Yejide. Panica m-a gâtuit. Unde era? Fusese chiar lângă mine, ținând deasupra capului o pancartă din carton îmbibată de apă. Am încercat să-mi amintesc dacă purta blugi. M-am întrebat dacă nu cumva peste ea sărisem în tufiș. În clipa aceea nu reușeam să-mi aduc aminte dacă era sau nu coafată afro. În parcare era haos, treceau studenți în fugă spre

Moremi sau mai departe. Nu știam de unde să încep s-o caut.

După care Yejide a apărut brusc lângă mine, bătând în geamul mașinii. În viața mea n-am fost mai bucuros să văd un om ca în acele momente, aș fi legat-o de scaun, lângă mine, și aș fi trăit cu ea în mașină pentru totdeauna, ca să n-o mai scap niciodată din ochi. M-am mulțumit însă s-o îmbrățișez până când bătăile repezi ale inimii ei au devenit și ale mele. Niciunul dintre noi n-a zis nimic. Nu puteam vorbi, de parcă gâtul mi-ar fi fost înfundat de cuvinte și emoții care-mi paralizau coardele vocale. Chiar și acum cred c-ar fi trebuit să spun ceva, să-i fi spus că n-aș putea suporta s-o pierd, că numai la gândul ăsta aproape că o luasem razna ceva mai devreme, că voiam să mă leg de ea, ca s-o știu în siguranță, ca să merg cu ea peste tot.

N-am zis nimic până a doua zi, când am aflat că trei studenți muriseră la protest.

— Mărită-te cu mine acum, i-am spus. Viața e scurtă, de ce să așteptăm până-ți iei diploma? Îți dau mașina mea, să vii de la Ilesa; poți să stai și la cămin, dacă vrei. Dar hai să-i spunem lui taică-tu că suntem gata.

Știam că va spune da, pentru că era momentul potrivit. În orice alt moment, ar fi insistat că nu voia să se mărite cât încă era studentă. Dar în acea zi de iunie, m-a ținut de mână și a încuviințat din cap.

În primul nostru an de căsnicie i-am visat adesea pe studenții morți. Îi vedeam zăcând pe asfalt în șiruri nesfârșite, îmbrăcați cu toții în blugi strâmți. Yejide stătea mereu la celălalt capăt al șirului de cadavre. Încercam să ajung la ea, dar erau prea multe cadavre între noi.

12

Cu două săptămâni înainte ca bandiții înarmați să ne trimită o scrisoare, un nou salon s-a deschis chiar lângă al meu. Proprietara era Iya Bolu, o grăsană analfabetă care râgâia mereu când vorbea. Dacă-ți dădea bună dimineața, căpătai informații precise despre micul ei dejun, pe lângă ploaia de scuipat care-i însoțea fiecare cuvânt. Din salonul ei se revărsau copii ca apa dintr-o fântână, umplând intrarea noastră comună. Erau peste tot – de-a bușilea, așezați sau tolăniți. Toate fetițe cu părul murdar. Cea mai mare trebuie să fi avut vreo zece ani, iar cea mai mică, patru – șase fiice în șase ani. Femeia mi-a stârnit asemenea antipatie în prima săptămână când a apărut, încât, într-un moment de rătăcire, m-am gândit să-mi mut salonul în altă parte.

Iya Bolu țipa mereu la fiicele ei. Și puținele cliente pe care le avea plecau acasă cu părul plin mai mult de scuipat decât de fixativ. Avea cam două cliente pe zi, uneori nici atât. Oricât ar fi încercat să le fure pe ale mele, întâmpinându-le cu zâmbete foarte largi și prea multe cuvinte, probabil că gura ei ca o fântână cu scuipat le punea pe fugă. În scurt timp a ajuns să-și facă veacul în salonul meu. Venea imediat după prânz, ca să asculte știrile amiezii la radioul meu. După ce că era bătrân, aparatul începuse să aibă toane. Uneori, ca să se audă bine, Iya Bolu trebuia să stea lângă el și să țină antena cu mâna. După ce se terminau știrile, se instala într-un scaun care scârțâia sub greutatea ei și împărțea sfaturi de coafat pe care nu i le cerea nimeni.

Iya Bolu a fost cea care mi-a adus scrisoarea primită de familia ei de la bandiți. Locuia și ea în complexul nostru și toate familiile din complex primiseră scrisori de la hoți. După ce clientele și coafezele au plecat, m-a rugat să-i citesc scrisoarea.

Scrisoarea avea aceeași structură ca cea primită de noi; difereau doar adresa și formula de adresare.

> Dragă domnule și doamnă Adio,
>
> Vă salutăm în numele Puștii.
>
> Vă scriem ca să vă informăm că până la sfârșitul anului, vom face o vizită familiei dumneavoastră.
>
> Să ne pregătiți un pachet. Nu acceptăm mai puțin de o mie de naire. O să vă lăsăm timp ca să strângeți banii. O să vă scriem din nou ca să vă anunțăm data exactă a vizitei.

— Asta-i tot? a întrebat Iya Bolu.

— Da.

S-a încruntat.

— Trebuie să mă gândesc la problema asta. De unde vor să scoatem atâția bani? Cu ăștia-ți iei o mașină.

— Sunt sigură că-i o glumă. E doar o farsă idioată*, jare,* am zis.

Asta se întâmpla cu mult înainte ca astfel de lucruri să devină ceva la ordinea zilei. Nu-mi puteam imagina că în Nigeria va veni o zi când hoții vor căpăta curajul de a-și anunța victimele prin scrisori să se pregătească de atac, iar după ce vor viola femei și copii, se vor instala în livinguri și le vor cere oamenilor să le pregătească piure de igname și tocană cu semințe de dovleac în timp ce se vor uita la filme la aparate video pe care le vor scoate apoi din priză și le vor lua cu ei.

Puțini erau cei ca Iya Bolu, care să creadă că scrisoarea era autentică. Eu am pus asta pe seama lipsei ei de educație formală. N-am băgat în seamă prima scrisoare. Nici măcar nu i-am arătat-o lui Akin. Aveam alte preocupări. După ce Funmi s-a mutat cu noi, am început să merg miercurea la psihiatru. Până atunci nu auzisem niciodată de pseudocieză și, chiar dacă îmi suna a cuvânt inventat, am continuat să mă duc la ședințele săptămânale, iar corpul meu a început să-și revină treptat la dimensiunile normale.

M-am obișnuit să merg și să mă întorc pe jos de la serviciu, pentru că psihiatrul mi-a recomandat să fac mișcare. Chiar avea un efect calmant să parcurg pe jos acea distanță scurtă – departe de Funmi, apoi înapoi la ea. Am încercat să mă concentrez asupra salonului meu, dar mi-era greu să nu observ schimbările pe care le făcea ea în living. A rearanjat scaunele și a pus o vază cu flori de plastic pe masa din mijloc. Eu făceam tot posibilul s-o evit și stăteam mai mult sus.

Akin era ocupat la serviciu și de obicei venea acasă după ce eu adormeam dusă, dar în weekenduri voia să-i spun cum merge tratamentul. Ca să-i fac pe plac, îl asiguram că nu mai existau deloc zile și nici măcar momente când mă credeam însărcinată.

Iya Bolu a devenit un accesoriu permanent în salonul meu. Dormea în timpul programului de lucru, sforăind cu gura deschisă – în timp ce fiicele ei mișunau în jur – și trezindu-se doar ca să se posteze în picioare lângă radio la ora știrilor.

Când am primit al doilea rând de scrisori de la bandiți, zilele au început să zboare de-a dreptul, ca o casetă video pe repede înainte. Aceste scrisori nu semănau cu primele. Nu erau niște notițe identice, pe care le-ar fi putut născoci un adolescent plictisit. Erau personalizate, adresate fiecărei familii de către persoane care ne ținuseră sub observație, ne studiaseră, poate chiar trăiseră printre noi.

Bandiții felicitau familia Agunbiade pentru nașterea celor două gemene. Felicitau familia Ojo pentru Peugeotul 504 combi nou achiziționat, consolau familia Fatola pentru pierderea rangului de căpetenie și recomandau familiei Adio (familia lui Iya Bolu) să ia în calcul planificarea familială. Promiteau că vor veni peste trei săptămâni, sfătuiau pe toată lumea să nu se mute din complex și ne asigurau că ne vor hăitui dacă îndrăzneam să ne mutăm. Știau atât de multe despre noi, încât am crezut că aveau să ne găsească dacă încercam să fugim din complex. Inimile ne-au stat în loc, apoi s-au pus pe bubuit. Tresăream când trecea în fugă câte

un șobolan și am renunțat la plimbările de seară. Până și copiii făceau mai puțină gălăgie.

Comitetul de administrație a angajat câțiva vânători pentru a păzi complexul rezidențial. Înainte de amenințări, nu existase niciun consiliu de administrație. Eram cu toții atât de educați și de moderni, fiecare cu duplexul lui, claxonând în semn de salut când ne întâlneam în traficul din oraș. Ne vizitam când era nevoie, la botezuri, aniversări sau la vreo înmormântare. Dar nu ne trimiteam reciproc de Crăciun piure de igname și tocană cu semințe de dovleac în vase smălțuite, și nici nu împărțeam de Ileya carne friptă de berbec. Ne uram însă „Crăciun fericit” și „Ramadan kareem” fără să ne mișcăm de pe verande și ne făceam cu mâna când ne urcam în mașini sau intram în case.

Și totuși, când a sosit a doua serie de scrisori de la hoți, s-a format un comitet de administrație. Au participat toți locatarii. Prima ședință oficială s-a lăsat cu scandal, dar tot am căzut de acord să angajăm cinci polițiști și mai mulți vânători care să întărească paza. Am mai hotărât și să plătim câte trei naire de apartament pentru cheltuieli de securitate. Akin și domnul Adio au fost trimiși urgent la poliția din Ayeso, ca să ceară să ne fie repartizați niște polițiști.

A doua zi, comitetul a primit o scrisoare de la bandiți. Spuneau că poliția e în slujba lor. Ceea ce ne-a făcut să râdem, iar când domnul Fatola (fosta căpetenie) a spus că fuseserăm mai deștepți decât bandiții, dovadă fiind cea mai recentă scrisoare, am dat cu toții din cap aprobator. Săptămâna următoare, polițiștii s-au prezentat la datorie. Prezența polițiștilor cu pistoale automate și a vânătorilor cu puști daneze care patrulau prin complex ne-a liniștit și în scurt timp am uitat de scrisori.

Apoi, Iya Bolu a convocat o ședință a „femeilor din complex”.

Atunci am intrat pentru prima dată în casa lui Iya Bolu. Am descoperit cu uluire că era foarte curată și ordonată. După cum o știam pe Iya Bolu de la salon,

mă așteptasem ca livingul ei să pută a urină stătută și peste tot să fie aruncate scutece folosite. De fapt, plutea un miros proaspăt și înviorător, ca de lămâie verde. După privirile pe care le aruncau în jur celelalte femei, am dedus că avuseseră așteptări similare. În timpul ședinței n-a apărut niciunul dintre copiii ei. Mă tot întrebam dacă nu cumva îi ascunsese într-o cameră sau într-o debara pentru pantofi.

Când toate femeile s-au așezat pe scaune, Iya Bolu a început ședința.

— Trebuie să ne pregătim pentru hoți. Indivizii ăștia violează, violează copii. Trebuie să ne înarmăm cu absorbante.

Ochii ei se măreau la fiecare cuvânt, mai să-i sară din cap și să se rostogolească sub un scaun.

— Cu absorbante? De ce, mai nou le bagă gloanțe înăuntru? a comentat doamna Fatola, clătinând din cap.

O persoană a început să râdă, apoi încă una, și în curând râdeam toate în afară de Iya Bolu, care părea gata să izbucnească în plâns.

— Țineți-vă gura! a țipat Iya Bolu. Eu am șase fete, știți ce înseamnă asta? A mai mare are deja sânii înmuguriți. Și unele dintre voi aveți fete de le-a venit deja beleaua lunară. Hoții ăștia sunt în stare de orice, și mai gândiți-vă și la voi, câți dintre bărbații voștri s-ar lăsa împușcați ca să nu fiți violate de o ceată de bandiți? Sunt sigură că fac ei ce fac și se ascund în tavan.

— Nu vine niciun hoț, avem polițiști, a spus doamna Ojo.

Ea studiase un an în Anglia și vorbea tot timpul cu un accent britanic fals, chiar și când vorbea în yoruba.

— Da, n-are rost să ne speriem degeaba, am zis eu.

Doamna Fatola a aplaudat. Nimeni nu i-a ținut isonul.

— Lăsați-mă să zic ce am de zis, a șuierat Iya Bolu. Înmuiați tampoanele în vin roșu sau în fiertură

de frunze de zobo. Purtați-le în fiecare noapte, în caz că vin indivizii ăia, ca să creadă că aveți beleaua lunară.

— Femeia asta e nebună? Chiar dacă ar fi cum zice, cum să fie toate femeile dintr-un complex la menstruație în același timp? Cine să creadă așa ceva? a zis doamna Ojo în engleză, cu accentul ei britanic gâtuit.

Doamna Fatola a clătinat din cap și s-a ridicat.

— Asta pentru că e analfabetă – e slabă la minte, ce să zic, a adăugat doamna Ojo.

— N-am timp de așa ceva. Trebuie s-ajung la serviciu, a zis doamna Fatola.

— Ce zic? m-a întrebat Iya Bolu.

— Că n-ai de ce să te frământi, relaxează-te, i-am răspuns în yoruba. Poliția e cu noi.

— Da' ce, poliția l-a ajutat pe Dele Giwa? a întrebat Iya Bolu.

Doamna Fatola a căzut la loc în scaun, ca apăsată de greutatea cuvintelor lui Iya Bolu. În cameră era liniște și doamna Ojo se uita în toate părțile, de parcă s-ar fi temut ca nu cumva să tragă cu urechea vreun agent secret la discuția noastră.

În lunile de după asasinarea lui Dele Giwa, era suficient să i se rostească numele pentru ca o cameră întreagă să amuțească de spaimă. Nu conta că niciuna dintre femeile din livingul lui Iya Bolu nu era redactor-șef la o publicație de știri, toată lumea simțea că poate împărtăși oricând soarta lui Giwa pentru că bomba care-l omorâse îi fusese trimisă acasă, într-un pachet. Să primești un pachet era un lucru perfect banal și inofensiv și cu toții ne vedeam stând acasă, la birou, și desfăcând coletul. Și chiar dacă eu nu-mi puteam imagina un colet cu stema Nigeriei, pe care să scrie *De la cdt. suprem,* îmi dădeam seama că, dac-aș mai fi primit și altă dată astfel de pachete de la șeful statului pentru tata, cum primise fiul lui Giwa, i l-aș fi dus în birou fără să șovăi. Giwa era cu un coleg, iar când i-a fost adus coletul, a spus *Ăsta trebuie să fie de la președinte* și l-a deschis imediat ce fiul lui a ieșit din birou. A

murit în aceeași zi la spital, dar colegul său rănit a supraviețuit.

— Sinceră să fiu, a zis doamna Fatola, eu o pun pe menajeră să ne deschidă corespondența de la o vreme, chiar și ce primim de la așa-zișii bandiți.

Eu nu luasem niciun fel de măsură de precauție în privința corespondenței familiei mele. Când a fost omorât Dele Giwa, eu aveam grijă să stau în casă și să-mi conserv energia ca să am forță să împing când venea copilul. Nu eram atentă la știri. Până m-am întors la serviciu, Nigeria își învățase lecția după moartea lui Giwa și le știa liderilor de frică. Dar poate pentru că eu aflasem târziu despre evenimente, nu eram chiar atât de speriată încât să nu-mi mai deschid singură corespondența.

La salon, Iya Bolu m-a bătut la cap să-i spun cum fusese formulată scrisoarea pentru familia mea. A luat la rând toate femeile, cerând detalii despre scrisorile lor, apoi s-a așezat în salonul meu, încercând să ghicească ce-ar putea să vrea bandiții de la fiecare familie în parte. Părea preocupată să ne protejeze pe toți de ceea ce pentru ea era un dezastru inevitabil. Îi păsa cu adevărat.

I-am dat detalii despre scrisoarea adresată lui Akin și mie. Bandiții ne spuneau să nu ne mutăm din complex în apartamentul lui Funmi, în încercarea de a scăpa de ei.

— De unde știu ei de casa rivalei tale? Ascultă-mă pe mine, sunt adevărați și or să vină, a zis Iya Bolu.

Femeia era atât de timorată, încât uneori mă impresiona grija ei; alteori fricile ei mă iritau. Ce, nu vedea polițiștii care păzeau complexul?

13

Fratele soțului meu era genul de bărbat care câștiga o discuție în contradictoriu pentru că putea să țipe mai tare și mai mult decât toți ceilalți, chiar dacă avea opinii stupide. Mai avea și obiceiul de a-și răsuci gâtul la maximum, în focul certei. Dădea impresia că o să moară strangulat dacă auditoriul nu-i dă dreptate. Și, în general, i se dădea dreptate. Eu am bănuit mereu că i se cântă în strună pentru că nimeni nu vrea să-l aibă pe conștiință.

Cumnatul meu îmi era antipatic, dar fiindcă mă căsătorisem cu Akin, îl primisem la pachet și pe Dotun. De fiecare dată când Dotun venea să ne vadă, mă bucuram că locuia în Lagos și că ne vizita suficient de rar ca să am timp să respir. Întotdeauna spunea tot felul de bancuri ciudate, care nu erau deloc amuzante. Și râdea atât de tare, prea tare, la propriile-i glume nesărate. Mă obosea prezența lui; trebuia mereu să râd la lucruri neamuzante. În plus, trebuia să-mi dau seama când anume se cuvenea să râd, pentru că bancurile lui n-aveau o poantă detectabilă. Nu era omul pe care să-l iei în serios – în toată acea veselie, promitea o mulțime de lucruri, dar niciodată nu se ținea de promisiuni.

Dotun ne promisese la un moment dat un copil; a zis că ne trimite pe unul dintre băieții lui să stea la noi până când aveam să rămân gravidă. Când l-am auzit, i-am mulțumit în genunchi. Moomi îmi recomandase de luni de zile să caut un copil, unul mic care să stea la mine până rămâneam gravidă. Ea zicea că un copil știe să cheme alți copii pe lume. Dacă auzeam mereu în jur glasul unui copil de împrumut, aveau să apară și copiii mei; aveau să vină pe lume numaidecât. Singura problemă era că eu n-aveam frați sau surori bune, iar cu cei vitregi nu mai vorbisem de ani de zile. N-aveam nicio rudă care să-mi lase copilul pe mână. Ideea îmi ieșise din cap până când a ajuns cumva la urechile lui Dotun, care a promis că ni-l trimite pe fiul lui cel mic.

Băiatul se numea Layi. Pe atunci avea doi ani. I-am pregătit o cameră la etaj. Am cumpărat jucării, cărți ilustrate, cărți de colorat și creioane. Am așteptat. Obiectele din cameră s-au umplut de praf. Am așteptat, am șters de praf fiecare jucărie și fiecare carte cu o cârpă moale. L-am rugat pe Akin să-l sune pe fratele lui și să-i amintească. Obiectele s-au prăfuit și mai rău. Akin mi-a spus că Dotun se răzgândise. Am strâns toate jucăriile și le-am dat de pomană.

Și totuși m-am bucurat când Dotun a apărut la ușa noastră, într-o dimineață de sâmbătă, chiar când soarele își arăta fața după o ploaie torențială. Funmi era plecată în vizită la rude, iar Akin se tot ținea după mine prin casă, să-i dau amănunte despre tratamentul pe care-l urmam la spital. De parc-ar fi știut că, pe undeva, încă nu mă convinsesem pe deplin că medicii aveau dreptate. În acea dimineață reușise să mă descoasă până când îi strigasem că era posibil ca toată lumea să se înșele, iar eu să am dreptate.

— Trebuie să-i spui doctorului tău ce crezi cu adevărat, comentase el. Nu-i mai spune ce crezi că vrea s-audă.

M-am bucurat să-l văd pe Dotun pentru că m-am gândit că o să-i distragă atenția lui Akin. Ei doi se simțeau bine împreună și stăteau cu orele la telefon, ciondănindu-se pe teme de sport, politică și vreme. Uneori, când Akin credea că nu sunt pe recepție, îi auzeam dezbătând cum e mai bine să fie femeia, pieptoasă sau cu fundul perfect rotund. Am presupus că în prezența lui Dotun, Akin n-o să mă mai preseze atât.

— Na c-am venit-ă! a strigat Dotun când am deschis ușa.

M-a dat la o parte, repezindu-se la frate-său. S-au îmbrățișat, apoi Dotun a făcut un pas în spate și o reverență:

— Frate *mi.*

Akin era atât de înalt, că întotdeauna trebuia să se aplece ca să intre pe ușă. Avea pielea de culoarea

bronzului, care căpăta un luciu intens în soare. Dotun era la fel de înalt ca soțul meu, dar subțire și cu tenul mai deschis, iar obrajii lui păreau scobiți. Am îngenuncheat în semn de salut. Eram de aceeași vârstă, dar cum el îmi era cumnat, se cuvenea să mă port ca și cum ar fi fost mai matur decât mine. Pentru mine, era un *oniranu* tipic, un bărbat total iresponsabil, dar îl tratam cu respectul de rigoare de fiecare dată când ne vizita.

— Bine ai venit, domnule. Sper c-ai călătorit bine, am zis.

Dotun s-a așezat într-un fotoliu, cu picioarele întinse pe masa de mahon din mijlocul camerei.

— Soția mea îți transmite salutări – în weekendul ăsta lucrează de noapte. Eu nu mă descurc singur cu băieții; la cum se încaieră, m-aș fi înfipt cu mașina într-un copac când veneam încoace, așa că i-am lăsat în Lagos. Cum o fi supraviețuit mama cu noi? Asta-i pentru păcatele mele. Băieții sunt cu mătușa lor, sora nevesti-mii. Yejide, am auzit că sunteți două ființe într-una – ai înghițit un om! Ia, hai să te văd ca lumea.

M-am oprit în fața cumnatului meu, întorcându-mă ca să mă las examinată. Zâmbetul pe care soțul meu îl purtase pe chip de la venirea lui Dotun i s-a șters de pe buze.

— Nu e gravidă, a zis Akin. E o boală, se duce la doctor.

— Dar Moomi spunea… a început Dotun.

— Sunt gravidă, am zis, apucându-mă de burtă, dorindu-mi ca fătul să dea din picioare chiar în acel moment, ca să-mi dovedească mie și tuturor celor din cameră că există și să pună capăt definitiv necredinței lui Akin.

— Frate *mi,* numai femeia poate ști dacă-i gravidă, a zis Dotun.

— Întreab-o de când e gravidă, a răspuns Akin.

Dotun și-a ațintit privirea asupra burții mele, îngustându-și ochii ca și cum aș fi reușit cumva să mă micșorez și trebuia să facă mari sforțări ca să mă vadă.

— Akin, nu poți să-mi spui tu ce simt în corpul meu.

Akin s-a ridicat și m-a prins de umeri.

— Te-au dat afară de la cursurile prenatale, Yejide. Ai făcut cinci ecografii, la cinci doctori diferiți, în Ilesa, Ife și Ibadan. Nu ești gravidă, ai închipuiri!

Avea clăbuci de salivă la colțurile gurii.

— Yejide, trebuie să încetezi. Te rog, te implor. Dotun, te rog să-i spui și tu. Eu i-am tot spus, mi se jupoaie gura de cât am vorbit.

Mă dureau umerii de la mâinile lui.

Dotun stătea cu gura deschisă; a închis-o, apoi a deschis-o iar. Nu-l văzusem niciodată fără grai.

— Până la urmă, ce știu doctorii? a zis Dotun când i-a revenit vocea rătăcită. Femeia e cea care știe dacă e sau nu gravidă.

Mă credea. În ochii lui nu era nici urmă de ironie sau îndoială. Mă privea deschis. I-am citit în ochi ceva ce nu mai citisem în ochii lui Akin de multă vreme, mult prea multă. Încredere în mine, în cuvintele mele, în echilibrul meu mintal. L-aș fi strâns pe Dotun în brațe până când încrederea lui în mine mi-ar fi reaprins speranța tot mai plăpândă și mi-ar fi alungat disperarea familiară care mă devora.

— Ți se topește creierul, Yejide. Se topește, a zis Akin. Dotun, eu m-am săturat să duc muncă de lămurire cu nebuna asta. Mă duc la club, vii și tu?

Niciodată nu-mi mai vorbise așa până atunci. Cuvintele lui aveau să-mi răsune în minte săptămâni de-a rândul, umplându-mă de oroare de fiecare dată. *Ți se topește creierul, Yejide. Se topește, se topește.* Dotun a început să spună ceva în apărarea mea, dar n-am stat să ascult. Mi-am apăsat burta cu palmele și m-am împleticit în sus pe scări, orbită de lacrimi. Când am intrat în dormitor, am auzit mașina lui Akin ieșind din curte.

Uneori îmi spun că mi-a venit mai ușor să accept consolările lui Dotun din cauza vorbelor soțului meu. De la ele mi s-a tras slăbiciunea care m-a făcut să mă lipesc de el plângând în timp ce el mă lua în

brațe, îmi săruta lobii urechilor și mă dezbrăca. Totul s-a terminat într-o clipită și am rămas cu spermă și o durere seacă între coapse. M-a cuprins un sentiment intens de milă față de biata cumnată-mea. Asta era tot? Asta era tot ce căpăta de la Dotun, săptămână de săptămână? Mă așteptasem să simt ceva mai mult, o furnicătură involuntară cât de mică, chiar dacă era în răspăr cu tot ceea ce considerasem eu că sunt convingerile mele – până-n acel weekend.

— Data viitoare o să fie mai bine; o să fiu eu mai bun. Ești prea frumoasă… tu… întotdeauna am crezut… a zis Dotun, grăbindu-se să-și îmbrace pantalonii.

Și am știut, chiar dacă încercam să resping gândul, că va exista o dată viitoare. Parcă era altfel să fiu cu el, mai complet. Voiam să mai încerc. Primul meu imbold a fost să-i spun lui Akin, dar cum să-i spui soțului *Vreau să mă futi exact cum m-a futut frate-tu?*

M-am ascuns în cameră tot restul weekendului. Am lăsat ușa deschisă, ca să-i aud pe Akin și Dotun râzând sau contrazicându-se pe un ton ridicat. N-am auzit nimic; jos era liniște perfectă. Tăcerea era o prezență care mi-a tot cărat pumni zdraveni în stomac până când am pierdut copilul-minune într-un potop de lacrimi vinovate.

Duminică noaptea, când a venit la culcare, Akin m-a găsit chircită toată. Gemeam *copilul meu, copilul meu.*

S-a oprit în prag. Eram sigură că n-avea să se apropie de mine – că avea să iasă din cameră. Eram sigură că aveam urme pe piele de la mâinile fratelui lui. Urme care străluceau sub neonul din camera noastră, ca să le vadă soțul meu, urme pe care dușurile fierbinți nu le putuseră spăla.

Akin a închis ușa, și-a scos cămașa și maioul, le-a împăturit cu grijă la piciorul patului și s-a culcat lângă mine. Mi-a întins mâinile și picioarele, plimbându-și buricele degetelor pe pielea mea.

— Îmi pare rău, a zis el. Îmi pare atât de rău.

M-a chemat pe nume în șoaptă, *Yejide, Yejide.* Suna atât de dulce pe buzele lui, un sunet exotic care era o mângâiere în sine. Voiam să-i transmit ceea ce nu puteam spune, anume că pruncul meu, sarcina pe care o purtasem cu grijă, dispăruse. Dispăruse. Eram din nou golită.

El mi-a sărutat fața până când am început să gem numele lui.

Aș fi vrut să mă reped jos, la Dotun, să-i spun: *Vezi! Vezi ce simt cu Akin doar dacă-mi atinge fața. VEZI?*

El mă chema șoptit pe nume, îi simțeam răsuflarea fierbinte pe piele. Tremurând, i-am acoperit buzele cu ale mele. Când a trecut la gât, am închis ochii. De data asta, nu m-am putut afunda în fiorii provocați de limba și degetele lui. Plăcerea era suspendată de speranța nestăpânită că totul va fi perfect, toate se vor potrivi de minune ca să fac un copil.

Dotun a plecat luni dimineața. Mâna i-a zăbovit prea mult pe umărul meu când și-a luat rămas-bun. Și m-am întrebat dacă mi se păruse mie sau Akin chiar scrâșnise din dinți în timp ce făceam amândoi cu mâna către mașina cu care pleca Dotun.

14

Când în sfârșit au venit, bandiții înarmați s-au purtat de parcă ar fi rătăcit drumul și ar fi intrat la noi în living ca să ceară indicații. Vorbeau o engleză impecabilă, s-au așezat pe scaune ca niște musafiri și au cerut ceva de băut (fără alcool în timpul serviciului, dacă se poate). Apoi ne-au amenințat pe fiecare-n parte cu armele și ne-au cerut să împachetăm toată aparatura electronică.

Inițial, a fost mai mult ca o vizită decât ca un atac. Unul dintre bărbați ne-a și mulțumit după ce și-a terminat sticla de Limca. Apoi, la câteva minute după ce Akin, Funmi și cu mine am intrat înapoi în casă după ce încărcaserăm aparatura în duba lor, am auzit un foc de armă, apoi un țipăt care a perforat tăcerea nopții. Au urmat alte câteva împușcături, ale căror ecouri aveau să-i țină pe locatarii complexului treji, cu fețe nădușite și guri uscate, multe luni de-atunci încolo.

După primul foc, Akin m-a trântit la podea și m-a acoperit cu trupul lui. Am rămas așa, forțându-ne să nu respirăm prea zgomotos. Știam că Funmi era și ea undeva în living; s-a smiorcăit până când i-a zis Akin să-și țină gura. Am rămas pe podea până în zori; Akin nici nu s-a clintit, nici măcar când Funmi l-a întrebat de ce nu s-a gândit s-o protejeze și pe ea.

De dimineață, când ne-am ridicat, Funmi a început să plângă cu sughițuri.

— Nu mă iubești, i-a zis ea lui Akin. Nici nu-ți pasă.

Akin n-a răspuns. M-a întrebat dacă sunt bine și a ieșit să vadă ce fac vecinii. Eu m-am dus sus, lăsând-o pe Funmi singură în living.

Am aflat că toate focurile fuseseră trase în mobilă, pereți și geamurile mașinilor. Nimeni nu fusese rănit, cu toate că domnul Fatola leșinase în clipa când bandiții îi călcaseră pragul. Își revenise după plecarea bandiților, când soția lui îi turnase o cană de apă rece ca gheața pe față. După jaf, când

vânătorii plătiți ne-au informat că în ziua respectivă niciun polițist nu fusese la datorie, comitetul de administrație a scris o petiție către secția de poliție din Ayeso. Atunci, doamna Ojo ne-a anunțat, cu accentul ei britanic, că printre hoți fusese și unul dintre polițiști. Nimeni n-a băgat-o în seamă. Era evident că poliția era implicată într-un fel sau altul, dar cum să întoarcă armele împotriva propriilor oameni? Nu credeam că se ajunsese chiar până acolo.

* * *

În timp ce Iya Bolu se frământa din cauza bandiților, eu aveam preocupări mai plăcute. În burtă îmi creștea un copil – de această dată, chiar și ecograful era de acord cu mine. Strecurasem ecografia lucioasă sub cadrul de lemn al oglinzii, în colțul de sus, ca s-o văd în fiecare dimineață, când mă pieptănam. Mâncam fructe, iar Akin îmi gătea în fiecare seară tocană de legume. De cele mai multe ori era plină de sâmburi, dar nu mă plângeam. Am refuzat să-mi schimb garderoba, pentru ca hainele mele prea strâmte să se muleze perfect pe burtă. Asta până când într-o duminică, la slujbă, ridicându-mă să mă rog împreună cu ceilalți enoriași, mi s-a rupt rochia de la subraț până la genunchi.

De atunci, am rămas pentru toată lumea „gravida cu rochia ruptă”, chiar și după nașterea copilului. Dar nici că-mi păsa că oamenii mă arătau cu degetul și zâmbeau cu mâinile la gură în timpul imnurilor sau când spuneam Crezul la biserică. Devenisem nemuritoare, parte din nesfârșitul lanț al vieții. Înăuntrul meu se zbătea o viață nouă și în curând urma să am o ființă numai a mea. Nu o mamă vitregă sau un frate vitreg. Nu un tată pe care să-l împart cu alți douăzeci de copii sau un soț pe care să-l împart cu Funmi, ci un copil, copilul meu.

Aceste gânduri mă făceau atât de fericită, încât mă apucau spaimele. Parcă prea era multă fericire, prea era mult noroc pentru un singur om. În primele

luni de sarcină, mi s-a întâmplat nu o dată să-mi desprind mâinile de pe volan în timp ce conduceam și să mi le pun pe pântec, cu degetele răsfirate ca să-l cuprind cât mai bine. Încercam să țin copilul înăuntru, pentru ca nu cumva, într-o revărsare de ghinion care mi s-ar fi cuvenit de mult, după atâtea luni de bucurie infinită, să țâșnească pe podeaua Volkswagenului și să mă lase cu burta despicată.

Hărmălaia de claxoane și înjurături din partea celorlalți șoferi îmi amintea că un accident ar fi o modalitate mai sigură de a pierde copilul. Spre uluirea mea, n-am făcut niciodată accident în momentele în care mă țineam de burtă. Asta mi-a întărit convingerea că ghinionul pândea după colț. Că viața mea fericită era prea bună ca să fie adevărată și curând avea să mi se spargă în cap. Mi-am propus să blochez toate posibilele căi de atac ale ghinionului. Am început să mă port frumos cu Funmi, să-i împărtășesc secrete despre Akin, de la nuanța de ruj pe care o prefera – un roșu aprins, care pe ea o făcea să pară vulgară – la cum îi plăcea să fie gătită fasolea – apoasă și cu mult piper. Eram dispusă să împart. Bărbatul nu e ceva ce poți să ții doar pentru tine; el poate avea multe soții, pe când un copil poate avea o singură mamă adevărată. Una singură.

În ciuda închipuirilor mele pesimiste, a fost o sarcină fără probleme. Medicii erau mulțumiți de fiecare dată când mergeam la control. Iar în al treilea trimestru, anxietatea s-a risipit și m-am putut bucura de sarcină. Adoram să mă doară spatele. Mă lăudam cu picioarele mele enorme și mă plângeam întruna cât mi-era de greu să-mi găsesc o poziție în care să dorm. A fost cea mai frumoasă perioadă din viața mea.

15

Am botezat copilul Olamide și în alte douăzeci de feluri. Avea o piele de un galben pal și se înroșea la față când plângea, adică aproape tot timpul, cu excepția momentelor când gura îi era ocupată cu sfârcul. Urechile ei aveau aceeași nuanță maronie ca dosul mâinilor lui Akin. Moomi ne-a asigurat că și Akin fusese la fel, așa că în scurt timp, fetița noastră drăgălașă avea să înflorească, trecând de la galbenul pal la nuanța maronie a urechilor.

Botezul a fost un carnaval. Olamide se născuse într-o sâmbătă, cea mai convenabilă zi a săptămânii. La botez, care s-a ținut după șapte zile, au venit sute de oameni, pentru că nu intra în concurență cu programul unei zile de lucru sau cu slujba de duminică. Mamele mele vitrege au sosit vineri. Au venit cu chipuri zâmbitoare, ca să-și ascundă dezamăgirea pitită la colțurile ochilor. Aruncau priviri încordate spre pătuțul în care stătea Olamide, ca și cum s-ar fi așteptat să găsească acolo o pernă învelită într-un șal și nu un bebeluș. Au turuit politicos despre cât erau de bucuroase și au pomenit nume de pastori și preoți la care fuseseră să se roage pentru ca eu să fac copii. Le-am primit minciunile cu un zâmbet îndatoritor, apoi le-am ușuit din dormitor până s-apuce să pună mâna pe copilul meu.

Dotun a venit din Lagos cu soția și copiii lui. Au ajuns înainte de ceremonie, pe când DJ-ul șoptea în microfon: *Unu, doi, unu, doi, probă de microfon.* Eu eram în dormitor, ședeam pe o căldare plină cu o soluție de apă fierbinte, alaun și antiseptic, întrebându-mă de ce spuneau toți maeștrii de ceremonii acele cuvinte și niciodată altele. Moomi mă păzea, să nu cumva să mă ridic înainte să-mi pătrundă suficient abur în vagin care să-mi întărească pereții.

— Ia să vezi că în curând o să simți iar degetele lui Akin cum te pipăie noaptea pe sub șal, a zis Moomi, chicotind.

Mi-aș fi dorit ca fiu-său să facă mai mult decât să mă pipăie cu degetele când avea să vină vremea, dar nu i-am mărturisit asta soacră-mii, care deja mă făcea să mă simt prost cu aluziile ei sexuale prea puțin voalate.

Ar fi trebuit să mă simt ușurată când în cameră a intrat soția lui Dotun, scutindu-mă de speculațiile lui Moomi despre performanța sexuală a fiului ei și oferindu-mi pretextul să scap de aburii care-mi provocau asemenea usturimi în vaginul sensibil de parcă mi-aș fi îndesat acolo ardei iute. Ridicându-mă s-o îmbrățișez pe cumnata mea, care plângea, am simțit însă cum ard pe dinăuntru. Ajoke hohotea cu fața lipită de umărul meu gol și am prins-o de mână, de teamă să nu se smulgă și să-mi toarne în cap soluția de alaun. Eram sigură că știe și că-mi era dat să mă fac de rușine în cea mai fericită zi din viața mea.

Ea s-a retras și a început să râdă cu râsul ei caracteristic, care părea întotdeauna să emane din fiecare părticică a ființei ei, pornind de la degetele picioarelor până când îi țâșnea pe gură.

— Dumnezeu e bun. Dumnezeul nostru e bun.

A zâmbit, cu ochii plini de o bucurie pură și de o ușurare comparabile cu ce simțisem eu când îmi ținusem fiica în brațe pentru prima oară. La reuniunile de familie, Ajoke nu-mi pomenise niciodată de copii; era o femeie care nu prea vorbea nici cu mine, nici cu nimeni altcineva. Acea neobișnuită manifestare de emoție m-a surprins și mi-a provocat un sentiment de jenă. Am îmbrățișat-o iar, ca să nu-mi vadă ochii. Moomi s-a alăturat îmbrățișării noastre stângace. Râsul lor și al meu mă înconjura. Ajoke scotea niște sunete de încântare care mă înțepau ca o furcă.

Olamide a zbierat pe toată durata ceremoniei și, dacă n-ar fi existat microfonul, nimeni n-ar fi auzit când preotul i-a rostit numele. Am dus-o înapoi la etaj și i-am dat să sugă până când a adormit. Jos, petrecerea a durat până la primele ore ale dimineții. Mâncarea și băutura au continuat să curgă-n valuri

cu mult după ce formația a terminat de cântat, până când majoritatea invitaților au adormit pe scaunele albastre de metal. Eu n-am participat la festivități, nici măcar atunci când Akin, care se îmbătase, a cântat cântece de dragoste și a tras de mine să vin jos cu el. Nu eram dispusă să-mi las copilul cu altcineva, nici măcar cu soacră-mea. M-am gândit la mama. Dacă ea ar fi trăit, i-aș fi dat-o pe Olamide și-aș fi coborât să dansez.

* * *

A doua zi dimineața, Olamide a dat deșteptarea în casă. Plânsetele ei m-au trezit brusc. I-am făcut baie și am alăptat-o. În scurt timp a adormit, tot sugând la sânul meu. Am așteptat ca gura ei să dea drumul sfârcului, ca s-o leg la spate cu șalul. Apoi am coborât ca să mănânc ceva.

Când am pășit pe prima treaptă, am țipat. Țipând, m-am împleticit în jos pe trepte, ținându-mă de balustradă să nu cad. Funmi zăcea fără suflare la baza scărilor. Purta o cămașă de noapte roz așa cum nu mai văzusem niciodată. Avea o singură bretea pe umărul stâng, iar partea dreaptă îi ajungea până la buric, dezgolindu-i sânul galben. Deci doar atât îți trebuie ca să furi un bărbat din patul soției, mi-am zis eu, în timp ce strigam după ajutor și ridicam capul lui Funmi dintr-o mică baltă de sânge; un sân galben gol și o cămașă de noapte roz.

Trupul lui Funmi se răcise deja. Am strigat-o pe nume, scuturând din cap. Soacră-mea a coborât în fugă, cu un șal legat la nimereală peste sâni. Akin și Ajoke veneau la câțiva pași în urma ei.

— Ce s-a întâmplat? a țipat Moomi, deși deja ajunsese lângă mine.

— Funmi?

Akin mijea ochii la soția lui ca și cum n-ar fi recunoscut-o. Îi puțea gura, o combinație de usturoi și alcool. Moomi a îngenuncheat lângă mine, a ridicat mâna lui Funmi și s-a uitat cum cade greoaie pe podea. A încercat să împingă un deget printre

dinții ei încleștați, în timp ce o striga pe nume iar și iar.

— Ooof, am încurcat-o, nu mai ies din fundătura asta, a zis Moomi, ridicându-se în picioare.

Apoi a început să țopăie, cu mâinile sus. Își căra pumni și țopăia stânga-dreapta, îndoind genunchii și țipând la răstimpuri.

— Mi-am făcut o datorie și n-o pot plăti – am dat de belea. Ce-i zic eu acum maică-tii, Funmi? Oof, am încurcat-o.

Ajoke a fost singura căreia i-a dat prin cap să controleze pulsul și bătăile inimii lui Funmi.

Când Ajoke s-a aplecat peste Funmi, eu m-am agățat de Akin, înfigându-mi unghiile în carnea lui. Moomi își tot trăgea palme peste cap, dar s-a liniștit când Ajoke a ridicat ochii la noi.

— S-a dus, a spus încet Ajoke.

— Ahhh! Fierb în ulei încins! Ahh! Sunt datoare vândută-ă. Vândută pentru totdeauna, a țipat Moomi și a început iar să țopăie.

— Ce se întâmplă?

Ne-am întors cu toții spre scară. În capul scării stătea Dotun, îmbrăcat doar în boxeri.

Am închis ochii, dorindu-mi ca Funmi să-și fi ales o zi mai bună de murit. O zi care să n-aibă legătură cu nașterea și botezul lui Olamide a mea. Nu era frumos să gândesc așa; ar fi trebuit să fiu tristă. Mă simțeam însă deranjată, chiar eclipsată, dar în niciun caz nu tristă.

* * *

Am schimbat gresia din living pentru că sângele lui Funmi nu se curăța. Câteodată stăteam la baza scărilor, unde-i găsisem trupul, și mă uitam în sus. Aproape că mă așteptam s-o văd iar fâțâindu-se cu pantofii cu toc pe care-i purta prin casă, pașii ei răsunând ca niște cuie bătute în beton. Mă tot așteptam să apară la ușă, ținând mâna într-o poziție care să-i etaleze noua manichiură. Uneori, în timp ce rădeam bame într-un vas cu apă, îi simțeam privirea

în ceafă, dar când mă întorceam, n-o găseam niciodată acolo, era doar ușa de la bucătărie care juca în balamale. Nu era nici în camera pe care o împărțise cu soțul meu. Chiar și hainele îi dispăruseră din dulap. Rămăseseră rânduri, rânduri de umerașe goale, pe care sora ei nu le luase când venise după lucrurile lui Funmi.

Sora semăna uluitor de mult cu Funmi, doar că era cu câțiva centimetri mai înaltă. De trei ori m-am uitat la papucii ei cu talpă plată ca să mă conving că nu e Funmi pe tocuri. A ieșit din casă, trăgând după ea bunurile răposatei ei surori, fără să adreseze nimănui niciun cuvânt. M-am simțit ușurată când a plecat. Mă așteptasem la scandal, să primesc o palmă sau două peste obraz pentru că-i supraviețuisem rivalei mele – ceea ce, nu-i așa, mă făcea suspectă de moartea subită a lui Funmi. Mă temusem că cineva avea să sugereze că o îmbrâncisem pe biata fată pe scări, dar n-a zis nimeni nimic. Concluzia generală a fost că, amețită și probabil beată după botezul lui Olamide, Funmi alunecase cândva în timpul nopții, în timp ce urca scările.

Eu n-am fost la înmormântarea ei; Moomi a considerat că familia ei avea să se înfurie dacă dădea cu ochii de mine. Akin a fost prezent și, în afară de seara când s-a întors de la înmormântare și a stat îmbufnat, dând pe gât sticle de bere, n-a părut să regrete deloc moartea lui Funmi. Nu privea în gol, n-avea ieșiri furibunde împotriva prezentatorilor de știri sau vreunui scăunel care-i stătea în cale, nu petrecea nopți lungi departe de casă, ca să se întoarcă apoi împleticindu-se și să vomite în antreu.

Își petrecea serile cântându-i lui Olamide cântece inventate și citindu-i cu voce tare articole de ziar. Fiica mea a aflat totul despre activitatea comisiei de revizuire a constituției și despre adunarea constituantă până să împlinească trei luni. Era atât de frumos să mă uit la soțul meu spunându-i fiicei mele lucruri pe care ea nu le putea înțelege. Era de-a

dreptul perfect, atât de ireal, încât în acele momente îmi venea să pun viața pe pauză.

Încet, încet, amintirea lui Funmi s-a risipit ca un vis urât.

În curând, am simțit iar mâinile lui Akin pipăindu-mă în primele ore ale dimineții. El s-a întins peste forma adormită a lui Olamide ca să mă apuce de sân și mi-a șoptit să mai facem un copil. Și chiar dacă Moomi își vârâse deja trei degete în vaginul meu și mă asigurase că se tonifiase suficient chiar înainte să termin tratamentul cu soluție de alaun, nu eram pregătită să fac sex. Ceea ce i-am și spus lui Akin, dar el m-a ignorat, vorbindu-mi seducător despre cât de frumoasă va fi viața noastră cu încă un copil.

Am cedat, ca de obicei, sub greutatea glasului lui răgușit.

* * *

Pielea lui Olamide avea să capete o nuanță și mai închisă decât maroniul lui Akin, nuanța pielii mele, nuanța pielii mamei, un negru ca bezna nopții, care lucea eteric sub soarele necruțător. Avea s-ajungă premiantă, iar eu aveam să asist în picioare la toate ceremoniile de premiere de la școala ei, bătând zgomotos din palme pentru ca toată lumea să-și dea seama că e copilul meu. Avea să meargă mai departe la facultate, bineînțeles, să se facă doctoriță sau inginer, inventatoare, să primească Nobelul pentru medicină, chimie sau fizică.

Vedeam toate astea în ochii ei când o alăptam și eram deja mândră.

16

Cam la o lună după ce s-a născut Olamide, m-am dus la biserică pentru prima oară de când mă căsătorisem cu Yejide. Nu mă mai interesa slujba de duminică din studenție, dar înainte să mă-nsor, obișnuiam totuși să mă duc de Paști și de Crăciun. De atunci nu mai călcasem în biserică în diminețile de duminică, pentru că nu consideram că am de pierdut câte o oră în fiecare săptămână ca să stau degeaba într-o strană. Dar la două săptămâni după ce s-a născut fiica mea, au reînceput coșmarurile: visam aceleași imagini de la marșul de protest din Ife la care participasem în ’81. O tot vedeam pe fata în blugi zăcând în ploaie – doar că de data asta știam că toate fetele care zăceau pe pământ erau Funmi. Așa că m-am întors la biserică.

Nu m-am așezat în stranele din spate, unde mai mulți bărbați, târâți la slujba de duminică de soții cicălitoare, moțăiau cu gurile deschise sau citeau ziare. Am căutat un loc cât mai în față. Am ales o strană de unde puteam vedea clar ferestrele cu vitralii din spatele altarului. Imaginea de pe sticlă îi înfățișa pe Cristos și pe cei doisprezece apostoli la Cina cea de Taină: unsprezece ucenici la masă, iar cel de-al doisprezecelea, probabil Iuda, se ridicase deja să plece, cu spatele la Cristos.

Când preotul a urcat în amvon, bătrâna din dreapta mea a înclinat capul ca pentru rugăciune. În curând, a început să sforăie încetișor. Preotul și-a început predica citind cu voce tare Tatăl Nostru din Biblia voluminoasă care stătea în permanență în amvonul de marmură. La *Și ne izbăvește de cel rău* s-a oprit și a răsuflat din rărunchi în microfon. A rostit cuvintele în șoaptă, repetând propoziția iar și iar, oprindu-se după fiecare cuvânt, ridicând vocea cu fiecare repetare, până a ajuns să țipe la microfon: *ȘI. NE. IZBĂVEȘTE. DE. CEL. RĂU.*

Bătrâna de lângă mine s-a trezit, speriată. S-a uitat în jur, apoi a lăsat iar bărbia în piept.

— De multe ori ne rugăm la Domnul să ne izbăvească de cel rău, a zis preotul. Și bine facem. Și totuși trebuie să luăm în calcul și relele de nedescris pe care singuri le căutăm. Ce facem cu relele cumplite de care ne putem izbăvi singuri? De ce trebuie să stăm mereu după Domnul când facem atâtea rele cu mâinile noastre? Stăm noi oare să ne gândim la răul pe care-l facem în lume? E o listă nesfârșită, dar o să încerc să vă aduc aminte: adulter, lene, invidie, gelozie, ranchiună, furie, beție…

Ochii preotului cercetau stranele în timp ce vorbea. Când a pomenit de beție, privirile ni s-au întâlnit, ca și cum ar fi știut ceva despre mine, ceva ascuns, secret. Privirea lui a zăbovit asupra mea; poate ca să-mi provoace un tremur în inimă. Am clătinat capul încet, dintr-o parte în alta, așa cum îmi închipuiam că fac sfinții când aud de păcatele lumești.

De fapt, eu nu-s bețiv. Nu beau mult. Uneori trec luni întregi în care nu pun gura pe alcool, nici măcar pe un pahar de vin. Dac-ar fi să număr de câte ori m-am îmbătat în viața mea, mi-ar ajunge degetele de la o mână. Prima oară m-am îmbătat în adolescență. Pe atunci, tata mă trimitea în fiecare seară să-i cumpăr o butelcă de vin de palmier proaspăt. De multe ori venea și Dotun cu mine. Pe drum spre casă, beam un pic de vin și mestecam frunze crude de *ewedu,* ca să nu mai mirosim până ajungeam acasă. Într-o zi, am hotărât să bem toată butelca. Planul era să-i spunem lui Baba că ne atacaseră niște tâlhari, care ne furaseră butelca. A fost ultima oară când Baba ne-a trimis după vin de palmier.

Din câte povestește Moomi, Dotun și cu mine am intrat pe strada noastră beți, bătând în butelcă și cântând cântece bisericești. Am trecut de casa noastră și am intrat hotărâți în curtea vecinului, îndemnând la pocăință sufletele rătăcite. Moomi a dat vina pe Baba că trimisese după alcool niște copii așa mici. El a dat vina pe ea că crescuse niște băieți care nu țineau la băutură. Cearta durase tot anul, stingându-se, apoi reaprinzându-se când ți-era lumea

mai dragă, cu vocea stridentă a lui Moomi și tăcerea studiată a lui Baba.

Moomi ne-a rupt fundurile cu nuiaua în fiecare zi o săptămână întreagă, smulgându-ne la fiecare lovitură promisiunea că nu ne mai atingem de alcool pân-om muri. Eu am încasat-o dublu față de Dotun, ea amintindu-mi că are pretenții mai mari de la mine, ca primul născut, *în care-și punea baza.* Săptămâna următoare am descoperit berea. Marele ei avantaj era că Moomi nu recunoștea mirosul, pentru că Baba nu bea așa ceva pe atunci. Eu și Dotun ne turnam bere în pahare de plastic, apoi beam sub nasul lui Moomi și-i spuneam că e suc de malț.

În acea duminică, în timp ce preotul își continua predica, mi-am notat în carnețel să pregătesc o ladă de bere pentru anunțata vizită a lui Dotun. În săptămânile următoare, avea să se oprească la Ilesa câteva zile, în drum spre Abuja. Când am ridicat ochii, nu m-am uitat la vicar, ci am fixat vitraliile. Remarcând pentru prima oară buzele arcuite în jos ale lui Iuda, m-am întrebat dacă nu cumva regreta deja ce urma să facă. În acea dimineață de duminică, eu unul regretam că mă îmbătasem la botezul lui Olamide. Băusem prima bere pe la zece dimineața, când Dotun sosise din Lagos cu familia lui, chiar înainte să înceapă ceremonia. Am stat în cămara de lângă bucătărie, acolo unde nimeni nu s-ar fi gândit să mă caute. Am dat pe gât băutura caldă, golind trei sticle de bere brună, una după alta. Când m-am întors la lumea adunată în casa noastră pentru a sărbători împreună cu Yejide și cu mine, mi-a venit mai ușor să zâmbesc. Și totuși, n-aveam vorba încleiată atunci când am rostit cele douăzeci și unu de nume ale lui Olamide.

Fiecare nume era contribuția unui membru-cheie al familiei. Până și mamele vitrege ale lui Yejide au propus nume. Olamide a fost alegerea lui Yejide, dar toată lumea a crezut că fusese alegerea mea, fiind primul nume pe care l-am strigat. Dar eu n-am dat copilului niciun nume, nici măcar unul. Sub efectul

berii, numele îmi lunecau pe limbă ca și cum, ca tată al copilului, aș fi chibzuit îndelung la multiplele lor înțelesuri înainte de a accepta să le includ pe lista scrisă de mână pe care o citeam. Mi-a venit mult mai ușor să fiu tată după trei sticle de bere.

Toată lumea mă felicita. Îmi spuneau Baba Aburo, Baba Ikoko, Baba Bebe, apoi, după rostirea numelor, Baba Olamide. Colegii mă băteau pe spate, spunându-mi că următorul copil trebuia să fie băiat. Prietenii spuneau c-o lăsasem pe Yejide să scape ușor pentru început, cu o fată; următorul trebuia să fie băiat – sau și mai bine, băieți. Doi, trei, patru băieți, câți puteam însămânța în ea dintr-un foc. Apoi, cineva și-a amintit de Funmi, și-a amintit că trăgeam la două căruțe.

Colegii și prietenii au hotărât că aveam nevoie să prind puteri. Ca tot omul care are misiunea de a lăsa gravide cu băieți două femei frumoase. Era cazul să mă pregătesc, a zis unul dintre prietenii mei. Eram cu toții așezați la o masă de metal, sub pânza mare de cort folosită pentru ceremonia de botez. Discutam în timp ce beam bere și mâncam friptură. Nu eram nici pe departe cel mai beat de la masă când Dotun mi-a propus să beau câteva sticle de *odeku,* în pregătire pentru misiune.

Dotun a fost cel care a adus lada de bere neagră la masa noastră. El mi-a întins prima sticlă brună, în timp ce restul bărbaților de la masă scandau: *odeku, odeku, odeku.* Bărbații s-au ridicat în picioare ca să-mi întindă restul sticlelor ca pe niște daruri – contribuția lor personală la întărirea virilității mele și la popularea familiei mele cu suficienți copii încât să compenseze anii când mulți dintre ei mă îndemnaseră să iau măsuri ca să nu mai am o femeie stearpă în casă.

Mi-au dat sticlă după sticlă, încurajându-mă cu urale de fiecare dată când mai trânteam una goală pe masă, ca o căpetenie războinică întoarsă de pe câmpul de luptă cu capul adversarului în mână.

Nu-mi amintesc cum de ni s-a alăturat Funmi la masă, cum de a ajuns să ia și ea parte la pregătirile

alcoolizate pentru misiunea de a umple casa cu cel puțin zece copii. Cert e că în scurt timp, am ajuns să fac schimb de sticle de bere cu Funmi și să râdem ca proștii. Atunci am văzut-o prima oară pe Funmi bând bere neagră. Nu, beția nu fusese niciodată o problemă pentru mine sau pentru femeile din viața mea. Iar în timp ce preotul se pregătea să încheie predica din acea duminică, la vreo lună după moartea lui Funmi, am hotărât că n-am nevoie să fiu izbăvit de beție.

— Poate atunci când ne rugăm Domnului să ne izbăvească de beție, de fapt ne rugăm să ne izbăvească de noi înșine. Preotul și-a șters fruntea cu o batistă albă. Astăzi vă povățuiesc să vă izbăviți de toate relele pe care singuri, cu mâinile voastre, le-ați adus în viața voastră. Să ne plecăm capetele în rugăciune.

Am încercat să închid ochii și să mă rog, dar mă tot gândeam la Funmi. O vedeam limpede în timp ce examinam vitraliile. Auzeam ultimul ei scâncet, îi vedeam mâinile încercând să se agațe de balustradă când o îmbrâncisem pe scară.

17

Când eram mică, mamele mele vitrege își îndemnau copiii să meargă la culcare, ca să le citească povești. Dar întotdeauna în spatele ușilor închise, zăvorâte. Cum pe mine nu mă invitau niciodată să ascult, stăteam la pândă pe coridor, când la uși, când la ferestre, încercând noapte de noapte să-mi dau seama care dintre ele vorbea cel mai tare.

Mă consolam spunându-mi că, neavând mamă, am tot dreptul să-mi aleg singură poveștile. Dacă nu-mi plăcea cum le povestea vreuna dintre soții copiilor ei, treceam pur și simplu la următoarea ușă. Nu eram captivă în spatele ușilor zăvorâte, ca frații și surorile mele vitrege. Îmi spuneam că sunt liberă. Uneori nu mă uitam prea bine în ce mă așez și nimeream în rahat de găini sau de capre. Printre femei erau unele de-a dreptul îngălate; nu se oboseau să curețe partea lor de coridor înainte să se retragă la culcare.

Cel mai mult îmi plăceau ghicitorile, pentru că le știam atât de bine. Vergeaua subțire care atinge atât cerul, cât și pământul? Ploaia. Cine mănâncă alături de rege, fără să strângă masa? Musca. Rosteam răspunsurile din locul meu de pe coridor, de obicei înainte ca frații sau surorile vitrege să le spună în gura mare în cameră. Iar când ceilalți copii erau puși să-l aplaude pe cel care răspunsese corect, eu zâmbeam și simțeam cum mă aprind la față, de parcă m-ar fi aplaudat pe mine.

Recitam și eu poezioarele din mijlocul poveștilor, dar mereu în șoaptă. Dacă mi s-ar fi auzit vocea de partea cealaltă, dacă una dintre mame ar fi ieșit să verifice, aș fi dat de belea. M-ar fi tras de ureche și mi-ar fi răsucit-o până când s-ar fi încins așa de tare, că ai fi putut fierbe apă pe ea. În căminul nostru poligam, trasul cu urechea nu era considerat doar o grosolănie, ci o adevărată mârșăvie. Toată lumea avea secrete, secrete pe care le-ar fi păzit cu prețul

vieții. Am învățat să mă furișez și să aud zgomotul de pași, în caz că se apropia cineva de ușă în timp ce se spunea povestea. Am învățat să ascult și să fug în camera mea fără să fac zgomot.

Povestea mea preferată era cea a lui Oluronbi și a copacului Iroko. La început, nu mi-a venit deloc să cred versiunea pe care o spuneau mamele mele vitrege. Oluronbi a lor e vânzătoare la piață și-i promite copacului Iroko că i-o dă pe fiica ei dacă el o ajută să vândă mai multă marfa decât ceilalți comercianți din piață. La sfârșitul poveștii, Iroko îi ia copilul. Nu suportam acea versiune pentru că nu-mi venea să cred că cineva ar da un copil pe orice altceva. Povestea n-avea nicio noimă pentru mine, așa cum o spuneau mamele mele vitrege, așa c-am hotărât să-mi creez propria versiune. O tot șlefuiam și îmbogățeam de fiecare dată când una dintre mamele mele vitrege se apuca s-o istorisească. După o vreme, am încetat să mai ascult când ele spuneau povestea lui Oluronbi, concentrându-mă să-mi creez propria versiune.

Și aceea a fost versiunea pe care i-am spus-o lui Olamide a mea. Am început să-i spun povești după plecarea lui Moomi. Probabil că ei i s-ar fi părut ciudat că spun povești unui prunc care nu mă putea înțelege. Dar așteptasem o viață să am un copil, copilul meu, un copil căruia să-i spun povești. Nu mai aveam răbdare să aștept niciun minut în plus. Depănam povești după-amiaza, când rămâneam singură acasă cu Olamide. În afară de cele pe care mi le aminteam din copilărie, inventam altele noi. Dar cel mai adesea spuneam povestea lui Oluronbi în versiunea mea. Și cred că lui Olamide îi plăcea la fel de mult ca mie.

În versiunea mea, Oluronbi s-a născut în vremuri străvechi, pe când oamenii înțelegeau încă limba copacilor și a animalelor. Familia lui Oluronbi o iubea, ea era preferata tuturor. Era ca apa – n-avea dușmani în familie. Mama lui Oluronbi o iubea atât de mult, încât o lua cu ea la piață zi de zi. Așa se face că Oluronbi a învățat foarte bine să vândă și se

descurca la tarabă încă de la o vârstă fragedă. Oluronbi era o fetiță ascultătoare și foarte frumoasă. Nu mințea și nu fura niciodată; nu ieșea niciodată noaptea pe furiș, să stea la taclale cu băieții după un zid.

Oluronbi a dus o viață fericită până într-o zi fatidică. În acea zi, tatăl lui Oluronbi avea de cules o mulțime de igname la ferma lui. Ferma era lângă o pădure. Tatăl i-a chemat cu el la fermă pe mama lui Oluronbi și pe ceilalți copii, ca să-l ajute. Dar pe Oluronbi au lăsat-o să se ocupe de tarabă. Seara, când fata s-a întors de la piață, a pregătit o masă bogată pentru cei plecați la fermă. Apoi i-a așteptat mult și bine să se întoarcă. Soarele a dispărut de pe cer, dar ei tot nu s-au întors de la fermă. A doua zi dimineața, când a răsărit soarele, Oluronbi s-a dus la piață. A presupus că familia ei hotărâse să înnopteze la fermă. Dar când s-a întors de la piață, casa era tot pustie. Mai era lumină pe cer, așa că a dat fuga în pădure, la ferma tatălui ei. N-a găsit pe nimeni acolo. A cutreierat ferma în lung și-n lat, strigându-i pe nume pe toți membrii familiei. N-a primit niciun răspuns.

Când Oluronbi s-a întors în sat, era deja întuneric. S-a dus acasă, dar negăsind pe nimeni acolo, a luat la rând toate casele, întrebând dacă-i văzuse cineva neamurile. În acea noapte, în timp ce soarele dormea, Oluronbi a trecut pe la toate casele din sat, ca să întrebe dacă-i văzuse cineva pe membrii familiei ei. Nimeni nu știa de ei.

Imediat ce soarele s-a trezit și a trecut la treabă pe cer, Oluronbi s-a dus la palatul regelui, să anunțe ciudata întâmplare. Regele și-a trimis oamenii în pădure, să-i caute pe dispăruți. Oluronbi a rămas la palatul regelui două zile, până când căutătorii s-au întors. Eforturile lor fuseseră zadarnice.

— Poate că familia ta a hotărât să plece din satul ăsta al nostru, i-a zis regele lui Oluronbi.

Oluronbi s-a rugat de rege să trimită cei mai curajoși vânători din sat în adâncurile pădurii. Regele s-a învoit, dar după cinci zile, vânătorii s-au

întors cu mâinile goale. Nici ei nu-i dăduseră de urmă familiei lui Oluronbi. Regele a sfătuit-o pe Oluronbi să-și vadă de viața ei, pentru că nu mai era nimic de făcut.

— Poate că familia ta a hotărât să plece din sat, a repetat el.

Oluronbi nu l-a crezut pe rege; știa că familia ei n-ar fi abandonat-o niciodată. Așa că a hotărât să-i caute iar în pădure. Se afunda zi după zi tot mai adânc în pădure, întrebând toți copacii dacă-i văzuseră neamurile. Dar copacii refuzau să-i răspundă.

Apoi, într-o zi, l-a întrebat pe Iroko, regele copacilor.

— Știu unde-i familia ta, a zis Iroko.

— Trăiesc? Spune-mi, mai trăiesc? a întrebat Oluronbi.

— Da, trăiesc, a răspuns Iroko. Dar nu știu cât mai rezistă.

Oluronbi a scos un țipăt.

— Iroko, spune-mi unde sunt, ca să-i salvez neîntârziat!

— Nu, a răspuns Iroko.

— Te rog, Iroko, spune-mi unde simt. Fac orice, fac orice-mi ceri.

— Nici gând, a zis Iroko.

— Te rog, Iroko, îți dau orice vrei, orice mi-ai cere, numai să-mi spui unde sunt.

— Orice vreau? a întrebat Iroko.

— Orice.

Oluronbi căzuse în genunchi în fața copacului Iroko.

— Vreau primul tău copil, i-a spus Iroko.

— Iroko, dar eu n-am copii, a răspuns Oluronbi. Cere-mi altceva, că-ți dau. Vrei o vacă?

— Nu, a spus Iroko. Vreau primul tău copil.

— Vrei o capră? Pot să-ți aduc o capră zdravănă.

— Nu, a zis Iroko. Vreau primul tău copil.

— Dar n-am ce copil să-ți dau, a zis Oluronbi. Nici măcar nu sunt măritată.

— Poți să-ți îndeplinești făgăduiala când vei avea un copil, i-a spus Iroko.

Oluronbi n-a răspuns multă vreme. Stătea în genunchi în fața lui Iroko, gândindu-se la familia ei, la tatăl, mama, frații și surorile ei – dispăruți cu toții.

— Bine, a zis Oluronbi. O să-ți dau primul meu născut.

— Trebuie să juri, a zis Iroko.

— Jur că ți-l dau pe primul meu născut.

— Trebuie să juri în fața regelui din satul tău, a zis Iroko. Când te întorci, o să-ți spun unde-i găsești.

Oluronbi a dat fuga în sat și a jurat în fața regelui c-o să-i dea lui Iroko primul ei copil dacă acesta îi dezvăluia unde să-și găsească familia dispărută.

Când Oluronbi s-a întors în pădure, și-a găsit întreaga familie lângă copacul Iroko.

Tare s-a mai bucurat și i-a îmbrățișat pe toți.

— Unde-ați fost? a întrebat Oluronbi. Ce s-a întâmplat?

— Nu mai ținem minte, au zis ei.

— Cum i-ai găsit? l-a întrebat Oluronbi pe Iroko.

— Ăsta-i unul dintre secretele pădurii, a zis Iroko. Niciodată nu-ți voi putea spune.

— Mulțumesc, a zis Oluronbi.

— Să nu uiți ce-ai făgăduit, a zis Iroko.

— N-o să uit niciodată, a promis Oluronbi.

Oluronbi s-a întors în sat cu familia ei. De fiecare dată când își amintea de promisiunea făcută lui Iroko, o apuca spaima. Nu s-a mai dus în pădure după lemne de foc pentru gătit; nu s-a mai dus în pădure după ierburi de leac pe care să le vândă.

Au trecut mulți ani în care Oluronbi nu l-a mai văzut pe Iroko.

Și totuși, de fiecare dată când cineva din satul lui Oluronbi intra în pădure, Iroko întreba de ea.

— Ce mai face Oluronbi? întreba Iroko.

— Mâine se mută în casa soțului ei. De fapt, adun crenguțele astea ca să gătim la nuntă.

— Ce face Oluronbi? întreba Iroko. O duce bine în casa soțului ei?

— Oluronbi e o norocoasă, și-a găsit cel mai bun soț din lume. Ba chiar a rămas deja grea. E foarte fericită. Ce n-aș da să am și eu norocul ei. Ce mi-o fi trebuit să iau un nerod ca bărbatu-meu?

— Ce face Oluronbi? întreba Iroko.

— N-ai aflat? A născut de curând o fetiță. Copila a primit numele de Aponbiepo.

— Ce face Aponbiepo? întreba Iroko.

— E cel mai frumos copil din sat. Are o piele atât de frumoasă, fără cusur. N-am mai văzut niciodată așa ceva. Nu trebuie să întrebi dacă e fiica lui Oluronbi, e leită maică-sa din cap până-n picioare. Ce n-aș da să fie și fiică-mea frumoasă ca ea, dar la norocul meu…

Când Aponbiepo a mai crescut, i s-a atras atenția să nu intre niciodată în pădure. În fiecare dimineață, Oluronbi își sfătuia copila să nu se apropie niciodată de pădure.

Dar într-o zi, Aponbiepo era cu prietenii la joacă, iar ei au hotărât să intre în pădure.

— Hai cu noi, i-au spus ei lui Aponbiepo.

— Mama zice să nu pun piciorul în pădure, a răspuns Aponbiepo.

— Dar acolo sunt copaci frumoși, cu fructe dulci.

— Mama zice că n-am voie acolo.

— De ce? au întrebat ei.

— Nu știu.

Ceilalți copii au râs.

— Deci tu n-ai fost niciodată în pădure?

— Nu.

— N-ai fost în viața ta?

— Nu, a răspuns Aponbiepo.

Ceilalți copii s-au pus pe râs și nu s-au mai oprit.

— Deci tu n-ai văzut niciodată pădurea?

— Nu.

— N-ai văzut niciodată căprioarele?

— Nu.

— Nu l-ai văzut niciodată pe Iroko cel înalt-înalt, regele copacilor?

— Nu.

— Atunci n-ai văzut nimic; nu știi nimic. N-ai văzut nimic în viața ta, a zis un copil.

— Pa, noi mergem în pădure, au zis ceilalți copii. O să căutăm crengi și o să mâncăm fructe dulci. O să-i dăm binețe lui Iroko, regele copacilor.

— Vin și eu, vin și eu, a zis Aponbiepo. Luați-mă cu voi. Vreau să-l văd pe regele copacilor.

Copiii s-au dus în pădure și de-atunci nimeni n-a mai văzut-o pe Aponbiepo. Ceilalți copii s-au întors în sat cu crengile. Nici măcar n-au băgat de seamă că Aponbiepo lipsea până n-a ieșit Oluronbi să-i întrebe: „Unde-i fata mea?" Au scotocit în fiecare cotlon al satului după Aponbiepo, dar era de negăsit. Singurul loc în care n-o căutaseră era pădurea.

Când Oluronbi s-a dus în pădure, Iroko a refuzat să-i spună vreun cuvânt. Oluronbi s-a tot rugat de el, dar Iroko rămânea mut. Oluronbi nu și-a mai văzut niciodată copila, iar de atunci, copacii n-au mai vorbit cu oamenii.

Motivele pentru care facem ceea ce facem nu sunt întotdeauna cele pe care și le amintesc ceilalți. Uneori mă gândesc că facem copii pentru că vrem să lăsăm în urmă pe cineva care să explice lumii, după moartea noastră, cine am fost. Dacă Oluronbi a existat vreodată, nu cred c-a mai făcut copii după ce a pierdut-o pe Aponbiepo. Cred că dacă în urma ei ar fi rămas cineva care să-i șlefuiască amintirea, povestea ei ar fi supraviețuit într-o versiune mai blândă față de ea. Eu îi spuneam lui Olamide mai multe povești, în speranța ca într-o bună zi să spună și ea lumii povestea mea.

18

O mamă trebuie să fie vigilentă. Trebuie să fie capabilă și dispusă să se trezească de zece ori pe noapte ca să-și hrănească puiul. A doua zi dimineața, după acea veghe intermitentă, trebuie să aibă privirea limpede, ca să observe orice schimbare la puiul ei. O mamă nu poate avea privirea încețoșată. Trebuie să observe dacă puiul ei plânge prea tare sau prea încet. Trebuie să știe dacă temperatura i-a crescut sau i-a scăzut. Unei mame nu trebuie să-i scape niciun semn.

Eu sunt convinsă și azi că mi-au scăpat semne importante.

Încă de când s-a născut Olamide, am hotărât s-o alăptez cel puțin un an. Eram abia la început în dimineața în care mi-au scăpat semnele importante – ea avea doar cinci luni. Eram somnoroasă în acea dimineață pentru că mă trezisem de mai multe ori în timpul nopții, să-i dau să sugă. Când s-a luminat de zi, am făcut un duș, am îmbăiat-o pe Olamide, am legănat-o până a adormit și am culcat-o în pătuțul ei. Apoi m-am urcat în pat, să mai dorm puțin, convinsă că peste câteva ore avea să mă trezească plânsetul ei.

M-am trezit pe la doisprezece și jumătate și m-am simțit ușurată văzând că Olamide dormea în continuare în pătuțul ei. Am coborât să mănânc ceva și probabil c-am stat cam treizeci de minute în bucătărie. După masă, m-am dus iar sus, așteptându-mă s-o găsesc pe fiica mea trează. Nu întotdeauna plângea când se trezea; uneori stătea în pătuț, gângurind și amuzându-se de una singură.

Când m-am aplecat deasupra pătuțului, Olamide mi s-a părut neobișnuit de liniștită. Abia după un minut mi-am dat seama că nu respira. Am luat-o în brațe și am strigat-o pe nume. Am scuturat-o și am încercat să-i ascult inima. M-am repezit jos, cu puiul meu în brațe, țipând fără oprire. Am dat fuga în salon, căutând cheile de la mașină. Probabil că n-a

durat mai mult de câteva minute să le găsesc, dar pentru mine parc-ar fi trecut un an. După ce am luat la rând toate mobilele și am aruncat pernele de pe fotoliu, am rămas câteva momente în mijlocul camerei, ținându-mi puiul inert la sân.

Țin minte c-am luat telefonul și l-am sunat pe Akin la birou. Știu c-am vorbit cu el, dar nu-mi amintesc ce-am spus. Țin minte că am lăsat telefonul și am ieșit din casă, apoi am alergat în stradă, unde am făcut semn taxiului care m-a dus la spital.

19

Când am ajuns, am găsit-o pe Yejide așezată pe coridor. Nu pe vreo banchetă, ci direct pe podeaua de ciment. Am văzut-o imediat ce-am ieșit din parcarea spitalului. La început n-am fost sigur că e ea, pentru că era desculță. Ar fi trebuit să-mi dau seama, văzând-o desculță, că se întâmplase ceva foarte grav.

Când am ajuns lângă ea, m-am lăsat pe vine, am luat-o pe după umeri, ba chiar i-am făcut cu mâna unei asistente pe care o recunoscusem.

— Ridică-te, am zis. Sunt sigur c-o să fie bine. Ai aflat ceva de la doctor?

Presupuneam că Olamide fusese internată, îmi spuneam că sigur găsiseră cauza problemei, oricare ar fi fost aceea, și c-o informaseră pe Yejide până să ajung eu.

— Trebuie să plătesc ceva? Te rog, ridică-te, Yejide. N-ai de ce să stai pe jos. Stai liniștită, o să fie bine. Știi cum se spune, copiii sunt rezistenți. Ridică-te *oya*[5].

Ea m-a fixat cu ochii măriți, cu gura deschisă.

— Yejide?

A clipit și a înghițit în sec.

Am scuturat-o puțin pentru că-mi dădeam seama că nu era pe deplin prezentă lângă mine. Era ciufulită, așa că i-am pus mâna pe cap și i-am netezit codițele.

— Ce ți-au zis că s-a întâmplat? Ai vorbit cu vreunul dintre doctorii ei?

— Au dus-o pe Olamide la morgă.

Mâna mi-a alunecat de pe umărul ei și mi-a căzut pe genunchi, lângă ea.

— Cum adică la „morgă”? am întrebat.

— Îmi pare rău, a zis Yejide, ținându-și capul în mâini ca și cum ar fi devenit brusc prea greu pentru gâtul ei subțire. Akin, îmi pare atât de rău. N-am lipsit mult. Doar că mi-era foame. Am vrut doar să-

mi pregătesc ceva de mâncare. N-am știut. Îmi pare așa de rău.

— Nu, am zis, convins că nu înțelesesem eu prea bine ce tocmai îmi spusese. N-avea niciun sens să pomenească în același timp de Olamide și de morgă. Stai, stai. Te rog să te calmezi. Olamide, unde-i Olamide?

Și-a trecut mâinile prin păr, și-a tras o palmă peste cap, apoi a întins brațele.

— Au dus-o la morgă, Akin. Ei zic că e moartă. Ei zic că fiica mea a murit. Zic că Olamide a murit. Zic că…

M-am ridicat și m-am frecat la ochi cu dosul mâinii, pentru că mi se părea că văd totul strâmb. Am luat-o înainte pe coridor, îndepărtându-mă de ea până când nu i-am mai auzit vocea, apoi m-am oprit și m-am întors s-o privesc. Își tot căra palme peste cap, dar fără să verse lacrimi. Nu țipa, doar își dădea palme – peste sâni, peste coapsă, peste față.

Nu știu câtă vreme am stat la capătul coridorului, uitându-mă pur și simplu la ea, încercând să asimilez realitatea că, după ce Yejide și cu mine ne chinuiserăm atât să avem un copil, rămăseserăm pe neașteptate fără Olamide. N-aș fi crezut că lumea se poate schimba atât de brusc. Eram conștient că pe coridor treceau oameni: auzeam țăcănit de tocuri, conversații, simțeam trupuri împingându-mă din calea lor. Dar mă simțeam atât de singur, ca și cum atunci când Yejide rostise acele cuvinte – au dus-o pe Olamide la morgă – aș fi fost transportat pe o planetă unde nu exista viață omenească.

În cele din urmă, m-am întors la Yejide, i-am întins mâna să se ridice, am condus-o la mașină și am ajutat-o să urce în dreapta. Nici acum nu știu cum de-am găsit puterea să intru la urgență. Știu doar că m-am pomenit în fața asistentei-șefe de serviciu.

— Sunt domnul Ajayi, am zis. Fiica mea a fost adusă aici acum câteva ore – Olamide.

Ea m-a condus afară din pavilion într-un separeu și m-a invitat să mă așez pe un scaun în timp ce

deschidea câteva sertare. Mi-a pus în față niște hârtii și m-a întrebat dacă vreau să văd cadavrul înainte să semnez. Abia după câteva minute mi-am dat seama că se referise la Olamide când spusese „cadavru”. Am clătinat din cap pentru că nu puteam vorbi și am semnat actele. N-am citit nici măcar un cuvânt de pe acele foi, am căutat pur și simplu căsuțele pentru semnătură de pe fiecare pagină și m-am iscălit.

Când m-am ridicat să plec, asistenta-șefa mi-a prezentat condoleanțe, asigurându-mă că doctorii făcuseră tot ce se putea, dar copilul fusese adus mort. I-am strâns mâna, i-am mulțumit; i-am spus că le apreciez eforturile.

Când m-am întors la mașină, Yejide era tot stană de piatră; singurul semn cert că mai era în viață a fost că a clipit. Ar fi trebuit s-o îmbărbătez, să-i spun ceva care să-i ușureze durerea. Mai făcusem asta cu ocazia unor vizite de condoleanțe, vorbisem cu colegi care pierduseră soții sau rude, reușisem să le spun că lucrurile se vor aranja, totuși, într-un fel sau altul.

Am vârât cheia în contact, am apucat strâns volanul și am privit lung prin parbriz la oamenii care treceau în sus și-n jos prin parcarea însorită, de parc-ar fi fost o zi ca oricare alta. M-am străduit cât am putut să-i spun ceva soției mele, ba chiar am și găsit destule cuvinte ca să încropesc o frază, două.

Și pentru că voiam ca spusele mele să aibă impact maxim, să ofere alinare pentru ceva ce încă nu înțelegeam pe deplin, m-am întors s-o privesc în ochi.

Atunci am observat pata de lapte de pe pieptul bluzei ei verzi. Se vedea că nu poartă sutien, iar pata era chiar în dreptul sfârcului drept. Era o pată proaspătă, mică, cam cât mâna unui prunc, mâna lui Olamide. Am uitat pur și simplu ce avusesem de gând să spun. Uitându-mă cum se întinde în jos pata de lapte, mi-am dat seama că tocmai ne fugise pământul de sub picioare, că suntem în aer, iar cuvintele mele nu ne puteau opri prăbușirea în hăul care se căscase sub noi.

20

Moomi a zis că Olamide fusese un copil rău, o fetiță rea care hotărâse să moară. Când am auzit-o, era cât pe ce să-i ard o palmă. Era felul ei de a mă consola, de a mă convinge că Olamide a mea voise să moară, că nicio mamă n-ar fi putut face nimic. Dar își răcea gura degeaba și o știa. Mă gândeam întruna la puiul meu, ce nedrept că n-avea să scape niciodată de acel galben palid, că pielea ei n-avea să capete niciodată nuanța urechilor.

Nu m-au mișcat fețele posomorâte ale rudelor îndoliate de care mi se umpluse livingul. Ce m-a mișcat însă, ce mi-a strâns inima, a fost tăcerea lor, tăcerea aproape deplină a rudelor îndoliate, întreruptă doar de șoapte menite să aline și să îmbărbăteze. Dacă Olamide a mea ar fi apucat să crească, dacă s-ar fi căsătorit și-ar fi făcut copii înainte să moară, dacă am fi murit eu sau Akin, atunci rudele ar fi bocit în gura mare, nu mușcându-și buzele, clătinând din cap și spunându-mi să uit, că voi avea curând alt copil.

Mi se rupea inima văzând că nimeni nu bocește și nu țipă. Toată lumea era atât de bine organizată. Nu era niciun fel de haos, nimeni nu trântea scaune sau ustensile, nimeni nu se tăvălea pe jos și nu-și smulgea părul. Nici măcar Moomi nu țopăia. Nimeni nu se încurca în cuvinte. Cu toții știau ce să spună. *Stai liniștită, o să faci repede altul.*

Nu era nicio fotografie înrămată pe o masă, cu un carnet de condoleanțe lângă ea.

De parcă nimeni n-avea să-i simtă lipsa. Nimănui nu-i părea rău că Olamide murise. Le părea rău de mine că pierdusem un copil, nu că murise ea. De parcă, din moment ce apucase să trăiască atât de puțin pe lume, moartea ei nu conta prea mult – persoana ei nu conta prea mult. Ai fi zis că pierduserăm un câine drag. Mă durea până-n străfunduri să-i văd pe ceilalți atât de liniștiți, de parcă n-ar fi fost cine știe ce pierdere. Iar când din

corul consolatorilor prea calmi s-au trezit unii care să-mi spună cât de groaznic ar fi fost să se întâmple așa ceva mai târziu, în ajun de absolvire sau în ajunul nunții ei, mi-am dorit să pot boci, urla, să mă pot tăvăli pe jos, s-o jelesc așa cum merita. Dar n-am putut. Partea din mine care ar fi putut s-o facă era în congelatorul de la morgă, cu Olamide, ca să-i țină de urât și să-i ceară iertare pentru toate semnele care-mi scăpaseră.

Peste cinci zile a fost înmormântarea. Lui Akin și mie ni s-a interzis să participăm și n-am aflat niciodată unde o îngropaseră. Soacră-mea mi-a tot repetat că n-are rost să mă țin de capul nimănui ca să-mi arate locul. Mi-a șoptit la ureche că nu trebuie să-i văd niciodată mormântul, pentru că asta ar însemna să văd cu ochii mei răul, să trec prin cea mai cumplită experiență pentru un părinte, și anume să știe unde e îngropat copilul său. Nu i-am răspuns soacră-mii. Am stat toată dimineața întinsă pe canapeaua din living, perfect nemișcată, așteptând momentul când aveau să coboare micul ei sicriu în pământ. Eram sigură că dacă reușesc să nu mă mișc, o să simt. Am stat nemișcată și am privit ceasul până când conturul i s-a estompat. Timpul trecea ca prin neguri, îmi amintesc vag că la un moment dat, Akin a luat cheile de la mașină și mi-a spus ceva. Eu am rămas pe canapea până când mi-am dat seama că se făcuse ora două. Înmormântarea trebuia să se fi terminat până la douăsprezece. Nu simțisem nimic toată ziua. Chiar dacă stătusem nemișcată, nu fusesem destul de vigilentă. Atunci am scos un țipăt, un sunet scurt, ascuțit, care mi-a provocat un acces de tuse. Un sunet pe care nu l-am putut susține cât aș fi vrut. Dar nici atunci n-au curs lacrimi, nici măcar una.

Moomi a apărut imediat lângă mine, i-am simțit degetul pe pielea capului.

— Să vezi ce repede rămâi iar gravidă. O să-ți revii, o să vezi, a zis ea, ca și cum aș fi fost răcită și nu trebuia decât să mă odihnesc puțin ca să-mi revin.

Aș fi vrut să fi murit ea în locul copilului meu. I-am întors spatele și nu i-am spus că eram deja gravidă. Ziduri de durere m-au împrejmuit din toate direcțiile; am încercat să le împing, dar erau din beton și oțel. Iar eu, doar din carne și niște amărâte de oase.

* * *

Akin mi-a bătut apropouri, m-a sfătuit, m-a lingușit și până la urmă a insistat să mă întorc la salon cu normă întreagă. Încă nu-i spusesem că eram gravidă.

De fapt, nici nu i-am spus vreodată. Când burta mi-a crescut prea mult ca să mai treacă neobservată, m-a întrebat el, rezemându-se de tocul ușii.

— Ești gravidă?

Am luat un cuțit din scurgătorul de vase.

— Iar? a adăugat Akin, de parcă tocmai și-ar fi amintit că mai fusesem gravidă și altă dată.

Am început să tai verdeața, ținând cuțitul prea strâns și încordându-mi fiecare mușchi al brațului de parc-aș fi tăiat un tubercul de ignamă.

— Yejide?

Am înfipt cuțitul în tocătorul de lemn și m-am întors spre bărbatul care-mi era soț.

— Tu ce crezi, Akin? Spune-mi ce crezi tu că am în burtă.

— De ce nu-mi răspunzi la întrebare și gata?

— Crezi că mi-am legat o tigvă de burtă? Ia zi, bărbate. Așa crezi?

El și-a scărpinat sprâncenele, apoi și-a mutat privirea, fixând-o asupra unui punct de deasupra capului meu. M-am întors cu spatele la el.

Și-a dres glasul.

— Deci, ești gravidă?

Era tot o întrebare. Omul mă credea cu mințile vraiște, atât de vraiște, încât aș fi fost în stare să-mi leg o tigvă de burtă. De aceea continua să mă-ntrebe – nu-i venea să creadă. Era cald și purtam doar un tricou larg, care-mi ajungea până la jumătatea

coapsei. Voia cumva să-mi examineze burta? Poate chiar să cresteze un pic pielea, să fie sigur? Am scos opintindu-mă cuțitul din tocător și-am dat drumul mâinilor pe lângă corp. Am dat din cap.

— Da.

El a scos un sunet pe care n-am reușit să-l deslușesc prea bine. Suna ca și cum m-ar fi felicitat, ca și cum s-ar fi sufocat sau și-ar fi înăbușit un suspin.

Priveam undeva pe fereastra din bucătărie, simțind răceala cuțitului pe coapsa goală.

— Îmi pare rău de moartea copilului, a spus el după un timp.

— O cheamă Olamide, am strigat eu.

M-am întors spre el, gata să rostesc și celelalte douăzeci de nume pe care i le dăduserăm fiicei mele. În prag nu mai era nimeni; el plecase deja.

* * *

În prima zi când m-am întors la salon, am rugat-o pe una dintre fete să mă tundă. Ea a refuzat, încruntându-se la mine de parcă i-aș fi cerut să-mi taie capul. Toate fetele au refuzat să se atingă de foarfecă, până și Ya Bolu a refuzat.

— Dar ai rămas iar gravidă, a zis ea.

Mi-am tăiat singură codițele și mi-am lăsat restul părului în smocuri scurte, inegale. Clientele păreau oripilate. Dacă ar fi murit Akin, n-ar fi fost șocate să mă vadă tunsă. Atunci de ce se holbau la mine de parcă mi-aș fi pierdut mințile?

Mașina mea era la reparat în ziua aceea, așa că, după ce am închis salonul, m-am târât până acasă. Parc-aveam plumb în picioare. Nu voiam să mă duc acasă, la pătuțul gol care rămăsese lângă patul pe care-l împărțeam cu Akin.

Akin era acasă când am ajuns eu. Lucra la masa din sufragerie. Avea zeci de foi albe în jur și bătea cifre la un calculator.

— Ce s-a întâmplat cu părul tău? a întrebat el, dând calculatorul la o parte.

— Mi l-a ciugulit o pasăre când mă întorceam acasă. Ce altceva s-ar fi putut întâmpla?

Și-a reluat socotelile.

M-am așezat pe un fotoliu, cu spatele la masa de sufragerie.

— Cât de scurt îl vrei? a întrebat Akin.

— Chilug, am răspuns, încercând să desprind niște ceară de lumânare de pe covor cu degetul mare de la picior.

Pe covor erau mai multe pete. Nu mai măturase nimeni de săptămâni întregi.

Deodată, am simțit mâna lui Akin pe cap. Și-a trecut mâinile prin părul meu ciufulit, apoi am auzit țăcănitul sec al unei foarfeci; fața mi s-a umplut de smocuri de păr, care mi se lipeau de piele când întâlneau lacrimile care-mi curgeau tăcute pe obraji. Smocurile îmi iritau pielea, dar nu le curățăm de pe față. Le-aș fi lăsat acolo toată noaptea, ca să mă mănânce pielea, să mă mănânce întruna până când aveam să-mi simt fața de parcă mi-aș fi frecat-o cu o bucată de ignamă crudă.

— Du-te și fă un duș, a zis el la sfârșit.

Nu mă puteam ridica. Suspinele îmi îngustau pieptul, îngreunându-mi respirația.

Akin a îngenuncheat lângă mine și și-a culcat capul pe burta mea, apucându-mă cu o mână de rochie, în timp ce cealaltă mână îi atârna moale peste marginea fotoliului, ținând în continuare foarfeca. N-a recunoscut niciodată, dar în acea zi i-am simțit lacrimile lipindu-mi rochia de burtă, ca o recunoaștere a suferinței mele. Am lăsat capul pe spate și am plâns cu sughițuri. Am blestemat. Am țipat. Am bocit. Mi-am cerut iertare de la fiica mea, am implorat-o să-mi ierte neglijența, m-am rugat de ea să mă asculte, oriunde s-ar fi aflat. Am plâns toată noaptea cât am putut de tare. Mi-am luat capul în mâini și am încercat să-mi plâng toată durerea. Următoarea noapte am dormit neîntoarsă. N-am visat prunci morți putrezind în pământ – n-am visat deloc. După ce m-am trezit, timp de vreo șase ore

am crezut că lacrimile mă curățaseră de durere și vinovăție. Pe atunci nu știam că e imposibil.

21

Sesan s-a născut într-o miercuri. Eram la serviciu când mi s-a rupt apa și Iya Bolu a fost cea care m-a dus la spital cu mașina. Soțul ei cumpărase de curând altă mașină la mâna a doua, iar ea moștenise în sfârșit vechea lui Mazda și învăța să conducă. Până atunci condusese doar între salon și casă, dar refuza să-și pună semnul roșu de începătoare în dreptul plăcuței de înmatriculare sau oriunde altundeva pe mașină. M-am așezat în dreapta și am încercat să-i dau sfaturi de șofat între contracții. Aș fi putut să iau un taxi, dar am lăsat-o pe ea să mă ducă la spital. Poate că mi se părea cumva că merit o formă de pedeapsă pentru ceea ce se întâmplase cu fiica mea.

La botezul lui Sesan a venit puțină lume. Mica reuniune s-a ținut în livingul nostru. Musafirii au stat pe scaune de sufragerie împrumutate de la vecini, au mâncat orez Jollof și au plecat acasă după o oră. Moomi nici măcar n-a venit. Fiica ei Arinola, care se mutase la Enugu, născuse și ea în aceeași perioadă, iar Moomi plecase la Enugu cam cu o săptămână înainte să-l nasc eu pe Sesan. Din Lagos sau Ife n-a venit nimeni. N-am avut nici formație de muzică, nici cort întins afară, nici microfon, nici DJ. Nu s-a dansat.

Al doilea nume al lui Sesan era Ige pentru că a venit pe lume cu picioarele înainte. Niște picioare grozave; după câteva săptămâni, nimeni nu s-a mai îndoit că fiul meu avea niște picioare cât se poate de grozave. Așa cum se întâmplă când omul are picioare bune, sosirea lui în familia noastră a fost urmată de tot felul de întâmplări benefice pentru noi. De exemplu, Akin a cumpărat patru terenuri la jumătate din prețul pieței pentru că proprietarul era înglodat în datorii și a fost nevoit să-și vândă toate bunurile. Ceea ce n-a fost prea plăcut pentru bietul om, dar așa cum se întâmplă adesea în viață, norocul unuia poate fi urmarea directă a ruinei altuia.

Eram vigilentă cu Sesan. Akin considera că mă lovise paranoia. M-a prevenit că fiul meu n-o să se-nsoare niciodată când o să crească mare pentru că o să fie prea legat de mine. Iar eu mă întrebam cum Dumnezeu ar fi putut fi Sesan prea legat de mine când viața lui depindea de legătura dintre gura lui și sânul meu. Din punctul meu de vedere, pericolul era ca un copil să fie prea puțin sau deloc legat de mine. N-aș fi pregetat să-l prind pe Sesan cu lacăt de șorțul meu și să-l port după mine toată viața.

Sesan era un copil liniștit. Plângea doar când voia să mănânce, dar chiar și-atunci, plânsetele îi erau întrerupte de pauze politicoase. Uneori mă duceam în toiul nopții să văd dacă e bine și-l găseam perfect treaz în pătuțul lui, dând din mâini și din picioare și chicotind, bucurându-se de propria-i companie, fără să ceară atenție.

Ne-am cumpărat o casă pe Imo Street, nu departe de complexul rezidențial unde locuiam. Când am cumpărat-o, n-avea gard, dar am construit noi unul înainte să ne mutăm. Era mai înalt decât acoperișul și avea în vârf rotocoale de sârmă ghimpată. Atacurile tâlharilor înarmați se banalizaseră în toată țara și întregul oraș se umpluse de garduri, unele mai înalte decât cele care-i împiedică pe deținuți să iasă din închisoare. Majoritatea cartierelor aveau mai nou cel puțin un *vigilante* plătit care patrula noaptea pe străzi, trăgând din când în când câte un foc pentru liniștea locuitorilor. Spărgătorii se furișau ziua în case și luau tot ce puteau înainte să se întoarcă victimele. Am început să las radioul pornit când plecam de acasă, pentru ca un posibil spărgător să creadă că e cineva în locuință. Am văzut că multă lume făcea la fel și în multe case radiourile zumzăiau fără întrerupere până se termina emisia pe ziua respectivă.

Casa noastră mirosea încă a zugrăveală proaspătă când mi-am extins salonul de la cinci la zece uscătoare. În scurt timp, Akin și cu mine am reușit să punem deoparte destui bani ca să cumpărăm casa cu două etaje în care se afla salonul meu. Chiar dacă

Sesan ne purtase atâta noroc, eu la Olamide mă gândeam noaptea, înainte să adorm. Când mă trezeam dimineața, înainte să deschid ochii, o și vedeam – vie, privindu-mă în ochi în timp ce sugea, de parcă mă știa de când lumea.

22

La scurt timp după ce ne-am mutat în casa cea nouă, Dotun și-a pierdut slujba din Lagos și s-a mutat la noi. De fapt, nu s-a mutat niciodată propriu-zis, în sensul în care un bărbat însurat, cu patru copii, nu se mută niciodată la altă familie decât dacă-și părăsește nevasta, ci pur și simplu a apărut într-o bună zi și nu s-a mai întors în Lagos. A pretins că are nevoie de timp ca să-și revină și să-și găsească altă slujbă.

Adevărul era că rămăsese fără slujbă cu un an înainte să vină la noi și-și cheltuise economiile pe o patiserie care dăduse faliment în câteva luni. După care încercase să se angajeze din nou, dar nu găsise decât posturi de paznici sau curieri – pe care nu le acceptase pentru că se considera supracalificat, cu masteratul lui în administrarea afacerilor. După ce-și tocise tălpile ultimilor pantofi în Lagos, își vânduse mașina, vânduse și mașina nevesti-sii, împrumutase niște bani și încercase să resusciteze patiseria. De această dată însă, fusese păcălit de niște escroci în împrejurări pe care spunea că nu le poate dezvălui din jenă. Toate astea mi le-a mărturisit mai întâi mie și abia apoi lui Akin.

Venise la Ilesa ca să se ascundă de creditori. Dar n-a plecat nici după ce Akin i-a dat o parte din economiile noastre ca să-și plătească datoriile. În primele săptămâni cât a stat la noi, cred că Dotun a băut pe puțin trei lăzi cu bere locală Trophy. Nu făcea mai nimic, se mulțumea să mănânce carne din oala mea cu tocăniță și să remarce din senin cât eram de sexy în timp ce mă străduiam să gătesc masa de seară înainte să se întoarcă soțul meu de la serviciu.

Mă ridica în slăvi zilnic, punându-mi răbdarea la grea încercare, tocindu-mi barierele până când mi-am dat seama că nu erau din oțel, ci din placaj. Dac-ar fi spus că sunt frumoasă, i-aș fi rezistat. Akin îmi spunea asta tot timpul, cu aceeași venerație în glas,

neștirbită de trecerea anilor. Dotun însă îmi lăuda arcul perfect al sânului, rotunjimile feselor și ochii seducători.

— Îmi place de mor când arzi tocana, mi-a zis el într-o zi, fixându-mă pe deasupra unei sticle de bere.

Tocmai ieșeam din bucătărie. Arsesem o oală cu tocană de legume pe care o pregătisem pentru cina lui Akin, pe lângă orez.

Dotun a lăsat sticla la picioare.

— Mai ales dac-o pățești când ești sus. Atunci cobori fuga și-ți saltă sânii când alergi. Și mă tot gândesc la tine, la weekendul ăla când am trecut pe-aici în drum spre Abuja.

Nu-mi plăcea să-mi amintesc de acel weekend. Se întâmplase la vreo două luni după ce se născuse Olamide, când Akin plecase de urgență în Lagos, în interes de serviciu, imediat după sosirea fratelui său. Rămăsesem singură cu Dotun și Olamide tot weekendul. Casa nu era atât de mare încât să nu dăm nas în nas. Sâmbătă, pe când luam micul dejun, el a întins mana să-mi dea la o parte părul de pe față, apoi mi-a atins urechea și nu mi-a mai dat drumul. N-a fost grăbit și pe furiș, ca prima oară; el n-a mai terminat prea repede. M-am simțit atât de vinovată, încât m-am ținut departe de el tot restul weekendului și mi-am promis că n-o să se mai întâmple niciodată.

— Mă gândesc mereu la weekendul ăla, a zis Dotun.

Ascultându-l, a început să-mi bată inima mai repede și am simțit că mi se întăresc sfârcurile. Am fost brusc recunoscătoare pentru lucrurile bune pe care mi le oferea viața, cum era sutienul cu burete pe care-l purtam în ziua aceea.

— Uite ce e, n-o să se mai întâmple niciodată.

— Nu te opune, a răspuns el. E normal să vrei.

M-am retras puțin, deși știam că Dotun n-ar fi încercat niciodată să mă atingă. Trebuia să mă duc eu la el; el n-avea să mă caute niciodată.

— Ce tot spui?

— Să mă anunți când ai chef. Eu am mereu chef, a zis el și s-a întors la berea lui.

Mi-am zis că îndrăzneala i se trăgea de la băutură. Se cam abțiguise, avea vorba încleiată.

Pentru mine a fost bine că a pus așa problema – ca și cum culcatul cu el ar fi fost o simplă tranzacție de afaceri. Asta m-a ajutat să văd lucrurile în perspectivă, a înăbușit focul care-mi ardea în vintre și mi-a zvântat umezeala dintre picioare.

Ar fi trebuit să-i spun să nu-mi mai vorbească așa. Să nu mai observe că aveam încă sânii extraordinar de fermi, chiar dacă alăptasem doi copii. S-ar fi oprit; sigur s-ar fi oprit dacă l-aș fi amenințat că-i spun lui Akin. Dar nu voiam să se oprească. Îmi plăcea felul în care cuvintele lui îmi picurau în ureche, încălzindu-mi tot corpul. În loc să-l pârăsc lui Akin pentru replicile indecente și să-i cer să-l dea afară pe Dotun din casa noastră, eu mă prefăceam că-l ignor. Noaptea, îmi repetam cuvintele lui în minte, cu tot cu glasul lui hârâit, în timp ce Akin stătea lângă mine culcat pe burtă și sforăia cu gura deschisă. Am început să caut motive să mă întorc acasă după ce-l duceam pe Sesan la școală.

Îmi simțeam capul greu. Greutatea se dubla cu fiecare pas pe care-l făceam spre camera lui Dotun, fosta cameră a copilului meu nenăscut, moștenită apoi de Funmi. Când am intrat în cameră, Dotun stătea pe podea, cu spatele la ușă, și compunea o scrisoare de intenție. Pe podea erau împrăștiate zece, douăsprezece plicuri, majoritatea lipite, cu adresa completată. Nu știusem până atunci că se străduia să-și găsească de lucru. Presupusesem că nu face nimic altceva toată ziua decât să bea bere și să mănânce carne din tocana mea. Akin îmi spusese că Dotun avea să stea la noi doar până se pune pe picioare.

M-am întrebat de ce-i vorbea lui Akin despre planurile lui grandioase și nu despre candidaturile pe care părea să le trimită zilnic. Mi-a venit să ies din cameră. Era ca și cum l-aș fi surprins făcând ceva intim, iar dacă mă uitam la el, ar fi însemnat că împărțim un fel de intimitate. Dotun a ridicat ochii. Nu mai puteam da înapoi. A strâns grămadă

plicurile, însă fără să-și desprindă privirea de pe chipul meu.

— Ce s-a întâmplat? *Se ko sit* a întrebat el.

— Eu… nimic… mă rog… nimic.

S-a ridicat.

— Ai pățit ceva? Ești la mine-n cameră.

— Am venit să… am venit aici să… Cum merge căutarea? Ți-a răspuns cineva până acum?

El s-a așezat pe pat și și-a luat capul în mâini, fixând mormanul de plicuri. Tăcea. Era semnalul să-mi scot bluza sau să fac ce trebuia făcut ca să-i transmit *Am chef să fac iar sex cu tine.* Mă simțeam ca o proastă. De ce intrasem în cameră? Ce știam eu despre cum să seduci un bărbat? Chiar și unul dornic. Akin mă luase virgină.

— Am fost atras într-o escrocherie la serviciu, de-aia m-au dat afară. Chestiile astea se află – n-o să mă mai angajeze nimeni acum. Nimeni.

Vorbea grăbit, ca și cum cuvintele i-ar fi ars limba.

Mi-aș fi dorit să nu spună nimic, să rămână singur, în lumea lui chinuită. Nu voiam să știu de durerea sau de agonia lui secretă. Nu-mi păsa, nu voiam. Voiam un singur lucru de la el.

— Nu i-am spus lui frate *mi.* Te rog să nu-i spui. Să nu-i spui, a zis el.

Am dat din cap în semn c-am înțeles.

— Eu n-am fost implicat în escrocherie. Doar că n-am avut minte și am semnat o parte din actele folosite. Capul a fost o femeie; mă culcam cu ea.

A ridicat ochii; avea o privire sumbră, imploratoare.

Am dat din cap. Bineînțeles că se culca cu o fată de la el de la birou; din câte spunea nevastă-sa, se culca cu toate femeile de pe strada lor.

A oftat.

— Nevastă-mea nu mă crede. Crede că am bani dosiți pe undeva. Și o fată drăguță care mă așteaptă, să-i cheltuiesc cu ea. A râs. Bine-ar fi. Să nu-i zici lui nenea Akin. Te rog… nu-i spune… nu-i spune. Poate c-ar trebui să-i spun eu totul…

S-a întins pe spate în pat și și-a acoperit fața cu mâinile.

— Pot să-mi iau adio. De afaceri nu-s bun. Nimeni nu mă angajează. Sunt terminat.

— O să fie bine, am zis, sperând să tacă, sperând să ies din cameră înainte să-și descarce și mai mult sufletul în fața mea.

M-am așezat lângă el în pat.

— Ai o diplomă clasa-ntâi. O să găsești tu o soluție.

S-a oprit din râs. Tăcerea era întreruptă de răsuflarea lui grea.

— Mulțumesc, a zis el.

Când am ieșit din cameră, îmi tremurau picioarele.

* * *

Mă pregăteam să plec cu Sesan la o slujbă de împărtășanie când am aflat de lovitura de stat a lui Orkar. Chiar dacă abia începuse să meargă, Sesan se ținea bine pe picioare și insista să coboare scările fără ajutorul meu. Ținându-mă după el pe trepte, am auzit știrea la radioul pe care în ultima vreme îl lăsam să meargă zi și noapte. Când am realizat că vocea de la radio anunța răsturnarea regimului Babangida, l-am luat în brațe pe fiul meu, reducându-i la tăcere protestele, și m-am repezit în living.

Nu era încă 8 dimineața. Akin dormea la etaj, iar Dotun era în camera lui, probabil mahmur. Așa c-am ascultat în reluare discursul de preluare a puterii, numai eu și Sesan. Am dat aprobator din cap auzind cum crainicul înșiră acuzații la adresa guvernului lui Babangida, dar când a anunțat excluderea din țară a cinci state nordice, am fost atât de șocată, încât am hotărât să aștept reluarea transmisiei ca să mă asigur că nu mă înșelase auzul.

În timp ce postul de radio difuza muzică militară, mi-am desfăcut năframa – nu mai avea niciun rost să mă duc la biserică. Nici n-am apucat s-o împăturesc,

că s-a întrerupt curentul electric. Am oftat – puteau să treacă ore sau chiar zile întregi până să se restabilească alimentarea; devenise total imprevizibil.

L-am dus pe Sesan sus și am încercat să-i scot papionul. Urla în semn de protest când s-a trezit Akin.

— Ce-i cu el?

I-am dat drumul lui Sesan, care a dat fuga la Akin, pe partea lui de pat.

— Nu vă duceți la biserică? a întrebat Akin, mijind ochii la ceasul de perete. E aproape nouă deja.

— L-au dat jos pe Babangida, am zis. A fost lovitură de stat.

Akin s-a ridicat glonț.

— Serios?

— Am auzit la radio înainte să se ia lumina.

— I-am zis eu lui Dotun că cineva o să-l dea jos pe ăsta. Chestia aia cu Dele Giwa a fost dubioasă rău. Picioarele i-au aterizat pe podea. Nimeni nu poate dovedi că el a fost, dar orișicât. Și n-a promis el că anul ăsta o să se țină alegeri și c-o să ne întoarcem la democrație? Unde-i democrația în momentul ăsta?

— Cam așa spun și ăștia noi, că s-ar fi făcut președinte pe viață dacă nu s-ar fi băgat ei.

— Asta nu se poate în Nigeria de azi.

Akin s-a ridicat, iar Sesan i s-a lipit de un picior.

— Nu suntem mai știu eu ce republică bananieră.

— Numai c-au zis o chestie ciudată.

M-am dus pe partea lui Akin și l-am luat de mână pe Sesan; i-am descheiat nasturii cămășii, în timp ce se smiorcăia.

— Au zis că exclud din federație niște state din nord – Sokoto, Borno, Kano – pe celelalte le-am uitat, dar mai erau.

— Ce fac?

— Nu înțeleg deloc partea asta. Nu se poate, nu?

A sunat telefonul și am tresărit amândoi. Devenise o obișnuință: când avea loc o lovitură de

stat, de obicei telefonul era mort toată ziua. A răspuns Akin. Ascultând partea lui de conversație, am dedus că la celălalt capăt al firului era sora lui. Au vorbit o vreme, iar Akin a asigurat-o că, după părerea lui, în oraș nu erau probleme, iar noi eram perfect în regulă. Aproape imediat ce a pus telefonul în furcă, a sunat iar. De data asta era Ajoke, soția lui Dotun.

— Vrea să ne rugăm, a zis Akin după ce a terminat de vorbit cu Ajoke. Cică în Lagos sunt ciocniri; de la ei din casă se-aud împușcături.

— O, Doamne, copiii ei! Sunt bine?

— Da, dar e speriată. Împușcăturile se-aud tare. Akin și-a apăsat fruntea cu palma. Dar nu cred că vor avea probleme. N-or să fie victime printre civili.

M-am așezat pe pat, închipuindu-mi-i pe Ajoke și pe copiii ei ghemuiți în colțul unei camere.

— Apără-i, Doamne.

— Dacă sunt ciocniri în momentul ăsta, nu cred că Babangida o să se urnească.

— Ar trebui să-i spui lui Dotun că a sunat Ajoke.

— Da, da.

L-a săltat pe Sesan și a ieșit din cameră cu el în cârcă.

— E mâncare în bucătărie, am strigat după el. Am făcut *moin moin*[6].

Am rămas în cameră, gândindu-mă cu frică la ce ne aștepta în următoarele zile. Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât mai mult speram ca Babangida să reușească să se agațe de putere, nu pentru că mi-ar fi plăcut felul în care conducea țara, ci pentru că acel statu-quo era răul cu care ne obișnuiserăm. Dacă ofițerii cei noi preluau frâiele și chiar înlăturau statele nordice, probabil că în câteva săptămâni situația avea să degenereze iar în război civil.

Akin a strigat ceva și am ieșit pe palier.

— Ce-ai zis?

— Dotun crede că are la el radioul cu tranzistoare, a răspuns el. Îl caută în camera lui.

Akin stătea în mijlocul livingului. Sesan era cocoțat pe umerii lui și se întindea să atingă tavanul.

Am coborât. Cum era vorba de Dotun, a durat o veșnicie până când a găsit radioul și bateriile potrivite. Când în sfârșit l-a pornit, toate posturile difuzau muzică instrumentală, semn că situația era confuză încă și niciunul nu se lămurise îndeajuns încât să-și reia programul obișnuit. Dotun a ales un post care transmitea ceea ce părea a fi muzică clasică. Stăteam fără să vorbim, înconjurați de muzică, așteptând știrile. Brusc, radioul a tăcut și am crezut o clipă că se terminaseră bateriile, dar curând s-a auzit pârâit de paraziți, apoi o voce ni s-a adresat.

> Eu, locotenent-colonelul Gandi Tola Zidon, vă asigur pe această cale că disidenții au fost anihilați. Vă recomand tuturor să vă păstrați calmul și să așteptați următoarele comunicate. Mulțumesc.

Dotun a luat telefonul și a vorbit cu Ajoke și cu copiii. Apoi am ascultat în continuare radioul până s-au terminat bateriile. Au urmat și alte comunicate, discursuri și transmisii în care ni se spunea că, într-adevăr, se lăsase cu vărsare de sânge, dar până la urmă nu se schimbase nimic.

* * *

Iya Bolu a devenit chiriașa mea. Și-a păstrat salonul și după ce am cumpărat eu clădirea, iar soțul ei achita chiria la începutul fiecărei luni. Ea n-avea clienți mai deloc, așa că nici vorbă să-și permită chiria fără ajutorul bărbatului ei. Și totuși refuza să închidă salonul.

— Nu pot să stau acasă pur și simplu, îmi răspundea când îi sugeram să renunțe la salon. Lasă-mă să mă trezesc dimineața și să vin încoace până-mi găsesc altceva de făcut.

A continuat să-și petreacă aproape toată ziua în salonul meu, iar eu m-am obișnuit să nu las clientele să ocupe scaunul care pentru mine devenise al lui

Iya Bolu. După-amiaza, când fiicele ei se întorceau de la școală, mâncau de prânz în salonul ei și-și făceau temele acolo. Dacă fetele intrau în salonul meu, ea le gonea mereu cu aceleași cuvinte: *Duceți-vă la cărțile voastre.*

— Cu voia lui Dumnezeu, Bolu o să se facă doctoriță, spunea Iya Bolu după ce copilele ieșeau protestând pe coridor.

De obicei, clientele mele răspundeau „Amin" în timp ce Bolu și surorile ei dispăreau pe coridor. Dar într-o zi, una dintre clientele mele fidele, tușa Sadia, era la salon când Iya Bolu a făcut comentariul ei obișnuit. În loc să spună „Amin", tușa Sadia a râs.

— De ce râzi? a întrebat Iya Bolu, ridicându-se în picioare. E ceva de râs?

Eu îi scoteam codițele împletite tușii Sadia, tăind cu o lamă firul cu care erau legate extensiile de părul ei. Privindu-se în oglindă, ea i-a răspuns lui Iya Bolu.

— Fiică-ta aia cu piele galbenă? Nu vezi? Deja s-a făcut frumoasă. Crezi că băieții or să-i dea pace?

Rostise cuvântul „frumoasă" ca și cum frumusețea ar fi fost un obicei prost pe care-l căpătase Bolu, un comportament la granița cu delincvența, pentru care într-o bună zi fata avea să fie pedepsită pe bună dreptate.

Iya Bolu s-a postat lângă mine, cu mâinile în șold.

— *Ehen,* da' ce, dacă Bolu e frumoasă, asta-nseamnă că nu știe să citească? Că nu poate să facă o facultate?

Tușa Sabia a zâmbit în oglindă.

— Ia stai tu să i se facă sânii ca niște portocale dulci, să vezi cum stau toți bărbații țepeni ca soldații când o văd. Mâine, poimâine rămâne gravidă. Și atunci o să pricepi tu ce zic.

— Nu face fiică-mea de-astea. Doamne ferește.

Iya Bolu s-a aplecat spre tușa Sadia și a ridicat vocea.

— Fiica mea o să meargă la școală.

M-am uitat lung la tușa Sadia, așteptând să-și ceară scuze sau să spună ceva ca s-o împace pe Iya

Bolu. Dar n-a zis nimic.

— O fată frumoasă poate foarte bine să-și vadă de cărțile ei, tușă, am zis eu într-un sfârșit, bătând-o pe umeri pe Iya Bolu.

Terminasem de scos extensiile tușii Sadia, așa că i-am făcut semn uneia dintre coafeze să-i desfacă împletiturile în spic.

M-am dus în colțul salonului unde Sesan dormea în pătuțul lui și l-am ținut puțin de încheietura mâinii, să-i simt ritmul liniștitor al pulsului.

— Ziceam doar că-i o plăcere când se întărește. *Abi?* Chiar și pentru tine, maică-sa, că doar de-aia ai făcut-o, că-i o plăcere, nu?

Tușa Sadia se răsucise pe scaun și-i zâmbea lui Iya Bolu. Era maximum ce putea oferi în materie de scuze.

Iya Bolu a clătinat din cap.

— Fiică-mea o să se facă doctoriță. Dup-aia n-are decât să-și facă de cap cu câte chestii tari vrea.

— Bine, atunci o să se facă doctoriță înainte s-o prindă soldații ăia țepeni. Deși n-ar fi sfârșitul lumii nici dacă mai întâi ar prinde-o și dup-aia s-ar face doctoriță.

Tușa Sadia a început să râdă și i-a tras lui Iya Bolu o palmă peste mână.

— Har Domnului, măcar nu se moare din asta.

Iya Bolu s-a alăturat corului de râsete.

— Dacă se murea, unele dintre noi nu scăpau. Slavă Domnului că nu moare piua de la pisălog. Că dac-ar muri, cum ne-am mai delecta noi cu piure de igname delicios?

— Da Dumnezeu ăsta al nost' e tare bun. Iya Bolu, când vezi socoteala aia adormită și bleagă așa, parcă ți-ai bate joc de ea în fel și chip. Da' și când se scoală așa… Tușa Sadia s-a ridicat și a luat poziție de drepți. Când se întărește așa… Îmi vine să-i mulțumesc Domnului care a făcut-o așa.

Iya Bolu a bătut din palme.

— În tărie stă valoarea și demnitatea ei, *o jare.*

— *Abi?* Tușa Sadia s-a așezat pe scaun. Ce faci cu pisălogul dacă-i moale? Mai poți zdrobi igname?

Ascultându-le, am început să mă simt prost. Mi-am amintit de ultima oară când făcusem dragoste cu Akin și-aș fi vrut să-i pun niște întrebări tușii Sadia – părea genul de persoană care mi-ar fi tras o palmă peste mână și mi-ar fi dat răspunsuri cinstite. Dar mi-am ținut gura pentru că nu sunt genul de femeie care să-și discute viața sexuală cu femeile dintr-un salon de coafură.

Coafeza terminase cu tușa Sadia. M-am dus la ea și i-am înfipt un pieptăn în păr.

— Deci, în ce stil vă fac? am întrebat-o.

— Ce faci mutra asta acră, doamnă? *Abi,* dumneata nu mănânci noaptea igname zdrobite?

— Las-o în pace – așa se strâmbă ea, de zici că-i fată mare.

Iya Bolu a arătat spre pătuțul lui Sesan.

— Dar avem dovada că se descurcă foarte bine.

— Doamnă, ce stil doriți?

Tușa Sadia m-a cântărit din ochi o vreme, cu același zâmbet glumeț în colțul gurii. Simțeam că mă fâstâcesc sub privirea ei și mă temeam c-o să continue discuția despre sex.

— Bine, a răspuns ea. Codițe împletite, pe toată lungimea. Împletește-l pe tot.

M-am apucat să-i ung părul cu pomadă, recunoscătoare că nu insistase asupra subiectului. Am alungat întrebările pe care aș fi vrut să i le pun, lăsându-i șuvițele mătăsoase să-mi alunece printre degete.

Ea a zâmbit în oglindă, în timp ce-i împărțeam părut.

— Am mai văzut eu de-astea ca dumneata. Faci mutre ca Sfânta Maria, dar când se-nchide ușa dormitorului, iei foc.

Eu mi-am mușcat buza de jos și n-am răspuns.

23

Cam la o lună după ce Sesan a început grădinița, Akin l-a dus la spital pentru niște analize de rutină. Akin făcea genul ăsta de lucruri, cum ar fi să cumpere sute de acțiuni pentru Sesan la fiecare aniversare, să deschidă un cont pentru taxele școlare ale copiilor, în care a depus bani lunar de când ne-am căsătorit, sau să-și facă anual examenul medical și stomatologic. Așa că nu m-am mirat când fiul meu s-a întors acasă și mi-a arătat cu mândrie locul invizibil de pe deget unde fusese înțepat ca să i se facă analizele de sânge. Mi-a spus că nu plânsese, chiar dacă-l duruse când îl împunsese doctorul. L-am pupat pe deget și i-am spus că e cel mai curajos băiat din lume. El a dat fuga în camera lui Dotun, să se laude și la el.

Când au fost gata rezultatele analizelor, Akin era în Lagos pentru o serie de întâlniri care aveau să dureze două săptămâni. Încă de pe-atunci detestam spitalele. Mirosul antisepticelor care-ți rămânea în nări multă vreme după ce plecai de-acolo. Oribilele uniforme și halate albe pe care le purtau majoritatea angajaților, albe ca niște lințolii. Sângele care-ți sărea în ochi în locurile unde te-ai fi așteptat cel mai puțin. Țipetele de durere și pierdere care șerpuiau pe coridoare. Nu voiam să merg acolo.

— Unde e soțul dumneavoastră, doamnă? m-a întrebat doctorul Bello înainte să mă așez pe scaun.

— E plecat. E în Lagos în perioada asta, am răspuns.

Biroul era o cămăruță cu miros de iod.

— Drept să spun, aș prefera să discut problema cu el.

— Cum?

— Am zis că aș…

— Am auzit. E fiul meu și nu vreți să-mi dați rezultatele analizelor lui? Cum vine asta?

— Bine, doamnă, vă rog să luați loc, a zis el, lăsându-se pe spate în scaun. Dar să-i spuneți soțului

dumneavoastră să vină să mă vadă.

— Bine, am zis.

Atunci mi-am dat seama că n-avea de gând să-mi spună tot ce știa.

— Deci, doamnă, în legătură cu fiul dumneavoastră… ați auzit de celulele roșii din sânge?

Am scotocit prin ascunzișurile minții după amintiri de la ora de biologie. Mi-am adus aminte de domnul Olaiya, profesorul de biologie cu pantalonii lui prea mari care i-au căzut în vine de câteva ori, înveselind ora aceea plicticoasă. Nu mi-am amintit nimic despre celulele din sânge, fie ele roșii, verzi sau albastre. Am clătinat din cap.

— Celulele roșii din sânge transportă oxigenul la…

— *Oga,* domnule doctor, s-a întâmplat ceva? Cu fiul meu?

N-aveam nevoie de lecții de biologie. În plus, inima îmi bătea atât de repede, încât eram convinsă că dacă doctorul o mai lungește mult, o să mor până ajunge la subiect.

— Ați auzit de boala celulelor în seceră?

Inima mi-a stat în loc. Creierul mi-a stat în loc.

Toate organele corpului mi-au stat în loc. Mi se părea că nu e aer în cameră.

— Da.

— Fiul dumneavoastră are boala celulelor în seceră.

— Nu, am zis. Nu, Doamne!

Timp de douăzeci și patru de ore aveam să murmur întruna, să șoptesc întruna aceste cuvinte.

— Îmi pare rău. Dar nu e o boală incurabilă. Trebuie să știți unele lucruri. Mai întâi ar trebui să-l aduceți pentru un examen complet…

Gura doctorului se mișca în continuare, conturând cuvinte care zburau pe lângă urechile mele în loc să pătrundă înăuntru. Când a închis gura, m-am ridicat și am ieșit din birou. Am scăpat cheia de câteva ori înainte să reușesc să descui mașina. Era 2 după-

amiaza. Am condus până peste drum, la Grădinița și Școala Primară Franciscană, să-l iau pe fiul meu.

Când l-am luat din clasă, el ar fi vrut să meargă pe jos până la mașină. L-am luat în brațe, strângându-l la piept până a început să scâncească. L-am strâns și mai tare. Tot drumul până acasă i-am tot aruncat priviri periculos de lungi, în loc să fiu atentă la drum. El îmi povestea ceva despre școală, cu glasul ca un ciripit încă. Ceva îl entuziasma. Zâmbea, gesticula și desena forme în aer. Se fâțâia în scaun și turuia. Am încercat să aud ce spune, să înțeleg ce-l entuziasma atât. N-am auzit nimic. Îl vedeam doar. Unghiile murdare, obrajii cafenii cu gropițe, cămașa și pantalonii scurți galbeni, pătați iar de iarbă. Era cel mai frumos copil din lume. Aș fi vrut să-l îndes înapoi în pântecul meu și să-l feresc de viață, de spitale, de bonete albe țepene și halate albe.

— Ce s-a întâmplat, mami? a întrebat Sesan, cu cheile mele în mână.

Părea iritat.

— Nimic, am răspuns odată intrați în casă.

I-am dat să mănânce de prânz și l-am ajutat la teme. M-am uitat la el cum se uită la televizor, i-am dat să mănânce de seară și i-am făcut baie. M-am așezat pe podeaua aspră. Apoi iar m-am uitat la el cum se uită la televizor până când a adormit pe canapeaua din living. În acea seară a fost scutit de orice restricție.

— De ce plângi? m-a întrebat Dotun.

Abia intrase în casă. Mi-am atins obrajii. Erau umezi. Când începusem să plâng?

— O să moară și el. Sesan e pe moarte.

În mine forfotea un râs nervos. Am strâns din buze ca să-l înăbuș. Dacă mă porneam, știam c-o să râd o eternitate.

Dotun s-a apropiat în grabă, și-a lipit urechea de pieptul lui Sesan și s-a așezat încruntat lângă mine.

— N-are nimic.

Răsuflarea îi mirosea a alcool și țigări.

— E secerat. Secerat.

Forfota dinăuntrul meu a scăpat din frâu. Dar din mine au țâșnit lacrimi, nu hohote de râs. Mi-au încețoșat privirea și mi-au înfundat nasul. Nu auzeam nimic altceva în afară de propriile mele suspine. Sforăitul ușor al lui Sesan nici nu se mai auzea. Trebuia neapărat să-l aud sforăind. Acel zgomot era viața mea. M-am târât pe canapea, să-l aud. Dar suspinam tot mai tare și mi se tulburase privirea. Abia dacă-l mai vedeam pe fiul meu. Suspinele mele au înghițit sforăitul lui Sesan, m-au înghițit cu totul.

— E bine. E bine, e bine.

Am simțit mâna lui Dotun pe gât. Mângâietoare. Liniștitoare.

I-am simțit brațele în jurul taliei. Cădeam, mă înecam în propriile mele suspine.

El era acolo, ținându-mă în brațe, gura lui îmi șoptea c-o să fie bine.

L-am sărutat ca să înghit acel cuvânt, „bine". Să i-l iau de pe buze și să-l dosesc înăuntrul meu, la loc sigur, în buric, de unde mi-o smulseseră pe Olamide. Voiam acel cuvânt. L-am căpătat. Apoi am vrut mai mult, am simțit nevoia de mai mult, o nevoie acută, înfrigurată. Mai vreau. Mai vreau. Mai vreau.

Limba lui, mâinile lui, tăria lui pătrunzând iar adânc în mine.

Mai târziu, când l-am simțit înmuindu-se înăuntrul meu, tot nu mă săturasem. Tânjeam așa cum nu mai tânjisem niciodată.

El s-a dat jos de pe mine. M-am târât până la canapea, ajungând cu fața lângă fața fiului meu. Avea ochii închiși.

Oare ne văzuse? Cum de fusesem în stare să-l expun la așa ceva? Ne văzuse? O, Doamne, *te rog,* dacă ne-a văzut, fă să creadă c-a fost un vis. O, Doamne, *te rog. Te rog. Te rog.*

Am rămas acolo până-n zori, goală, ascultând sforăitul fiului meu, urând femeia care devenisem.

24

Fusesem învățată să cred și căpătasem convingerea că cel mai grozav dar pe care i-l puteam face fiului meu era educația, cea mai bună educație pe care i-o puteau asigura banii. Eram gata să mă îndatorez, dacă era nevoie, pentru ca Sesan să primească o educație bună. Veneram diplomele și pe posesorii lor. Cu cât mai multe, cu atât mai bine. Imediat ce-am considerat că fiul meu s-a făcut îndeajuns de mare, l-am trimis la cea mai bună școală primară din oraș, o școală catolică unde aveau să-l învețe și să se teamă de Dumnezeu.

A doua zi după diagnostic, aș fi vrut să-l știu pe Sesan acasă, în pat, unde puteam să-i dau de mâncare, să-i fac vânt cu evantaiul și să-l supraveghez pur și simplu. Nu-mi păsa dacă fiul meu n-avea să fie în stare cât trăiește să socotească doi și cu doi ca să-i dea patru. Nu mai conta dacă n-avea să vorbească niciodată engleză fără accentul acela ijesa pronunțat de care unii dintre unchii și mătușile lui nu reușeau să se descotorosească. Nu-mi păsa dacă n-avea să devină niciodată inginer, avocat sau contabil ca tatăl lui. Dacă toată viața lui n-ar fi făcut altceva decât să supraviețuiască, pentru mine ar fi fost de-ajuns.

Cândva, în timpul nopții, Dotun mă învelise cu un șal. Apoi plecase de-acasă fără să-mi spună unde. Nici nu l-am întrebat. În timp ce lumina se strecura în cameră printr-o crăpătură a draperiei, mi-am legat șalul peste sâni și l-am atins ușor pe fiul meu, să se trezească. Trebuia să se pregătească pentru școală. L-am lăsat în ziua aceea la școală, chiar dacă n-aș fi vrut să-l scap din ochi, pentru că o mamă nu face ceea ce vrea, ci ceea ce e în interesul copilului ei.

L-am condus pe Sesan la școală, cu mâinile tremurându-mi pe volan. Am stat o vreme în picioare în parcare, uitându-mă după el cum fuge spre clasă. Fiul meu nu mi-a aruncat nici măcar o privire.

Am trecut prin sensul giratoriu, am oprit în fața tribunalului, lângă Palatul Regal, și am intrat la biblioteca publică. N-am găsit nici măcar un singur volum despre celulele în seceră. Am citit manuale de biologie. Am citit despre sânge, globule roșii și hemoglobină. Am citit și recitit manualele până când s-a făcut aproape 2 și a trebuit să mă duc să-l iau pe Sesan. În noaptea aceea l-am luat din camera lui și l-am reinstalat în camera pe care o împărțeam cu Akin. Urma să doarmă cu mine, ca să-l pot supraveghea cu atenție.

Dotun a venit la mine într-o noapte de sâmbătă, când de obicei se ducea să bea la Ijesa Sports Club pe socoteala lui Akin, care era membru. N-a bătut la ușă; a intrat direct, ca și cum ar fi putut vedea prin ușă că stăteam în capul oaselor în pat, cu spatele la perete. Nu-l mai văzusem din noaptea în care-mi provocase orgasm după orgasm în timp ce fiul meu dormea pe canapea. Fratele lui era tot plecat, urma să se întoarcă peste câteva zile.

Dotun avea ochii injectați, iar irișii contrastau cu roșeața lor.

— Hai să stăm de vorbă, a zis el, din pragul ușii pe jumătate deschise.

— Te rog să pleci.

Nu voiam să vorbesc cu el.

S-a așezat lângă picioarele mele. Avea un aer spășit, vinovat și puțin speriat. Nici măcar nu m-a putut privi în ochi. A preferat să-mi fixeze fruntea ca și cum ar fi fost un ecran de televizor. Nu mi-aș fi imaginat că Dotun gură-spartă știa ce înseamnă vinovăția. Mă așteptam să aibă niște regrete; la urma urmei, eram soția fratelui său. Dar felul în care i se lăsau în jos colțurile gurii sugera rușine. Și niciodată nu-l crezusem capabil de rușine, niciodată nu păruse sensibil la așa ceva, cu zâmbetul lui relaxat, comentariile deplasate și felul în care se scobea în nas și se scărpina la boașe în public.

— Ce-am făcut noi…

— N-o să se mai întâmple, am zis.

— Pur și simplu… nu știu cum de… diavolul… Akin…

Era prima oară când îl auzeam pe Dotun rostind numele fratelui său pur și simplu, doar numele, lipsit de respectul cuvenit fratelui mai mare, neprecedat de „nene” sau „frate”. Nici frate *mi,* nici *egbon mi* sau nenea Akin – pur și simplu Akin, ca și cum soțul meu ar fi devenit cumva egalul său ca vârstă cândva în săptămâna aceea, poate atunci când Dotun se culcase cu mine pe covorul din living.

M-am aplecat în față și l-am apucat de bărbie.

— Fratele tău n-o să afle niciodată nimic.

Buzele arcuite în jos începuseră să tremure, iar el părea gata să izbucnească în plâns. Strângându-l și mai tare de bărbie, până când unghiile mi s-au înfipt în pielea lui, am șuierat la el:

— Nu mai tremura ca un brâu de mărgele, *o jare.*

Poate că limba i s-a dezlegat de rușine, dintr-o nevoie de a justifica dorința care i s-a aprins în ochi în clipa când mâna mea i-a atins bărbia, ca scuză pentru dorința vădită pe care se străduia s-o înăbușe. Poate c-a presupus că eu știam deja ceea ce avea să-mi spună, secretele pe care Akin le ținuse față de mine, în timp ce avusese grijă să-mi alimenteze incertitudinile.

N-am vrut să-l cred pe Dotun, dar nu m-am putut opune adevărului, n-am putut să-i pun la îndoială cuvintele cu voce tare, ca să mă fac de râs. Dotun își tot cerea scuze. I-am zâmbit și i-am zis că nu-i nimic. Într-un sfârșit, a tăcut și a ieșit din cameră cu capul în jos ca un răufăcător condamnat.

Cuvintele lui au fost ca o lovitură în moalele capului – m-au făcut să mă simt amețită și dezorientată. Mi le-am murmurat în barbă, încercând să-i reconstitui spusele. Am încercat să le integrez în imaginea pe care o aveam despre căsnicia mea, despre relația mea cu Akin din clipa când îl văzusem prima oară. Trecutul s-a deschis brusc ca un album de familie sinistru, dezvăluind un șir de fotografii familiare, scoțând în evidență

lucruri aflate la vedere, dar pe care nu le observasem niciodată. Lucruri pe care refuzasem să le văd.

25

L-am cunoscut pe Akin pe când eram studentă în penultimul an la Universitatea Ife. În seara aceea mă dusesem la film la Oduduwa Hall cu un băiat oarecare, care-mi făcuse cinste cu biletul și-mi cumpărase *suya,* să mănânc în timpul filmului. Era băiatul cu care mă întâlneam aproape zilnic pe-atunci.

L-am văzut pe Akin în fața noastră, la coada la bilete. Fata care-l însoțea îi spusese ceva care-l făcuse să zâmbească; buza lui de jos, într-o nuanță intensă de roz, contrasta cu pielea cafenie. Mi-a venit să-i ating buza, să văd dacă se dăduse cu ruj. Ceva s-a stârnit undeva adânc în stomacul meu, într-un loc a cărui existență îmi fusese necunoscută înainte de seara aceea.

În sală am stat la un scaun de el. Fata cu care venise era așezată pe scaunul dintre noi, dar în acea seară parcă nici n-ar fi existat, parcă s-ar fi volatilizat – nici măcar scaunul pe care stătea nu exista.

Simțeam prezența lui Akin în apropiere ca și cum s-ar fi aflat chiar lângă mine. Am mâncat *suya,* ronțăind una după alta bucățile de carne de vită piperată, fără să mă opresc ca să beau din sticla de suc pe care mi-o luase, prevenitor, însoțitorul meu.

— Oau, ce tare ești că mănânci atâta piper. Mie mi-ar fi luat gura foc până acum, a zis însoțitorul meu.

I-am aruncat o privire chiar înainte ca luminile să se stingă și să înceapă filmul, încercând să-mi aduc aminte cine e și de ce Dumnezeu vorbește cu mine. Am încercat să stau cu ochii pe ecran. Era imposibil. Privirea îmi era atrasă de Akin ca metalul de magnet; mi-era pur și simplu imposibil să rezist atracției. Și el mă fixa în strălucirea palidă emanată de ecran. De fiecare dată mi-am ferit ochii, temându-mă să nu mă înec în privirea lui insistentă. Filmul s-a terminat prea repede. M-am ridicat și m-

am târât în urma însoțitorului meu, căznindu-mă în continuare să-mi amintesc cum îl cheamă, cu capul în jos ca să-l privesc pe Akin pe furiș, fără să întorc capul.

Însoțitorul meu se ducea la sala de lectură, pentru o noapte de învățat. L-am asigurat că nu e nevoie să mă conducă până-n cameră. El a luat-o spre Facultatea de Arte, iar eu m-am îndreptat spre Moremi Hall.

Akin mă urmărise. I-am simțit mâna pe braț imediat ce-am pășit pe caldarâm.

— Te duc undeva? a întrebat el.

— Vrei să mă duci în spinare?

A râs.

— Ce bine-ar fi. Am parcat mașina în fața cinemaului. Pot s-o aduc aici sau putem merge amândoi s-o aducem. Dar dacă preferi să te duc în spinare, îți stau la dispoziție.

— Nu, mulțumesc.

Mi se scurseseră ochii după el toată seara, dar încă nu-mi ieșise creierul pe gură. Era trecut de miezul nopții și m-ar fi putut răpi.

— Mă cheamă Akinyele și toată lumea-mi spune Akin, a zis el.

Dintr-un motiv sau altul, picioarele mele prinseseră rădăcini în pământ.

— Yejide.

Și-a scărpinat sprânceana.

— Ye-ji-de. Ce nume frumos.

Brusc, am devenit incapabilă de răspunsuri mai lungi de un cuvânt.

— Mersi.

— Deci ai observat că nu m-am putut uita la film din cauza ta.

— Vrei să te despăgubesc?

Ah! Îmi recăpătasem limba.

El a zâmbit.

— Nu zic nu, *sha*[7] nu cu bani, ci aș vrea să-mi spui numărul camerei. Vreau să te mai văd. Să te vizitez.

— O s-o aduci și pe prietena ta?

— Cine? A, Bisade. A fost prietena mea, dar s-a terminat.

Am lăsat capul în jos, să nu se vadă că zâmbeam.

— De când?

— De când te-am văzut pe tine. Din seara asta.

— Bisade știe chestia asta?

Și-a scărpinat vârful nasului.

— O să afle în curând.

— Moremi, F101. Numărul camerei.

Cuvintele mi-au ieșit pe gură de capul lor.

El și-a frecat palmele și a zâmbit.

— Hai cu mine la mașină, a zis.

L-am urmat la mașină, Volkswagenul broscuță care avea să-mi revină mie după ce ne-am căsătorit. Mi-a ținut ușa deschisă ca să urc.

— Știi ce se spune când un bărbat yoruba îi deschide ușa soției? m-a întrebat el când s-a urcat în mașină.

— Ce?

— Păi, când bărbatul yoruba îi deschide ușa soției, ori are o soție nouă, ori are o mașină nouă.

— Aha, am făcut eu ca o toantă.

— F101, a zis el, oprind motorul mașinii. Eram în parcarea căminului Moremi.

Am dat din cap, încercând să-mi dezlipesc privirea de buzele lui. N-am reușit. Am simțit însă propriile mele buze deschizându-se. În mașină era liniște. Auzeam cum respir pe gură. Aș fi putut să-i dau mâna la o parte când m-a atins pe bărbie și mi-a tras fața astfel încât privirile să ni se întâlnească, ochii lui întrebători cerând voie fără vorbe. Nu i-am dat mâna la o parte. Câmpul lui magnetic m-a tras mai aproape. Buzele lui le-au atins pe ale mele.

A fost primul meu sărut.

Bineînțeles că mai înghițisem și altă dată salivă din gurile altor băieți, buzele îmi fuseseră strivite neplăcut și mă întrebasem de ce peste tot prin campus, pe sub copaci, vedeai în fiecare seară atâția oameni care-și morfoleau reciproc buzele. Am înțeles de ce când am simțit buzele lui Akin pe ale mele. Buzele lui au oprit timpul. Limba lui a

tachinat-o pe a mea până când a luat-o la dans. Când s-a retras, nu mai țineam minte nici măcar cum mă cheamă.

— Te mai întreb de sănătate mâine, a zis el.

Am coborât împleticindu-mă din mașină și am urcat pe treptele căminului Moremi.

El a venit a doua zi, s-a așezat pe patul meu și s-a lăsat pe spate, rezemându-și capul de tăblia de lemn care acoperea o parte a peretelui. Părea să se simtă ca acasă, relaxat de parcă ar fi venit în fiecare zi și-ar fi stat așa pe patul meu. Eu eram jenată. El n-a zis nimic, dar m-a privit cu un zâmbet jucându-i pe buze. Simțeam un imbold irepresibil de a umple orice tăcere cu vorbe. Pentru mine, tăcerea era un vid în univers care avea să ne înghită pe toți. Misiunea mea era să contracarez cu vorbe acel vid mortal și să salvez lumea. I-am povestit despre mine fără ca el să mă fi întrebat. S-a ridicat în capul oaselor, s-a aplecat în față și mi-a sorbit fiecare cuvânt. Am început să mă simt ca și cum aș fi elucidat adevăruri eterne.

Akin avea darul de a-i asculta pe oameni, de a-și canaliza privirea și auzul într-un fel care te făcea să simți că spui lucruri importante, chiar esențiale. S-a făcut 10 seara – prea devreme, dar a trebuit să părăsească și el căminul, împreună cu ceilalți vizitatori bărbați. În timp ce-l conduceam la mașină, mi-am dat seama că stătuse patru ore în camera mea și eu tot nu aflasem nimic altceva despre el în afară de nume. Și totuși, într-un fel aveam senzația că-l cunosc.

Aveam să aflu mai târziu că Akin putea să stea bine ascuns în el însuși în timp ce-i încuraja pe alții să se dezvăluie. Era genul de om pe care mulți îl considerau un prieten drag. Mare parte dintre aceștia nici măcar nu-l cunoșteau, dar nici nu-și dădeau seama că nu-l cunosc. Asta m-a făcut să mă simt specială, revelația că Akin nu lăsa pe nimeni să-l cunoască cu adevărat.

Pe măsură ce deveneam tot mai apropiați și ajunsese să-mi vorbească el mie patru ore fără

întrerupere, mă simțeam ca și cum aș fi fost acceptată în cel mai exclusivist club – un club în care doar Dotun și cu mine aveam acces. Abia mult mai târziu mi-am dat seama că Akin putea vorbi ore în șir fără să spună nimic, iar prin acest talent izbutise să-mi creeze impresia că fac parte din cercul lui intim.

I-am spus lui Akin de planul meu. Era un plan pe care-l făcusem în prima mea zi de liceu. Iya Abike, cea mai tânără dintre soțiile tatei, care era și preferata lui la vremea respectivă, mă cântărise din ochi din cap până-n picioare, îmbrăcată cum eram în uniforma cea nouă, și-mi spusese că n-are rost să merg la școală pentru c-o să ajung tot o târfa ca maică-mea, o să rămân gravidă cu un bărbat care n-o să mă ia niciodată de nevastă. Niciuna dintre celelalte soții n-a zis nimic și am realizat că Iya Abike, încurajată de statutul ei de soție preferată, vorbise în numele tuturor, convinsă că avea să se descurce cu tata dacă mă apucam s-o pârăsc. Până atunci îmi dorisem să intru ucenică la coafeza din cartier după absolvirea liceului. În acel moment am hotărât c-o să merg la facultate, c-o să rămân virgină până mă căsătoresc și c-o să-i trimit tatei ca dovadă în noaptea nunții cearșaful alb pătat cu sânge. Chiar și la vremea respectivă, era o tradiție care nu prea se mai respecta, dar eu țineam să păstrez obiceiul și să le fac în ciudă mamelor mele vitrege la momentul potrivit. În mintea mea, planul avea să fie o declarație, o condiție pe care aveam s-o impun oricărui bărbat care ar fi vrut să fie cu mine, un lucru care nu se negocia. Dar de Akin m-am rugat. Chiar dacă ne sărutaserăm doar de câteva ori înainte să-mi propună să fiu iubita lui, îmi dădeam seama deja că sunt la mila gurii lui rozalii.

El a acceptat să aștepte.

Așteptarea a fost inutilă. Tatăl meu a murit cu puțin timp înainte de nunta noastră. Mamele mele vitrege au găsit pretexte ca să nu vină la ceremonia de la biserică, deși nu s-au putut eschiva de la nunta tradițională, pentru că s-a ținut pe proprietatea

familiei. După petrecerea de nuntă, când m-am întors acasă, unde am stat până a venit să mă ia o delegație din partea familiei lui Akin, am găsit casa goală. N-am avut nicio rudă de sex feminin care să mă însoțească la Ilesa și nici vreo soră mai tânără care să-mi țină companie în prima mea noapte ca soție. Ca și cum aș fi fost nu doar orfană, ci n-aș fi avut niciun fel de rude.

În noaptea când Dotun a intrat în camera mea fără să bată la ușă și mi-a spus lucruri care săreau în ochi, dar la care eu fusesem oarbă, apoi plecase cu capul în pământ ca un răufăcător condamnat, m-am simțit din nou la fel de singură ca în noaptea nunții.

L-am trezit pe Sesan.

— Povestește-mi despre școală, i-am cerut.

— Trebuie să plec la școală, mami?

Era încă adormit.

— Nu, pur și simplu simt nevoia să vorbesc cu tine.

Simțeam nevoia să aud vocea acelei persoane care era numai și numai a mea – fiul meu. Îi aparțineam într-un fel imuabil, de neînlocuit. Eram mama lui. Îl cunoșteam, el nu mă putea trăda așa cum făcuse Akin. Încă nu mă putea înșela și, chiar dacă ar fi făcut-o, aveam să-i aparțin întotdeauna.

— Vreau să dorm.

— Stai aici.

L-am luat pe genunchi și l-am îmbrățișat strâns.

— Ia spune-mi, cu ce coleg de clasă ești tu prieten?

— Lasă-mă-n pace, a protestat el, zbătându-se să se desprindă de mine cu o forță surprinzătoare.

S-a rostogolit în cealaltă parte a patului și s-a cufundat în somn.

Singurătatea m-a învăluit ca un giulgiu.

26

În ziua când Yejide mi-a spus că Sesan are boala celulelor în seceră, eram într-o cameră de hotel din Lagos, undeva în Ikeja. Aș fi plecat chiar în clipa aceea spre Ilesa dac-aș fi putut, dar mai aveam câteva întâlniri de lucru programate pentru următoarele zile. Când Yejide mi-a spus că doctorul Bello mă chema la el imediat ce mă întorceam la Ilesa, am presupus că voia să discutăm despre posibilitățile de tratament. Nu știam îndeajuns de multe despre boală ca să fiu la fel de speriat cum părea ea la telefon. Aveam încredere în știința medicală, convins că putea să-l vindece pe Sesan cu o cheltuială pe măsură. Și eram gata să cheltuiesc tot ce aveam.

În ziua când am ajuns la Ilesa, m-am dus la spital să mă întâlnesc cu doctorul Bello. Ajuns în oraș, n-am trecut mai întâi pe-acasă, ci m-am dus direct la spital. Când am sosit la biroul lui, el tocmai se întorcea din spital.

— Nu mă mai țineți minte? m-a întrebat el în timp ce descuia ușa biroului.

Am încercat să-mi amintesc unde ne întâlniserăm, dar n-am reușit.

— Nu, am răspuns, urmându-l în birou și așezându-mă în scaunul pe care mi l-a arătat.

Și-a scos halatul de spital și l-a pus pe spătarul unui scaun.

— Am fost anul trecut la dumneavoastră la bancă pentru un împrumut; ați fost foarte amabil, a zis el. Sigur nu țineți minte?

— Nu, îmi pare rău, am zis.

Și-a suflecat mânecile.

— Nu face nimic, nu face nimic. Doamna mi-a spus că sunteți plecat în Lagos. Cum ați călătorit?

— Excelent, foarte bine. Mulțumesc de întrebare.

El a tras adânc aer în piept.

— Presupun că doamna v-a spus că Sesan are boala celulelor în seceră.

Am dat din cap, așteptând să-mi spună care erau soluțiile, să-mi furnizeze informații, să-mi dea o listă de reguli de respectat.

— O să trec direct la subiect, domnule. Cred că va trebui să aveți o discuție cu doamna. Și-a scos ochelarii și a început să-i șteargă cu o batistă. Au fost niște… ăă… discrepanțe în privința rezultatelor testului de genotipare pe care i l-am făcut fiului dumneavoastră.

M-am tras mai în față în scaun, nerăbdător să continue, închipuindu-mi pentru câteva clipe minunate că descoperise ceva greșit la rezultatele testului de când fusese Yejide în biroul lui și c-avea să-mi spună că, până la urmă, fiul nostru era sănătos.

— Deci, dați-mi voie să vă explic mai întâi cum stă treaba cu boala celulelor în seceră. E o boală moștenită și amândoi părinții trebuie să aibă cel puțin o genă a bolii pentru ca și copilul să se îmbolnăvească. Deci, de exemplu, soția dumneavoastră e AS, adică are gena siclemiei, dar cum are doar o genă, ea nu face boala, e doar purtătoare. Ceea ce înseamnă că poate transmite gena copiilor ei, dar copiii nu pot face siclemie decât dacă celălalt părinte, bărbatul, e și el purtător. Deci e nevoie de două persoane cu genotip AS sau una cu genotip AS și cealaltă cu genotip SS ca să apară riscul de a avea un copil cu SS. Mă urmăriți?

Am încuviințat din cap.

— Ei, aici apare discrepanța despre care vă vorbeam. M-am uitat pe fișa dumneavoastră după ce am primit rezultatele lui Sesan de la laborator și vă spun ce-am descoperit: doar soția dumneavoastră are genotip AS, domnule. Dumneavoastră aveți AA, ceea ce înseamnă că băiatul dumneavoastră n-ar fi avut cum să facă siclemie. Domnule, eu vă spun asta ca de la bărbat la bărbat și pentru că ați fost așa de amabil când am fost la dumneavoastră pentru acel împrumut. Înțelegeți ce zic? Deci, vă pot spune cu certitudine că Sesan nu poate să fie fiul dumneavoastră.

Mi s-au înmuiat mâinile și picioarele. Mi-am acoperit fața cu palmele și mi-am pregătit o expresie pentru privirea plină de compasiune a doctorului.

— Vorbiți serios? am zis. Chiar credeți ce spuneți? Adică femeia m-a înșelat? Glumiți? Vorbiți serios? O, Doamne! O omor. Jur pe Dumnezeu.

Am ridicat vocea cât am putut de mult și am bătut cu pumnul în masa doctorului.

— Calmați-vă, domnule, trebuie să faceți față bărbătește, da? Vă rog să vă calmați. Fiți bărbat, domnule. Fiți bărbat.

M-am străduit cât am putut să fac pe furiosul în fața doctorului Bello. M-am purtat așa cum mi-am imaginat că s-ar purta un bărbat care ar afla că nu e tatăl copilului lui. Am dat cu pumnul într-un zid, am zbierat și am ieșit din birou trântind ușa.

Dar știam că Sesan era fiul meu. Îl iubeam. Mă pregăteam pentru viitorul lui, cumpărasem acțiuni pe numele lui. Mă gândeam adesea la ziua în care aveam să-i fac cinste cu prima lui sticlă de bere. Abia așteptam să-l învăț să joace tenis de masă la clubul sportiv. Știam că eu voi fi cel care va face toate acele lucruri. Nimeni altcineva. Sunt lucruri pe care testele științifice nu le pot arăta, cum ar fi acela că paternitatea nu se reduce la donarea de spermă. Știam că Sesan era fiul meu. Și niciun test din lume nu putea schimba asta.

În plus, știam deja că Dotun fusese donatorul de spermă. Eu așa numeam ceea ce făcuse el pentru mine – donase spermă. Știam că Dotun n-avea să pretindă niciodată că e tatăl lui Sesan, acesta fiind și motivul pentru care mă adresasem lui atunci când acceptasem în sfârșit c-aveam nevoie de un străin care să-mi lase soția însărcinată.

— Frate *mi?* Ce zici tu acolo? a spus Dotun când i-am explicat planul.

— Nu trebuie să stai decât un weekend. În weekendul următor ea o să fie la ovulație.

— Și Yejide? Ea a fost de acord cu ce-mi spui tu aici?

Arăta ca și cum ar fi fost gata să vomite pe covorul verde de pe podeaua livingului.

— Da.

Adevărul era că nu mă sfătuisem cu Yejide, voiam pur și simplu ca el să fie de acord cu planul ca să mă pot duce la culcare și să uit de discuție.

El s-a ridicat, s-a dus la fereastră și a privit lung la noaptea neagră, neluminată de stele sau de felinare stradale. Nu-i vedeam bine chipul; lumânarea de pe masa din mijlocul camerei se mistuia iute.

— Frate Akin, cu tot respectu', vorbești prostii. Și dacă… Nu. Nu, nu pot. Nu vreau. E greșit.

A spus-o cu fața la mine, despicând aerul cu mâinile așa cum făcea când era agitat.

Îmi venea să râd. Dotun? *Greșit?* Ei, drăcie. El, care se cuplase în același timp cu o mamă și cu fiica ei. Avea o întreagă colecție de amante; una dintre ele era chiar colegă de serviciu cu biata nevastă-sa. El îmi spunea mie că e greșit?

— Nu-ți cer s-o violezi, ce naiba. O dată și gata, o lași gravidă și la revedere. Ți-am spus care-i problema mea. Vrei să mă milogesc de tine?

— E abject. E nevastă-ta. Căcat. E nevastă-ta, vrei să mă culc cu nevasta fratelui meu? Cu nevasta fratelui meu mai mare? Nu, nu pot, trebuie să există altă soluție.

— Dotun, numai la tine pot apela. Ești singurul meu frate. Vrei să mă rog de-un străin?

A lovit mai multe suprafețe – propria-i coapsă, peretele, ecranul inert al televizorului. Criza lui de conștiință m-a surprins. Nu mă așteptasem să primească ideea cu entuziasm, dar, nu știu de ce, nu-mi închipuisem nicidecum că va fi atât de răscolit, de speriat. Dar ce-l speria? Nu era el Dotun?

— Așa, și rămâne gravidă. N-o să mai vreți copii?

— Dacă ne organizăm bine, o să ajungă câte un weekend de copil. Dacă nu se întâmplă nimic neprevăzut, trei copii sunt suficienți.

El m-a privit în ochi, mi-a scrutat chipul și s-a prăbușit pe un scaun.

— Tu o tot coci. O coci de mult.

Glasul lui mă acuza de multe.

— Fac asta pentru ea.

— Degeaba, că nu pot. Poate că un străin ar fi mai bun.

De ce i-am spus povestea? Poate că o parte din mine știa că va fi mișcat de suferința lui Yejide, intuise după îmbrățișări și priviri prea insistente că dacă fratele meu ar fi cunoscut-o primul pe Yejide, alta ar fi fost povestea. Poate că-mi dădeam seama încă de pe-atunci că temerea lui Dotun, pe care nu voia s-o recunoască, era că n-ar fi putut face niciodată doar sex cu Yejide, pentru că pe undeva o dorise dintotdeauna.

I-am povestit despre copilul-minune – telefonul de la spital, când asistenta de la cursurile prenatale mă implorase să vin s-o iau pe soția mea –, i-am povestit de ziua când mă dusesem la cursul prenatal, am descris expresia rănită din ochii lui Yejide când încercasem s-o iau din clasă, felul cum se agățase de un stâlp de metal de pe coridorul spitalului, fără să-și desprindă mâinile ca să-și lege șalul căzut când încercasem s-o trag de-acolo. I-am povestit până când ea i-a apărut în fața ochilor, îmbrăcată doar cu bluza ei Ankara și cu juponul de dantelă, cu șalul zăcându-i la picioare ca o piele de șarpe năpârlită. I-am povestit că rămăsese acolo până la sfârșitul cursului, când femeile gravide plecaseră acasă, unele strecurându-se pe lângă ea cu pași grăbiți, altele ocolind-o când ajungeau aproape de ea.

— A înnebunit? a întrebat el.

— A început să meargă la psihiatru. Acum e bine, dar nu-i exclus să se trezească mâine dimineață și să spună că are grețuri matinale.

— Nu pot!

S-a ridicat și s-a dus la fereastră.

— Dotun, te rog să faci sex cu Yejide, frumoasa mea soție.

Am înghițit în sec. Parcă mi-aș fi îndesat pe gât un pumn de fier.

Frate-meu se legăna de pe un picior pe altul. După felul cum își împingea gânditor bazinul spre

fereastră mi-am dat seama că era deja în Ilesa, în dormitorul nostru, și-mi futea soția.

— E abject.

— Atunci sfătuiește-mă tu: ce să fac?

— Frate *mi,* Yejide știe că ești aici în momentul ăsta?

— Știe că sunt în Lagos. Dotun, de ce lungești discuția? De ce-ar fi altfel decât cu toate fetele alea cu care umbli tu? O să fie doar sex, cel mult de cinci ori, și asta-i tot.

— O să fie doar sex.

A vorbit rar, ca și cum, rostind cuvintele, ar fi testat adevărul lor.

27

Cu tot diagnosticul, pe Akin îl irita prezența lui Sesan în patul nostru.

— Vreau și eu să te pot atinge când am chef, cum am chef. Iar copilul e destul de mare să țină minte ce facem, a zis el.

Mi-a venit să-i râd în față. Ce făceam?

— Prioritatea noastră în momentul ăsta e sănătatea lui Sesan, nu pipăiala, am zis.

S-a îmbufnat, dar nu-mi păsa. Mâinile lui nu mai aveau ce căuta pe corpul meu, niciodată. Înșelătoria lui mă sfâșia, dar n-aveam timp să mă ocup de asta sau să-i cer socoteală. Sesan avea nevoie de mine, avea nevoie de tot ce-i puteam da ca să-l țin în viață. Ar fi fost o risipă inutilă de energie să mă cert cu Akin din cauza dezvăluirilor lui Dotun.

După ce i-a fost pus diagnosticul fiului meu, zbârnâiam de adrenalină. Îmi petreceam zilele citind publicații medicale fotocopiate, împrumutate de la doctorul lui Sesan. Capul mi-era plin de imagini cu hemoglobina și celule în formă de seceră. Am învățat să folosesc un termometru ca să verific temperatura lui Sesan și am luat în calcul pentru scurt timp posibilitatea de a face o școală de asistente. Singurul lucru care m-a împiedicat a fost că mi-ar fi rămas prea puțin timp în afara cursurilor de pregătire ca să mă ocup efectiv de fiul meu. Deseori mă trezeam în miez de noapte transpirată, incapabilă să-mi amintesc ce coșmaruri mă făcuseră să țâșnesc din pat. După câteva luni, am reînceput să respir. Sesan era la fel de sănătos, continua să se dea huța cu capul în jos, atârnat de balustradă, și să alerge prin casă fără vreun motiv anume. În plus, se descurca bine la școală, ba chiar a ieșit al doilea din clasă.

Prima criză mi-a tăiat răsuflarea. Sesan s-a întors de la școală și mi-a spus că-l doare capul. I-am dat sirop cu paracetamol și l-am culcat pe canapeaua din

living. Când am încercat să-l trezesc la masa de seară, n-a reacționat.

În timp ce Akin ne ducea la spital cu mașina, mă rugam de Dumnezeu. *Te rog, te rog, te rog,* imploram. Mintea mea nu era în stare să producă nimic mai coerent. Mașina gonea, gonea întruna. Un drac ascuns probabil într-un cotlon al minții m-a convins că, în goana noastră, ne îndepărtam de spital în loc să ne apropiem.

— Mai repede, mai repede. Haide! Tu ai habar unde mergem? am țipat la Akin.

L-am amenințat pe Sesan:

— Măi copile, te omor dacă mori.

Am sărit din mașină poticnindu-mă înainte ca Akin să oprească și am rupt-o la fugă spre cea mai apropiată clădire.

O asistentă a încercat să mi-l ia pe Sesan. Țipam întruna și nu-i dădeam drumul.

— Lasă-l, a zis Akin.

Am lăsat-o pe asistentă să-l ia. Când am încercat s-o urmăm, un angajat al spitalului ne-a oprit. Am început să urlu amenințări în urma femeii, să-i spun ce cazne o așteaptă dacă puiul meu pățește ceva. Umblam în sus și-n jos pe coridor. Eram singură. Akin se dusese undeva să completeze fișa de internare. M-am rugat iar de Dumnezeu. Apoi l-am amenințat… *Dacă îndrăznești… Dacă puiul meu… O să… Îți dau cuvântul meu.* În acel moment, îl uram pe Dumnezeu. Aș fi vrut să fie în fața mea, să-i smulg inima din piept. Ce, îi făcusem eu ceva? Nu meritam și eu puțină fericire? Mama, Olamide și acum Sesan.

Zilele treceau încet, fiecare minut greu de speranță, fiecare secundă tremurând de tragedie. Moomi a venit la spital și a stat lângă mine toată noaptea. A doua zi dimineață, înainte să plece, mi-a amintit că trebuie să mă țin tare, pentru că sunt mamă. Am stat lângă patul lui privindu-l, așteptând, căutând cel mai vag semn că hotărâse să se întoarcă la mine. Nu dădea niciun semn. Mă temeam să-l ating, mă temeam ca nu cumva atingerea mea să-l

tulbure și să-l împingă spre necunoscut, departe de mine, pentru totdeauna. După trei zile ajunsesem să stau în genunchi și să-i murmur rugăminți pe care doar eu le puteam auzi. *Saanu mi, malo, Omo mi, joc nitori Olorun. Saanu mi. Duro timi.* Fie-ți milă de mine, nu pleca, te rog. Rămâi cu mine. Fugeam până la baie și înapoi. Nu mâncam, nu mă spălam.

În a șasea zi, s-a trezit. Am țipat după doctoriță, deși când s-a trezit Sesan, ea era la patul vecin, făcea vizita în salon.

— Mami miroase urât.

Au fost primele cuvinte pe care le-a spus fiul meu când și-a revenit. Nu le-am uitat nici azi.

* * *

Soacră-mea a venit în vizită cam la o săptămână după externarea lui Sesan. A respins salutul lui Akin cu o fluturare a mâinii și a clătinat din cap când i-am oferit de băut.

— E *Abiku*[8], a zis Moomi imediat ce s-a așezat pe un scaun. M-am tot gândit la boala copilului de când am fost să-l văd la spital.

— E doar o boală, Moomi, are o denumire și se tratează. Nu e *Abiku*, a răspuns Akin.

Moomi a pufnit.

— I-au găsit un leac? Îl pot lecui?

— Îl pot trata, a zis Akin.

— Au vreun leac? Nu! Vezi? Scuturi din cap. Asta înseamnă că e *Abiku.* Am văzut o grămadă ca el la vremea mea. Asta e, ce să-i faci. Uite ce-i, copiii ăștia au făcut legământ în lumea spiritelor c-o să moară repede. Ascultați-mă pe mine, legăturile cu lumea spiritelor sunt mai tari ca oțelul. Credeți că spitalele voastre vă pot ajuta în situații din astea? Trebuie să facem ceva.

Akin și-a cuprins fruntea ca și cum i-ar fi dat târcoale o migrenă.

— E doar o boală, Moomi. Și se tratează, n-are nimic spiritual.

— Așa deci, tu ai fost la școala albilor și eu nu. Dar am văzut eu destui din ăștia de-alde voi, cu școală, și știu că școala nu e totuna cu înțelepciunea, la mulți e chiar prostie, cum ar fi că alegeți tratamentul când există leac.

— Moomi, mă faci prost?

Îmi dădeam seama că iritarea lui Akin se transformă în furie.

Moomi l-a pironit cu o privire care voia să spună că răspunsul era un „da" hotărât și s-a întors spre mine.

— Ia zi, fiica mea*, jare.* Ce părere ai? Să stăm cu mâinile-n sân și să ne uităm la doctori cum tratează ceva ce nu pot lecui, deși există altă cale? Altă cale, fiica mea! Toată lumea știe că-n orice piață ajungi pe mai multe drumuri. Dar albii v-au păcălit pe unii dintre voi, v-au spus că există doar drumul lor.

A tăcut și s-a încruntat la Akin, care fixa tavanul.

— Unii-s așa de neghiobi, că-i cred fără să cerceteze singuri. Ai milă de ei, Doamne.

— Moomi, orice-ai spune tu, nu-l ducem pe fiul meu la un șarlatan din ăla de-al tău, a zis Akin.

— Uită-te și tu la Akin ăsta, habar n-are cum e să fii gravidă, uite cum vorbește. O, fiica mea, nu-l băga în seamă. Tu singură hotărăști, că numai tu știi cum e să naști în chinuri. Crezi că numai atâta e vorba aia din popor, că niciun Dumnezeu nu se compară cu mama? Sigur că da. De la o vreme, nimeni nu se mai sinchisește s-o spună cu cap și coadă. Iya Sesan, ciulește urechile și ascultă tot proverbul: niciun Dumnezeu nu se compară cu mama, pentru că nimeni nu poate îngriji copilul care suferă la fel de bine ca ea. Tu hotărăști pentru fiul tău, nu Akin ăsta care vrea să vindece *Abiku* cu seringa.

În acel moment a intrat Dotun, trăsnind a băutură.

— Moomi! Ai venit!

Sesan scăpase de pe genunchii bunicii. Mă trăgea de tivul rochiei.

— Ce-i *Abiku?*

— E un joc, am zis.

— Putem să ne jucăm *Abiku?*

— Nu, e un joc urât, am zis.

Dotun se învârtea pe lângă Moomi, cântând un cântecel pentru copii.

— Be-he, oaia neagră, be-he, oaia neagră.

— De ce behăie fiul meu ca o capră? a întrebat Moomi.

— Cântă un cântec. Un cântec englezesc, a răspuns Akin.

Moomi a oftat și a clătinat din cap.

— Pot să sar ca broasca. Pot să sar ca broasca! De data asta, Dotun a început să cânte în yoruba, iar Moomi n-a mai avut nevoie de traducere.

— Akin, nu te uita așa la mine. Fă-i ceva lui frate-tu.

Deși soțul meu n-avea nimic nou de spus, a reacționat brusc și a schimbat subiectul discuției de la sănătatea lui Sesan la statutul de șomer al lui Dotun, la ceea ce făcea și avea de gând să facă în acea privință.

Dotun sărea prin livingul nostru ca un țânc, cântând tot felul de cântecele pentru copii. Sesan venea după el, ținându-i isonul.

— Cine-i în grădină? O fetiță drăguță. Pot să intru s-o văd? Nu. Nu. Nu!

Dotun s-a oprit în fața mea și, prin aburii beției, m-a tras spre el cu o mână, ridicându-mă de pe scaun, și mi-a apucat sânul cu cealaltă mână. Am încercat să mă eliberez, dar nu mi-a dat drumul.

Akin l-a împins, iar Dotun s-a prăbușit pe un scaun, râzând.

— Ah, rușine! a țipat Moomi, acoperindu-și sânul stâng cu o mână, de parcă s-ar fi temut să nu-i țâșnească inima prin piele.

— E de la băutură, a spus Akin.

— Te rog să nu te superi, soția mea, a zis Moomi.

— Nu e supărată. E de la alcool, nu? m-a întrebat Akin.

I se zbătea un mușchi al maxilarului ca și cum ar fi scrâșnit din dinți. Își făcuse mâinile pumni și i se vedeau venele umflate. Ochii lui erau ațintiți asupra

mea, chiar dacă maică-sa îi spunea ceva. Aștepta să răspund, să-l asigur că fusese într-adevăr doar alcoolul. M-am lăsat pe un scaun, spunându-mi în sinea mea că n-avea niciun drept să se înfurie, dacă ceea ce-mi spusese Dotun era adevărat. Dar aveam prea puțină energie ca să-mi pese prea tare de sentimentele lui Akin. Nu conta decât Sesan. Nu-mi rămăsese decât fiul meu.

28

L-am luat de la dispensarul școlii franciscane. Una dintre asistentele de serviciu era și călugăriță. Femeia a venit cu mine la spital, ținându-l în brațe pe fiul meu și rostind în șoaptă rugăciuni necunoscute mie. Nu recunoșteam decât părțile din Tatăl Nostru:

> Tatăl Nostru care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău…

În curând, nu s-a mai auzit ce spune din cauza gemetelor lui. Se zvârcolea de parcă ar fi căutat o cale să scape din propriul lui corp. Gemetele exprimau prea multă durere pentru o făptură atât de mică. Pân-am ajuns la Wesley Guild, răgușise deja. Am alergat spre salon, cu călugărița venind în urma mea, cu Sesan în brațe. Asistenta de serviciu m-a recunoscut și ne-a arătat imediat un pat. Călugărița a rămas cu noi, rostindu-și rugăciunile la capul patului:

> Vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ. Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi…

Stăteam cât puteam de aproape de pat. Voiam să mă pătrund de vocea lui, să absorb durerea de nedescris din ea. O auzisem de prea multe ori. Mi se întipărise adânc în minte și-mi răsuna în vise. El stătea cu ochii închiși, cu trupul arcuit într-un ghem strâns, pe care doctorul și asistentele încercau să-l desfacă. Mă striga scâncind: „Ma-mii. Ma-mii. Ma-mii!” Fiecare sunet frânt era un cui în inima mea. Voiam cu disperare să pun capăt suferinței lui, indiferent cum. Dar nu puteam.

> Și iartă-ne nouă greșalele noastre…

— Doamnă Ajayi… Doamnă Ajayi, vă rog să-l țineți de mână.

M-am apropiat și mai mult de pat. Sesan m-a prins de mână cu o forță indusă de durere, strivindu-mi încheieturile degetelor. Am primit cu recunoștință durerea din mână, știind că era doar o mică parte din ce simțea el. Speram ca, ținându-mă de mână, să-mi transmită mie agonia și să scape de ea.

Mi-a rămas în minte momentul pentru că a venit și călugărița cu noi la spital. De la o vreme, Sesan era internat atât de des, că nu mai făceam diferența între internări. Amintirea asta e mai aparte datorită călugăriței și rasei ei bej. După câteva momente, medicii ne-au rugat să așteptăm afară, pe mine și pe călugăriță, și ne-am alăturat grupului de rude care stăteau pe scaune sau se plimbau de colo până colo, însoțitori în valea umbrei morții, așteptând să iasă cineva în alb care să ne decidă soarta.

Călugărița m-a luat de mână, m-a dus la o bancă de lemn și s-a așezat lângă mine. Și am așteptat; călugărița se ruga, iar eu m-am gândit la vina pe care o purtam. Nu puteam scăpa de sentimentul de vinovăție pentru boala lui Sesan, și nici măcar n-am încercat. În ochii mei, durerea lui era 50% din cauza mea. Eu îl îmbolnăvisem. Eu îi transmisesem gena siclemiei; corpul meu creasе defectul corpului lui. Nu mă feream de disperare, nu mă ascundeam de durerea lui – așa era corect, să iau parte la ceea ce pricinuisem.

Refuzam să iau în calcul posibilitatea morții lui. N-am renunțat la Sesan, inima mea se agăța de el. M-am autoconvins că avea să treacă peste toate – peste durerea care-l făcea să urle până răgușea, peste injecțiile și calmantele pe care le pompau în el. Nici măcar o dată nu mi-am dorit ca moartea să-l elibereze de suferință. Nu mă rugam decât să treacă peste toate și să trăiască. Medicii ne spuseseră că unele persoane trăiau mult și bine chiar dacă aveau siclemie, iar din punctul meu de vedere, nu exista

niciun motiv pentru care fiul meu să nu se numere printre ele.

M-am autoconvins că avea să trăiască pentru că merita și voia să trăiască, era atât de curajos, de însetat de viață, orice s-ar fi întâmplat. Dar și pentru că știam deja că n-aș mai fi suportat să pierd încă un copil – nici măcar nu mă puteam gândi la asta. Știam că nu voi supraviețui pierderii.

Călugărița l-a vizitat zilnic pe Sesan în cele două săptămâni pe care le-a petrecut la spital. În mult așteptata zi a externării, Akin a vrut să-l ducă în brațe când am ieșit din salon, dar el a sărit jos și a tulit-o înaintea noastră spre mașină. Râdea cu mânuțele întinse, încercând să prindă un fluture roșu care zbura în fața lui.

29

— Domnule Ajayi. Sunteți domnul Ajayi, da? Așa, bun, a spus doctorul. Acum răspunde la tratament, o să-l puteți vedea peste vreo oră. Vă anunț eu când. Vă rog să mă scuzați.

Am ieșit iar pe coridor, unde stătusem pe o bancă, lângă Yejide. Ea se plimba de colo până colo, cu mâinile încleștate pe burta mare.

— Vino să stai jos, *oya.* Nu e nicio problemă.

Am luat-o pe după umeri și am condus-o la o băncuță.

— Când mă întorceam de la toaletă, m-am întâlnit cu unul dintre doctorii lui Sesan. A zis că răspunde la tratament. În curând o să-l putem vedea. Deci relaxează-te, da?

— Slavă Domnului, a oftat ea, scurgându-se la pieptul meu. Când ai plecat tu, bebe a dat iar din picioare.

Mi-am pus mâinile pe burta ei.

Ea a chicotit.

— Îmi pare rău, acum nu mai dă.

— Nu-i corect.

M-am tras mai aproape de ea, să-i fac loc unui bătrân lângă mine pe bancă.

— Nu te duci acasă să iei micul dejun? Eu aștept aici.

— *Lai lai.* Nici vorbă, nu plec nicăieri fără fiul meu.

— O să fie bine, stai liniștită. Trebuie să mănânci, Yejide. M-am ridicat. Hai că-ți iau ceva de la oamenii ăia care vând mâncare în fața porții. Ce vrei?

— Poate niște pâine.

— Vin imediat.

Eu și Yejide ne treziserăm noaptea și-l găsiserăm pe Sesan zvârcolindu-se de durere. Puțin înainte de ora 3 dimineața ajunseserăm la spital. Când am ieșit în fața porții pentru vizitatori, soarele tocmai răsărea. Majoritatea chioșcurilor de lemn

îngrămădite aproape de intrare erau goale și a trebuit să merg spre strada Ijofi ca să pot cumpăra două chifle proaspete de la o femeie. Yejide nu terminase de mâncat când s-a apropiat de noi medicul cu care vorbisem mai devreme; ne-am ridicat în picioare când a ajuns lângă noi.

— Haideți cu mine. Am ceva să vă spun, a zis el.

Yejide a lăsat pâinea pe bancă și am luat-o înainte pe coridor împreună cu medicul.

Medicul a aruncat o privire spre burta lui Yejide și s-a oprit.

— Nu, nu. Vorbeam doar cu soțul dumneavoastră, *Ma.* Duceți-vă și stați jos, vreau să vorbesc doar cu el. Numai noi doi.

— Numai cu el, *ke?* N-aveți nevoie de mine? a zis Yejide.

— Nu, doamnă. Vreau doar să-i pun câteva întrebări soțului dumneavoastră. Vine imediat înapoi.

Yejide s-a întors la bancă, târșâindu-și picioarele, iar eu și doctorul am luat-o înainte pe coridor. Când ne-am oprit în capăt, auzeam încă zgomotul pașilor ei.

— Domnule Ajayi, nu știu cum să vă spun.

Cred că a rămas cu privirea în podea un minut întreg. Când a ridicat-o, avea ochii roșii.

— E primul meu caz de pediatrie. Sunt doctor abia de un an. Nu m-am specializat în pediatrie. Medicul care mă supervizează, specialista de serviciu, a fost și ea de față când ne-am luptat pentru viața lui Sesan. Dar acum iar s-a dus la toaletă. Doctorița Bulus, așa o cheamă, cred că are diaree. Poate c-ar trebui s-o așteptăm pe ea, îmi pare tare rău.

— Ce vreți să spuneți?

Medicul s-a frecat la ochi cu dosul mâinii și a oftat.

— L-am pierdut. Îmi pare tare rău, l-am pierdut.

Până-n ziua de azi mă gândesc la felul cum a spus că l-au pierdut, ca și cum ar mai fi avut o șansă să-l

recupereze, să-l găsească ascuns într-un dulap de dosare.

M-am întors la Yejide.

— Se simte mai bine, i-am zis.

— Când îl putem vedea?

— Încă nu. Au zis… vor să-l mai țină sub observație încă două ore înainte să-l vedem.

Ea s-a încruntat.

— Două ore? De ce-a vrut să vorbească doar cu tine?

— Ai *ewedu* acasă?

— *Ewedu?* Yejide s-a scărpinat în cap. Da. De ce?

— A zis să-i aducem mâncare de *ewedu* ca să… pentru că atunci când… e hrănitoare și el zice că o să-l ajute. Hai acasă, *oya.*

— De ce?

— Yejide, hai după *ewedu.* Oricum, două ore de-acum încolo n-o să-l vedem. Hai să mergem repede, ca să fie gata mâncarea când o să ne primească.

Ea s-a strâmbat. În timp ce mergeam spre parcare, se tot uita înapoi spre salonul unde fusese internat Sesan.

Pe drumul spre casă, mă tot gândeam în ce fel să-i spun lui Yejide că fiul nostru murise. Mi-am dat seama încă înainte să ieșim pe poarta spitalului că avea să fie cel mai greu lucru pe care-l făcusem vreodată.

Când am parcat în fața casei noastre, Yejide mi-a pus o mână pe genunchi.

— N-ai scos nicio vorbă de când am plecat de la spital. Ce s-a întâmplat? Ce-a zis doctorul?

Probabil că mi se citea în ochi, în felul cum o priveam în timp ce căutam ceva plauzibil de spus.

— E Sesan, *abi?* Chestia cu *ewedu* e o minciună – ai vrut să mă scoți din spital. Ce s-a întâmplat? M-a strâns de genunchi. *Abi*, fiul meu e mort?

Nu puteam minți, nu puteam spune adevărul, n-aveam energie să scot niciun cuvânt. Mă holbam pur și simplu la ea.

— Akin? Sesan e mort. *Abi?*

N-am fost în stare nici măcar să dau din cap în semn că da. Eram slăbit, extenuat. Nici măcar n-am încercat s-o iau în brațe când și-a lipit fruntea de bordul mașinii și a început să plângă.

* * *

În ziua următoare, Moomi a venit să ceară voie. Și-a prezentat sec condoleanțele și s-a așezat pe patul nostru, lângă Yejide.

— Doar câteva semne pe corp, a zis ea cu voce scăzută, și-l biciuim un pic.

— Moomi, am zis nu, n-are niciun rost.

Nu-mi venea să-mi cred urechilor, am fost la un pas de a o da afară din casă.

— Ca să fim siguri data viitoare, să știm sigur când Yejide o să mai aibă copii.

— Am spus nu. N-ai auzit?

Cunoșteam tradiția. Nu era nevoie să mi-o explice. Corpul unui *Abiku* trebuie biciuit pentru ca data viitoare când se naște, să fie însemnat și să știi că pruncul mort s-a întors ca să-și chinuie mama. Nu voiam ca fiul meu să fie marcat ritualic pentru că nu credeam că era un copil-duh malefic. Nu crezusem niciodată câtuși de puțin în *Abiku.*

— *Abiku. Abiku.* Am spus-o, am tot spus-o de mi-am răcit gura. Dar tu ai zis că ce știe o babă? Tu ești bărbat, Akin. Un simplu bărbat. Ce știi tu? Ia zi. Ai purtat vreodată un copil în pântec? Ai ținut vreodată un copil la sân și te-ai uitat la el cum moare? Știi doar engleza ta idioată. Ce știi tu? Spune-mi tu, Yejide, *o jare.* Tu trebuie să-mi dai permisiunea. Le dai voie? Doar câteva semne, ca să fim siguri?

— Da, a răspuns Yejide, acoperindu-se cu o pătură.

— Yejide? Ce-i porcăria asta, doar nu-i lași să facă așa ceva.

— Vă rog, vreau să dorm, a zis ea. Plecați toți. Vă rog să plecați.

30

Pe trupul fiicei mele nu erau nici incizii, nici răni sau cicatrici, nici măcar o singură urmă de bici dintr-o viață anterioară. Și totuși i-au dat numele Rotimi, ceea ce voia să spună că era un copil *Abiku,* venit pe lume cu intenția de a muri cât mai curând. Rotimi – rămâi cu mine. Era numele ales de soacra mea, un nume pe care până atunci îl crezusem rezervat băieților. Mă întrebam dacă Moomi alesese Rotimi pentru că era flexibil. Dacă ulterior i se adăuga prefixul potrivit, avea să sune normal, eliberat de trecutul chinuit pe care-l oglindeau numele de copii *Abiku.* Rotimi putea deveni cu ușurință Olarotimi – Belșugul rămâne cu mine. Alternativele ca Maku (Nu muri) sau Kukoyi (Moarte, pe el să nu-l iei), nu prea lăsau loc de întors. I-am verificat corpul centimetru cu centimetru, chiar și palmele și tălpile picioarelor. Nimic. M-am uitat lung la obrajii ei netezi, neînsemnați, și m-am gândit la Sesan, la trupul lui lovit, marcat pe vecie. Mi-aș fi dorit să șterg urmele cu degetele, așa cum la un moment dat îi frecasem lacrimile până dispăruseră în piele. Mai întâi trebuia să aflu unde-l îngropaseră – dacă-l îngropaseră, și nu-i lăsaseră pur și simplu rămășițele într-un tufiș departe de oraș, departe de orice loc unde trăiau oameni.

N-aveam cum să aflu. Moomi nu-mi răspundea la întrebări. Refuza complet să-l pomenească pe Sesan. Pentru ea părea un vis urât care trebuia uitat repede și în niciun caz pomenit. Nici lui Akin și nici mie nu ni s-a îngăduit să ne apropiem de rămășițele lui Sesan sau să mergem la înmormântare, iar cum soțul meu nu fusese niciodată de acord cu semnele, nu s-a dus la Ayeso în ziua când corpul lui Sesan a fost însemnat.

În ziua când Rotimi a fost botezată – o ceremonie liniștită la care au participat doar zece persoane – mi-am scos lănțișorul de aur chiar înainte să înceapă ritualul și i l-am răsucit de trei ori în jurul gâtului,

formând un colier cu mai multe șiraguri. Pandantivul, un crucifix, era ascuns sub rochița ei albă. A fost singurul lucru pe care l-am făcut pentru fiica mea în acea zi. Soacra mea s-a îngrijit să-i facă baie și s-o îmbrace pe Rotimi și chiar i-a ținut capul în timp ce o alăptam. Moomi s-a străduit să se poarte frumos, dar îi simțeam nerăbdarea iritată față de mine, chiar dacă eu eram departe, îl îngrijeam pe Sesan, mă zbăteam în continuare să-l țin în viață, luptând cu imaginile tulburi care mă împiedicau să-l văd. Moomi era și ea o viziune tulbure, o imagine stingheră care-mi lua fața în palme și mi-o ștergea, căutând lacrimi, doar că eu nu plângeam. Eram doar somnoroasă, nerăbdătoare să mă ghemuiesc în pat și să visez la Olamide și la Sesan.

— Trebuie să te ții tare pentru copilul ăsta, mi-a tot repetat ea până când mi-am acoperit urechile cu mâinile.

A plecat de la noi în aceeași zi, chiar dacă nu avea alți nepoți de care să se îngrijească.

— E fiica ta. Să ai grijă de ea, că tu n-ai murit, mi-a zis înainte să iasă la mașină, unde o aștepta Akin.

Ar fi avut mai multe de spus – i se citea în furia și disprețul din ochi. Ochii care mă condamnau pentru că jeleam prea mult, pentru că eram prea slabă ca să fiu mamă pentru pruncul meu nou-născut, pentru că trăiam printre morți. Dar puțin îmi păsa mie de părerea ei sau de ochii ei urduroși care se răsteau la mine; la urma urmei, nu era decât o fotografie tulbure printre altele, acoperindu-mi câmpul vizual. M-am bucurat când a plecat, până când Rotimi a început să țipe și a trebuit să mă ridic și s-o iau din pătuț. Dacă Moomi ar mai fi stat puțin, ar fi putut face ea asta. Ar fi putut legăna copilul până tăcea, în timp ce eu visam.

Nu știam ce să fac cu fetița urlătoare de care ne rugam oricum, zi de zi, de fiecare dată când o strigam pe nume – Rotimi, rămâi cu mine. Când o alăptam la sân închideam ochii, atentă ca privirile să nu ni se întâlnească. O dată la două zile chemam

spălătoreasa, să spele lucrurile bebelușului. Nu aveam destulă tărie să iubesc când aș fi putut pierde iar, așa că nu mă agățam de ea și nu prea speram, convinsă fiind că până la urmă avea să-mi scape și ea printre degete. I-am lăsat lănțișorul de aur pe care i-l pusesem la botez și de fiecare dată când ieșeam din casă, i-l înfășuram în jurul gâtului, cu crucifixul sub haine, pe piele, ca un talisman.

* * *

S-a întâmplat într-o dimineață de luni, în timp ce Rotimi dormea. Dormea mult și aproape fără să se miște.

În acea dimineață de luni, nu-i era nici prea cald, nici prea frig. Respira slab, dar constant, și chicotea din când în când în somn. Oare din cauza ei lucrurile au luat întorsătura pe care au luat-o? Pentru c-am vrut să stau cu ea în cameră și n-am putut coborî în camera lui Dotun? Uneori mă gândesc că dac-aș fi fost jos, în camera lui Dotun, aș fi auzit mașina oprind în fața casei. Poate că m-aș fi îmbrăcat în pripă și-aș fi ieșit din camera lui. Dar întotdeauna mi-am dorit să se întâmple ceea ce s-a și întâmplat. Undeva înăuntrul meu, am vrut ca Akin să intre peste noi. Am vrut să-l privesc în ochi în acel moment; am vrut să-i provoc un soi de izbucnire pasională, iar în acea zi de luni am primit exact ce mi-am dorit.

Când Akin m-a surprins cu Dotun, am avut un sentiment de satisfacție, dar în același timp de dezamăgire. Dezamăgire pentru că, deși n-aș fi vrut, îmi păsa totuși de durerea din ochii lui. Am închis ochii ca să prind putere, am ridicat genunchii ca să-l primesc pe Dotun și nu mă interesa decât soțul meu și ce vedea el – spatele arcuit al lui Dotun, zvâcnirea febrilă a șoldurilor, tremurul și prăbușirea.

Akin a rămas în pragul ușii, tăcut și nemișcat, până când Dotun s-a dat jos de pe mine și a schelălăit văzându-și fratele în cameră. Apoi Akin s-

a întors, a încuiat ușa și și-a strecurat cheia în buzunar.

Și-a scos haina, a împăturit-o și a pus-o pe pat. După care focurile iadului și-au ieșit din matcă, revărsându-se în dormitorul nostru.

PARTEA A TREIA

31
ILESA, DECEMBRIE 2008

Ajung la Ilesa cu puțin înainte de miezul nopții. Alerg cu șoferul între hoteluri și moteluri, dar se pare că toată țara e la Ilesa vinerea asta. Nu găsim nicio cameră liberă până când ajungem în Ayeso, exact partea din oraș pe care aș fi vrut s-o evit, fiind atât de aproape de casa tatălui tău. Dar trebuie să dorm undeva, așa că iau singura cameră liberă de la Beautiful Gate Guest House. Mă rog de recepționer să-i dea voie lui Musa să doarmă pe canapeaua din spațiul unde înainte pare să fi fost livingul și care acum servește drept recepție.

Sunt obosită, dar nu pot să dorm. Ies pe balconul camerei, de unde văd casa tatălui tău; e chiar peste drum, imediat după punctul în care strada acoperită cu gudron se afundă într-o vale. E ușor de observat pentru că, în afară de pensiunea în care mă aflu, e singura casă luminată, având generator. Afară, în strada principală, sunt parcate mai multe mașini, pe două rânduri. Pe balcon sunt oameni la masă; sunt oameni peste tot. Chiar dacă de-aici n-am cum să văd curtea din spate, văd fumul care iese de-acolo. Ar trebui să fiu acolo, să supraveghez tocana clocotindă, să le spun bucătarilor plătiți să ia carnea sfârâindă de pe foc, ca să nu se ardă, să am grijă să se apuce de orezul Jollof cel târziu la 5 dimineața și de tocană la 6, pentru ca toată lumea să poată mânca înainte să plece la biserică, pentru slujba de înmormântare. Asta fac soțiile; am făcut-o și eu de multe ori, ții minte? Ai observat măcar că mă străduiam din greu?

De ce m-ai invitat la înmormântarea asta? Și, la urma urmei, de unde-ai știut unde sunt? Credeam că m-ai șters cu totul din peisaj, cum șterge profesorul cu buretele însemnările vechi de pe tablă. Până când am primit acea carte poștală, o invitație tipărită din partea lui Akinyele Ajayi. Mă uit la casa familiei, sperând să recunosc pe cineva, măcar una dintre

persoanele pe care le considerasem familia mea în acel loc care odinioară fusese casa mea. Dar e prea departe. Văd oameni, dar nu le văd chipurile, și oricare dintre acei bărbați ai putea fi tu. Afară au rămas câteva corturi; presupun că sunt de la priveghiul din seara asta. N-am avut de gând să particip, ca să vă aud pe tine și pe frații tăi spunând, între două imnuri, minciuni atent ticluite despre tatăl vostru mort.

Îmi imaginez cuvintele chibzuite pe care le-ai rostit cu siguranță în această seară, platitudinile de rigoare din partea fiului cel mare. Sigur ai fost elocvent, iar unii s-au simțit mișcați până la lacrimi. Cei care nu l-au cunoscut pe tatăl tău trebuie să fi simțit un imbold de a plânge în hohote pentru comoara pe care lumea a pierdut-o la frageda vârstă de nouăzeci de ani. Maică-ta trebuie să fi fost mândră, ca de obicei. Cum sigur ai vorbit tu primul, niciunul dintre frații și surorile tale nu s-a putut măsura cu talentul tău de orator, le-ar fi fost imposibil chiar dac-ar fi avut la dispoziție un an ca să se pregătească. Stau pe balcon până când luminile din casa tatălui tău se sting, apoi mă întorc în cameră și adorm instantaneu.

Mă trezesc înainte de 6 dimineața. Podeaua mi se pare rece și ies pe balcon, în timp ce frigul mi se încolăcește în jurul picioarelor. Casa familiei tale arată ca și cum nimeni n-ar fi dormit acolo. Poate c-ai închis casa din Imo și ai dormit aici azi-noapte. Mă instalez pe un scaun din plastic și pândesc. Nu mă grăbesc cu pregătirile, pentru că n-o să vin la slujba de la biserică.

Pe la 7 sosește tipul cu cântările de laudă, cu un mini-megafon. Se oprește în stradă și începe să cânte, ridicând în slăvi mai întâi pe toți cei din Ijesa, de unde e și tatăl tău. Am învățat textul acestui *oriki* chiar înainte să mă căsătoresc cu tine. Maică-ta m-a învățat toate versurile pe care le știa, iar eu le-am memorat înfrigurată. Mi-a zis să te trezesc dimineața în genunchi, intonând versurile cântecului de laudă pentru familia ta. Însă eu am ales să mă lipesc de

trupul tău și să ți le șoptesc la ureche, deși ție nu-ți plăcea să asculți poezie nici dimineața și nici altă dată, așa că Sesan era cel care profita de recitările mele. Cântărețul a început acum să laude familia bunicii tale paterne. Cuvintele astea despre oameni care au murit cu mult înainte să ne naștem noi îmi dau și azi dureri de cap.

Când cântărețul ajunge în sfârșit la *oriki*-ul pentru tatăl tău, am deja ochii în lacrimi. Nu știu dacă plâng pentru mine, pentru tine, pentru tatăl tău, pentru toți anii care au trecut sau pentru că bărbatul intonează versurile atât de frumos. Lângă cântăreț stă în picioare o femeie – ține mâinile ridicate. Îmi dau seama că plânge, trupul i se scutură și șalul îi alunecă pe jos. Nu se apleacă să-l ridice. Îmi șterg lacrimile de pe obraji cu mâini reci.

Când e scos din casă sicriul tatălui tău, care pare alb de aici de la mine, izbucnește un bocet puternic. Bocetul urmează un crescendo în timp ce purtătorii ridică sicriul pe umeri. Oamenii stau câte doi sau trei, ținându-se unii de alții ca și cum fără sprijin ar risca să se prăbușească sub povara durerii. O voce de femeie acoperă larma, ajungând până la mine. „Chiar s-a terminat, tată? Chiar ne părăsești? Nu te trezești? Nu ne spui la revedere? Tată? Tată?”

Purtătorii sicriului pornesc spre dric; în frunte merge un trompetist solitar, cântând *Shall We Gather at the River.* Iar cântărețul își continuă incantația.

Ma j'okun ma j'ekolo
Ohun ti won ba n je l'orun ni o maa ba won je

Micul grup strâns în fața casei voastre se împrăștie. Mulți urcă în mașinile parcate. Mașinile se pun lent în mișcare, formând o coloană în urma dricului. O camionetă cu un bărbat aplecat pe geam, cu o cameră video pe umăr, e prima care accelerează. Dricul o urmează, claxonând ca să anunțe plecarea definitivă a tatălui tău din cartierul unde-și petrecuse cea mai mare parte din viața de

adult. Nu se va mai întoarce aici; după slujbă, va fi înhumat în cimitirul bisericii din Ijofi. După dric vin mai multe mașini, jeepuri și SUV-uri lucioase ale copiilor și rudelor lui apropiate. Aștept să treacă și ultimul vehicul înainte să mă întorc în cameră.

În timp ce eu mă îmbrac, probabil că tu stai lângă mormântul proaspăt săpat al tatălui tău, înconjurat de rude și preoți. Vei fi primul dintre copiii lui care aruncă un pumn de țărână în groapa tatălui tău. Bocetele vor începe iar și, în timp ce vă uitați cu toții la groparii care umplu mormântul cu pământ, până și bărbaților le vor da lacrimile. Cupluri care nu și-au mai vorbit de săptămâni întregi se vor ține de mână. Eu am fost prea șocată ca să plâng la înmormântarea tatălui meu, dar tu ai avut lacrimi în ochi, chiar dacă n-ai lăsat să-ți curgă niciuna. Te-am ținut de mână în timp ce-ți trăgeai nasul și clipeai des.

Akin, cine o să te țină azi de mână dacă plângi în tăcere?

32
DUPĂ 1992

Prima oară când Dotun a făcut sex cu soția mea, am stat în fața ușii dormitorului și am plâns. S-a întâmplat într-o sâmbătă. Funmi era în vizită la rude sau așa ceva. Eu ar fi trebuit să fiu la clubul sportiv. Crezusem pe atunci că aveam să fiu în stare să joc tenis sau să beau bere în timp ce fratele meu încerca s-o lase gravidă pe Yejide. Plănuisem totul în așa fel încât, până să mă întorc eu acasă, Dotun să fi ieșit din camera noastră, Yejide să se fi îmbrăcat, iar eu să mă pot purta ca și cum n-aș fi avut habar de nimic.

Însă la jumătatea drumului spre club, am întors mașina și m-am dus acasă. Sperând să-i găsesc în living, uitându-se la televizor, unul într-o parte a camerei, celălalt în partea opusă. Închipuindu-mi că poate Yejide nu era atât de vulnerabilă pe cât credeam, că Dotun nu era atât de convingător cum bănuiam și că-mi rămânea o șansă să-i spun fratelui meu că mă răzgândisem. Nu mai eram sigur de planul meu, nu mai suportam gândul ca el să se atingă de soția mea.

Nu era nimeni în living.

Aș fi putut da înapoi atunci, ajuns în fața ușii dormitorului nostru, când devenise evident că era prea târziu să mai opresc ceea ce declanșasem. Ar fi trebuit să cobor la parter și să ies iar pe ușă. Dar m-am pomenit că nu mă pot mișca. Aveam senzația că rămăsesem dintr-odată fără oase în corp și că aveam să cad din picioare. Așa că m-am agățat cu ambele mâini de clanța din inox, lipindu-mi fruntea de tocul ușii. Lacrimile îmi curgeau șiroaie pe obraji în timp ce-mi închipuiam ce se întâmplă de cealaltă parte a ușii.

Până în acel moment, toate lacrimile pe care le vărsasem ca adult fuseseră provocate de Yejide. Prima oară se întâmplase atunci când mă întrebase dacă, după părerea mea, era vinovată pentru moartea

maică-sii. *Sunt sigură că mama ar trăi și azi dacă nu m-ar fi făcut pe mine,* spusese ea, răsucindu-și o codiță împletită pe arătător. N-am știut ce să răspund, dar corpul meu reacționase la disperarea cruntă din ochii ei cu lacrimi usturătoare în propriii mei ochi. Ea clipise și disperarea dispăruse pur și simplu. Apoi zâmbise și-mi ceruse să uit vorbele ei. *Bineînțeles că nu-i vina mea; doar nu mi-am făcut eu capul,* spusese ea, dând drumul codiței. Schimbase subiectul, iar eu mă frecasem la ochi cu dosul mâinilor. Ea nu băgase de seamă lacrimile mele și am avut senzația că fusesem martor la un conflict dintre ea și propria ei persoană. Am realizat că nu se uitase în ochii mei așteptând să-i dau răspunsuri – privise în direcția mea doar pentru că întâmplător mă aflam acolo.

După două săptămâni, tatăl ei a murit. La înmormântare, m-a șocat felul în care se dăduseră peste cap mamele ei vitrege doar ca să se asigure că Yejide nu e înconjurată de nicio rudă. Se mutau cu toții dintr-o parte în alta a mormântului, pentru ca Yejide și cu mine să rămânem singuri ca niște paria. Când i-am tras un ghiont lui Yejide, spunându-i să mergem amândoi după frații, surorile și mamele ei vitrege, mi-a zâmbit și mi-a spus că aceștia se mutaseră din cauza ei, iar dacă noi treceam în partea lor, pur și simplu aveau să-și schimbe iar locul.

Yejide îmi spusese de mai multe ori că mamele vitrege se distrau ostracizând-o. Dar până-n ziua înmormântării, nu mă gândisem prea mult la cum trebuie să fi fost copilăria ei într-o familie unde singurul ei aliat era taică-său. Taică-său, omul care-i spusese nu o dată că iubirea vieții lui ar fi trăit veșnic dacă Yejide s-ar fi născut cu un cap mai mic, suficient de mic pentru ca mama ei să-l împingă afară fără să piardă atât de mult sânge. Lacrimile pe care am reușit să mi le înăbuș atunci, la înmormântare, n-au fost pentru tatăl lui Yejide – îl întâlnisem pe bătrân o singură dată înainte să se stingă. Lacrimile care mi-au încețoșat privirea erau pentru fetița însingurată care devenise femeia pe

care o țineam de mână în timp ce se apleca să arunce un pumn de nisip pe sicriul tatălui ei.

Am știut că Dotun va accepta să facă sex cu soția mea cu mult înainte să deschid discuția cu el. Mă călisem din timp și presupusesem că, atunci când în sfârșit avea să se întâmple, n-aveam să simt altceva în afară de milă pentru Yejide. Ea încerca să joace rolul cumnatei bune când fratele meu era prin preajmă, dar știam că-l disprețuiește și că o compătimea pe nevastă-sa pentru că-l luase de bărbat. La un moment dat, se scăpase și spusese că nu-i venea să creadă că noi doi suntem frați. N-a dat alte explicații, dar mi-am dat seama ce încerca să spună – după părerea ei, eu eram Jekyll, iar el, Hyde. Crezusem că aveam s-o compătimesc pentru vinovăția care avea s-o apese; că avea să-mi pară rău de ea pentru că va fi nevoită să caute consolare la un bărbat pe care-l disprețuia. Nu-mi imaginasem că atingerile lui Dotun aveau s-ajungă vreodată să-i facă plăcere. Dar în acea zi de sâmbătă, în loc de vreo emoție pentru soția mea, am plâns pentru că mă simțeam umilit, deznădăjduit, furios. Lacrimile mele n-aveau nicio legătură cu Yejide. Puțin îmi păsa cum se simțea ea în acel moment. Furia mi s-a încolăcit în jurul gâtului ca un șarpe constrictor, umezindu-mi ochii, provocându-mi o durere ascuțită în piept la fiecare gură de aer pe care o trăgeam.

Lacrimile secaseră până când a ieșit Dotun din cameră – fără cămașă, cu broboane de sudoare pe claviculă ca un colier care se topea. Rămăsesem doar cu furia care mă sufoca.

— S-a dus la baie, a zis el, închizând ușa în urma lui. Ai zis că te duci la club. Frate *mi,* ești bine?

Atunci m-am răsucit, am rupt-o la fugă pe scări, am luat mașina și am plecat înainte ca Yejide să-și dea seama că mă întorsesem acasă. Mi-am petrecut restul zilei rătăcind cu mașina prin oraș și-am revenit acasă aproape de miezul nopții.

Când am intrat în dormitor, Yejide nu dormea încă. A venit la mine și m-a îmbrățișat; țin minte că m-am gândit atunci că era prima oară când aș fi vrut

s-o lovesc, să-i provoc durere. Îmi tremurau mâinile când i-am atins părul. Întotdeauna considerasem că n-o merit pe Yejide, iar în ziua aceea, în timp ce deschideam ferestrele din dormitor, să intre aer curat, am știut că niciodată n-aveam să devin genul de bărbat care s-o merite.

În seara următoare, Dotun s-a dus iarăși sus la Yejide, cum ne fusese înțelegerea. Eu m-am dus cu mașina la Ijesa Sports Club și am încercat să mănânc supă de somn cu piper. Când am ajuns acasă, Yejide stătea ghemuită în pat, bălmăjind ceva ce n-am reușit să înțeleg. Mi-am scos cămașa și maioul și am ținut-o în brațe în timp ce ea plângea și-mi spunea cât de sigură fusese prima oară că rămăsese gravidă. *L-am simțit cum dă din picioare,* așa a zis. Și, deși în timp ce-i sărutam fața nu mă puteam gândi decât că ceva mai devreme în ziua aceea împărțise același pat cu Dotun, am reușit s-o liniștesc, i-am zis că era o chestiune de timp până când avea să procreeze de-adevăratelea.

Un weekend – n-a fost nevoie de mai mult ca s-o avem pe Olamide. Planul inițial fusese să avem patru copii: doi băieți, două fete. O dată la doi ani, Dotun urma să petreacă un weekend la noi, s-o lase gravidă pe soția mea, apoi să se întoarcă în Lagos. Întotdeauna am presupus că eu eram instigatorul, cel care hotăra când anume să intre amândoi în dormitor și să conceapă copii. După ce s-a născut Rotimi, m-am gândit că e o cruzime să mai aducem un copil pe lume când era posibil ca el sau ea să îndure aceleași suferințe ca Sesan. I-am spus lui Dotun că renunțăm la înțelegerea noastră. Și niciodată nu m-am gândit c-o să mă întorc într-o zi acasă și-o să-l găsesc împingându-se în nevastă-mea fără permisiunea mea.

Când am intrat peste ei, furia care rămăsese încolăcită în jurul gâtului meu din acea primă sâmbătă s-a deșteptat, întărind strânsoarea. Ochii mei i-au întâlnit pe ai lui Yejide și mi s-a făcut rușine. Ochii care înainte mă priveau ca și cum numai pe mine m-ar fi avut pe lume mă fixau acum

cu dispreț. Se uita urât la mine, ca la o insectă pe care-i venea s-o strivească. N-a făcut nicio mișcare să-l oprească pe Dotun, doar a întors capul. Am înțeles că, deși îmi închipuisem că aveam să fac schimb de locuri cu frate-meu din când în când, adevărul era că din acea primă sâmbătă, el ocupase teritorii pe care eu nici măcar nu le întrezărisem.

Am așteptat până când Dotun s-a dat jos de pe ea și m-a văzut. A sărit din pat. Mi-am scos haina fără grabă, am împăturit-o, apoi am pus-o pe pat. N-aveam nicio armă la îndemână, vreun pisălog sau vreun cuțit tăios pe care să pun repede mâna. M-am apropiat de Dotun cu singurele arme de care aveam cu adevărat nevoie – furia mea turbată, pumnii încleștați.

— Frate Akin… stai, stai, frate Akin… nu te lăsa folosit de diavol, *Egbon mi…* te rog, nu fi… stai… unealta diavolului… a urlat Dotun, înfășurându-se într-un cearșaf.

Am râs, un sunet care a ieșit din mine sfredelindu-mă, zgâriindu-mi gâtlejul.

— Unealta diavolului? *Eu?* Ticălosule!

Am început să-i trag pumni în nas, în ochi. Am simțit cum i se crapă pielea, am auzit cum îi trosnesc oasele și am văzut sângele țâșnindu-i din nas. Bubuitul din capul meu se intensifica la fiecare pumn cărat în mutra lui Dotun. El a tot bătut în retragere până când s-a împiedicat de cearșaful cu care se acoperise. A căzut, și în cădere s-a lovit cu capul de noptiera lui Yejide, dărâmându-i veioza. A aterizat pe spate, iar cearșaful i-a dezvelit corpul.

Am îngenuncheat deasupra burții lui dezgolite și l-am lovit cu pumnul – în gât, în piept, i-am lovit mâinile cu care încerca să mă țină la distanță. Aveam sânge pe mâini – sângele lui, sângele meu. Sângele a pătruns în covorul de pe podea, întinzându-se într-o pată ca o hartă, care n-a ieșit niciodată la spălat.

— Am avut încredere în tine!

M-am dat jos de pe el și i-am cărat pumni în piept până i-am făcut o rană sângerândă sub sfârc. El a tușit și a scuipat sânge pe covor. Sânge și un dinte;

dintele strălucea în băltoaca roșie. A dat să spună ceva, dar a tușit și iar a împroșcat cu sânge.

Penisul lui flasc și încă umed m-a scos din sărite. Mi-am amintit unde fusese recent acest penis și o furie strânsă într-o viață întreagă mi-a încins capul. Imaginile cu el și Yejide cu care mă luptam de ani de zile în clipele de veghe și care-mi mâhneau visele ori de câte ori puneam capul pe pernă au scăpat din cușca iluzorie pe care le-o construisem.

Am îngenuncheat între picioarele depărtate ale lui Dotun, l-am apucat de penisul flasc și l-am răsucit. Țipătul lui m-ar fi asurzit dacă l-aș fi auzit, dar capul meu a făcut explozie, acoperind tot restul.

Am simțit niște mâini moi pe umeri, care mă trăgeau înapoi. Mă zbăteam, mă zbăteam întruna.

— Pentru Dumnezeu, Akin. Te rog, nu-l omorî!

Yejide era în genunchi lângă mine, încă dezbrăcată.

I-am dat drumul lui Dotun.

— Ține-ți gura, târfă.

— Eu? Eu, târfă, Akin? O să-ți mănânce un câine gura pentru ce-ai spus.

Tonul ei era furios, nu rugător. M-am întins după veioza căzută, i-am tras firul din priză.

— Ce faci?

Vocea lui Yejide era stridentă de la panică.

— Akin? Akin?

Am ridicat veioza cu ambele mâini.

Yejide mi-a cuprins pieptul cu brațele, încercând să mă desprindă de Dotun.

— Akin? Akinyele, pentru numele lui Dumnezeu, te implor să nu te lași pe mâna diavolului.

Dotun a încercat să se ridice, acoperindu-și ochii cu mâinile. L-am lovit în bărbie cu veioza, doborându-l iar la podea. Yejide a spus ceva, dar eu nu auzeam decât bubuitul din capul meu, zgomotul de sticlă spartă. L-am pocnit în cap cu abajurul până când fațetele de sticlă și becurile slabe s-au făcut țăndări, iar el nu s-a mai mișcat.

M-am ridicat, strângând la piept rămășițele veiozei.

— Ți-ai omorât fratele, a șoptit Yejide în spatele meu. L-ai omorât pe fiul maică-tii.

Și speram să fie așa.

33

În următoarele săptămâni, Yejide și-a petrecut diminețile la spital, cu fratele meu. N-a mai vorbit cu mine, îmi lăsa doar micul dejun pe masa din sufragerie, așa cum lași mâncare unui câine, apoi și-o lega pe Rotimi în spate și pleca la spital.

Aș fi vrut ca Dotun să fie mort, să nu se fi născut niciodată.

Deși asta e o minciună. De fapt, aș fi vrut ca eu să fiu mort, să nu mă fi născut niciodată. Îl primisem pe Dotun la noi în casă, îl invitasem, îl luasem cu frumosul, îl amenințasem, făcusem tot ce-mi stătea în puteri ca să-l conving. Nu-mi închipuisem niciodată, nici în șapte vieți, c-o să-mi fie dat să-l văd pe frate-meu împingându-se în nevastă-mea, grohăind ca un porc când ejaculează. Gândindu-mă la factorii neprevăzuți care ar fi putut interveni în planul meu, ignorasem lucrurile care-l puteau dejuca: siclemia, posibilitatea ca Dotun să-și piardă slujba, dragostea și viața cu tot haosul lor, cu care te întâlnești doar văzând și făcând.

A doua zi după ce l-am bătut pe Dotun, chiar înainte de prânz, Moomi și-a făcut apariția la mine la serviciu. Nu mi-a răspuns la salut, n-a vrut să se așeze, a venit direct la birou și s-a aplecat peste scaunul meu.

— V-am purtat pe amândoi înăuntrul meu, a urlat ea, bătându-se peste burtă. Amândoi ați supt la sânii ăștia de pe pieptul meu. Nu ți-am dat eu lapte dulce? De-aia ai inima așa de rea? Ți-am dat eu să sugi lapte acru? Răspunde-mi, Akin. Nu m-auzi? Ai surzit?

Era perfect convinsă că exista o explicație, că aveam să-i spun ceva care s-o ajute să înțeleagă ce se întâmplase. Simțeam că, indiferent ce i-aș fi spus eu în acel moment, ea i-ar fi dat interpretarea care-i convenea. Ca să-i iasă o explicație pentru toate. Nu-i trebuia decât un răspuns, orice fel de răspuns.

N-am scos niciun cuvânt.

— Vrei să mă omori, a zis ea, apucându-mă de gulerul cămășii cu amândouă mâinile. Explică-mi și mie, ca să pricep, ce le-a cășunat băieților mei să se omoare între ei. Să-mi spui acum, în clipa asta!

Vedeam că i se frânge inima, dar ce puteam să spun? Adevărul? Știam c-ar fi terminat-o. Acel adevăr.

A plecat promițând să nu mai vorbească niciodată cu mine dacă nu-i explicam de ce încercasem să-l omor pe fiul ei drag. Știam c-avea să se țină de cuvânt. Mama era în stare să urască la fel de aprig cum iubea.

Am lucrat până când am obosit atât de rău, încât abia am mai fost în stare să ajung acasă cu mașina. Am intrat în casă poticnindu-mă când toate luminile erau deja stinse, iar Yejide dormea. Dar Rotimi era trează, iar ochii ei s-au fixat asupra mea imediat ce-am intrat în camera întunecoasă. M-am dus lângă pătuțul ei, i-am ascultat gânguritul ușor, am lăsat-o să-mi cuprindă degetul mare cu degețelele ei. În ochii ei eram nou-nouț, iertat, nepătat. Am așteptat să adoarmă și abia apoi m-am băgat în pat.

Dar n-am adormit, deși eram frânt de oboseală. Mă tot uitam la soția mea, întrebându-mă dacă furia care-mi bubuia în creier avea s-ajungă vreodată atât de intensă încât să-i sparg o veioză în cap. Mă uram pentru că priveam întruna chipul ei delicat până când adormeam, întipărindu-mi fiecare trăsătură în minte, în caz că n-aveam s-o mai găsesc acolo la trezire.

În următoarele săptămâni, m-am tot așteptat să mă părăsească. Mi se părea că altceva nu mai rămăsese de făcut. În unele nopți, îi urmăream conturul buzelor cu degetul și șopteam *Îmi pare rău* în spațiul mut dintre noi.

Și pentru asta mă uram.

* * *

În ziua când Dotun urma să fie externat, Yejide mi s-a adresat pentru prima oară de mai bine de-o lună.

Mi-a dat factura lui de la spital. Am completat un cec. În seara aceea, ea s-a mutat din dormitorul nostru.

— Rămân pentru copilul meu. Altfel, altfel, altfel, *hmm*...

A lăsat amenințarea să plutească nerostită, ca un nor negru între noi.

— Afurisito… afurisito… ți-ai tras-o cu frate-meu fără știrea mea. Tu ești soția infidelă.

Am spus-o tremurând, cu pumnii în buzunare, luptând cu impulsul de a-i repezi spre mutra ei arogantă, pentru că dacă m-aș fi pornit, nu m-aș mai fi oprit.

— Ai fi preferat s-o facem în fața ta? Sub supravegherea ta atentă? Ești un trișor, un trădător și cel mai mare mincinos care s-a pomenit în rai, în iad și pe pământ, a zis ea, scuipând la picioarele mele, apoi a intrat în noua ei cameră și a trântit ușa.

Am dat frâu liber furiei, am izbit cu pumnii în ușa închisă până când pielea mi s-a tumefiat și a început să sângereze. Și nici atunci nu m-am oprit. Nu mă puteam opri.

Yejide nu încuiase ușa. Nu se auzise niciun clic, nicio cheie răsucindu-se de partea cealaltă. Mi-a trecut prin cap că puteam apăsa pur și simplu pe clanță și intra peste ea. S-o întreb ce știe, ce-i spusese Dotun despre mine cât se zbenguiseră împreună. Nu eram obligat să stau singur pe coridor, vorbind cu pumnii unei uși de lemn care nu răspundea, ridicând câte un umăr ca să-mi șterg sudoarea de pe față cu mâneca. Nu lacrimi. Sudoare.

34

Când socrul meu ne-a invitat pe mine și pe Akin la un consiliu de familie, am știut încă dinainte să ajungem în Ayeso că Moomi trebuie să fi fost cea care insistase pe lângă el să convoace așa-zisa reuniune de urgență. Când am intrat în living și ne-am așezat unul lângă altul pe o canapea maro, eu o țineam pe Rotimi în fața mea ca pe un scut. Canapeaua era mică și pentru prima oară de când îl prinsese pe Dotun călărindu-mă, Akin stătea lângă mine – eram atât de aproape, că-l simțeam cum respiră. Dotun era deja acolo, așezat lângă tatăl lui, când am ajuns noi. Nu-l mai văzusem de când ieșise din spital.

Prima a vorbit Moomi:

— Fiii mei sunt aici ca să explice de ce s-au bătut, de ce nu s-au adresat familiei, dac-au avut ceva de-mpărțit. Sunt aici ca să explice de ce vor să ne facă neamul de rușine, ca să ne bârfească lumea la piață.

— Nu, stai așa. Vorbește despre tine, Amope. Pe tine te-au făcut de rușine. Toată lumea știe că numele meu e stimat în Ijesaland, a spus tatăl lui Akin.

— Deci așa stau lucrurile mai nou, Baba? Mai nou sunt băieții mei? Neisprăvitule ce ești, normal că sunt băieții mei, că tu n-ai cheltuit niciun kobo pe ei. Eu le-am plătit taxele la școală și le-am cumpărat uniforme, și când au absolvit universitatea, tu ai venit doar la poze. Deci așa, acuma sunt doar băieții mei?

— Nu sunt băieții tăi? I-ai furat de la spital? Tatăl lui Akin arăta cu degetul spre fața lui Moomi. Ha! De-aia ai venit aici, să ne spui asta, că i-ai furat de la spital, *abi?* A râs la propria-i glumă.

Moomi a rostit printre dinți:

— Dar nu e vina ta. Ăștia-s copii luați de sub portocal, de-aia azvârle lumea cu bâte și pietre în mama lor. Copii fără minte, așteptăm lămuriri – lămuriți-ne.

Moomi s-a încruntat la Akin, apoi la mine, fluturându-și mâinile artritice prin fața noastră ca niște gheare uriașe.

Dotun și-a dres glasul. Avea în continuare brațul stâng legat într-o fașă și capul bandajat, iar o parte din față era plină de cusături minuscule.

— Ne-am certat de la bani, a rostit Dotun.

Lângă mine, corpul lui Akin a scos ceea ce mi s-a părut a fi un suspin de ușurare și s-a relaxat. Ar fi trebuit să fiu atentă și să rețin povestea pe care o spunea Dotun. Ar fi trebuit să țin minte fiecare detaliu, ca să le povestesc rudelor care sigur aveau să mă descoasă mai târziu cu expresii îngrijorate, dornice de bârfe cu care să alunece piureul de igname mai ușor la reuniunile de familie. Dar deja ajunsesem în stadiul în care nu mă mai interesa părerea familiei lui Akin. Deja mă îndepărtam, chiar dacă încă nu știam asta. Așa că am legănat-o pe Rotimi și m-am jucat cu lănțișorul ei, apăsând cu degetul mare marginile tari ale crucifixului de sub bluza ei. Dar pe Akin l-am ascultat când a început să vorbească. M-a uimit cât de ușor a acoperit lacunele din povestea fratelui său. Ca și cum ar fi repetat minciunile de nenumărate ori.

— Nu erau banii mei. Îi împrumutasem de la bancă. După tot ce i-am oferit, după câte sacrificii am făcut pentru el, cum de-a fost în stare Dotun să-i piardă pe toți la jocuri de noroc? a zis Akin, bătându-se peste genunchi.

— Frate *mi,* n-au fost jocuri. A fost o afacere care-a ieșit prost. Ar fi trebuit să-mi aducă bani mai mult decât suficienți ca să acopere împrumutul, dar s-au încurcat o groază de lucruri.

Dotun nu se uita spre noi în timp ce vorbea, ținea capul plecat și părea să fixeze modelul în zigzag de pe linoleumul albastru care acoperea podeaua.

— N-a fost nicio afacere. Dacă n-ai fi fost așa prost, te-ai fi prins că-s niște escroci. Nu crezi c-am fi cu toții bogați dacă chiar ar exista afaceri care să-ți dubleze banii?

— Banii sunt un lucru mărunt, a intervenit tatăl lui Akin, bătându-l pe Dotun pe umăr.

Akin și Dotun au tot împletit la firele minciunilor până când povestea lor a devenit trainică precum o frânghie a adevărului.

— Nu trebuie să lăsați banii să vă învrăjbească. Aveți același sânge-n vine. Ce exemplu dați voi copiilor voștri dacă lăsați banii să vă despartă? a spus socrul meu când fiii lui au tăcut.

Moomi a pufnit și a scuturat din cap, dar soțul ei a ignorat-o și a continuat să vorbească.

— Trebuie să vă împăcați, să vă cereți scuze unul de la altul.

Bătrânul s-a aplecat în față în scaunul lui și a gesticulat cu mâinile.

— Să fim uniți – așa trebuie să fie orice familie. Ați uitat? Un singur pai de mătură nu-i de folos, dar dacă aduni un snop, ce poate face?

— Mătură casa, o face lună, a răspuns Akin.

— Deci înțelegeți ce-am vrut să spun? a zis socrul meu.

Dotun și-a atins partea feței care era pe jumătate acoperită de cusături.

— Îmi pare rău, frate *mi,* nu fi supărat pe mine. O să găsesc eu o cale să-ți dau banii înapoi.

Akin a tușit.

— Diavolul s-a folosit de mine, Dotun. Nu știu de unde-a venit furia aia.

— S-a terminat. Socrul meu s-a întors spre Moomi: Iya Akin, te-ai liniștit acum? Ți-am zis eu că n-are nicio legătură cu Yejide. Ea n-are cum să se vâre între ei sub nicio formă. Cum poate să-ți treacă prin cap că se bagă ea în așa ceva?

— Eu știu un singur lucru, a zis Moomi, ridicându-se și venind în fața mea și a lui Akin. Un singur lucru știu: poți tu să faci ce-i face în bezna cea mai neagră, că până la urmă tot ajunge vorba-n târg.

M-am uitat în jos la Rotimi și am văzut că-și scosese crucifixul de sub bluză și începuse să-l sugă. I l-am scos din gură, atentă să nu-i rănesc gingiile.

Moomi s-a aplecat spre mine.

— Adevărul nu poate fi ascuns niciodată. Așa cum nimeni nu poate ascunde razele soarelui cu mâinile, nici adevărul nu poate fi ascuns.

* * *

Când ajungeam la salon, primul lucru pe care-l făceam era să i-o dau pe Rotimi lui Iya Bolu. Iya Bolu era cea care și-o lega pe Rotimi în spate dacă plângea și se ținea după ea pe alee când a început să meargă de-a bușilea. Ea a observat când i-a ieșit primul dinte și a țipat de bucurie în ziua când Rotimi s-a agățat de piciorul unui scaun, ca să se ridice în picioare.

— De ce te porți așa? m-a întrebat Iya Bolu, luând-o în brațe pe Rotimi, care începuse să plângă.

— Cum mă port?

Am clătit niște bigudiuri și le-am pus într-o sită.

— Nici măcar nu te-ai uitat la ea când ți-am spus că s-a ridicat în picioare. Nu e treaba ta?

A bătut-o pe Rotimi pe spate și a început s-o legene.

I-am întins biberonul în care-mi mulsesem laptele de dimineață.

— I-o fi foame.

— Măi, femeie. Ți-am mai zis, copila asta e prea mare ca să-i dai doar țâță. De ce te porți de parc-ai avea urechile bătute-n cuie? Rotimi, îmi pare rău *o jare*, mulțumește-te și tu cu laptele ei, n-o lua în seamă pe maică-ta, mulțumește-te și tu de data asta cu laptele.

Când Rotimi a început să sugă din biberon, am primit liniștea cu recunoștință. Soarele apunea deja și începuseră să mă doară genunchii și gleznele după ce stătusem în picioare toată ziua. Mi-am luat poșeta și am numărat niște mărunțiș pentru cele două fete care rămăseseră peste program ca să ajute la curățenie. După ce fetele și-au atârnat gențile pe umeri și au plecat, m-am așezat sub un uscător și am tras casca mai jos. Iya Bolu îmi vorbea în

continuare, dar de sub uscător se auzea ca și cum ar fi vorbit de la mare depărtare, din altă cameră, din altă lume. Cât timp stăteam sub uscător, cuvintele ei nu mi se păreau atât de importante, nu erau lucruri la care ar fi trebuit să mă gândesc sau să reacționez în vreun fel. Am închis ochii ca să accentuez efectul de a fi departe de toate, de a fi singură.

— Când o să-i faci pește proaspăt și piure lui Rotimi? Sau măcar să cumperi lapte și mâncare de bebeluș?

— Am treabă, am zis, încrucișându-mi picioarele ca să-mi pot masa genunchiul.

— Iya Rotimi, păzească Dumnezeu! Ai atâta treabă că nu poți să cumperi lapte praf pentru copilul tău? Dacă te supără ceva, hai să discutăm. Descarcă-ți sufletul ca să poți avea grijă de copilul tău.

— A terminat de mâncat? Trebuie s-ajungem acasă până nu se-ntunecă de tot.

— Ia vino și ia-i biberonul de la gură. Nici măcar n-asculți ce-ți spun. S-a întors spre copil: Stai liniștită, Rotimi. Îți cumpăr eu lapte praf numaidecât. Las-o-n pace pe femeia asta, își revine ea curând, sunt sigură.

Am căscat.

Dotun a venit la salon în ziua următoare, în timp ce împleteam părul unei fetițe. L-am rugat să ia loc și să aștepte, pentru că niciodată nu le lăsam pe ucenice să se atingă de părul vreunui copil. Consideram că au pielea capului prea delicată ca să servească drept material didactic. După ce am terminat de împletit, am masat pe îndelete niște ulei roz pe cărările dintre codițe și abia după ce fetița a zbughit-o afară din salon m-am așezat lângă Dotun.

— Vrei ceva de băut? Cola sau Fanta?

— Nu, a răspuns el cu un oftat. Am venit să-mi iau rămas-bun. Mâine plec din Ilesa. Mă duc în Lagos.

— A, bine. Ți-ai găsit de muncă în Lagos?

— Ceva de genul ăsta.

Nu i-am cerut amănunte pentru că, la drept vorbind, puțin îmi păsa. După ce-l rănise Akin,

persoana lui mă interesa numai în măsura în care voiam să mă asigur că trăiește. M-am întrebat de ce venise să-și ia rămas-bun de la mine.

— O să-mi fie dor de tine, a zis el.

M-am uitat atunci la fața lui – chiar m-am uitat. Îi scoseseră bandajul din jurul capului, care lăsase la iveală o cicatrice mare, cu niște cusături lucioase care n-aveau să mai lase niciodată părul să crească. Părea și mai slab și avea un zâmbet plin de speranță pe chip. M-am întrebat dacă se așteptase să-i spun și eu c-o să-mi fie dor de el.

— Drum bun! Să le transmiți soției și copiilor salutări din partea mea, am zis.

El și-a ferit privirea și și-a dus mâna la cicatricea de pe cap.

— De dimineață am fost la Akin la birou. Și-a pus secretara să mă trimită la plimbare.

— *Fratele* Akin, am zis. N-ai niciun drept să-i spui „Akin”, nu sunteți prieteni la cataramă.

— Stai, Yejide. Eu? S-a împuns cu degetul în piept. Ești supărată pe mine?

— Vorbește mai încet.

A clătinat din cap.

— Să știi, Yejide, că nu e vina mea. El a fost cu ideea.

— Dotun, tu și fratele tău ați complotat împotriva mea.

— Ascultă, Yejide, am crezut că știi.

Mi-a pus o mână pe genunchi.

— A zis că o să-ți spună tot.

— Hai, du-te acum, Dotun. Vezi și tu că sunt la muncă. N-am timp de așa ceva.

— O să-mi fie dor de tine.

De data asta a rostit cuvintele în șoaptă și a sunat de parcă ar fi încercat să transmită ceva ce nu putea spune.

I-am dat la o parte mâna de pe genunchi și m-am ridicat.

— Drum bun mâine.

Am plecat de lângă el și m-am dus la o femeie în vârstă, care se învârtea pe lângă ucenice, dar nu se

așezase nicăieri.

— Bună ziua, *Ma,* am zis. Nu s-a ocupat nimeni de dumneata?

— O, ba da, drăguță. Dar le-am spus că te aștept pe tine. Nu vreau să-mi strice nimeni astea două fire pe care le mai am.

Am zâmbit și am condus-o la un scaun. L-am văzut cu colțul ochiului pe Dotun salutându-le pe Iya Bolu și pe Rotimi înainte să iasă din salon. Am așteptat ca femeia din fața mea să-și scoată eșarfa și m-am gândit ce avusese în minte Dotun când repetase acele cuvinte. O să-i fie dor de mine? Femeia nu avea în niciun caz două fire, ci un păr des și lung, înspicat cu alb în față. Trecându-mi mâinile prin părul ei, mi-am adus aminte cine era. Era pensionară, fostă directoare de școală, venea o dată pe lună să i se împletească părul și întotdeauna insista să folosim doar untul de shea pe care-l aducea într-un recipient de plastic.

— Ți-am zis?

Ya Bolu venise lângă mine.

— Ți-am zis de nunta nepoată-mii?

— Nu, am răspuns, pieptănând părul directoarei pensionate.

— O să fie la anu', se mărită fiica cea mare a lu' frate-meu. Parcă ieri au adus-o pe lume. *Na wah.*

Vedeam reflecția lui Iya Bolu în oglindă. A ridicat-o pe Rotimi în brațe și i-a zâmbit larg.

— Mâine-poimâine dansăm și la nunta lui Rotimi.

Eram convinsă că spusese același lucru și despre Olamide și Sesan, dar eu nu mi-aș fi făcut niciodată planuri atât de îndepărtate, până la nunta lui Rotimi. Speranța era un lux pe care nu mi-l mai permiteam.

— O, așa se întâmplă mereu, copiii cresc atât de repede, a spus directoarea pensionată, zâmbind. Fiica mea cea mai mică s-a măritat anul trecut. Să știți că țin minte și acum când mi-am dat seama c-am rămas gravidă cu ea, și uite c-o să fie și ea mamă curând.

— Felicitări, doamnă, am zis, luând un pieptăn de lemn.

— Mulțumesc.
— Deci când e nunta? am întrebat-o pe Iya Bolu.
— Poate cândva în iunie, încă n-au fixat data.
— Sper ca alegerile să nu-i încurce la pregătiri, a spus clienta mea, aplecând capul ca să-i pot împărți părul în patru părți egale.
— De-aia încă n-au stabilit data exactă. Frate-meu vrea să știe sigur data exactă a alegerilor.
Am pufnit disprețuitor.
— Credeți c-o să avem alegeri? Cu Babangida ăsta care le-a tot amânat de nu știu câte ori?
— Tranziția, a zis clienta mea. E o tranziție. Tranziția e un proces. Nu e un eveniment singular. N-are rost să fim cinici. Au existat dificultăți, dar cred că sunt oarecum de înțeles.
— Eu una nu cred că individul ăsta o să se clintească. Povestea cu alegerile e tot o minciună. Militarii ăștia ne păcălesc.
— De data asta o să plece, îți spun eu. Să ții minte că ți-am spus. Măcar avem administrație civilă, iar legiuitorii își vor începe mandatul cel târziu în decembrie. E o tranziție graduală, pas cu pas, draga mea. E singurul mod de a asigura o schimbare durabilă.
I-am înfipt pieptănul de lemn într-o jumătate a părului și m-am apucat să împletesc cealaltă jumătate. N-aveam deloc încredere în așa-zisa tranziție graduală. Clienta mea era în mod evident preocupată de întregul proces. Turuia date și statistici ca și cum și-ar fi petrecut zile întregi citind ziare. În timp ce eu dădeam din cap, ea îmi explica de ce guvernul militar federal are tot dreptul de a crea și finanța cele două partide politice care existau în țară. Găsise un mod de a justifica faptul că guvernul scrisese programul ambelor partide și le concepuse siglele.
— Ascultă, nu e situația perfectă, a zis ea, dar când vom trece la democrație, lucrurile se vor schimba. Stai mai întâi s-ajungem noi la democrație totală în țară. După care îndreptăm noi și restul.

N-am insistat asupra subiectului pentru că nu mă interesa prea mult. Din punctul meu de vedere, 1993 avea să vină și să treacă, iar la final aveam să ne lămurim dacă guvernul se ținuse de cuvânt. N-aveam de gând să mă înscriu pe listele de vot.

— Până la sfârșitul anului, guvernul o să ne spună când o să fie alegerile și frate-meu o să bată-n cuie data. Iar tu, Iya Rotimi, trebuie să vii cu mine la Bauchi, a zis Iya Bolu. Nu contează ziua, tu vii cu mine.

— Bauchi, *ke?* Acolo stă frate-tu? Oho, e drum lung pân-acolo.

— De-aia-ți zic de-acuma. Să te pregătești psihic.

— Bine, o să mă gândesc, am zis. Dar încă n-am zis da, Iya Bolu. Oricum, o să țin minte.

— Să știi că dacă vii cu mine, poți să cumperi aur din Bauchi și să-l vinzi aici. O mai știi pe clienta mea care întreba dacă vinzi bijuterii? Acuma te uiți la mine, *abi?* Știu eu cu ce să te momesc. Cum vorbesc de afaceri, ciulești urechile. Nevasta lu' frate-meu face comerț cu aur. Poate să-ți arate ea de unde să cumperi și, cine știe, poate că aurul de Bauchi o să se vândă aici.

— E o idee interesantă, am zis, frecând scalpul clientei mele cu unt de shea.

35

Într-o după-amiază de luni, secretara mea, Linda, a venit la mine în birou și mi-a dat o scrisoare. De obicei îmi verificam corespondența dimineața, după ce terminam de citit titlurile ziarelor, înainte de ședința zilnică pe care o aveam cu directorul tehnic.

— Acum am primit-o, domnule, a zis Linda până să apuc s-o întreb de ce scrisoarea nu fusese inclusă în teancul de corespondență pe care se îngrijea să mi-l pună pe birou în fiecare zi, înainte să ajung eu.

Am cercetat plicul și am recunoscut imediat scrisul cursiv. Pe toate timbrele poștale era imaginea unui șobolan cu coadă lungă, pe care scria „Australia 45c”. Am rupt plicul și am scos singura foaie dinăuntru; am desfăcut-o.

> Frate *mi,*
>
> Ce faci? După cum ți-ai dat seama după timbru, mă aflu în acest moment în Australia. Am ajuns aici abia săptămâna trecută. Te rog să-i spui lui Moomi că sunt bine.
>
> Pentru început, dă-mi voie să-ți mulțumesc pentru tot ce-ai făcut pentru mine după ce am rămas fără serviciu. N-am apucat să-ți mulțumesc înainte de plecare. Vreau să-ți spun că-ți mulțumesc pentru toate eforturile tale de a mă ajuta să-mi fac rost de altă slujbă și de a mă repune pe picioare. Îți sunt foarte recunoscător că m-ai primit sub acoperișul tău după ce am pierdut tot ce aveam.
>
> În legătură cu cele întâmplate înainte să plec din Nigeria, aș vrea să dăm totul uitării. Știi, nu putem să ne tot certăm din cauza asta. Suntem frați, suntem de-același sânge. O femeie poate divorța de tine, dar familia nu. Nu-mi revin din uluire că nici măcar nu m-ai primit în audiență când am venit la tine la birou. Pot să iert ce s-a întâmplat la tine acasă, te-ai înfuriat și m-ai bătut. Asta pot uita, putem să dăm foaia

amândoi și să mergem mai departe. Dar după refuzul tău de a mă primi în birou, se pare că vrei să ținem râcă pe tema asta. Frate *mi,* să-ți intre bine în cap. Nu te poți certa cu mine. Nu te poți certa cu familia.

Yejide mai e cu tine? Dacă a plecat, îmi pare rău, pentru că știu c-ai iubit-o. Cel puțin așa cred. Nu poți să dai vina pe mine pentru plecarea ei. Aveai deja probleme în căsnicie. E o femeie tare înțelegătoare. Sunt convins că te-ar fi ascultat și te-ar fi înțeles. N-am vrut să-i divulg niciun secret. Am crezut că știa deja totul de la tine, nu doar jumătăți de adevăr. Am presupus pur și simplu că i-ai spus, așa cum ai promis.

E o femeie cu care poți vorbi ușor. O femeie pe care o iubești ușor.

În orice caz, important e că trebuie să ne iertăm unul pe altul și să mergem înainte. Eu unul deja te-am iertat.

Sper să primesc vești de la tine cât de curând.

Cu tot respectul,
Dotun

Am vrut să arunc scrisoarea în tocătorul de hârtie, dar m-am răzgândit și am rupt-o în bucăți minuscule. Mă întrebam dacă fratele meu îi spusese lui Yejide de ce pleacă din țară, dacă ea îi dăduse bani de avion. Așa cum îl știam eu pe Dotun, era falit. Nu-mi dădeam seama cum ar fi putut călători undeva fără ajutorul meu.

Scrisoarea lui Dotun m-a destabilizat, dar mi-a răspuns la singura întrebare pe care voisem să i-o pun după ce-l prinsesem cu nevastă-mea. M-a lămurit că făcuse prostia să vorbească despre mine cu Yejide. Mă tot întrebasem cât de multe știa ea și aproape că ajunsesem la concluzia că Dotun îi spusese deja toate secretele pe care i le mărturisisem lui. Vedeam asta în postura ei sfidătoare, în faptul că se mutase în altă cameră, în felul cum mă privise în

ochi când intrasem peste ei. Dar sperasem că Dotun își ținuse melița aia a lui. Am dedus că tot ce ni se întâmplase era de-ajuns ca s-o înfurie pe Yejide, mi-am zis că asta explica tăcerea ei, disprețul pe care-l păstrase în privire.

Înainte să primesc scrisoarea lui Dotun, reușisem să mă autoconving că, dac-ar fi știut, Yejide mi-ar fi cerut socoteală, mi-ar fi dat ocazia să mă justific. Nu c-aș fi avut ceva de spus – probabil c-aș fi turnat alte minciuni. Dar asta doar pentru că nu încetasem să sper; întotdeauna sperasem că totul se va schimba și că minciunile nu vor mai conta. Mă duceam în continuare la un specialist de la Spitalul Universitar din Lagos, care se arătase oarecum optimist. Luasem de bune observațiile lui prudente, îmi spusesem că n-o să mai dureze mult, mă convinsesem că specialistul de la Spitalul Universitar putea face minuni. Că o să găsim cocteilul potrivit de medicamente și totul o să se rezolve. Speranța fusese întotdeauna drogul meu, acel lucru de care mi-era imposibil să mă dezbar. Oricât de prost ar fi mers lucrurile, eu tot găseam un mod de a crede că până și înfrângerea era un semn că victoria îmi e asigurată.

În săptămânile de după sosirea scrisorii lui Dotun, am avut senzația că intrase casa la apă. Mi se părea minusculă, prea strâmtă ca să nu dau mereu peste Yejide. Pentru prima oară de când se mutase în altă cameră, m-am bucurat că sunt singur în pat. N-am mai mâncat ce-mi lăsa ea de mâncare, întrebându-mă timp de câteva zile dacă nu cumva plănuise să mă otrăvească, să mă pedepsească fără să-mi arunce vreodată adevărul în față.

Mi-era prea rușine ca să forțez confruntarea care mă îngrozea, pe care o refuzasem din primul moment când o văzusem pe Yejide și hotărâsem că nimic nu mă va împiedica să-mi petrec restul vieții alături de ea. Mă furișam prin casă, plecam devreme la serviciu, mă întorceam târziu. Îmi petreceam weekendurile singur în camera mea, reanalizând fiecare decizie, refăcând drumul îndărăt, întrebându-

mă dacă avusesem într-adevăr de ales, dacă erau lucruri pe care le-aș fi putut face altfel. Nici nu-mi revenisem pe deplin după prima scrisoare a lui Dotun, că a sosit a doua.

Frate *mi,*

Ce faci? Și ce face Moomi? Mai știi ceva de Arinola și de soțul ei?

Mi-am găsit aici de muncă. Câștig bani. Puțini, foarte puțini bani, dar supraviețuiesc.

Știu c-ai primit scrisoarea de la mine. De ce nu-mi scrii? Cum să te fac să-mi scrii?

Frate *mi,* dă-mi voie să-ți explic lucrurile din punctul meu de vedere. Prima oară am făcut sex cu soția ta ca să-ți salvez căsnicia. Nici până acum nu mi-ai mulțumit pentru asta, moralistule. În ziua respectivă am și închis ochii când ea s-a dezbrăcat. Să știi că atunci, prima oară, am încercat s-o sărut, dar nu pentru c-aș fi avut cine știe ce chef, ci pentru că mi se părea că așa trebuie, ca să nu mai semene atât de mult cu un viol. A fost sex cast, ca-n filmele video pentru familie, amândoi înfășurați din cap până-n picioare în cearșafuri de parcă s-ar fi uitat cineva la noi. Pe cuvântul meu c-am crezut că i-ai spus tu, așa cum ai promis. Iar când am discutat prima oară cu ea, asta a fost doar pentru că tu erai plecat, iar ea tocmai aflase că Sesan era bolnav de siclemie. Mi s-a părut că simțea nevoia să vorbească cu cineva, atâta tot. Dacă o doream? Sincer să fiu, recunosc în fața ta și a Creatorului tău că da. Dar nu i-am zis totul ca să te trădez pe tine. Credeam că știe deja. Frate *mi,* asta-i tot ce am de spus.

Ajoke se recăsătorește. Tipul e general-maior. Îl cheamă Garuba și mai are trei

neveste. Cât de proastă poate fi fosta mea nevastă, să se mărite cu un militar taman acum, când ăștia pierd puterea? Cică trimite copiii încoace în vacanță, ea așa zice. Probabil pe cheltuiala generalului.

SCRIE-MI. Aștept scrisoare de la tine.

Cu tot respectul,

Dotun

P.S. Când îmi scrii, să-mi zici de alegerile prezidențiale. Eu n-am de unde să aflu care-i situația reală din Nigeria. Vreau să știu ce se întâmplă.

Am trecut a doua scrisoare prin tocătorul de hârtie fără urmă de furie. Rușinea pe care o simțeam nu lăsa loc pentru nimic altceva, nici măcar pentru speranță. Nu mai eram pornit împotriva fratelui meu; înțelegeam deja că toată furia fusese o paradă. Ceva care-mi fusese la îndemână ca să mă apăr de rușine. Furia e mai acceptabilă decât rușinea.

* * *

Rotimi m-a salvat de la disperare, m-a ajutat să regăsesc calea spre speranță. M-am întors de la serviciu într-o noapte, sau mai bine zis, în primele ore ale zilei următoare – era aproape 2 dimineața când am intrat în camera mea și am găsit-o pe Rotimi dormind în pătuțul ei. La început, am crezut că Yejide se mutase înapoi în camera noastră, așa c-am bătut la ușa băii și, neprimind răspuns, am deschis-o ușurel, dar ea nu era acolo.

Am ieșit pe coridor, am deschis pe jumătate ușa noii camere a lui Yejide și m-am simțit oarecum ușurat văzând-o că doarme în pat. M-am întors în camera mea, întrebându-mă ce fel de mesaj încerca să-mi transmită Yejide mutând pătuțul lui Rotimi înapoi în fosta noastră cameră. Îmi rămăsese prea puțină energie ca să mă gândesc la toate astea. M-am dezbrăcat până la boxeri, m-am băgat în pat și am adormit.

Rotimi m-a trezit la 5 dimineața. Am rămas în pat, fără să mă mir de plânsul ei, așteptând să se oprească fără intervenția mea, așa cum se întâmplase întotdeauna până atunci. Țipetele au continuat, dar parcă mai furioase și mai stridente, și nu-mi venea să cred că o făptură atât de mică poate scoate asemenea sunete. M-am ridicat din pat, întrebându-mă ce să fac cu ea după ce o iau în brațe. Primul meu imbold a fost să i-o duc lui Yejide, dar n-a fost nevoie. Rotimi s-a oprit din plâns imediat ce-am luat-o în brațe.

Tăcea, dar era încordată, respira pe gură, își agita pumnii în aer, clipea des. Când s-a liniștit, a închis gura și și-a lăsat capul pe pieptul meu. Am vrut s-o pun la loc în pătuț. Dar a început să țipe imediat ce-am lăsat-o jos. Am luat-o iar în brațe și a tăcut. S-a pus pe urlat când am încercat s-o culc în pat, când m-am așezat, când m-am întins pe spate, cu ea la piept. Mi-a luat ceva timp ca să mă prind ce vrea: să stau în picioare, cu ea în brațe. A mai stat trează o oră. Cuibărită la pieptul meu, nu făcea mare lucru, doar căsca și se uita la fața mea. N-am lăsat-o din brațe nici după ce a adormit – era ceva liniștitor la greutatea ei, la respirația ei caldă la pieptul meu. Trecuse destul timp de când nu mai fusesem atât de aproape de altă ființă umană. M-am sprijinit de perete, cu ea în brațe, până pe la 7, când a intrat Yejide, mi-a luat-o fără să spună un cuvânt și a ieșit din cameră.

În ziua aceea m-am întors acasă pe la 9 seara. Era prima oară când ajungeam acasă înainte de miezul nopții de când primisem scrisoarea lui Dotun. Yejide era în camera mea cu Rotimi. Când am intrat, s-a ridicat în picioare și mi-a dat-o pe Rotimi.

— Dacă plânge înainte de unșpe, dă-i niște apă.

A arătat spre noptiera pe care așezase două termosuri și câteva biberoane.

— Sau un pic de terci cu lapte, că-i place. Ai scutece în punga de pe podea.

Am lăsat jos servieta, ca s-o pot ține pe Rotimi cu ambele mâini, surprins că maică-sa vorbea cu mine.

— Să nu vii să mă deranjezi. Vreau să dorm. Vin s-o iau de dimineață, a zis Yejide și a ieșit din cameră.

Iar din ziua aceea am început să aștept cu nerăbdare momentul întoarcerii acasă. Yejide nu s-a obosit să-mi explice numărul tot mai mare de obiecte pentru bebeluși pe care le lăsa în camera mea, se mulțumea să mi-o paseze pe Rotimi imediat ce intram pe ușă.

În fiecare dimineață, Rotimi mă trezea la 5. Plânsetele ei erau punctuale ca un ceas deșteptător. Mă rezemam de un perete și o țineam în brațe cam o oră. Îi priveam zilnic chipul, mă uitam în ochii ei și simțeam ceva asemănător cu credința, știind încă de-atunci că ea va trăi, va rămâne cu noi. Nu era un copil jucăuș; felul în care-și ținea bărbia exprima un fel de seriozitate. Gângurea rar. La început, petreceam orele dimineții în tăcere, câtă vreme nu încercam să mă așez pe pat sau s-o las jos din brațe. Apoi, într-o dimineață, s-a uitat la mine, cu pumnul sub bărbie ca și cum și-ar fi cântărit cuvintele, și a zis „Tata”. A mai repetat cuvântul de două ori înainte să adoarmă la loc, de parc-ar fi știut că simțeam nevoia să-l aud iar. De fiecare dată când l-a rostit, a fost ca o iertare de păcate. Acel cuvânt simplu a ușurat puțin din povara strivitoare a scrisorilor lui Dotun și a tuturor greșelilor mele.

Pentru mine a fost ca un dar, ceva aproape divin prin sincronizarea perfectă. Ea mă alesese să-i fiu tată. Da, era doar o copilă care nu știa nimic despre mersul lumii. Și totuși, mă alesese să-i fiu tată. Simțeam că e de datoria mea să-i dau la rândul meu ceva din mine, să creez o legătură care să dureze câtă vreme vom trăi amândoi. Am început să-i spun povești în șoaptă, i-am spus poveștile pe care ni le spunea Moomi nouă, lui Dotun, Arinolei și mie.

Deși n-aveam o poveste preferată, țin și acum minte că era una pe care i-o spuneam lui Rotimi foarte des. De multe ori, Moomi începea poveștile cu câte un proverb. Înainte de povestea asta, spunea

întotdeauna: *Olomo lo l'aye* – Cine are copii e stăpânul lumii.

A fost odată ca niciodată, pe când mai toate animalele mergeau în două picioare, iar oamenii aveau încă ochii la genunchi, un țestos pe nume Ijapa, care avea o soție pe nume Iyannibo.

Cei doi se iubeau și trăiau fericiți împreună. Se aveau doar unul pe celălalt – nu aveau copii, nici măcar unul singur. Mulți ani se rugaseră la Eledumare să le dăruiască un copil, dar în zadar. Iyannibo plângea în fiecare zi. În fiecare zi, lumea o lua peste picior oriunde se ducea, arătând-o cu degetul și râzând de ea la piață.

Iyannibo își dorea un copil mai mult decât orice pe lume, mai mult chiar decât voia să trăiască. Așa că într-o bună zi, sătul să-și vadă soția plânsă, Ijapa a plecat spre un ținut îndepărtat, unde trăia un Babalawo puternic. Ca să ajungă în acel ținut îndepărtat, trebuia să treacă peste șapte munți și șapte râuri. Era un drum lung, dar lui Ijapa nici că-i păsa. Acolo trăia cel mai puternic Babalawo din acele vremuri. Ijapa era convins că, dacă exista vreo soluție sub soare, atunci Babalawo i-o va găsi.

Când Ijapa a ajuns la Babalawo, s-a rugat de el să-l ajute. Babalawo a pregătit merinde. Le-a pus într-o tigvă și i-a spus lui Ijapa să i le ducă nevestii-sii. Babalawo l-a asigurat pe Ijapa că, imediat ce soția lui va mânca merindele, va rămâne grea. L-a prevenit pe Ijapa să nu guste deloc din mâncare și nici măcar să nu deschidă tigva până nu ajunge acasă. Ijapa i-a mulțumit lui Babalawo, a luat mâncarea și a plecat.

Ca să se întoarcă acasă, Ijapa trebuia să treacă iar cei șapte munți și cele șapte râuri. Mâncarea mirosea de-a dreptul delicios, soarele dogorea, iar el obosise. După cel de-al treilea munte, s-a oprit pe malul celui de-al treilea râu să se odihnească și să bea apă. Acolo n-a găsit nimic de mâncare, prin preajmă nu era niciun pom cu fructe și nici măcar iarbă. Ijapa era lihnit de foame.

Ijapa a hotărât să arunce o singură privire mâncării, una singură. În niciun caz n-avea de gând s-o mănânce; doar să se uite la ea. A deschis tigva și a văzut că era *asaro.* Și încă o porție consistentă de *asaro:* pe lângă piureul de igname cu ulei de palmier, avea pește, carne, legume și raci.

Ijapa era tentat. Stomacul lui a scos un chiorăit sonor. Dar s-a gândit la brațele goale ale soției lui și a acoperit tigva. Și-a văzut de drum. Soarele dogorea tot mai tare, iar el era tot mai flămând și mai obosit. Așa că după ce a trecut de al cincilea munte, s-a oprit pe malul celui de-al cincilea râu să-și tragă sufletul.

Ijapa și-a zis în sinea lui: o să ating mâncarea doar cu un deget, să văd cum se întinde uleiul de palmier pe el. Ca să-mi dau seama dacă Babalawo a folosit ulei de palmier de bună calitate. N-aș vrea ca Iyannibo să se strice la stomac de la mâncare.

Ijapa s-a atins de *asaro* doar cu un deget. Doar cât să-și dea seama de calitatea uleiului de palmier. A încercat uleiul frecându-și palmele. Părea bun. Pare bun, și-a zis el, dar poate totuși nu e bun la gust. Așa că a mai luat o picătură și a gustat-o. Numaidecât, stomacul a început să-i ghiorțăie asurzitor, iar el a hăpăit toată mâncarea în câteva minute. De îndată ce acea urmă de gust i-a pătruns pe poarta buzelor, nu s-a mai putut abține sau opri. După masă, a plescăit din buze și s-a spălat pe mâini în apa râului.

În clipa următoare, Ijapa a căzut într-un somn adânc.

Când s-a trezit, trecuseră trei zile, numai că el nu știa asta. I se părea că dormise doar un ceas. A hotărât să se întoarcă la Babalawo acasă. O să-i spun pur și simplu că am răsturnat *asaro* și s-a împrăștiat, și-a zis Ijapa. Sunt sigur c-o să-mi pregătească altul, e om bun la suflet.

Ijapa a încercat să se ridice în picioare, dar și-a dat seama că-i e greu. Când a plecat ochii, ce să vezi, avea burta mare. Ba chiar la fel de mare ca a unei femei care purta în ea un prunc de nouă luni.

A alergat cât a putut de repede înapoi peste cei cinci munți și cele patru râuri pe care le traversase. Ajuns acasă la Babalawo, a început să cânte:

Babalawo mo wa bebe
Babalawo, am venit să te rog fierbinte
Alugbirin
Babalawo mo wa bebe
Babalawo, am venit să te rog fierbinte
Alugbirin
Oni n mamaf'owo b'enu
Tu mi-ai zis să nu bag mâna-n gură
Alugbirin
Oni n mama fese b'enu

Tu mi-ai zis să nu bag picioarele în gură
Alugbirin
Ogun to se fun mi l'ekan
Că data trecută mi-ai pregătit un leac
Alugbirin
Mof'owo bobe mofi b'enu

Dar eu l-am atins și am băgat mâna-n gură
Alugbirin
Mo wa b'oju w'okun
Și când m-am uitat,
O ri tandi
Am văzut că-mi crescuse burta.
Alugbirin

Rotimi adormea întotdeauna înainte să termin cântecul, așa că mă opream acolo cu povestea. Niciodată nu începeam povestea cu proverbul lui Moomi, *Olomo lo l'aye.* Pe vremuri crezusem în el și acceptasem – la fel ca țestosul și soția lui – că dacă n-aveai urmași, trăiai degeaba pe lume. Crezusem că dacă voi avea copii care să-mi spună tata, lumea mea va căpăta cu totul altă formă, mă voi purifica, ba chiar mi se va șterge din minte clipa

când o împinsesem pe Funmi pe scări. Și chiar dacă i-am spus de multe ori povestea lui Rotimi, nu mai credeam că ești stăpânul lumii dacă ai copii.

36

Chiar dacă fulgerul lovise de două ori în același loc, nu credeam că și a doua oară va face ravagii. Am dus-o pe Rotimi să-i fac testul genetic imediat după ce a împlinit un an, iar după câteva zile, când am trecut după serviciu să iau rezultatele, m-am pomenit că mi se adeveresc cele mai negre temeri. Dar când am ajuns acasă, mă liniștisem deja, convins că fiica mea avea să trăiască în ciuda verdictului SS scris cu litere roșii pe foaia cu rezultate. Nici azi nu-mi explic de unde atâta siguranță, cert e că era acolo, solidă ca pământul pe care călcam. Când i-am spus de rezultate, Yejide și-a acoperit ochii cu mâinile – a fost singura ei reacție la aflarea veștii. Iar când Rotimi a făcut prima criză de siclemie, a refuzat să rămână cu ea la spital.

— Eu? Eu trebuie să stau noaptea cu ea? Akin, sunt epuizată, complet epuizată, a zis Yejide chiar înainte de a părăsi spitalul, după internarea lui Rotimi. Trebuie să mă odihnesc.

M-am simțit vinovat pentru felul cum vorbise, ca și cum ar fi fost stoarsă de orice șansă de a mai simți bucurie vreodată. M-am uitat după ea cum iese din spital târându-și picioarele și m-am întrebat dacă avea pur și simplu nevoie să doarmă bine o noapte sau dacă nu cumva oboseala ei se transformase într-o lehamite permanentă.

După vreo două ore, mi s-a dat voie să stau cu Rotimi. Părea atât de mică și de stingheră în patul de spital. Era legată la o perfuzie. Mă întrebam dacă e suficient, dacă doctorii știu ce fac, folosind o singură perfuzie ca să lupte cu ceva ce deja ne răpise un fiu. M-am așezat pe un scaun lângă patul ei, cu mâinile pe marginea saltelei, temându-mă s-o ating.

— Mama? a zis ea după un timp, ridicând mâna liberă. Mama *mi?*

Mi-am dres glasul și am fixat piciorul patului.

— Mama e obosită, doarme.

Știind că mint, nu m-am putut uita în ochii ei mari, căprui. Chiar dacă priveam fix piciorului patului, minciunile îmi sunau atât de greșit, încât parcă simțeam nevoia să-mi cer iertare, să-mi cer iertare de la copila al cărei chip era versiunea în miniatură a chipului lui Yejide. Semănau atât de bine, încât, uitându-mă la ea, aveam senzația că mă uit la Yejide printr-o lentilă care micșorează. Fiecare trăsătură de pe chipul lui Rotimi îi aparținea lui Yejide, în afară de nas. Nasul ei era deja turtit și lat, exact ca al meu. Îmi plăcea mult când lumea remarca asta, când ni se spunea: *Fetița a moștenit nasul tatălui ei.* Nasul tatălui ei.

Mai târziu în seara aceea, un medic însoțit de studenți care luau notițe a intrat să vadă ce face Rotimi. Îmi dorisem și eu să mă fac doctor când eram mic de tot, în vremea când mâna dreaptă mi-era prea scurtă ca s-ajungă la urechea stângă și nici nu mergeam încă la școală. Pe atunci nici măcar nu știam că există alte meserii, îmi închipuiam că dacă mergi la școală nici nu poți s-ajungi altceva.

După ce grupul a trecut la alt pacient, unul dintre studenți mi s-a adresat în șoaptă:

— Domnule, fac un studiu. E despre siclemie. O să fie util pentru consilierea pre-maritală. M-ați ajuta mult dac-ați completa…

Am dat din cap ca o șopârlă gulerată înnebunită, i-am smuls chestionarul pe care mi-l întinsese, nerăbdător să scap de el. M-am întrebat câte chestionare completase Yejide în zilele petrecute în spital cu Sesan. Întrebările erau înghesuite toate pe o singură pagină, ca și cum studentul ar fi încercat să economisească banii de xerox; mă apuca durerea de cap doar dacă-ncercam să citesc cuvintele.

— Tata *mi.*

— Da, draga mea. Ce e?

Bucuros de întrerupere, am lăsat deoparte chestionarul.

— Mama *mi?* a întrebat ea, cu o voce care abia se auzea.

Respira cu dificultate, ca și cum rostirea acelui unic cuvânt ar fi vlăguit-o de tot.

Am luat-o de mână și de data asta am privit-o în ochi.

— Mămica ta o să vină repede, foarte repede, dar hai să-ți spun o poveste cât o așteptăm. E despre țestosul Ijapa și soția lui, Iyannibo.

Am luat povestea de la capăt, despre cuplul fără copii și încercările lor zadarnice de a procrea. Am descris vizita lui Ijapa la Babalawo, tocana irezistibilă, întoarcerea lui rușinoasă la Babalawo, după ce singur aruncase pe fereastră unica soluție. Rotimi era încă trează când am terminat cântecul, așa c-am continuat povestea.

Când Ijapa s-a întors la Babalawo, s-a rugat de el fierbinte, iar și iar. Se tăvălea întruna pe jos, implorând iertarea, cerând încă o șansă.

— Nu, nu te pot ajuta, a zis Babalawo.

— Nu pe mine-ți cer să mă ajuți. Gândește-te la soția mea, Iyannibo. Ajută-mă, ba nu, ajut-o pe biata mea soție, pe ea s-o ajuți.

Babalawo s-a gândit la biata Iyannibo. Și, chiar dacă Ijapa făcuse un lucru oribil, nesocotind instrucțiunile primite, Babalawo s-a îndurat de el, de dragul bietei Iyannibo. I-a dat lui Ijapa să bea o licoare. Imediat după ce a băut-o, Ijapa a scăpat de burtă.

Povestea pe care mi-o spunea Moomi nu se termina așa. Se pare că țestosul și nevasta lui nu se mulțumiseră să rămână domnul și doamna Țestoasă, era prea puțin pentru ei. În continuare, ni se povestește că soția țestosului a născut un copil, pentru ca toată lumea să poată trăi fericită până la adânci bătrânețe. Eu nu m-am mai obosit să-i spun fiicei mele și partea asta. Era minciuna în care crezusem la început. Că Yejide va avea un copil și vom trăi fericiți o veșnicie. Prețul nu conta. Nu conta câte râuri trebuia să trecem. La sfârșit de tot urma porțiunea asta de fericire, care ar fi trebuit să înceapă doar după ce făceam copii și nu mai devreme, nici măcar cu un minut mai devreme.

La acel prim episod, Rotimi a rămas o săptămână în spital. Nu mi-am putut lua liber de la serviciu decât două zile ca să stau cu ea, dar îmi petreceam nopțile la spital, dormind pe scaunul de lemn din fața salonului, visând-o iar pe Funmi, pentru prima oară de ani întregi.

Începusem să mă gândesc la Funmi de când fusese diagnosticată Rotimi. Mi-era imposibil să nu mă întreb dacă nu cumva moartea lui Olamide și-a lui Sesan fusese un fel de pedeapsă. Dacă nu cumva, în cine știe ce balanță universală a dreptății, prin cine știe ce capriciu strâmb care ținea de karma sau de *esan,* copiii plătiseră pentru păcatul meu. De fiecare dată când mă trezeam dintr-un coșmar cu Funmi, mă gândeam fără să vreau că visele ar fi putut prevesti o soartă sumbră pentru Rotimi, că poate trei copii făceau cât un adult în balanța dreptății universului.

Erau gânduri pentru orele de întuneric și nu apucau niciodată zorii. Când soarele răsărea și mă duceam să văd ce face fiica mea, reușeam să le alung. Copila avea să supraviețuiască tuturor crizelor, avea să fie excepția de la toate regulile – să trăiască – eram convins de asta. Dacă exista cu adevărat o mână universală a dreptății, atunci avea să mă ia pe mine, și nu niște copii nevinovați.

În plus, niciodată nu avusesem intenția s-o omor pe Funmi.

În noaptea morții lui Funmi, noaptea botezului lui Olamide, nu-mi dorisem altceva decât să ajung în dormitorul meu fără să cad pe scări. După sticlele de bere pe care le dădusem pe gât, treptele îmi jucau în fața ochilor. Urcam ținându-mă de balustradă. Funmi venea chiar în spatele meu, articulând cu greu cuvintele.

— Deci, Yejide cum a rămas gravidă?

N-am avut de ce să stau pe gânduri înainte să răspund:

— Așa cum rămâne toată lumea gravidă.

Funmi a râs.

— Mă crezi proastă? Cu minciunile și aiurelile pe care le tot faci în pat, crezi că nu m-am prins? Asta pentru că n-am vrut să te dau de gol?

Am continuat să urc scările. Nu mai țin minte dacă eram prea beat ca să răspund sau dacă am considerat că tăcerea ar fi putut fi interpretată în favoarea mea. Țin însă minte că Funmi m-a apucat din spate de cracul pantalonului, ceea ce nu m-a deranjat.

— Ia spune-mi, a zis ea. Spune-mi cum lași tu gravidă o femeie cu un penis care nu s-a sculat niciodată? Și să nu-mi spui iarăși că ți se întâmplă doar cu mine. Nu mai cred așa ceva.

N-am știut niciodată sigur dacă Funmi a șoptit sau a strigat acele cuvinte. Dar în acea noapte au sunat ca un răget, ca și cum ecoul lor ar fi reverberat în toate camerele din casă. Când m-am întors să-i acopăr gura cu mâna, ea dăduse deja drumul pantalonilor mei. Și, preț de-o clipită, chiar i-am atins fața cu palma, exact înainte să se împiedice, să cadă pe spate și să se rostogolească pe scări în jos.

* * *

Când în sfârșit a trimis după mine, Moomi nu m-a chemat la ea acasă. M-a chemat la taraba ei din piață. Era o insultă bine calculată. O manevră menită să-mi aducă aminte că nici nu pusese vreodată piciorul în magazinul pe care i-l cumpărasem după plecarea lui Dotun din țară.

Dintotdeauna, Moomi fusese nemulțumită de piață. Nu-i plăcea pământul, pentru că în sezonul ploios era alunecos și noroios, iar în sezonul uscat era tare și prăfos. Le disprețuia pe femeile din piață care aruncau gunoiul direct în stradă, detesta rumoarea continuă, căldura insuportabilă emanată de atâția oameni care se înghesuiau, încercând să se strecoare pe străzile înguste. Era oribil pentru ea să-și vadă marfa dărâmată zilnic de mâna, poșeta sau fundul uriaș al cuiva. Să-și vadă roșiile și ardeii striviți sub tălpi grăbite, înainte să poată să-i ridice

și să-i pună la loc în ladă. Dar cel mai mult ura duhoarea – îi era imposibil s-o ignore. Nările ei nu se adaptaseră niciodată la mirosul scârbos emanat de prea multe lucruri care putrezeau în același loc.

Toată viața ei, încă de când era proaspăt căsătorită, cu un soț care refuza să-i dea bani pentru o gheretă de lemn, Moomi considerase că merita un statut mult mai elevat în viață decât o tarabă în partea dinspre stradă a pieței. În inima ei era convinsă că-și are locul printre femeile care-și permit să-și vândă marfa într-un magazin, ferite de căldura nesuferită din piață. De-asta i-am și cumpărat cel mai mare magazin din partea cea mai scumpă a pieței. Și totuși, când i-am făcut o vizită în Ayeso și i-am dat cheile magazinului, mi le-a aruncat înapoi.

Când am apărut la taraba ei, s-a prefăcut că nu mă vede, a refuzat să-mi răspundă la salut. Am stat jumătate de oră pe o bancă de lemn, în timp ce ea se ocupa de clienți.

Văzând că-și acoperă lăzile cu ardei și roșii cu o bucată de nailon transparent, mi-am dat seama că e dispusă să discute cu mine. S-a așezat pe banca de lemn, cât a putut de departe de mine pentru ca totuși să nu se așeze în gol. M-a salutat cu singurele cuvinte pe care catadicsise să mi le adreseze de când îmi ceruse să-i tai picioarele dacă-mi va mai trece vreodată pragul:

— Unde-i fiul meu? Când vine Dotun acasă?

Chiar dacă-i spusesem că Dotun era în siguranță în Australia, ba chiar îi mergea foarte bine, dacă ne luam după scrisorile lui, ea se purta ca și cum l-aș fi ținut eu închis într-o pivniță, doar ca s-o chinui pe ea. Învățasem pe pielea mea că era imposibil să-i răspund mulțumitor la întrebări. Orice răspuns i-aș fi dat nu făcea decât să-i ațâțe focul mâniei. Cea mai bună și mai ușoară soluție era să-i ignor întrebările.

— De ce n-ai vrut să ne vedem acasă? Despre ce putem vorbi la piață?

— De ce? Akin mă întreabă de ce. Stai să-ți spun de ce: trebuie să vin aici, să-mi vând marfa, pentru

că nu vreau să mănânc iarbă și nisip. Știi că asta mănâncă oamenii care n-au bani? Mulțumesc lui Dumnezeu c-o am pe soră-ta.

Și-a înălțat fața spre cer.

— Tată ceresc, mulțumescu-Ți pentru Arinola, că ea mereu își aduce aminte de bătrâna ei mamă amărâtă. Dacă i-aș fi născut doar pe Dotun și pe ăsta de-aici, acum aș fi mâncat nisip fiert la micul dejun.

Am oftat.

— Moomi, de-aia m-ai chemat aici, pentru discuția asta?

— Ei, și? Ce, dacă asta vreau să-ți spun, îmi întorci spatele? Nu m-aș mira. Îmi răcesc gura de pomană cu tine în ultima vreme.

— Ce vrei, Moomi?

Ea și-a încrucișat mâinile la piept.

— N-ai decât să faci vrăji și să mă păcălești. Ești fiul lui taică-tu și minți și tu ca el, de-ntorci morții de la groapă.

— De ce m-ai chemat?

— De ce țipi? Așa vorbești tu cu maică-ta? Ca un copil needucat?

Am tras adânc aer în piept.

— Iartă-mă, *Ma.* Te rog să nu te enervezi.

— Ce face soția ta?

— Bine.

— Nici măcar nu-mi trimite salutări? Chiar în halul ăsta am ajuns? Știi că n-a mai venit să mă vadă de peste un an? Și trăim în același oraș, aici, în același oraș.

— A avut treabă la serviciu. Nici ea nu vrea să mănânce iarbă și nisip.

— Ție ți se pare că ești amuzant, *abi?* În orice caz, Arinola mi-a zis că Rotimi a fost internată la spital. Cum se simte fizic?

— I-au dat drumul.

— Hmmm, Dumnezeu s-o aibă în pază.

A rostit cuvintele fără emoție, ca și cum s-ar fi rugat pentru o persoană necunoscută, de care nu-i păsa.

Mă uitam la trecători, ca să nu fiu nevoit să mă uit la ea.

— Amin.

Ea și-a tras nasul, apoi a oftat. Știam că n-o să-mi placă ce urma să spună. Mi-era cunoscută manevra ei cu trasul nasului și oftatul, era o tactică veche de când lumea, pe care o folosea ca să-și dea curaj înainte de a-mi cere lucruri pe care nu eram dispus să i le acord.

— De ce-ți ferești ochii? a zis ea. Uită-te la mine, uită-te la fața mea. Te-am chemat la mine chiar dacă poate că mi-ai omorât băiatul, ce știu eu, a zis ea, trăgându-și nasul. Dar dacă vede lumea că trăiești ca la balamuc, o să arate cu degetul spre Amope, că doar lu' fiu-său i se deșiră viața ca o zdreanță. Așa că nu pot să tac, chiar dac-o să zici că-mi pute gura. O să zic ce-am de zis. Mă auzi?

— Te ascult, *Ma.*

— Vezi tu, se pare că soția ta e sortită să aibă copii *Abiku.* Măi băiete, tu să nu dai ochii peste cap la mine – crezi că nu te văd? Crezi c-am orbit?

M-a plesnit peste dosul mâinii.

— Și să trăiești o mie de ani, tot prea necopt o să fii ca să te uiți așa la mine. Când eu îți vorbesc aici pentru binele tău! Când tot ce-am făcut de când te-ai născut a fost pentru binele tău!

— Moomi, ce mai vrei acum de la mine? Te rog să termini ce-ai de spus și gata.

— E o fată, poate chiar o cunoști.

A clătinat din cap.

— Nu, nu sunteți voi de-un leat, n-ai de unde s-o cunoști. Abia a terminat liceul. E fată bună, încă n-a dat cu nasul de lume ca fetele din ziua de azi, știi tu.

— Și?

Simțeam cum îmi pulsează ceva în frunte, ca un început de durere groaznică de cap.

— Cum o vrea Dumnezeu – cine știe, poate că fata asta o să-ți facă niște copii, copii care să trăiască. Eu nu zic că Yejide e om rău, dar cu destinul nu te pui. Și, la cum merg lucrurile de când te-ai însurat cu Yejide asta, nu cred că e sortită să

aibă copii pe lumea noastră. Oho, s-a străduit din greu, până și un orb vede că s-a străduit din greu. Dar puțini sunt cei care ies învingători în lupta cu destinul. Am destulă experiență de viață ca să știu asta.

— Vrei să mă-nsor cu fata asta pe care ai găsit-o?

I-am întors spatele. Peste drum, un bărbat lipea afișe electorale pe un felinar stradal.

— Nu vrei să ai copii niciodată? Ce te faci dacă Rotimi asta moare?

— Rotimi o să trăiască.

Nu încercam s-o conving. Credeam în spusele mele ca și cum ar fi fost un fapt dovedit. Soarele răsărea în est, patru plus patru fac opt, Rotimi a mea o să trăiască.

— Chiar dacă Rotimi trăiește, vezi tu, cum să ai un singur copil? Un singur copil toată viața ta?

— Iar vrei să mă însor cu alta?

Bărbatul de vizavi s-a îndepărtat de felinar, a examinat afișul verde, a încuviințat din cap, apoi a trecut la următorul felinar. Afișul pe care-l lipise era verde cu alb, iar de la acea distanță puteam desluși „Speranță 93".

— Nu te silesc. Dacă nu vrei să te însori cu ea, ne descurcăm noi. Numai s-o lași gravidă.

S-a plesnit cu dosul unei mâini peste palma celeilalte mâini.

— Doar n-o fi așa o pasăre rară înțelepciunea pe lumea noastră că trebuie să mergem în rai după ea.

— *Lai lai,* Moomi. Niciodată în viața mea.

— Nu te grăbi să spui nu. Știu că te gândești la ce-a pățit Funmi, dar…

După ce a rostit numele lui Funmi, nici n-am mai auzit-o. Vedeam doar că i se mișcă buzele.

Ea m-a bătut pe umăr.

— Akin? Mă auzi? Nu zici nimic?

Mi-am cuprins fruntea cu o mână, în timp ce băteam din picioare în ritmul care-mi pulsa în cap.

— De parcă nu ți-ar fi ajuns cât mi-ai distrus viața, Moomi.

A căscat gura.

— Ce aiureli sunt astea, Akinyele?

— Nu te mai băga în chestia asta, *ema da soro mi mo,* m-ai înțeles?

— Ești bolnav? Ce-am zis de…

M-am ridicat.

— Să nu mă mai suni niciodată pentru discuții de genul ăsta. În vecii vecilor. *Lai lai.*

— Eu? *Abi,* ai uitat cu cine vorbești *ni?* Akin? Akinyele? *Abi,* unde pleci, Akin? Vino încoace. Akin, n-am terminat de vorbit cu tine. Pe tine te strig, n-auzi? Ia uitați-vă la băiatul ăsta. Akinyele!

Nu m-am uitat înapoi.

37

De cele câteva ori când mi-a vorbit despre dragostea lui pentru mama, tata a încheiat spunându-mi: *Yejide, oro ife bi adanwo ni.* O spunea ca și cum ar fi fost singura parte demnă de reținut din tot ce povestise. Am impresia că asta era lecția cu care rămăsese el după viața și moartea mamei, tâlcul pe care ținea să mi-l transmită: *Yejide, iubirea e ca un test.* Niciodată nu înțelesesem exact care ar fi trebuit să fie semnificația zicalei. Nu m-am obosit să-l întreb pentru că mă așteptam la o explicație care să includă eternele descrieri ale suferinței îndurate de mama din cauza mea. Când am ajuns la vârsta adolescenței, eram deja capabilă să ignor oribilele lui relatări despre cât de mult sângerase mama, dar niciodată n-am reușit să mă împac cu felul în care mă privea când vorbea despre moartea ei, ca și cum m-ar fi evaluat, încercând să se dumirească dacă pot compensa ce pierduse.

De-a lungul anilor, am auzit de multe ori zicala din gura altora, fără să mă lămuresc vreodată cu adevărat ce înseamnă. Deci iubirea e un test, dar în ce sens? În ce scop? Cine dădea testul? Însă credeam, probabil, că iubirea are puterea imensă de a dezgropa tot ce e bun în noi, de a ne șlefui și de a scoate la lumină versiuni mai bune ale noastre. Și, chiar dacă știam că Akin mă luase de proastă, am continuat să cred o vreme că mă iubește și că, de voie, de nevoie, o să facă alegerea bună, alegerea corectă. Credeam că era o chestiune de timp până când avea să mă privească în ochi și să-și ceară scuze. Așa c-am așteptat să vină el la mine.

Când Dotun intrase în dormitorul nostru, imediat după ce Sesan fusese diagnosticat cu siclemie, și-mi spusese că-i pare rău că Akin nu găsise nicio soluție pentru impotența lui, Dotun era în mod evident convins că eu știam deja că jumătate dintre drumurile lui Akin în Lagos erau la urologul lui de la LUTH. Adevărul era că nu știam nimic despre

urolog, despre tratamentul care-i fusese prescris sau despre intervențiile la care fusese supus Akin. Dar pentru că atunci când viața râde de tine, râzi și tu și te prefaci c-ai prins poanta, în noaptea aceea am încuviințat din cap odată cu Dotun și am încercat să mă comport ca și cum aș fi avut destulă minte ca să pricep singură situația. Dar, înainte ca Dotun să iasă din cameră, mi-a fost clar că și el înțelesese că mariajul nostru se întemeiase pe o minciună.

Cu toate astea, eram convinsă că Akin mă iubea. Și cum iubirea ar fi trebuit să fie testul care scoate la iveală ce e mai bun în noi, mi-am zis că în curând soțul meu avea să vină la mine și să-mi dea explicații. Mi-am concentrat toată energia pe supraviețuirea fiului meu, dar în tot acel timp am așteptat ca Akin să vină la mine.

După ce m-a prins în pat cu fratele lui, am fost sigură că Akin avea să mă înfrunte, să-și ceară iertare, să-mi vorbească despre chinurile pe care reușise să le țină ascunse de mine și să mă implore să rămân cu el. Era greu de acceptat că avea de gând să continue acea mascaradă pentru tot restul vieților noastre. Chiar și după ce m-am mutat din dormitorul nostru și n-am mai vorbit cu el, am rămas convinsă că știu cum e el cu adevărat și credeam că bărbatul acela era încă acolo, dincolo de toată minciuna și prefăcătoria. Bărbatul pe care credeam eu că-l cunosc nu era genul de om care să mă păcălească până pe lumea cealaltă.

La un moment dat, în săptămânile de dinainte de prima criză de siclemie a lui Rotimi, am ajuns să accept că Akin m-ar fi mințit toată viața dacă ar fi reușit să nu se dea de gol. Când am plecat cu mașina de la spitalul Wesley Guild, după prima internare a lui Rotimi acolo, m-am întrebat cum de putuse Akin să-mi ceară să stau cu ea în salon. Nu vedea și el că mă săturasem de atâția doctori care-mi dădeau când vești proaste, când vești bune, de tăceri sumbre și încurajări și de mâini pe umăr care anunțau alte vești bune, alte vești proaste? De la Olamide la Sesan și Rotimi, mă țineau atârnată pe marginea unei

prăpăstii și ajunsesem atât de sleită, încât aș fi vrut să-mi dea drumul.

Când Rotimi a fost externată și s-au întors amândoi acasă, îl vedeam deja pe Akin cu alți ochi. Pentru mine, nu era un om schimbat, ci unul pe care nu-l cunoscusem niciodată. Mă îndoiam de iubirea de care fusesem pe vremuri atât de sigură și ajunsesem la concluzia că se căsătorise cu mine pentru credulitatea mea.

Cu o săptămână înainte de alegerile prezidențiale, am hotărât că venise momentul să-i cer explicații. El stătea cu Rotimi în living, urmărea dezbaterea televizată dintre cei doi candidați. Nu vedeam niciun motiv să aștept până la sfârșitul dezbaterii ca să deschid discuția; la urma urmei, așteptasem aproape trei ani să vină el la mine. Dintr-un anume punct de vedere, intuiam că e mai bine să atac pe neașteptate și să nu-i las niciun fel de spațiu să se eschiveze. M-am așezat într-un fotoliu chiar în fața lui, pentru că era un bun punct de observație. Voiam să-i urmăresc succesiunea emoțiilor pe chip și să-i evaluez reacțiile la atacul meu prin ambuscadă.

— Deci, Akin, e adevărat că nu poți… că nu poți… Ești impotent?

Mi-ar plăcea să pot spune c-a avut măcar respectul să-mi răspundă direct când în sfârșit i-am cerut socoteală. El a zâmbit și s-a lăsat pe spate în scaun, ridicând ochii în tavan. Multă vreme n-a scos niciun cuvânt.

Am așteptat, uitându-mă la Rotimi, care se cățăra în poala lui. La televizor, moderatorul vorbea despre impactul politicii de ajustare structurală a FMI asupra societății nigeriene.

— Când ți-a spus Dotun? m-a întrebat în sfârșit Akin, îmbrățișând-o mai strâns pe Rotimi.

— Chiar înainte să-mi spună că tu l-ai pus să mă seducă.

Vorbeam fără pic de furie – fără patimă, fără dușmănie. Parc-am fi discutat despre ploaia care cădea fără încetare de dimineață. În timp ce Akin își tot încrucișa și descrucișa picioarele, m-am gândit la

drumul parcurs până în acel punct, în care stăteam față în față, la noi în living, și vorbeam pentru prima oară despre impotența lui fără cine știe ce manifestări de emoţie.

M-am gândit la Funmi. Mi-am adus aminte cât de sigur fusese Akin că nu eram gravidă, chiar înainte ca medicii să-mi spună că sufăr de pseudocieză.

Akin s-a ciupit de nas.

— Și acum ce vrei să faci?

Aproape c-am zâmbit. Nu se schimbase prea mult. Era aproape reconfortant să-l văd cum fuge în continuare de adevăr, răspunzând la o întrebare cu propriile-i întrebări.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare, am zis. E adevărat, Akin?

Și-a acoperit fața cu ambele mâini, ca și cum n-ar fi suportat să-l privesc. Nu m-am înmuiat pentru că mă stăpânea o dorință mistuitoare să-l aud că recunoaște.

— De ce-ți acoperi fața, Akinyele? Uită-te la mine și răspunde-mi la întrebare.

N-am simțit pic de milă față de el când și-a luat mâinile de pe față și și-a cuprins gâtul, ca și cum ar fi vrut să se sugrume. Cum să simt? Până la urmă, era omul care, în primul nostru an de căsnicie, îmi spusese privindu-mă în ochi că fiecare penis e altfel, că unele se întăresc, altele nu. Vorbise nonșalant, strecurând subiectul în discuție de parcă ar fi fost unul dintre lucrurile pe care soțiile feciorelnice le aflau de la soții lor când vorbeau despre sex. E uluitor că nici măcar n-a fost nevoit să mintă ca să mă păcălească.

— Yejide, de ce vrei să-ți spun ceva ce știi deja?

Ce știam? Știam că pe vremuri crezusem în minciuna lui la fel de mult ca el, poate chiar mai mult – îmi închipui că el măcar recunoștea adevărul față de sine însuși. Eu n-am putut face asta până când Dotun n-a spus lucrurilor pe nume. Akin ar fi trebuit să fie dragostea vieții mele. Înainte să fac copii, el mă salvase de la a fi singură pe lume; nu puteam accepta să fie imperfect. Așa că-mi mușcam

limba când clientele vorbeau despre sex și-l lăsasem să mă țină de mână când îi spusese doctorului că viața noastră sexuală e *perfect normală.* Mi-am zis că-mi respect soțul. M-am convins că tăcerea mea înseamnă că sunt o soție bună. Dar adesea, cele mai mari minciuni sunt cele pe care singuri ni le spunem. Îmi mușcam limba pentru că nu voiam să pun întrebări. Nu voiam să pun întrebări pentru că nu voiam să aflu răspunsurile. Îmi convenea să cred că soțul meu era demn de încredere; uneori încrederea e mai comodă decât îndoiala.

— Îmi pare rău, a zis el, mângâind-o pe Rotimi pe cap.

Atunci am realizat că n-avea să-mi răspundă direct la întrebare nici dacă-i puneam maceta la gât.

— Și pe Funmi ai prostit-o? am întrebat.

El a clătinat din cap.

— Ea nu era ca tine.

Am oftat.

— Adică nu era fraieră?

— Vreau doar să spun că nu era virgină.

Nu mai aveam nimic să-i spun, așa că m-am ridicat și am ieșit din cameră. Iar el nici măcar nu s-a obosit să-mi ceară să-i păstrez secretul – știa deja că o s-o fac.

* * *

Febra care cuprinsese țara înainte de alegeri m-a prins și pe mine, oricât m-aș fi ferit. În zilele de dinainte de alegeri, m-am pomenit că fredonez temele muzicale de campanie. Iya Bolu mă convinsese să mă înscriu pe listele electorale. Și, pe măsură ce alegerile se apropiau, în mine încolțea o senzație nefamiliară de putere.

În sâmbăta votării, Iya Bolu s-a înființat la noi acasă la 7 dimineața. N-avea stare și mă tot îndemna să mă grăbesc, ca să ajungem la secție înainte de 8. Akin plecase deja să voteze în centru: se înscrisese acolo pe liste, fiind mai aproape de biroul lui. Pe la 8:30, am legat-o pe Rotimi la spate și am plecat.

Când am ajuns cu Iya Bolu la secția de votare, acolo erau deja sute de oameni. După ce am votat, ne-am așezat la umbra unui mango și am discutat despre viitoarea nuntă a nepoatei ei, în timp ce așteptam să fie anunțate rezultatele secției. Mai erau două săptămâni până la ceremonie, dar plănuiserăm să plecăm la Bauchi cu câteva zile înainte de nuntă. Iya Bolu ținea să fie la fața locului, ca să ajute familia fratelui ei cu pregătirile pentru eveniment.

Când un funcționar din comisia electorală, cu niște ochelari care-i acopereau jumătate de față, a anunțat rezultatele secției, s-au auzit aplauze și câțiva oameni au strigat: „Felicitări, Nigeria!" M-am molipsit și eu de euforia momentului și am strâns și eu mâini în stânga și-n dreapta de parcă supraviețuiserăm cu toții unei călătorii lungi și anevoioase.

* * *

În ziua când am plecat la Bauchi, am îmbrăcat-o pe Rotimi cu o rochie violet, fără mâneci, în timp ce Akin meșterea ceva jos, la mașină. Își luase concediul anual și hotărâse să plece câteva zile în Lagos. Nu-l întrebasem de ce voia să se ducă acolo – nu voiam să știu. Akin fusese cel care-i cumpărase rochița lui Rotimi, crezând c-o să-i serbez ziua de naștere. Sigur că n-am serbat nimic, dar lui Rotimi i-a plăcut rochia și de fiecare dată când o purta, pipăia corsajul de dantelă cu palmele și zâmbea.

În acea dimineață, îmbrăcatul durase mai mult decât de obicei; ea era țâfnoasă pentru c-o trezisem devreme, ca să putem pleca de-acasă înainte de 6. După ce o convinsesem să se încalțe, o așezasem pe masa de toaletă și-mi pudrasem fața. La sfârșit, o dădusem și pe ea cu un strat subțire de pudră de talc pe frunte, iar ea rămăsese perfect nemișcată cât îi întinsesem pudra pe piele. Apoi mă așezasem pe un scăunel și mă dădusem cu ruj roz pe buze. În timp ce mă studiam în oglindă, să văd dacă aveam pete de ruj pe dinți, Rotimi se aplecase în față și-mi apăsase

buza de sus cu degetul mare. Mă uitasem la ea cum își duce mâna la gură, așteptându-mă să-și sugă degetul, dar ea își urmărise conturul buzei de jos, imitând modul în care mă dădusem eu cu ruj.

— Că tare isteață mai ești tu, nu-i așa? i-am zis.

Îmi atinsese gura ca să mai ia niște ruj și-i simțisem degetul moale pe buza de jos, o atingere ușoară ca fulgul. Când terminase de frecat buzele cu degetul, o luasem pe genunchi, ca să se vadă în oglindă, dar ea abia dacă-i aruncase o privire reflexiei sale. Se răsucise cu fața la mine, apoi înclinase capul într-o parte și în alta sub privirea mea, ca și cum eu aș fi fost singura oglindă care conta pentru ea.

— Tu ești cea mai frumoasă din țară, i-am zis singurului meu copil căruia nu-i spusesem niciodată povești.

Poveștile și cântecele mi se păreau zadarnice în fața bolii cu care se lupta ea, așa că nu-mi mai bătusem capul cu ele. Nu voiam să-i spun povești, voiam s-o vindec, s-o salvez. Iar când ea și-a unit buzele așa cum făcusem eu cu câteva clipe înainte, mi-a venit s-o strâng în brațe până când reușea cumva să se întoarcă în pântecul meu, de unde avea să iasă din nou cu alt genotip, scăpată definitiv de amenințarea permanentă a suferinței și-a bolii.

Abia când Rotimi a scâncit mi-am dat seama că o apucasem de umeri și gâfâiam. I-am dat drumul. Acesta era motivul pentru care încercam să nu rămân prea des singură cu ea – gândurile care mă împingeau de pe margine într-un hău fără fund, în care cădeam zbătându-mă prin aer. Mi-am înăbușit pornirea bruscă de a plânge cu capul pe masa de toaletă. Am tras adânc aer în piept și-am aranjat lănțișorul de aur la gâtul fiicei mele.

Cu Rotimi pe genunchi, am plecat cu mașina spre fostul nostru complex rezidențial, ca s-o luăm pe Iya Bolu. Ne aștepta pe verandă, cu o geantă de voiaj.

— Vedeți fosta voastră casă? a zis ea, urcându-se în mașină. Familia care s-a mutat în locul vostru a distrus-o. Vedeți cum se scorojește zugrăveala? Nici

nu s-au sinchisit s-o refacă. Iar tipul e un câine în călduri, credeți-mă.

Akin se ducea la Omi Asoro ca s-o ia pe Linda, secretara lui. Și ea avea drum spre Lagos în acea dimineață, iar Akin se oferise s-o ia cu el. Când am ajuns acasă la Linda, ea a scos capul pe geam și a zis că iese în cinci minute. În timp ce așteptam, Akin umbla la radioul mașinii, căutând un post care să transmită știri. Trecuseră nouă zile de la alegeri, dar încă nu fusese anunțat un câștigător.

— Te interesează ce mai e nou cu alegerile astea? i s-a adresat Iya Bolu lui Akin. Ce glumă, ce glumă, au trecut aproape două săptămâni. Iar s-a făcut luni. Cum să decidă instanța să nu se facă publice rezultatele? De ce?

— Nu-i lua în seamă. Instanța n-are treabă cu chestia asta, ceea ce judecătorul știe, doar tribunalul alegerilor prezidențiale are jurisdicție.

— *Abi,* soldații ăștia țin cu dinții de putere, *ni?*

— Dar eu sunt sigur că militarii se vor da la o parte, totuși, a zis Akin. S-au cheltuit atâția bani pe tranziția asta. Ce facem, aruncăm totul la gunoi?

— Poate are și Dumnezeu milă de noi, a oftat Iya Bolu. Copiii noștri or să crească într-o guvernare militară, *abi?*

Am strănutat când Linda a intrat în mașină. Parcă-și turnase pe ea două sticle de parfum în acea dimineață. Akin a oprit aerul condiționat și a deschis geamul. Când am ajuns în autogară, i-am dat-o pe Rotimi Lindei.

— N-o iei cu tine pe Rotimi? a zis Iya Bolu, trântind ușa mașinii și aranjându-și șalul.

Am clătinat din cap și am așteptat ca Akin să deschidă portbagajul. A scos geanta mea de voiaj și ne-a condus la baraca de lemn unde erau parcate autocarele. În autocarul care mergea la Bauchi erau șapte pasageri.

Akin i-a întins șoferului geanta mea, apoi a dat ocol autocarului. A examinat cauciucurile și s-a uitat lung la volan, pedale și schimbătorul de viteze. Era un lucru pe care-l făcea de fiecare dată când mă lăsa

într-o autogară. Pe când îmi făcea curte, mi se păruse amuzant, dar în acea dimineață m-am întrebat care erau motivele lui reale. Chiar și cele mai simple gesturi ale lui ajunseseră să-mi trezească bănuieli, mă întrebam dacă nu cumva era o mare trădare la mijloc.

— Atunci noi am plecat, Linda și cu mine, a zis el când m-am urcat în autocar.

— Drum bun, am zis, făcându-i loc lui Iya Bolu lângă mine.

Eu și Akin ne purtam politicos unul cu altul în public; uneori chiar mimam cordialitatea.

— Te sun diseară, mai târziu, a zis el. Iya Bolu, ziceai că pot să sun acasă la fratele dumitale după 7 seara?

— Da, nicio problemă. Numai să-i spui menajerei cu cine vrei să vorbești.

— Bine atunci, drum bun!

38

— Vine și doamna mai târziu, domnule?

În ochii recepționerului, eram incapabil să am grijă de Rotimi fără ajutorul unei femei.

— Vorbiți dumneavoastră la room service să ne trimită o sticlă de vin în cameră? am zis.

Ajunsesem în Lagos pe la prânz și, după ce stătusem cu orele în trafic, reușisem să ajung la timp la urologul de la LUTH, unde aveam programare – doar ca să mi se spună că medicul era bolnav și abia joi urma să se întoarcă la serviciu. N-aveam niciun chef să-i cânt în strună recepționerului răspunzându-i la întrebare.

El a dat afirmativ din cap și a pus mâna pe telefon.

Când am ajuns în cameră, i-am schimbat scutecul lui Rotimi. În timp ce înmuiam scutecul murdar în chiuveta din baie, mi-am zis să nu uit s-o întreb pe Yejide dacă era momentul s-o învățăm la oliță.

N-am coborât la restaurant pentru cină, ci am cerut niște orez în cameră. Rotimi n-a vrut să primească mâncarea de la mine. Încerca întruna să-mi ia lingura din mâini. Până să cedez și să i-o dau, a aruncat o bucată de carne pe jos, de nervi. După ce camerista a curățat mizeria pe care o făcuse Rotimi, am dat drumul la televizor, m-am învârtit prin cameră și m-am certat cu televizorul apropo de nebunia din țară. Rotimi stătea în pat și râdea, ca și cum aș fi dat un spectacol pentru ea. După o oră de schimbat canalele, în căutare de informații noi despre alegeri emise de guvernul militar, am închis televizorul, într-o stare de agitație.

Înainte ca Dotun să rămână fără serviciu, de fiecare dată când veneam în Lagos, stăteam la el acasă, în Surulere. Uitându-mă la Rotimi cum smulge brațul păpușii ei în camera de hotel, mi-am dorit să fiu iar în casa lui, contrazicându-ne în legătură cu starea națiunii. Eram convins că el ar fi găsit justificări pentru refuzul guvernării militare de

a face public rezultatul alegerilor; era genul de idiot care declara sus și tare oricui stătea să-l asculte că armata era cel mai bun lucru care se întâmplase în acea țară. Mi-era dor de el.

Mi-era imposibil să nu mă gândesc la el când mă aflam în Lagos. Amândoi fuseserăm studenți la Universitatea Lagos, iar în ultimul meu an de facultate, locuiserăm în același apartament. În acel an i-am și spus că n-avusesem niciodată o erecție. La început a râs, dar când și-a dat seama că vorbeam serios, s-a scărpinat la ceafă și mi-a spus să nu-mi fac probleme, că o să se întâmple când o să cunosc fata potrivită. Și, pentru că el era Dotun, în timp ce așteptam să apară femeia potrivită, frate-miu plimba șiruri de fete prin apartamentul nostru în timpul zilei, iar noaptea mă târa în cartierul felinarelor roșii de pe Allen Avenue. Tot el a fost cel care, chiar și după ce am început tratamentul la o clinică privată din Ikeja, în ultimul meu semestru de studenție, mi-a adus tot felul de ierburi și băuturi miraculoase care aveau efect purgativ, dar nu-mi întăreau penisul. Datorită lui am văzut probabil toate filmele porno care se puteau găsi în Nigeria. Am văzut de toate: bărbați cu femei, bărbați cu bărbați, femei cu femei – nimic n-avea efect.

Amintindu-mi de fratele meu, m-am gândit s-o sun pe soția lui, Ajoke, ca s-o întreb dacă pot să le fac o vizită copiilor lor dacă tot eram în oraș. N-aveam nicio intenție să răspund vreodată la scrisoarea lui Dotun, dar când Rotimi mă trăgea de nas și se amuza de chițăitul meu, nu mai puteam nega că-i sunt dator, chiar dacă avusese o aventură cu Yejide.

Dar de sunat, am sunat la Bauchi și am vorbit cu menajera, care mi-a spus că Iya Bolu și soția mea se culcaseră deja.

* * *

Marți dimineața am cumpărat un ziar și am căutat în paginile lui noutăți despre data când aveau să fie

anunțate rezultatele alegerilor. Paginile conțineau o groază de speculații fantasmagorice, câteva teorii și editoriale furioase, dar prea puține informații. Nu exista nicio declarație din partea guvernului militar federal. Devenea evident că hotărârea tribunalului de mucava care amâna și mai mult anunțarea rezultatelor electorale era cumva în interesul lor. Înaltele curți din Ibadan și Lagos emiseseră deja contra-hotărâri și ordonaseră comisiei electorale naționale să facă publice restul rezultatelor. Nu credeam că acel spectacol bizar la care asistam era o dovadă că armata intenționa să se agațe la nesfârșit de putere. Dintr-un motiv sau altul, credeam că încercau pur și simplu să amâne momentul cu câteva luni și din acest motiv întârziau anunțarea rezultatelor.

Țin minte că, în timp ce împătuream ziarul, mă gândeam că situația s-ar fi putut rezolva în cel mult câteva săptămâni. Presupuneam că armata știa că devenise nepopulară și că avea să se întoarcă în cazărmi până la sfârșitul anului. Dacă mi-ar fi spus cineva în acea dimineață că Nigeria avea să mai stea șase ani sub dictatură militară, aș fi râs.

După micul dejun, am mai dat un telefon la Bauchi și am vorbit cu Iya Bolu. Mi-a spus pe un ton ridicat că Yejide era la baie în acel moment, lăsându-mă cu impresia că soția mea era lângă ea, dar pur și simplu nu voia să stea de vorbă cu mine. Eu voiam să vorbesc cu ea. Mă așteptasem ca, fiind plecată, să vrea și ea să vorbească, fie și doar ca să afle ce face Rotimi. Aveam de gând să strecor o replică despre scopul călătoriei mele în Lagos. Mă consideram pregătit să vorbesc cu ea despre problema mea, credeam c-o să fie mai ușor dacă nu eram față-n față, iar ea nu putea să-mi întoarcă spatele. În cel mai rău caz, mi-ar fi închis telefonul. În timp ce o asiguram pe Iya Bolu c-o să revin pe seară, simțeam că eram pregătit să-i spun lui Yejide totul, chiar și despre vizita mea disperată la un tămăduitor tradițional.

Mă dusesem la Ilara-Mokin ca să apelez la Baba Suke într-o perioadă care rămâne una dintre cele mai oribile pe care le-am trăit vreodată. Pe atunci, Yejide se lăuda la toată lumea că e gravidă, călcând în picioare toate probele medicale contrare.

În închipuirea mea, toți tămăduitorii erau bătrâni. Dar Baba Suke era tânăr; trebuie să fi avut cam douăzeci și ceva de ani. Mi-a dat o băutură neagră ca smoala și mi-a cerut cinci naire.

Pe drumul de întoarcere la Ilesa, am simțit o mișcare în vintre. Am parcat la marginea drumului, întrebându-mă dacă chiorăitul mocnit, încordarea și relaxarea mușchilor stomacului erau semne că poțiunea își făcea efectul.

S-a întâmplat brusc. Și, până când duhoarea a invadat mașina, nu m-am îndurat să cred. Nu era un leac, ci o diaree așa cum nu mai avusesem vreodată. Stăteam acolo năuc, cu scaunul apos îmbibându-mi blugii în timp ce mașinile treceau în viteză pe lângă mine. Luna următoare am plecat în Lagos ca să mă văd cu Dotun și n-am suflat o vorbă despre Baba Suke în timp ce-l imploram să vină la Ilesa și s-o lase gravidă pe Yejide.

După-amiază, când am sunat la Bauchi, menajera mi-a spus că Iya Bolu și Yejide nu erau acasă. Și chiar dacă în aceeași seară, Iya Bolu mi-a zis iar că Yejide e la baie, m-am gândit că nu degeaba rămăsese ea cu mine după ce dăduse cărțile pe față. Și, deși refuza în continuare să-mi vorbească și de multe ori ieșea din cameră dacă încercam să-i vorbesc, eram recunoscător că rămăsese în casă. Secretul meu ieșise la iveală și totuși trăiam încă sub același acoperiș. Ceea ce cu siguranță nu era puțin lucru. Când aveam să ne întoarcem la Ilesa, plănuiam să am o discuție cu ea, s-o întreb dacă era posibil s-o luăm de la capăt, în termeni noi.

* * *

Miercuri m-am trezit cu zvonul că alegerile prezidențiale fuseseră anulate. Până-n ziua aceea nu

cred că auzisem vreodată termenul „anulare" folosit altfel decât cu referire la căsătorii. Cu siguranță nu-l auzisem niciodată din gura unui chelner al unui hotel. Până seara, zvonul devenise știre și în stradă se adunase un mic grup care protesta fără pancarte, arzând cauciucuri.

Un bărbat stătea în picioare în mijlocul străzii, cu brațele ridicate ca niște aripi, în timp ce alții construiau baricade din crengi mari de copac, resturi metalice, cuie și sticle sparte.

M-am întors de la fereastră spre fiica mea.

— Imposibil, am zis, imposibil. Eu zic că soldații ăștia glumesc. Cine se cred?

Ea a îngânat cuvântul „imposibil", apoi și-a aruncat jucăria zornăitoare în aer.

În noaptea aceea am insistat să aștept la telefon până când Yejide avea să iasă din baia în care părea să locuiască de când ajunsese la Bauchi.

— Ei? a zis ea când a venit la telefon.

— Sunteți bine? Aici sunt reacții puternice la vestea cu anularea. La voi e liniște?

— Da.

— Voiam doar să mă asigur că ești bine. În Ikeja, lumea a blocat străzile azi și probabil o s-o facă și mâine. Nu cred c-o să pot ajunge mâine la urolog.

Am bătut cu degetele în discul telefonului, sperând ca ea să fi remarcat că explicasem ce căutam în Lagos, dorindu-mi să răspundă cumva la ultima mea propoziție – cu un oftat, o întrebare, un șuierat. Aș fi fost recunoscător pentru orice fel de reacție.

— Mai ești acolo? am întrebat după o vreme.

— Altceva? a spus ea.

— Păi, Rotimi e bine – acum a adormit.

— Noapte bună.

A doua zi dimineață, m-am trezit cu puțin înainte de 8 și m-am mirat văzând că Rotimi încă dormea dusă. De când eram în Lagos, căpătase obiceiul de a mă trezi pupându-mă pe bărbie și lovindu-mă în același timp peste obraji. Afară se strângeau oameni – scandau, agitau pancarte. Până la prânz ieșiseră în

stradă cu miile; aerul era greu de fum de la cauciucurile aprinse. N-avea niciun sens să încerc să ajung la spital.

Rotimi nici nu s-a atins de fasolea pe care o comandasem la masa de prânz, așa c-am comandat orez. Dar nu s-a atins nici de orez. Când s-a dat jos de pe genunchiul meu și s-a întins pe podea, am îngenuncheat lângă ea și i-am promis înghețată dacă gustă din mâncare. Dar ea nici n-a încercat să se ridice în fund, să zâmbească sau să negocieze. A închis ochii, apoi și i-a acoperit cu brațul stâng. I-am pus palma pe frunte – era caldă, părea că face febră. Am luat-o în brațe și am culcat-o în pat. Luasem la mine sirop cu paracetamol și alte medicamente, dar pentru că Rotimi a început să tremure când am lăsat-o din brațe, mi-am zis că cel mai bine era s-o duc imediat la spital.

M-am dus la fereastră și m-am uitat în stradă, întrebându-mă dacă mulțimea avea să mă lase să trec cu mașina dacă le spuneam de boala fiicei mele. Atunci i-am văzut pe soldați. Eram încă la fereastră când s-a tras primul foc spre mulțime. Am căzut în nas, m-am târât până la pat și am tras-o jos pe fiica mea. Ea își ținea ochii închiși și țipa. La început am crezut că se speriase de zgomotul împușcăturilor, dar când i-am pus mâna pe frunte, mi s-a părut că arde ca și cum ar fi avut un cuptor sub piele.

39

În prima noastră noapte la Bauchi, în timp ce ne pregăteam de culcare, Iya Bolu mi-a ținut o mică predică despre cum ar trebui să mă adun și să am grijă de Rotimi. Stătea în fața oglinzii mesei de toaletă, se dădea cu cremă pe gât și se uita la un coș care-i ieșise pe nas.

— Trebuie să-ți spun adevărul, Iya Rotimi. Nu e bine ce faci. Ce ți-a făcut copila aia? Nu te-am văzut niciodată să te joci cu ea, nici măcar o dată. Gândește-te la Creatorul ei și nu te mai purta așa cu ea. Te-am văzut cum o duci pe genunchi, departe tare de corpul tău. Nu-i bine deloc. E din cauză de secerile alea? Ei, nu putem ști întotdeauna cum o să fie mâine doar dacă ne luăm după cum e azi. Datoria ta de mamă e să ai grijă de ea. Lasă-l pe Dumnezeu să hotărască dacă trăiește sau moare. N-o omorî de-acum în mintea ta. Nu face asta.

— Nu zice că melcul e molâu până nu-ți legi și tu casa în spate și-o porți așa o săptămână, am zis.

Mi se părea ciudat că Iya Bolu, care nu-și văzuse niciun copil zăcând fără suflare, avea impresia că-mi poate da sfaturi de viață.

— Apoi, când fetele tale erau de vârsta ei, tu nu le lăsai să meargă singure de-a bușilea pe toată aleea?

Ea s-a încruntat și și-a întins crema de noapte pe față.

— Crezi că-mi închizi gura dacă mă insulți. Eu știu doar că n-ai voie s-o mai pedepsești pe Rotimi pentru moartea… celorlalți.

— Îi cheamă Olamide și Sesan. Și nu te insult. Nu le lăsai în alee, *abi?*

Iya Bolu s-a ridicat și s-a așezat pe patul ei.

— Măcar eu le dădeam de mâncare când le era foame și le țineam în brațe când plângeau. Iya Rotimi, nu vreau să-ți scormonesc rana cu bățul. Spun doar că ea nu poate să aibă altă mamă și, deocamdată, ea e singurul tău copil.

N-o pedepseam pe Rotimi pentru nimic. Pur și simplu nu credeam că avea să trăiască suficient de mult ca să-și aducă aminte de ceea ce făceam sau nu făceam. Credeam că era doar o chestiune de timp până când avea să se ducă după ceilalți copii ai mei, așa că mă pregăteam, mă obișnuiam cu ideea de a rămâne fără copil. Când mă gândeam la asta, singura mea speranță era să nu sufere prea mult. Nu mă apropiam prea mult ca să mă apăr de ea. Pierdusem bucăți din mine cu Sesan și Olamide și mă țineam departe de Rotimi pentru că voiam să mai rămân cu ceva și după ce ea n-avea să mai fie.

— Soțul ăsta al tău, de i-ai zis menajerei să-l mintă că deja dormim – te cerți cu el?

— Nici măcar limba și dinții nu pot trăi laolaltă fără ceartă.

— Ce de proverbe, Iya Rotimi. Noapte bună, *o jare.*

Mi-a întors spatele și și-a tras plapuma peste cap.

* * *

Joi am rămas singură în casă cu menajera. Fratele lui Iya Bolu și soția lui plecaseră la serviciu, iar Iya Bolu era la piață, să cumpere câte ceva pentru copiii ei. Viitoarea mireasă, lector la Universitatea din Jos, urma să sosească în acea seară. Citeam un ziar vechi când menajera a intrat în cameră și mi-a spus că sunt căutată la telefon din Lagos.

— Ți-am spus să-i spui că am treabă.

— A zis că trebuie să vorbească cu dumneavoastră, doamnă. A zis că e bolnav copilașul dumneavoastră.

Am lăsat ziarul și m-am dus în living.

— Yejide, a zis Akin când am ridicat receptorul. Rotimi și-a pierdut cunoștința.

M-am prăbușit pe un scaun. Până-n acea zi, crezusem că sunt pregătită, că luasem destulă distanță emoțională și geografică pentru a putea primi vestea că Rotimi murise sau era pe moarte. Dar ce știm despre noi înșine? Chiar știm vreodată

cu adevărat ce vom face într-o situație sau alta până când nu suntem puși în acea situație? De când mă născusem, mă pregătisem pentru ce poate fi mai rău, dar o viață întreagă tot nu fusese de-ajuns ca să mă pregătească pentru năuceala care m-a lovit.

— Trebuie s-o duci la spital, am zis.

— Se trage pe străzi, Yejide. Au venit soldații. Trag, împușcă oameni. Rotimi țipa și a tăcut brusc. Apoi am… apoi am încercat s-o trezesc, dar n-a reacționat. Dar respiră încă, respiră încă.

— Trebuie s-o duci la spital.

— Știi tu ce se poate face? Pot să fac ceva în momentul ăsta? Yejide? Yejide? Ești acolo? Ce să fac acum?

— Trebuie s-o duci la spital.

— Spune altceva. Sunt sigur c-au omorât oameni deja; ne-ar putea împușca. Pot să fac ceva? Yejide? Știi tu ceva? Te-au învățat vreo manevră de urgență pentru Sesan? Yejide?

Puținul rămas din viața lui Rotimi mi se derula în fața ochilor.

— Nu mă mai întorc la tine.

— Ce zici?

— Nu mă mai întorc la Ilesa. Nu mă mai întorc la tine.

— Ce zici? Ascultă, trebuie să închid. Te sun diseară să te anunț dacă… dacă… să te anunț.

M-am așezat în acel living străin, ținând telefonul la ureche multă vreme după ce legătura se întrerupsese. O mamă bună ar fi așteptat telefonul inevitabil, s-ar fi întors la Ilesa și ar fi primit vizite, ar fi acceptat mesaje de condoleanțe ca îndoliată principală, ar fi jucat rolul de mamă a lui Rotimi chiar dacă ea nu mai era. După ce făceam toate astea, abia după aceea puteam să-l părăsesc pe soțul meu. Dar eram obosită și în Ilesa nu mai rămăsese nimic pentru mine. Salonul era acolo, dar nu era de-ajuns ca să mă aducă înapoi în orașul în care locuia Akin. Mi-era insuportabil gândul de a mai trece vreodată cu mașina pe lângă spitalul Wesley Guild sau de a vedea copii îmbrăcați în aceeași uniformă

de școală pe care o purtase și Sesan pe când trăia. Așa c-am făcut ce-mi doream cu adevărat să fac.

Am băut două pahare cu apă, apoi am intrat în camera în care stăteam cu Iya Bolu. Mi-am luat doar poșeta. Aveam în ea tot ce-mi trebuia: carnetul de cecuri, un pix, un carnețel, banii cu care venisem la Bauchi și singura fotografie cu mama pe care o aveam. I-am lăsat lui Iya Bolu un bilet pe pat. Cumnata ei avea să i-l citească, desigur, și să-i explice că nu aveam de gând să mă mai întorc.

Am ieșit în stradă și am făcut semn unui taxi care se ducea spre autogară. Când m-am urcat în mașină, ochii îmi erau împăienjeniți de lacrimi și era să mă împiedic. Atunci am recunoscut față de mine însămi că dădusem greș și că Rotimi luase și ea o parte din mine. Când am coborât din taxi și mi-am șters lacrimile, ca să văd plăcuțele cu direcția autocarelor, am știut că n-aveam s-o uit niciodată pe Rotimi, că n-aveam să mi-o șterg niciodată din minte, așa cum mi-aș fi dorit.

M-am urcat într-un autocar care pleca spre Jos. Spre Jos, pentru că auzisem că e cel mai frumos oraș din Nigeria și întotdeauna îmi dorisem să merg colo. A durat o vreme până mi-am dat seama că fiecare dintre copiii mei îmi dăruise la fel de mult cât îmi luase. Amintirile cu ei, dulci-amare și statornice, erau la fel de puternice ca o prezență fizică. De aceea nu simțeam teamă în timp ce autocarul mă ducea în inima unui oraș necunoscut, ultimul meu copil murea în Lagos, iar țara se dezintegra: pentru că nu eram singură.

PARTEA A PATRA

40
ILESA, DECEMBRIE 2008

Sunt aici. Îmi tremură mâinile în timp ce-mi potrivesc șalul și inima îmi pulsează în gât, dar sunt aici și nu plec până nu te văd.

Invitații au venit cu sutele și corturile sunt dintre cele scumpe, cu aer condiționat – tatăl tău a avut o moarte bună. Curtea acestui liceu a fost transformată. Sunt afișe cu chipul tatălui tău, polițiști care să alunge golanii și salbe de lumini pentru ca petrecerea să se prelungească până târziu, în noapte. Cine are copii capabili să organizeze un astfel de carnaval în onoarea sa a avut o moarte reușită. Dar eu nu sunt aici pentru moartea lui; am venit pentru copilul pe care l-am lăsat în urmă, cel pe care am refuzat să-l văd murind.

Am vrut să mă întorc de multe ori, doar ca să te întreb de ultimele clipe din viața ei. Nu-mi mai permiteam luxul de a spera, așa c-am alungat gândul că ar fi putut totuși să scape. Și de fiecare dată când m-am gândit să mă întorc la tine, a fost ca să te pot întreba cât de mult suferise.

Nu o dată mi-am făcut bagajul pentru un weekend și i-am spus șoferului să se pregătească pentru un drum la Ilesa. Dar în zilele când ar fi trebuit să plec din Jos încremeneam mereu locului, nefiind în stare să mă dau jos din pat, convinsă că m-aș sparge într-un milion de fărâme minuscule la orice mișcare. Îmi petreceam acele zile în pat, plângând fără suspine, lăsând lacrimile să-mi curgă pe obraji până-mi gâdilau urechile, pentru că n-aveam suficientă energie ca să ridic mâinile și să le prind. După zece ani, am renunțat să mai plănuiesc acele călătorii și timp de cinci ani n-am mai făcut niciun bagaj pentru weekend și nici nu i-am mai spus șoferului să se pregătească pentru un drum în sud.

Acum sunt pregătită, sunt pregătită să aud cum au fost ultimele clipe din viața ei și să aflu unde e îngropată. N-are sens să neg că ce putea fi mai rău

mi s-a întâmplat, și nu doar o dată, iar dacă nu le văd mormintele, asta nu schimbă realitatea că le-am supraviețuit celor care ar fi trebuit să stea pe pământul proaspăt săpat și să arunce primii pumni de nisip pe sicriul meu. Akin, nu mă mai interesează să respect tradiția: trebuie să văd mormântul fiicei mele.

În corturi, totul e galben și verde. Fețe de masă verzi și huse galbene de satin, cu funde verzi, pentru scaune. Mă așez pe primul scaun care-mi iese-n cale, într-un cort cu numele tău pe el; sunt peste o mie de invitați aici. Probabil că ai cheltuit o avere, dar nu se cunoaște pe cât ar trebui. Toată lumea de la masa asta se plânge, nimeni n-a căpătat nimic. Nici măcar o sticlă de apă.

— Dar cortul e foarte elegant și scaunele sunt frumos decorate.

Încă sar să te apăr, de parc-ar fi familia mea, de parcă n-aș fi soția risipitoare.

Bărbatul de lângă mine pufnește batjocoritor.

— Dar ce, mâncăm fețele de masă? Eu aveam mâncare acasă. Dacă știau că n-au bani să ne hrănească, de ce-au invitat atâtea lume? Trebuia neapărat să facă ditamai petrecerea? E obligatoriu?

— Sunt sigură c-o să fim serviți în curând.

Mă ridic și mă duc la altă masă. Mă așez, dar n-am astâmpăr; bat darabana pe genunchi și mă uit prin mulțime după un cap care seamănă cu al tău. Cred că ți-ai scos deja șapca; șepcile te fac să transpiri la cap. Mă uit după un cap descoperit.

— Probă de microfon, probă. Unu, doi, unu, doi. Probă, probă, unu, doi, unu, doi, spune cineva în difuzoare.

Te văd – ești în picioare, la o masă de mine. Ochii mei întâlnesc buzele tale; ai încă buza de jos roz. Tu nu mă vezi; ochii tăi scrutează mulțimea în timp ce îți saluți absent oaspeții. Cauți pe cineva. Treci pe lângă masa mea. Îmi înfig unghiile în palme ca să nu întind mâna să te ating. Nu mă mai simt la fel de curajoasă ca atunci când am hotărât să vin și-mi vine să mă agăț de mângâierile mărunte pe care ți le

aduce ignoranța. Poate că, la urma urmei, nu sunt pregătită să aflu cum a murit fiica mea. Poate că nu trebuie să aflu.

— Baba Rotimi, bancherul, uite la el cum merge, bani pe două picioare, spune o femeie de la masa mea, lovindu-se cu palma peste coapsă.

Privirea ei te urmărește.

Mă mir că încă ți se spune după numele lui Rotimi și sper că nimeni nu ți se adresează așa în față. Doar cei mai cruzi ți-ar aminti astfel de pierderea noastră.

— Frate-su e aici? Mama lor are doar doi băieți și am auzit că nici măcar nu se salută între ei, așa-i? întreabă cealaltă femeie de la masă.

— Sigur că e și el aici. Mortul nu-i și tatăl lui? Cum nu? Măcar de dragul răposatului lor tată or să trebuiască să se-mpace, zice prima femeie.

— Știi c-am auzit că nevasta lui a băgat zâzanie între ei? Zi și tu ce rele sunt unele femei, nici nu vor să știe de neamurile soțului – femei rele.

Deci așa a rămas în amintire povestea noastră? Eu sunt aia rea și tu ești sfântul. Mă ridic și mă tot învârtesc prin cort până când te găsesc în picioare în fața unei mese încărcate cu băuturi.

Lângă tine e o adolescentă. Seamănă cu mine, dar are nasul tău. Clipesc, dar ea e tot acolo, lângă tine. Mă apropii, cu gura căscată. Mi-am imaginat întâlnirea asta în atâtea feluri, dar niciodată nu mi-am imaginat că o vei ține pe ea pe după umeri, niciodată nu mi-am îngăduit să mi-o închipui pe ea zâmbindu-ți.

Cum ai putut să nu-mi spui?

Ochii mei îi întâlnesc mai întâi pe ai ei; ea mă privește fix așa cum se uită oamenii la intruși, mă privește ca pe o persoană pe care n-a mai văzut-o niciodată. În piept îmi clocotesc atâtea cuvinte care-mi iau tot aerul și abia dacă mai pot să respir. Tu te întorci într-o parte și ochii ni se întâlnesc. Mă uit mai întâi la fața ta, apoi la fața ei, și simt că sunt gata să leșin. Crezusem c-am pierdut bătălia asta, și

când colo, se pare c-am câștigat – nu doar bătălia, ci tot războiul.

Are ochii mamei mele, gâtul ei lung și linia subțire a buzelor. Vreau s-o ating, dar mi-e frică să nu se tragă înapoi sau chiar să dispară. Respir adânc, iar ea își duce mâna la crucifixul care-i atârnă pe lănțișorul de aur.

Mă apropii.

— E fiica mea? Akinyele, e fiica mea?

41

Yejide, de când ți-am trimis invitația la înmormântare, în fiecare zi m-am perpelit gândindu-mă cum o să iasă momentul ăsta. Timi mi-a zis de mai multe ori c-o să fie totul bine. Dar ce știe ea? Doar atât cât să-și închipuie că mai există o șansă să devenim toți trei o familie fericită. Eu ar trebui să fiu mai prevăzător – și sunt prevăzător dar cu tine, niciodată nu pot înceta să sper.

— Ea cine-i? repeți tu, arătând spre Timi, dar uitându-te la mine. E Rotimi? Akin, ea cine e?

Ea preferă să i se spună Timi, zice că are propria ei personalitate, nu e un monument în memoria unor frați pe care nici nu i-a cunoscut. Îi dau dreptate. Are de gând să-și schimbe oficial numele, dar mai întâi vrea să vorbească și cu tine despre asta. A crezut întotdeauna că te vom găsi, chiar dacă a dat înapoi de fiecare dată când am plănuit să luăm legătura cu tine, de când ți-am aflat adresa. Am cumpărat bilete pentru avioane în care nu ne-am mai urcat. Am păstrat scrisori pe care ea le-a rupt.

A scris și ea scrisori pe care le-a rupt.

Dar dacă mami nu mă vrea? mă întreba ea când plecam din aeroport, când arunca la coș bucăți din scrisorile compuse cu mare grijă. Eu îi spuneam că ai iubit-o, că n-ai fi plecat niciodată dac-ai fi știut că trăiește, că o s-o vrei acum. O singură dată a zis: *Chiar și-așa, cu problemele mele de siclemie? Știi, am un prieten la facultate, taică-său și-a părăsit familia din cauza siclemiei lui, n-a mai suportat. Dacă de-aia a plecat mami, poți să-mi spui. Pot să accept.* În ziua aceea am asigurat-o că niciodată n-o scăpai din ochi când erai cu noi, i-am zis că atunci când ai plecat la Bauchi a fost prima oară când ai plecat de-acasă fără ea în brațe. Mi se pare just să-i vorbesc frumos despre tine.

Ea a fost cea care a hotărât c-ar trebui să-ți trimitem o invitație după ce-a murit tata. Ea a ales firma de curierat; eu am trimis invitația. De atunci

am așteptat și ne-am frământat și uite c-ai venit, ești lângă noi.

Acum, ea îmi atinge brațul, se apleacă spre mine și-mi șoptește:

— Ea e, nu?

Tu o privești lung, pari gata să te prăbușești. Câțiva invitați ne aruncă priviri piezișe, lungindu-și gâturile spre noi.

O iau de mână pe Timi.

— Yejide, te rog să vii cu noi.

Nu-mi dau seama cine are mâna transpirată, Timi sau eu. Tu vii în urma noastră. Timi se tot întoarce să se uite la tine, cu fruntea încruntată ca și cum s-ar teme că n-o să te mai găsească acolo. Mergem până când sunetul muzicii se estompează și aud țăcănitul tălpilor tale pe pietre. În fața noastră se vede o aripă proaspăt zugrăvită a clădirii, cu săli de clase.

Când ajungem într-o clasă, îmi dreg glasul.

— Da, e Rotimi, spun. Dar acum îi spunem Timi.

— O, Doamne! Vă rog, trebuie să m-așez.

Timi și cu mine ne uităm cum te așezi într-o bancă de lemn. Te apleci, cu capul în mâini. Timi mă strânge tot mai tare, până când mâna începe să-mi amorțească.

— Te-am găsit anul trecut, zice Timi. O mai știi pe Bolu, nu? E studentă la master la UniJos. A fost la tine la magazin să cumpere aur – te-a recunoscut.

Te uiți la Timi cu gura întredeschisă. Aud cum respiri.

— Poți să pleci, dacă vrei. Eu… eu voiam doar… voiam doar să te văd. Atâta tot.

Dar nu vrea doar atât. Și nici eu nu vreau doar atât. Vrea s-o iei în brațe, să-i spui că n-ai uitat-o, chiar dacă ai crezut că n-ai s-o mai vezi niciodată. Vrea să rămâi.

— Rotimi, spui tu, ridicându-te în picioare.

— Timi. Vocea îi tremură. Toată lumea îmi spune Timi.

— Copilul meu, *omo mi.*

Timi îmi dă drumul la mână când te apropii de ea. Îi atingi fața ca și cum te-ai aștepta la lacrimi, dar

obrajii ei sunt uscați, la fel ca ai tăi. Brațele îi atârnă pe lângă corp, așteaptă s-o îmbrățișezi tu. Apoi te înconjoară cu brațele cu infinită grijă, de parcă s-ar teme să nu te spargi.

— Te rog, Rotimi. Timi, spui tu. Poți să aștepți afară, te rog? Te rog! Trebuie să vorbesc cu Akin.

— Bine, spune ea.

După o clipă, zâmbește și adaugă:

— Dar trebuie să-mi dai drumul ca să plec.

Se eliberează din îmbrățișarea ta și iese din cameră. Își ține spatele drept și bărbia sus, la fel ca tine. Iese din clădire, se oprește într-o parte, își netezește cutele rochiei galbene.

— Mi-ai zis că și-a pierdut cunoștința.

Stai cu spatele la mine, dar îmi dau seama că atenția ta e concentrată asupra locului unde stă Timi.

— Așa a fost. Dar până la urmă am dus-o pe jos la un spital. Când am ieșit în stradă a trebuit s-o ridic ca pe un steag, pentru ca soldații să nu tragă. Nu m-au lăsat să iau mașina, chiar dacă au văzut că era inconștientă.

Te întorci spre mine, îmi cercetezi chipul. Te înțeleg dacă nu mă crezi, dar exact așa s-au petrecut lucrurile. Te încrunți, te sprijini de un perete, te întorci cu fața spre ușa deschisă. Parcă taci de ore întregi. Și între noi nu se aude altceva decât muzica de la petrecere, în surdină. Ar trebui să găsesc cuvinte care să rupă tăcerea, dar tot ce-mi trece prin cap este cât de frumoasă ești încă, după atâta timp, și știu că nu vrei s-auzi asta. Hotărăsc să aștept întrebările tale înainte să rostesc vreun cuvânt dintre cele pe care le-am repetat în fața oglinzii pe care o foloseai tu când împărțeam aceeași cameră.

— Ce i-ai spus despre mine? Despre motivul pentru care am plecat?

— Că ți-am zis că a murit atunci când te-am sunat. Așa că, din câte știe ea, tu ai dispărut crezând că pierduseși încă un copil.

Te îndrepți spre ușă, spre Timi. Brusc, te oprești și te întorci spre mine.

— I-ai zis de noi și de Dotun? De…

— Chiar trebuie să știe?

Strângi din buze și încuviințezi din cap.

— Cum s-a simțit cu… cu sănătatea?

— E curajoasă.

Ridici vocea, de parcă te-ai aștepta să nu-ți dau dreptate.

— Trebuie să stau cu ea în noaptea asta.

— Sigur, zic. Ți-am pregătit o cameră acasă. Putem pleca în momentul ăsta, dacă vrei.

Faci ochii mari la mine ca și cum tocmai ți-aș fi dat un cuțit și ți-aș fi cerut să te înjunghii.

— Nu, nu pot să vin la tine acasă.

Ultimele tale cuvinte sunt de-ajuns ca să mă facă să-mi înghit tot discursul idiot pe care mi-l pregătisem. *Vreau să te muți cu mine. Putem avea o viață împreună. Mi-a fost dor de tine. Poți să aiști amanți, doar să fii discretă. Putem s-o luăm de la început, în alți termeni.*

— Voiam să spun că dacă Rotimi, dacă Timi n-are nimic împotrivă, aș lua-o la hotel, să doarmă cu mine. Mâine venim la tine acasă și putem discuta cum facem.

— Sigur, spun.

— Bine atunci.

Te întorci, îți slăbești șalul și-l legi la loc în timp ce ieși pe ușă. Te duci la Timi, o iei de mână; îți lipești fruntea de a ei. Îi vorbești și ea încuviințează din cap. Îți pui brațul în jurul umerilor ei și dispăreți amândouă.

42

O țin pe fiica mea de mâini, îmi plimb degetele mari pe palmele ei, îi ating încheieturile și-i simt pulsul. Nu e un vis. Fiica mea e aici, stă în fața mea, cu spatele la sala de clasă. E încălțată cu niște sandale aurii, are unghiile de la picioare făcute cu ojă verde. Tivul brodat al rochiei ei galbene îi mângâie genunchii, pe lănțișorul de aur îi atârnă un crucifix, s-a dat cu un luciu roz pe buze și și-a conturat ochii cu dermatograf. Înaintez, îmi sprijin fruntea de a ei și-i simt răsuflarea pe față. Turbanul ei foșnește în contact cu eșarfa mea.

— Rotimi… Timi, Timi.

Altceva nu pot să spun.

Îi număr degetele, măsurându-le cu arătătorul și degetul mare de la mâna dreaptă, înăbușindu-mi pornirea de a îngenunchea și de a-i număra degetele de la picioare. Sunt Toma Necredinciosul, caut să mă conving tactil de ceea ce văd înainte să dau frâu liber bucuriei. Fiica mea clipește ca să-și alunge lacrimile și surâde.

— Ăsta e…? întreb, atingând crucifixul.

— Tati a zis că tu mi l-ai dat. Își drege glasul. Îl port des.

Nu încerc să-mi stăpânesc lacrimile, gândindu-mă câți ani a trăit fiica mea fără mamă. Vreau să-i țin fața în palme până când dă drumul lacrimilor. Vreau s-o îmbrățișez strâns și să-i spun c-o să se simtă mai bine dacă plânge, dar nu sunt sigură c-o să facă asta. Nici măcar nu știu dacă și-a legat singură acest *gele* superb sau dacă a avut nevoie de ajutor la margini. Fetița pe care am lăsat-o în urmă e acum o tânără femeie pe care o recunosc, dar n-o cunosc. Un nou șuvoi de lacrimi îmi umple ochii, de data asta pentru mine și anii îndelungați pe care i-am trăit ca mamă fără copil, în timp ce altcineva mi-a ținut fiica de mână în prima ei zi de școală, altcineva i-a arătat cum să-și contureze perfect ochii cu dermatograf.

— Îmi pare atât de rău. Dac-aș fi știut că trăiești… dac-aș fi știut, jur că m-aș fi întors. M-aș fi întors. M-aș fi întors pentru tine.
— Ești aici. Îmi șterge lacrimile cu mâinile. Acum ești aici.
Mă umplu de cuvintele ei, ca o iertare pentru anii pierduți.
— Moomi, șoptește ea.
Mă uit în spate, așteptându-mă s-o văd pe soacră-mea.
— Bunica ta? Unde e?
Fiica mea râde – un sunet minunat, care mă face să zâmbesc. Aș vrea s-o aud râzând până se sfârșește lumea.
— Mami, aștept de-o veșnicie să-ți spun asta. Tu ești Moomi a mea. Lui buni nu-i zic așa.
Ea atinge crucifixul și ridică din umeri.
— Nimeni nu înțelege, e așa, o ciudățenie a mea.
— Înțeleg.
Înțeleg cum un cuvânt pe care alții îl folosesc în fiecare zi poate deveni ceva ce șoptești în întuneric, ca să-ți alini o rană care nu se vindecă și pace. Țin minte că mă gândeam că niciodată n-o să-l pot auzi fără să mă descompun puțin, și mă întrebam dac-o să ajung vreodată să-l rostesc la lumina zilei. Așa că recunosc darul din această declarație simplă, promisiunea unui început într-un singur cuvânt.
— Te rog, mai zici o dată? Îmi mai zici o dată așa? o întreb, recunoscătoare că fiica mea nu va trebui să se mulțumească cu un surogat.
Fiica mea mă ia în brațe.
— Moomi.
Vocea ei e caldă și tremurătoare.
Închid ochii ca pentru o binecuvântare. Ceva se destinde înăuntrul meu, bucuria îmi străbate întreaga făptură, nefamiliară și totuși de netăgăduit, și știu că e tot un început și ăsta, o promisiune a minunățiilor care ne așteaptă.

MULȚUMIRI

Incredibilei mele surori, JolaaJesu, care reușește cumva să-și facă timp să citească tot ce scriu, îți mulțumesc că-mi ești alături. *O ra nukan ro.*

Îi sunt recunoscătoare agentei mele extraordinare, Clare Alexander, care a susținut neabătut viziunea mea asupra acestei cărți, pe lângă toate celelalte lucruri minunate pe care le-a făcut.

Ellah Allfrey, Louisa Joyner, Jennifer Jackson și Joanna Dingley, vă mulțumesc foarte mult, datorită vouă e un roman mai bun.

Mulțumesc, Jamie Byng, că ai crezut în această carte. Echipei Canongate – Jenny Fry, Jaz Lacey-Campbell, Vicki Rutherford, Rafi Romaya și toți ceilalți – vă mulțumesc pentru devotamentul vostru față de roman.

Paula Cocozza, Rory Gleeson, Jacqueline Landey și Suzanne Ushie, mulțumesc pentru opiniile neprețuite, vorbele bune și criticile valoroase.

Dami Ajayi, mândru tată, îți mulțumesc că ai crezut de la început în mine.

Emmanuel Iduma, dragă frate, sunt recunoscătoare că ai crezut în acest roman.

Recunoștința mea se îndreaptă mai ales către tine, dr. Chima Anyadike. Îți mulțumesc pentru accesul la biblioteca ta impresionantă, pentru c-ai fost un profesor minunat și ai crezut în scrisul meu. Mătușă Bisi Anyadike, îți mulțumesc că sărbătorești toate succesele alături de mine.

Rămân îndatorată personalului de la Ledig House, Hedgebrook și Threads pentru timpul și spațiul acordat în timpul rezidențelor.

Alteori am putut scrie prin bunăvoința profesorului Ebun Adejuyigbe și a doctorului A.R. Adetunji, cărora le sunt recunoscătoare.

Arthur Anyaduba, Abubakar Adam Ibrahim, Laniyi Fayemi și Funto Amire, vă mulțumesc că ați citit pasaje și fragmente din carte.

Și, bineînțeles, le mulțumesc lui Yejide și Akin Ajayi, care au ales să rămână cu mine cât timp am avut nevoie de ei.

De la începutul relației lor, Yejide și Akin au fost de acord: poligamia nu e pentru ei. Dar după patru ani de căsnicie – și nenumărate vizite la doctori, specialiști în fertilitate și diverși tămăduitori, după leacuri îndoielnice și combinații ciudate de ierburi –, rodul iubirii celor doi întârzie să apară. Yejide nu-și face probleme – are tot timpul din lume să rămână însărcinată. Însă rudele sale sunt de altă părere: într-o zi, pe nepusă masă, tinerei îi este prezentată cea de-a doua nevastă a soțului ei. Șocată, furioasă și roasă de gelozie, Yejide știe că singura modalitate de a-și salva căsnicia e să rămână însărcinată.

Desfășurându-se pe fundalul revoltelor politice și sociale din Nigeria anilor `80, cartea rezonează cu vocile, culoarea, bucuriile și fricile societății pe care o surprinde. Adébáyò scrie o poveste devastatoare despre fragilitatea iubirii conjugale și distrugerea unui cămin, despre durere și cât de mult poți sacrifica în numele unei familii și, nu în ultimul rând, despre ce înseamnă să fii mamă.

„Pătimașă, captivantă, pe scurt, minunată."

Margaret Atwood

„Extrem de magnetică. În siajul marilor cărți ale lui Chinua Achebe și Chimamandei Ngozi Adichie. Un portret perfect contemporan și profund emoționant al unei căsnicii."

The New York Times Book Review

„Un triumf."

Chicago Tribune

{1}. Nu-i așa? (yoruba) (n.tr.).

{2}. În folclorul yoruba, spirit malefic al pădurii.

{3}. Moneda oficială a Nigeriei (n.tr.).

{4}. Tonete cu mâncare de tip fast food (n.tr.).

{5}. Mai repede (yoruba) (n.tr.).

{6}. Un fel de budincă de fasole (n.tr.).

{7}. Dar, deși (yoruba) (n.tr.).

{8}. Predestinat morții (yoruba) (n. red.).

Table of Contents